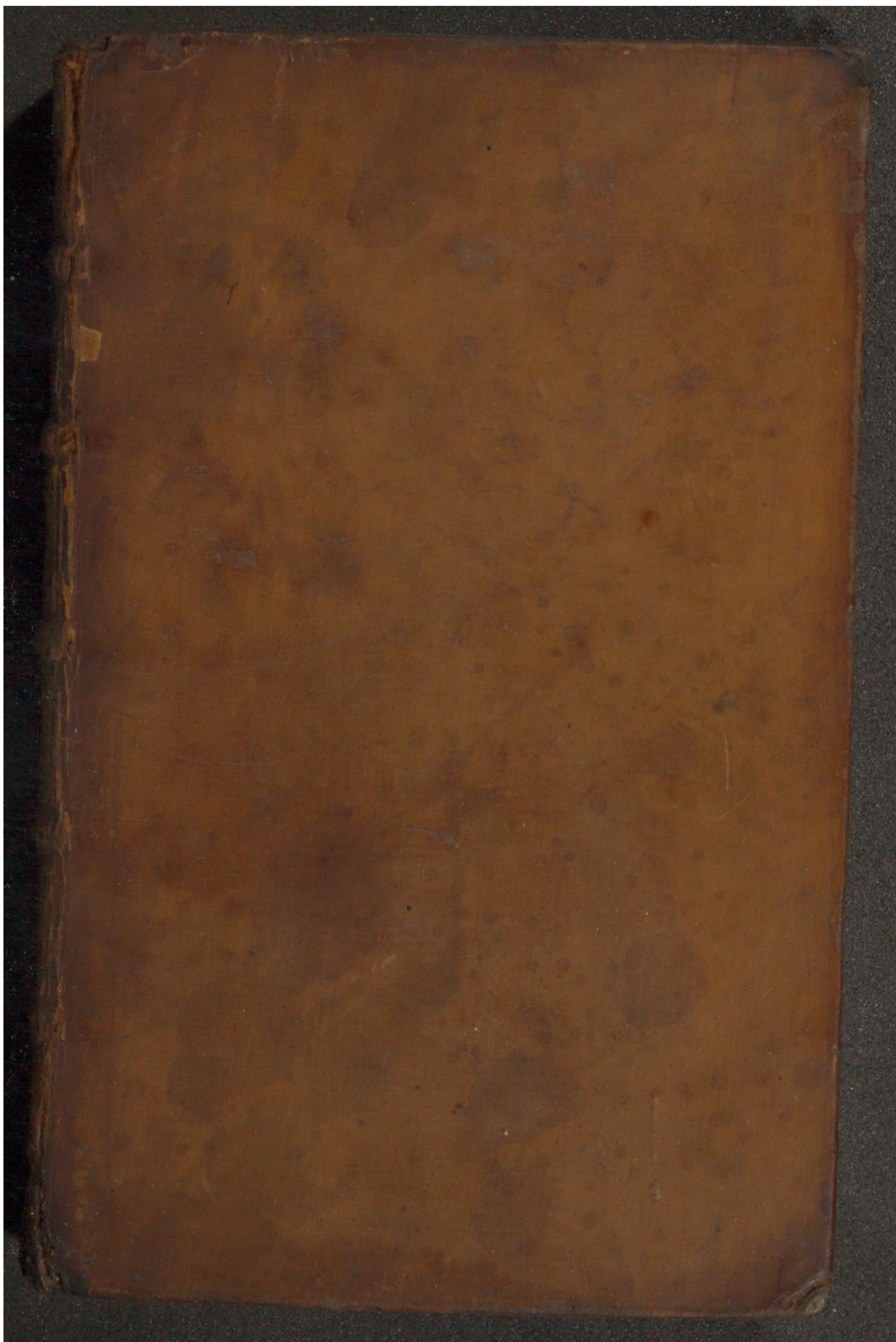
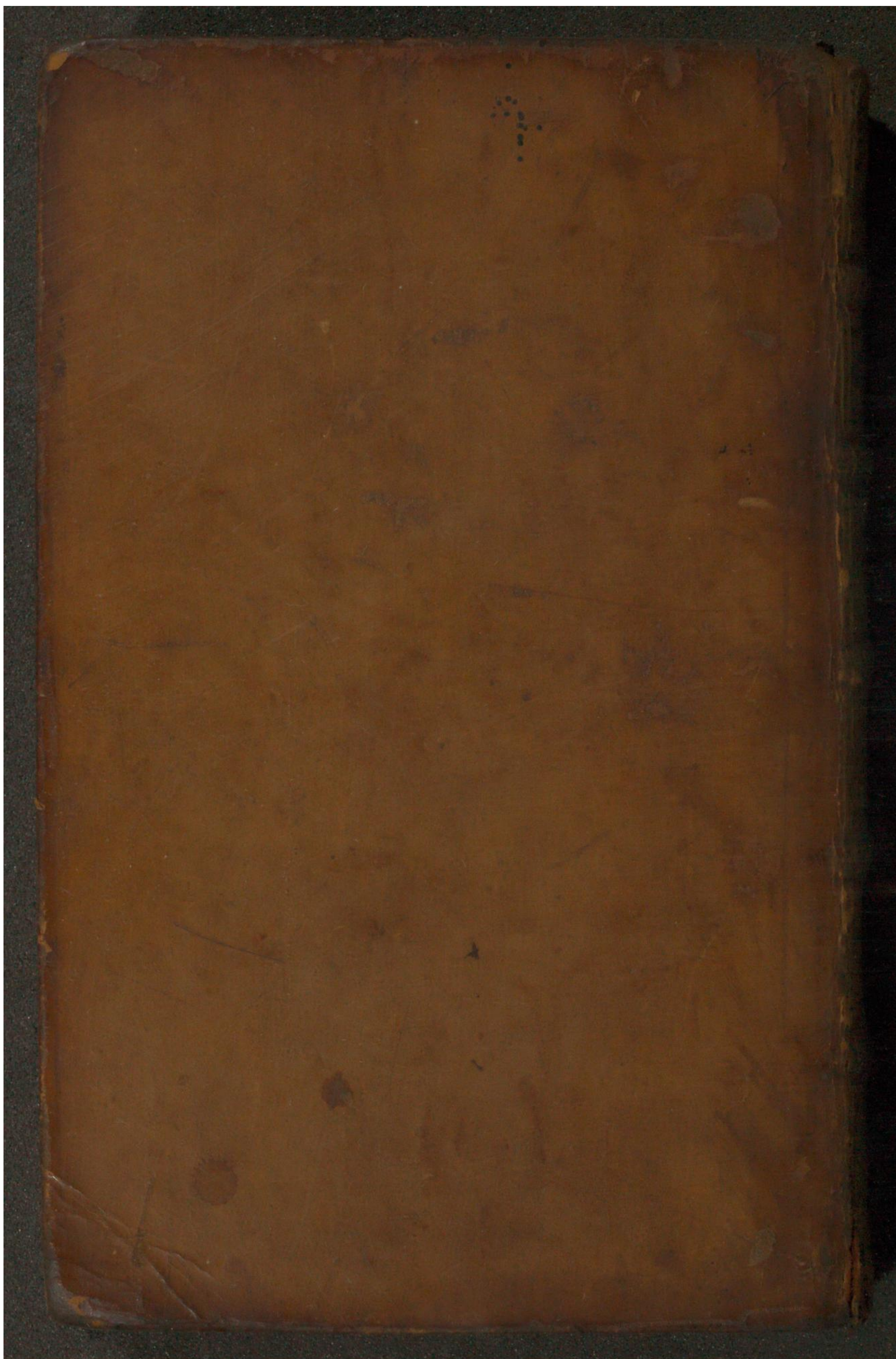
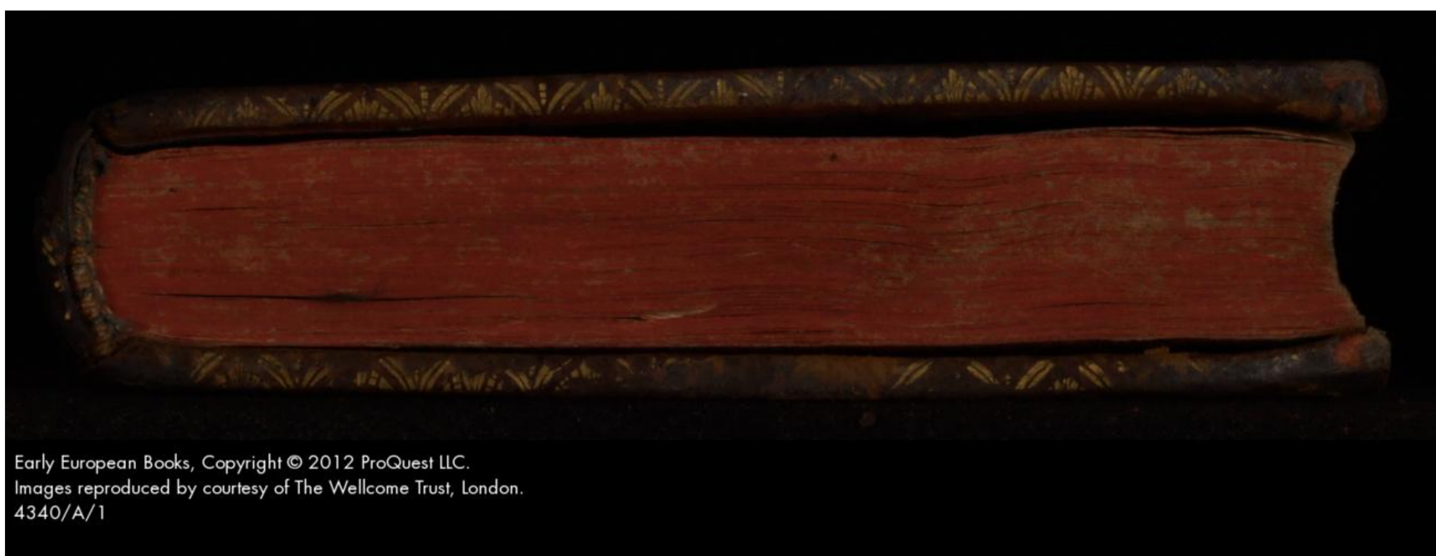

PROPH
REVIE

Mirabilis liber qui prophetias revelationesque necnon res mirandas preteritas presentes et futuras, aperte demonstrat ... in duas partes presens liber distinguetur. Prima prophetias revelationesque quas latine scriptas offendimus continebit. Secunda vero et ultima: gallico ydiomate inventas enarrabit.

On les vend au Pellican en la rue Sainct Jacques. [Paris. c.1525.]

[N.B. Sometimes found under Bemechobus, but he is only one of the writers whose works were used for compiling this book.]

(See BRUNET. : Mirabilis liber .. [etc.].)

= BM. 8610. a. 31 dated [1530?]

rex Thraice. rex Scytie. rex Mauritanie. rex Hindie/ atqȝ quamplurimi alij reges. duces et principes.
¶ Sup oēs reges et excellentia regna terrena habetur. Gallorū rex cū regno oīm religiosissimus. ac beneficijs: non solū humanis. sed ⁊ diuinis insignitus qd pluribus licet pbare rōnib9. ¶ Prima qm ab angelo diuinit9 allata est phiala. quā sanctā ampullā vocāt. dataqȝ btō remigio diuino vnguēto plena. q̄ pfat9 rex gallic9 liniri solet. ¶ Scda qm per nunciū celit9 missū. Olympi moderator gallorū regis insignia in longe pstantiora. vcȝ Lilij flores cōmutare dignat9 est. ¶ Tertia. qm illi ab optimo maximoqȝ rege datuȝ est miracula facere vt pote in morbo illo guttura differenti. quē scruellas Galli vocāt. curando. ¶ Quarta. propter auree illi9. quē laurifland ū seu sctm̄ vexilum vocant. diuinam receptionem.
¶ Quinta. qm ex Frācoꝝ regibus sue btitudinis testioni a relinquētib9 plures fuisse sctōs icōfesso est.
¶ Sexta. quoniam Frācorum reges summos pontifices non sine fidei iactura pulsos sepe in suam sanctam sedem remiserunt.

¶ Septima hoc argumento colligi potest: qm rex ille regum Francorum regibus hostium iniuriis oppressis atqȝ humano auxilio pene distitutis suppetias fere non dedignatus est: qd omnibus paruit. Anno domini. M. cccc. xxv. quo puella viginti annos nata duce. Angli profugati fuere.

¶ Ceteras causas (quas etiam facile persequi non possem) breuitatis causa omitto.

¶ F I N I S.

¶ Incipit liber Be-
methobi episcopi ecclesie Pa
terenis et martyris christi quē
de hebreo et greco in latinum
trāsferre curauit: id est de prin-
cipio seculi et inter regna gen-
tium et finem seculorum. quem
illustrissimus virorum beatus
Hieronymus in suis opuscu-
lis collodauit.

Ciēdū nā
qȝ est nobis fra-
tres charissimi
quomodo i prin
cipio deus crea-
uit celum et ter
ram et per ipsum omnia crea
ta sunt: et quomodo deus fe-
cit hominem et adiutorium si
mile sibi. et posuit eos in pa-
radiso: et vocauit nomina eo-
rum Adam et Euā. Sed post
serpentino dolo decepti: eie-
cti sunt virgines de paradiso
Anno autem. xv. postqȝ eie-
cti sunt de paradiso genuerūt
Cayn primogenitum et soro-
rem eius Delboram. Anno cē
tesimo vite. Ade occidit cayn
Abel fratrem suum: et posuit
manum super eum. Anno au-
tem. ccc. et. xxx. vite Ade pri-
mo miliario seculi: natus est
ei filius nomine Seth: ad eius
similitudinem vir gigas et ma
gnus. Postea peperit Adā et E-
ua filios et filias. Anno aūt sex
cētesimo vite Ade ceperūt fi-
lij Cayn abuti vxoribus fra-
trū suorum in fornicationibus ni
mis. Octingētesimo vero āno
vite. Ade dilatate sunt sup ter
rā fornicatiōes nimis et im-
munditie a filijs Cayn Anno
aūt nongētesimo et trigesimo
mortuus est Adā et sepultus
est in Ebrō primo miliario se-
culi. Tūc diuise sūt cognatio-
nes Seth a generatiōe Cayn
et abstulit Seth suā generatio
nem contra orientem in quen
dam montem qui erat proxi-
mus paradiso. Habitauit quo
qȝ Cayn et eius cognatio vbi
nefandum fratricidium perpe
trauit: id est in india in eodem
loco delitiarum: vbi ipse cayn
condidit ciuitatem. cuius vo-
cabulum imposuit Effrem: et
hec ipsa prima facta est ante
diluuium. xl. autem anno tem
pore Jareth in secundo milia
rio seculi fuerunt viri malefi-
ci: et artis pessime inuentores
de filiis Cayn: et immunditie
et spurcitie: id est Obal et To-
bal filii Lameth ceci: qui īter
fecit Cayn. Isti inuenerūt pri
mi opera ferri: et eris et auri et
argenti molliendi: et ipsi pen

tus adinuenerunt oēs artes musicas. Post annos autem septingentos vite Jareth secūdo miliario seculi cepit mul ta malitia peior crescere sup terram: que a nobis et negligenda: sit ⁊ non dicenda. Tūc concupierūt filij dei filias ho minum. Iratusq; domin⁹ de⁹ et dolore corde tactus dixit. Penitet me ꝙ hominem feci super terram: nō permanebit spiritus meus in homine ineternuz quia caro est. Post hec ingressi sunt filij dei ad filias hominum ⁊ genuerunt ex eis gygantes super terram: et facti sunt atrocissimi super cunctos hominum qui habitāt ter ram. Et tūc precepit domin⁹ Noe vt faceret sibi archam ⁊ induceret vxorem eius ⁊ tres filios cū vxoribus eoꝝ: quos reseruauit ī archa in vndatione diluuij. Et factum est diluuium super omnem terram: ⁊ tulit Noe ex omni anima inuē ta tam in volatilibus ꝙ̄ in bestijs: que erant super terram/ que ī archa reseruata fuerūt. Anno sexcentesimo primo egressus est Noe de archa cuz omnibus qui fuerant cum eo. Tūc offerebat Noe holocaustum domino: benedixit que/ Noe et filij eius. Sexcentesimo: et duodecimo anno vite Noe in. iij. miliario seculi reedificare cepit Noe ⁊ eius nouam possessionem in terra: et appellauerunt regiones illas Cannoñ. secūdum nuncupationez numeri quo exierūt de archa: id est octo. Tricentesimo autē anno in tertio miliario seculi genuit filiuz ⁊ vocauit nomen eius Jonituz anno trigesimo et quinquagesimo post diluuium dedit Noe terram Eocham, id est Orientem et dominationem filij. Joniti et mortuus est Noe: ⁊ completi sunt dies ei⁹: id est anni nōgenti. l. post obitum Noe venerunt filij ei⁹ in tertio miliario seculi: ⁊ descenderunt in terrā Sennaar ceperuntq; sibi turrim edificare: cuius cacumen pertingeret vsq; ad celos ⁊ illic diuisit deus in ira sua eos qui facere ceperant: ⁊ dispersi sunt super faciem totius terre et diuisi sūt super omnem ter ram. Jonitus filius Noe intrauit in terrā Eochā: id est oriē tem vnde sol orietur et habitauit ibi ⁊ accepit a deo sapiē tiam ⁊ omnem astronomiaz ⁊ sydera celi ille inuenit. Sen fili⁹ Noe accepit terram Asie. Cham terrā meridianam: que est pars australis vsq; ad oc-

cedentē. Japheth intrauit cō-tra. Aquilonem vsq3 ad occea num mare ⁊ diuisi sūt per om nez terrā: Jonitus filius Noe ipse erudiuit Nembroth virū gygantem: Et robustum ve-natorē: et ipse Nēbroth post diluuium edificauit Ciuita-tem. Que nuncupata est babi lonia. Anno septingentesimo i tertio miliario edificata est Babilonia magna. Post hec autem fecerunt sibi Regnū fi lij Cham: cui nomen Porubus qui tenuit pontum: ⁊ ex eo no-men accepit. Postea miserūt filij Japheth ad Jonitum vi-ros ⁊ artifices Architectore costructores ⁊ venerūt Neo cham ad Jonitum: et edifica-uerunt illic ciuitatem: que nū cupata est Jonita: ⁊ erat pax inter regnū Nembroth et re-gnū Pontuvi filij Cham. De hinc contra se inuicez rebella receperunt. Audito hoc Joni-tus scripsit epistolam ad Nē broth: qui tenebat babiloniā ⁊ hoc erat scriptum. Quia re-gnum filiorū Japheth hinc incipit delere regnum filiorū cham. Hec prima certamina apparuerunt inter Regna et regna sup terraz. Anno octa-uo i tertio miliario seculi sem per pugnabunt virili pugna: et victum est regnum chan a regno Nembroth/ et obtinuit regnum Nembroth principa-tum vsq3 ad Luciferedem re-gem: qui tenuit Heresdem. Heresdem autem ipse concre mauit regnum chan et capti-uauit omnes qui erant habi-tantes Jebuseo: Amoreos. Palestinos: ⁊ Afros: qui erāt in Occidentem. Postea heres des Culdrum genuit regem congregauerunt autez se filij chan. ccc. xx. milia peditū: au-diens autem Culdro dimisit eos vsq3 dum transierunt flu-uium tigrin. Tunc misit Cul-dro rex suum exercitum cum elephantis. Et interfecit eos omnes et non remansit ex eis quisq3. Et tunc amaricata sūt regna contra se inuicem. Uice simo quito anno in quinto mi liario seculi descendit Sami-sab rex de Eocham cum exer citu magno: et de populauit multas ciuitates: id est. lxx. et viij. regiones illius ⁊ pertran siuit vsq3 ad tertium regnum: Jndorum: postquam de Jn-dia fuit reuersus: venit in ara biam et perexit in desertum. Saobab in terra Hismabeli-taruz ⁊ posuit ibi castra in ter ra filiorum Hismael: ibiq3 di uictus Samisab rex a Sarra

cenis et ceciderunt ibi multa milia et fugerunt. Et tunc primitus exierunt filij Hismael de heremo bellis certare & introierunt in regna gentium secundum q̄ promisit deus hismaeli: quod e regione fractuz suorum figuret tabernacula. Erant autez castra eorū multitudo nimia/ ceperuntq3 pugnare contra orientalem terram & meridianam: ceperuntq3 desolare vrbes: et fecerunt sibi nauigia: & venerūt vsq3 in regiones occidentales prope Romam: et dominati sunt terris. Eo tēpore immunda corpora edebāt. id est carnes camelorum: et bibebant sanguinem Jumentorū mixto lacte. Tunc fecerunt sibi de ipsis quattuor principes. Oreb et zeb et zebee/ et Salmana. Cumq3 introissent super Filios Jsrael: percussit eos dominus ibidem. Et tradidit eos. Dominus in manu Gedeonis Hebrei filij Joar. Fecerunt autem ibi cesi. c. xl. et ceciderunt ibi principes eorum. Et persequutus est eos. Gedeon vsque in eorum patriam. Liberauitq3 Deus filios Jsrael a seruitute filiorum Jsrael. Futurum est autem vt faciant aliud simille: et destructam faciant terram. Et obtineant orbem terre. Et regiones alias ab ortu vsq3 ad Occidentem: a meridie vsq3 ad Aquilonem et vsq3 Romam. Et erit iuguz eorum graue super ceruices gentium: et non erit gens aut regnum. Quod eos possit expugnare vsque ad Numerum temporum. Et postea deuincentur a Christianis et a Regno Romanorum filij Jsmael subijcientur. Et erit magnificum regnum: Romanorum super cuncta regna gentium/ cum contriti fuerint a Romanorum imperio: Nonne annos multos regnauerunt Hebreis/ ac Romanis victi fuerunt Babylonij quattuor milia annorum regnauerunt. Et ipsi a romanis afflicti fuerūt Macedonij et regnum Parthorum affixerunt armis. Schithias: Et inde eis supplices fuerunt. Afros/ Hispanos/ Gallos/ Germanos/ Suabos/ Britones/ Bellericos/ armis acquisierunt. Tunc iterum surgent filij Jsmael de Heremo. Et resistent regno Romanorum. Quod Scriptura commemorat/ Australia Brachia. Daniel hec preui-

dens ⁊ cōtra dicent regnum.
In nouissimo autem sexto mi-
liario seculi exient filij Ismae-
el de heremo: et erit aduentus
eorum castigatio sine mensu-
ra: et sine misericordia: et tra-
det deus in manus eorū cun-
cta regna gentiū propter pec
cata que operati sumus cōtra
pcepta dei. Ideo tradidit nos
de9 in manus barbaroꝝ: quia
obliti sum9 precepta dn̄i. Fa-
ciunt em̄ christiani multa illi-
cita: q2 maculant semetipsos:
quod turpissimū est ad dicen-
duz. Propterea tradidit illos
de9 in manus Sarracenoꝝ: ⁊
Persida erit in captiuitate et
occisiōe. Capadocia in capti-
uitate ⁊ occisione erit. Cicilia
in iubilatione erit. Terra Sy
rie erit in solitudine ⁊ eius ha
bitatores captiui ducētur. Ci-
cilia similiter et habitatores
eius gladio peribunt. Grecia
in occisiōe ⁊ captiuitate erit.
Affrica erit similiter. Egyptij
et orientales ⁊ Asia erunt sub
tributo graui in argento ⁊ au-
ro. Hispania gladio peribit: et
captiui ducētur habitatores
eius. Gallia et Germania et
Agothania varijs prelijs de-
uorate: multi ex eis captiui
ducentur Romani in occisiōe
erunt ⁊ conuersi in fugā in in-
sulis maris erūt in dissolutio-
nem: ⁊ obtinebunt filij Isma-
el introitū ab aquilone ⁊ orien
te ⁊ meridie ⁊ occidēte. Et re
plebitur Hierosolyma cūctis
gentibus: q̄ captiue ducētur:
⁊ replebitur terra repromissio
nis oībus gētibus. Et erit gē-
tes iugum eoruz suaue super
oēs: ⁊ erunt o a sub iugo eorū
et tributo: et omnia ornamen-
ta diuitum erūt: ⁊ que fuerunt
in ecclesia sanctorum siue au-
rum aut argentū siue lapides
preciosi ⁊ oīa ornamēta eccle
siarum eorum erunt. Et distri
buent ministeria dei: ⁊ erūt si-
cut populus: quia ecclesie in-
cendio cōcremabuntur: ⁊ erit
tribulatio multa: et proijcient
corpora eorum in plateis: eo
ꝙ non sunt qui sepeliāt: et erit
iter Sarracenoꝝ a mare vsqꝫ
ad mare. Et erunt regiones si
ne via: ⁊ vocabitur via eorum
via āgustie: et gradient simul
iuuenes: diuites: et pauperes
cum affictione ⁊ gemitu ⁊ di
cēt. Beati illi sunt qui de hac
luce nos precesserūt. Hoc bea
tus Paulus preuidit. Cuz ve
nerit discēsio primū ⁊ reuela-
t9 fuerit homo filius ⁊c. Quid
est aliud discessio nisi discipli
na: qua corripient vniuersi ha
bitatores terre a filijs Isma-

helis. Propterea onagrũ de⁹ appellauit Jsmahelem patrẽ illorum. Propter hãc dissolutionẽ tradent omnem terrã: ⁊ vrbes erũt multe deserte. Nõ eñ sunt homines isti sũt alie gentes: sed sunt filij de heremo venturi: ⁊ sunt hominibus odibiles. Audi imitationem ipsoruꝫ de heremo sunt venturi mulieres habẽtes in vtero partus simul interficient gladio: sacerdotes in locis sãctorũ interficiẽtur: in ecclesia sãctorum cum mulieribus concũbent: ⁊ sacratis ecclesiaraꝫ vestimẽtis induẽtur ipsi ⁊ vxores eorum. Jumenta eoruꝫ ligaturi sunt ad sepulchra eorũ tanq̃ȝ ad presepia: ⁊ erit tribulatio magna sup̱ christianos qui habitãt super terrã: et tũc apparebũt qui sunt fideles in christo credituri: nõ enim propterea misit deus has tribulatiões super christianos: vt iusti deleantur: q̃ in christo sunt credituri: sed vt manifestetur qui in ipso erũt fidelissime credituri sic ip̄e veritas dixit. beati estis cum persecuti vos fuerint propter nomẽ meum: ⁊ reliqua. Sic enim persecuti fuerunt prophetas qui fuerũt ante nos. Sed qui perseuerauerit vsq̃ȝ in fineꝫ: hic salu⁹ erit.

Et post tribulationem dieruꝫ que facta fuerit a filijs Jsmael dissoluta erit oĩs terra ab eis: ⁊ erunt amicti ornamẽtis ex auro et purpura et splendidis vestimentis tanq̃ȝ sponsi dicentes: nequaq̃ȝ se possunt eripere christiani de manib⁹ et gloriabuntur in suis victorijs ⁊ dicẽt. Ecce vicimus terrã in fortitudine nostra: ⁊ omnes qui habitant in ea. Tunc recordabitur dominus de⁹ secundum suam misericordiam quam promisit diligẽtibus se: eis qui in christo sunt credituri: ⁊ liberabit eos de manu sarracenorum. Surget auteꝫ de Gallia christianorũ gẽs: ⁊ prelíabitur cum eis ⁊ occidet eos gladio et captiuas ducet mulieres eorum ⁊ infantes eorũ interficient: ⁊ descendent filij Jsmael in gladium ⁊ tribulationem: ⁊ reddet illis dñs mala que ipsi aliis fecerunt: ⁊ irruet super eos malicia septies tantũ / quãtum in alijs gesserunt: ⁊ tradet illos de⁹ in manus christianorũ: et erit regnũ christianoruꝫ exaltatuꝫ super oĩa regna: ⁊ imponẽt christiani iugũ sup̱ eos graue: et erũt serui qui remanebunt. Et tũc pacificabitur terra: que ab eis fuerat destructa: ⁊ q̃ captiua-

tifuerant ab eis reuertētur in terram suam: ⁊ multiplicabuntur oēs sup terram: ⁊ erit indignatio magna regis romanorū sup eos q̄ xp̄z denegauerūt Egyptij ⁊ arabes xp̄z negauerūt ⁊ erit pax ⁊ tāquillitas magna sup terrā: qualis non fuit nec erit similis post illā: pro eo ꝙ in fine seculoꝝ erit: ⁊ erit leticia: ⁊ pax sup omnē terraz: ⁊ requiescent a tribulationibus suis. Hec erit illa pax de qua dixit Apostolus. Cum fuerit trāquillitas et securitas: tunc veniet repētin⁹ interit⁹: et erūt hoīes in dieb⁹ illis sicut erāt in dieb⁹ Noe edētes ⁊ bibētes ⁊ ad nuptias tradentes: ⁊ non erit ī corde eoꝝ timor. Ita erit aduētus Gog. ⁊ cū fuerit ista pax tūc desolabunt porte caspie ī laterib⁹ aquilonis: ⁊ gēs illa cū Gog. ⁊ Magog: ⁊ concutiet oīs tērra pre timore eoꝝ ⁊ expauescēt oēs hoīes habitātes in terra: ⁊ abscōdēt se in mōtib⁹ et spelūcis a cōspectu eoruz: et progenie nō sunt / iaphet: ⁊ exiget plaga aquilōis carnes hoīz comedēt: ⁊ serpētes ⁊ iumēta Mulieres quoqꝫ cū puulis manducabūt: ⁊ nullus erit qui possit expugnare illos. Per septē ānos tēporuz illoꝝ cū cōprehēderint ciuitatē: ioseph immittet de⁹ ex principib⁹ suis: ⁊ pcutiet eos cum fulgore ⁊ igne sub vno momēto: ⁊ veniet impator grecoꝝ ⁊ sedebit in hierl'm septē annos ⁊ tūc apparebit fili⁹ pditiōis qui dr̄ Anthichristus. Nascet aūt in Corozain: et nutriet in Betzaida: et regnabit in Capharnaū: sicut de⁹ dixit ī euāgelio. Ve tibi corozain. Ve tibi Betzaida. Ve tibi capharnaū: si vsqꝫ ad celū exaltaberis vsqꝫ ad infernū demergeris Postea ascendet rex romanorū ⁊ grecoꝝ ī golgotha: ī quo loco p nobis dn̄s mortē ⁊ crucis patib[u]lū sustinere dignat⁹ fuit: ⁊ tollet rex romanorū coronā de capite suo: ⁊ ponet eā sup seruicē suā: ⁊ expādet manus suas ad celū: ⁊ tradet spiritū suū deo regi christianorū ⁊ tūc apparebit signū crucis ī celo. Post hec veniet filius pditiōis ⁊ putabit vt de⁹ sit et faciet signa ⁊ pdigia multa super terrā vt ceci videāt: claudi ambulēt: surdi audiāt: mortui quasi resurgēt etiā si fieri pōt et electi descipient. Ingredietur aūt hierusalē: et sedebit in tēplo dei putās quasi fili⁹ dei sit: ⁊ erit exaltatū cor eius nimis: cū sit homo ex viri semie filius mulieris de tribu dan: ⁊

erit fallax ⁊ mēdax ⁊ fraudu-
lentia sua decipiet et seducet
multos. Post hec mittet dn̄s
duos famulos sincerissimos:
Enoch ⁊ Eliā: q̄ in ei⁹ testimo
nio reseruati fuerāt ad arguē-
dū ipm inimicū: ⁊ tūc erūt no
uissimi ꝓmi q̄ erūt credituri de
iuda Elya aūt ⁊ Enoch argu
ent eū corā oī pplo: ⁊ ostēdēt
ꝯmēdacē esse atq; fallacē ⁊ cō
fusum. Tunc iudei credituri
erunt ex oī tribu filioꝝ israel:
⁊ erūt īterfecti ꝓ xp̄o. c.xliiij.
milia in dieb⁹ illis. Tūc anti-
christ⁹ furore replet⁹ iubebit
sctōs dei interficere: et qui eis
fuerit credituri. Et tūc veniet
dn̄s noster iesus christ⁹ filius
dei viui in nubib⁹ celi cū agmi
nib⁹ angloꝝ et gloria celesti
⁊ statim interficiet antichristū
bestiā ⁊ īmicū ⁊ seductorē gla
dio oris sui: ⁊ qui illi consense
rint: ⁊ erit cōsummatio seculi;
⁊ erit iudiciū vbi milia miliuz
angelorū ⁊ decies cētena mi-
lia archāgeloꝝ cherubin ⁊ se-
raphin. Erūt ibi sāctoꝝ agmi
na: patriarchaꝝ ꝓphetarum;
apostoloꝝ: martyꝝ: cōfessorū
virginum ⁊ omnium sanctoꝝ
ibi autem iusti ⁊ pctōres red-
dent rationez ante conspectū
dn̄i prout gessit vnusq̄sq;. Iu-
sti aūt separabunt ab impiis:
⁊ iusti fulgebūt sicut sol sequē
tes agnuz vite ⁊ regem celi: vi
dentes semp claritatē i celis
⁊ consolabunt in perpetuum.
Impii autem descendent cuz
bestia in infernum. Iusti aūt
in perpetuuz viuent ⁊ cū rege
celi sine fine gloriabunt: ⁊ im-
pii sine fine penā patient. Qu-
ae nos domin⁹ eripere digne-
tur. Qui cuz patre ⁊ filio ⁊ spi-
ritu sancto viuit et regnat de⁹
Per omnia secula seculorum:
Amen.

¶ In nobilissimo Francorum
regno apud parisiorū acade-
mia: in diui Victoris libraria:
in aula ingressus: ⁊ in scamno
his tribus litteris. o.o.o. oo si-
gnato hāc inueniēs ꝓphetiā.

¶ Incipit prophetia Sibylle.

Sibylla Grece femi-
ne prophetantes di
cuntur: que ob diui-
nā voluntatē homi-
nib⁹ interpretari ⁊ vētura pre
nūciare solebāt. Tradūt nāq;
Auctores doctissimi. x. fuisse.
Sibyllas. Quaruz prima de
Persis. Secūda Lybica. Ter
tia delphica: q̄ āte bella troia
na vaticinata est. Quarta cu-
mea in Italia: quinta erithrea

in Babilonia orta dicta Erithrea ab insula/ in qua eiꝰ carmina sunt dicta. Sexta Samia a Samo insula vocata. Septima Amalthea vel Cumana. Hec nata fuit in Syria de Manasse patre/ et matre. Papilia: inde venit Cumas: octaua Hellespontica: nona Phrygia: decima Tiburtina grece Abulnea latine vocat. Ex cuius carminibus multa de deo ⁊ christo scripta continentur. Fuit igitur hec Sibylla Priamidis Regis filia ex matre nomine hecuba pcreata: vocata est in greco tyburtina: latine vero nomine Abulnea. Hec fuit Cassandra diuinagentium quam Eneas eduxit de Troia. Hec circuiens diuersas partes orientis predicauit Asiam/ Macedoniam/ Eroëtiam/ Egaguldeam/ Ciliciam/ Panphiliam/ et Galticiam. Cumqꝫ hāc mundi partem vaticinijs suis replesset īde venit egyptū Ethiopiam Gabadam et Babyloniā/ Africam/ Libiam ⁊ Penthapolim/ Mauritaniam et Palarmum: omnes has prouincias predicauit: et spiritu prophetie repleta prophetauit bonis bona: malis mala. Scimꝰ nāqꝫ quia in preconijs suis vera annunciauit: et que in nouissimis erant ventura predixit. Audientes igitur famaꝫ eius principes Romani statim nūciauerunt in conspectu Tarquinij Troiani et Romani imperatoris. Iste Traquinius septimus fuit tempore Nabuchodonosor: qui cambis dictꝰ est. Mittens ergo imperator legatos ad eam: fecit eam cū magno honore deducere Romam. Centum igitur viri ex senatu Romano somniū vnum in vna nocte viderūt singuli. Uidebāt in visu quasi nouem esse soles in celo qui sigillatī diuersi diuersas in se figuras habebant. Primus sol erat splendibus et fulgens super terram. Secundus splendidior: et magnus: et aeream habens claritatem. Tertius sol sanguineo colore flammigerans igneus ⁊ terribilis: ac demum splendidus satis. Quartus sol sanguine rubicundus/ quattuor ex eo iterum erant meridies radiētes. Quintus sol erat tenebrosus sanguineꝰ et lampas sicut in tonitruo tenebroso. Sextus sol tenebrosior nimis: et habebat aculeum veluti stimulum scorpionis. Septimus vero sol terribilis erat ⁊ sanguineus tetrum ha

bēs in medio gladium. Octauus aūt sol effusus sanguineū colorū ehabēs in medio. Nonus vero sol erat nimis tenebrosus: vnū tantū habēs radium fulgentē. Cumq romā ingressa esset Sibylla videntes eam Romani ciues admirabantur nimiā pulchritudinem ei9. Erat eni venusta vultu, aspectu decoro, eloquens in verbis: atq omni pulchritudine satis composita, suis auditoribus dulce prebebat eloquium. Uenientes autem ꝛ viri: qui somnia viderāt dicunt ad eam magistra, et dña quomiā magni decoris est valde corpus tuum, quale nunq̄ antea in feminis preter te vidimus, precamur: vt somnium quod omnes nos i vna nocte vidim9 quid futurū premonstret: aperias. Respondēs Sibila dixit ad eos. Nō est equū in loco stercorib9 pleno, et diuersis certaminatiationibus polluto sactamētum huius visiōis detegere. Sed venite ascendam9 in montē apenniū, et ibi vobis pronunciabo que ventura sunt ciuibus Romanis: ꝛ fecerūt: vt dixit. Quos interrogās visionem quam viderant, narrauerunt ei. At illa dixit ad eos: nouem soles, quos vidistis: omnes futuras generatiōes presignant. Quod vero dissimiles eos in se vidistis: dissimilis vita erit i filiis hominum. Primus autem sol prima generatio est: ꝛ erūt homines simplices ꝛ clari amātes libertatem: veraces: mansueti benignissimi: amātes cōsolationes pauperum: et satis sapientes. Secundus autem sol secūda generatio est: ꝛ erūt homines splendide viuētes: ꝛ crescentes multum deum colentes: sine malitia cōuersantes i terra. Tertius sol tertia generatio est. Et exurget gēs contra gentem: ꝛ erunt pugne multe in Roma.

¶ Quartus sol quarta generatio est erunt homines quod verum est abnegātes: ꝛ in diebus illis exurget mulier de stirpe hebreorū nomine Maria habens sponsum nomine Joseph: ꝛ procreabitur ex ea sine cōmixtione viri de spiritu sancto filius dei nomine Jesus ꝛ ipsa erit virgo ante partum ꝛ virgo post partum. Qui ergo ex ea nascetur erit verus de9 ꝛ verus homo sicut omnes ꝓphete predicauerunt ꝛ adimplebit legē hebreorum et adiunget sua propria insimul et permanebit regnū eius in se-

cula seculorum. Nascente aũt eo exercitus angelorũ a dextris ꝛ a sinistris erũt dicẽtes. Gloria in excelsis deo ꝛ in terra pax hominib⁹ bone voluntatis ꝛc. Veniet namq; vox de superius dicens. Hic est fili⁹ meus dilectus in quo mihi bene complacui. Erant autem ibi de sacerdotibus hebreorũ: qui audientes hec verba indignati dixerunt ad eam; Ista verba terribilia sũt: sileat hec regina. Respondens. Sibylla dixit eis. O iudei necesse est: ita fieri sed vos non credetis in eũ. Dixeruntq; iudei. Nos inquiunt credemus quia verbum ꝛ testamentum dedit patribus nostris et non auferet manum suam a nobis. Respõdit eis iterum. Deus celi geniturus est filium vt scriptum est: qui similis erit patri suo: et postea vt infans per etates cresceret: et insurgẽt reges in eum ꝛ principes terre. In diebus illis erit Cesari Augusto celebre nomen et regnabit in roma ꝛ subiiciet omnem terrã sibi. Post hec ꝯuemẽt hebrei sacerdotes. sacerdotes hebreorum contra Jesum qđ multa signa facit et comprehendent eum. Dabunt aũt alapas deo manib⁹: scilicet ꝛ i cestis celestis: et in vultu sacro expuent venenata sputa. Dabit aũt ad verbera simpliciter dorsuz sãctũ ꝛ collaphos accipiẽtes tacebit. Ad cibũ vero fel: ꝛ ad sitim acetũ dabũt: ꝛ suspẽdent eũ i ligno ꝛ occidẽt: ꝛ nihil valebit eis q2 die tertia resurget et ostẽdet se discipulis suis et ipsis vidẽtib⁹ ascẽdet in celũ ꝛ regni ei⁹ nõ erit finis. Dixit autẽ principib⁹ romanorum. ¶ Quint⁹ sol: quita gñratio est. Et eliget sibi ies⁹ duos piscatores de galilea et lege ꝓpria docebit eos dicens. Ite ꝛ doctrinã quam a me accipistis docete oẽs gentes: et per septuaginta et duas linguas subiiciẽtur omnes nationes. ¶ Sext⁹ sol: sexta generatio est. Et expugnabũt istam ciuitatem annos tres et menses sex. ¶ Septimus sol: septima generatio erit: ꝛ exurgent duo reges ꝛ multas facient persecutiones in terra hebreorum propter eum. ¶ Octauus sol generatio erit octaua ꝛ in dessertatione erit Roma. et pregnantes vlulabũt in tribulationibus et dolorib⁹ dicentes putas ne perimur. ¶ Nonus autem sol: nona generatio erit. Et exurgẽt principes Romani in perditionem multo-

[illegible]. Tūc exurgēt duo reges
de Syria ⁊ exercit⁹ eorum in-
numerabiles ſicut arena ma-
ris:⁊ obtinebūt ciuitates ⁊ re
giones romanoꝝ vſqꝫ ad cal-
cedoniam:tūc multa erit ſan-
guinis effuſio. Omnia hec cū
horum reminiſcūtur ciuitates
et gentes timebunt in eis: et
diſperdent Orientes. Et poſt
hec ſurgent duo reges de egi
pto et expugnabunt quattuor
reges:et occident eos et oēm
exercitū eorū:⁊ regnabūt an-
nis tribus ⁊ menſibus ſex. Et
poſt eos ſurget alius rex per.
C noīe ꝓpotēs in prelio qui
regnabit.xxx.annis:et edifica
bit templum deo ⁊ legem ad
implebit ⁊ faciet iuſtitiā pro-
pter dn̄m in terra. Et poſt eū
inſurget alius rex qui regna-
bit paucis tēporibus:et expu-
gnabūt ⁊ occident eum. Poſt
hunc vero erit rex per. B.no-
mine/⁊ de B procedet rex Au
don.et de Audon egredietur.
A:⁊ de A ꝓcedet A:⁊ de hoc
generabitur A:⁊ ipſe ſecūdus
A erit bellicoſus nimis ⁊ pre-
liator: et de ipſo A naſcet rex
per R nomine:et de R naſcet
R.⁊ in poteſtate habebit decē
et nouem reges. Et poſt hos
ſurget rex Salicus de Fran-
cia per R. nomine. Ipſe erit
magnus ⁊ piiſſimus ⁊ potens
et miſericors: ⁊ faciet iudiciū
⁊ iuſtitiā pauperibus. Tanta
namqꝫ erit in eo virtutis gra-
tia vt per viam gradiēs arbo
rū contra eum inclinētur ca-
cumina:aqua namqꝫ in occur
ſū eius minime tardabit. Si
milis aūt in imperio Romano
rū rex ante eum non fuit nec
poſt eū futurus erit. Et veni-
et rex poſt eum per L:nomīe:
et poſt hūc regnabit B ⁊ poſt
B.xxiij.B.⁊ de B.egredietur
A. et ipſe nimis bellicoſus et
fortis in prelio:⁊ multum ibit
per aquam ſiue per terram et
non dabitur in manus inimi-
corum:et morietur exul extra
regnum ⁊ anima eius in manu
dei. Tunc exurget alius per.
U. nomine ex vna parte ſali-
cus:⁊ ex alia longobardus: et
inſe in terra poteſtatē habe
bit contra pugnantes ⁊ cōtra
omnes inimicos. Et in diebus
illis procedet rex per. O. no-
mine:⁊ erit potētiſſimus ⁊ for
tis et bon⁹:et faciet iuſtitiam
pauperibus ⁊ recte iudicabit.
Et de ipſo procedet alius. O
potentiſſimus:et erunt ſub eo
pugne inter paganos et Chri-
ſtianos. Et ſanguis eorum
grecorum effundetur: Et cor
eius in manu dn̄i: et regnabit

annis septem. Et de ipso naso nascetur rex per .O. nomīe hic sanguinarius ⁊ facinorosus et sine fide ⁊ sine operib⁹ bonis: sine veritate. Et per ipsuz erit multa malitia ⁊ multa sāguinis effusio: atq3 destructe ecclesie erunt ipsius potestate. In aliis namq3 regionibus tribulatiões erunt multe et prelia. Tūc exurget gens aduersus gentem in capadocia: ⁊ pāphiliā captiuabunt in ipsius tempore eo ꝙ nō introierit ꝑ ostiū in ouile. Hic namq3 regnabit per annos iiij. Et post eū surget rex per H nomīe: ⁊ in diebus illis pugne multe erunt. Samariā ⁊ Siriam expugnabit: ⁊ pentapolim captiuabit. Ipse rex erit ex genere. Lōgobardorum. Tunc exurget rex salicus per C nomen: et expugnabit. Longobardos: ⁊ erūt prelia ⁊ pugne. Ipse antē salicus erit fortis ⁊ potēs et crudelis, ⁊ dux viuet semp erit ī contētatiõe et in tribulatiõe et pauc꜊ tēꝑib⁹ erit regnū ei⁹.

¶ Tunc surget rex de babilonia cōciliabulū satane: in cui⁹ potestate erit occisio sāctorū ⁊ erūt ecclesie destructe ⁊ īt̄ paganos multa tribulatio et prelia erūt. Tūc exurgēt agareni et tyranni et captiuabūt Tarentum: Barim: Apuliaz: Pulsariū ⁊ multas ciuitates deprecabunt. Et volētes Romā venire: nō est qui resistat eis nisi de⁹ deorū ⁊ dñs dñorū. Tūc veniētes armeni ꝑ eā dē d ispdēt: ita vt nō recuperent ciuitates quas depredabūt. Et occurrentes Persi ponent fossata iuxta orientē ⁊ expugnabūt romanos ⁊ obtinebūt pacem aliquatisper. Tūc surget rex generatus sanguine grecorū sup Hierosolymā et edificabunt. lx. altaria ī nomine dñi: ⁊ tunc veniet plaga super omnes gētes paganorū ⁊ intrabit vir belligerator rex grecorū Hierapoli ⁊ destruet templa idolorum apothalibē et veniēt locuste ⁊ bruchus: et comedent oēs arbores eoruz et fructus. Capadocie ac Cicilie et fame cruciabuntur: et postea non erit amplius.

¶ Et postea cōsurget rex ali⁹ salicus per E nomē: vir fortis et belligerator. Hic S si noīe vere regnat ꝙ veraciter scias ⁊ idignabunt ɔtra eū multi vicini ⁊ parētes: ⁊ in dieb⁹ illis denegabūt filij partes: ⁊ pr̄es filios: et tradet frater fratrez in mortē: ⁊ pr̄ filiū: ⁊ frater cū sorore cōmiscebitur: et multa nephanda hoim erūt in terra

Senes cū ꝟginib⁹ cubabunt: ⁊ sacerdotes mali/cū decept꜄ puellis. Sacerdotes predicabūt sicut Apostolus dicit. Et semetipsos non predicabūt: et in peccatis moriētur. Episcopi maleficorum septātes erūt ⁊ vendēt suas sacrationes: ita ꝙ ipe ꝓhibuit: ⁊ fiet iteꝝ effusio sanguinis in terra: ⁊ tēpla sanctoꝝ polluentur. Et erunt in populo fornicatiōes īmunde ⁊ sodomiticū scel⁹: ita vt visio ipsorū incōtumeliā eis appareat. Et erūt hoīes raptores: mēdosi: ꝯtumeliosi: odiētes iustitiā et amātes falsitatem: Et iudices Romani immutabūt: si hodie ad iudicādū admittātur alio die ꝓpter pecuniā accipiēdā īmutabūtur. si hodie/ dimittat cras occidetur: cū vno oculo loquuntur bonū: cum altero malum: Propter pecuniam oēs iudices iudicabūt falsa ⁊ nō vera Bona promittent et mala facient. et nō iudicabūt rectū sed falsum. Et erunt in dieb⁹ illis homines rapaces / periuri et amātes munera falsitatis. Et destruetur lex veritatis. Et dimittēt ꝓprias vxores ⁊ accipient alias: ꝓximis suis commiscebuntur. Et fiet terremotus per diuersa loca: ⁊ insularum ciuitates et regiones demersiōe demergētur. Et erūt per loca pestilētie hominū: et terra ab inimicis desolabit: et non preualebit consolari eos vanitas priorum.

Et post hec surget rex p B noīe. et erunt sub illo bella multa: et regnabit duob⁹ annis. Et post hūc surget rex p A noīe: ⁊ veniēs obtinebit regnū aliquāto tēpore: ⁊ veniet Romā: ⁊ captiuabit eā: ⁊ non mortificabit animā eius de⁹ in manus inimicoꝝ illi⁹ in diebus vite sue: sed erit bonus et magnus: ⁊ faciet iustitiā pauperibus: et ipse viuet lōgo tēpore: et ipse de genere Lōgobardorū. Post tūc surget ali⁹ rex per B nomīe: ⁊ de ipso B procedent. xij. B et erit genere Longobardus: et regnabit per annos centum.

Tunc post eū surget rex per E nomen: saliens de Batouuaria qui veniet cū furore: Tunc initium dolorum quale non fuerit ab initio mundi. Et erunt in diebus ipsius pugna multe: ⁊ tribulatiōes multorum ⁊ sanguinis effusio: et terremotus per ciuitates ⁊ regiones: ⁊ terre multe captiuabuntur: ⁊ non erit qui resistat

inimicis. Quia tunc dñs ira-
tus/ nõ erit qui eruat regnuz
de manu eiꝰ preter deum. Et
romani cõprehendẽtur. Nam
romana ciuitas erit destructa
et ad terrã ↄuertet eã ꝙ nũꝙ̃
fecit vllus rex. Nã ⁊ ipsa ciui-
tas babilonia vocabiť. et hec
erit ferreum regnũ: erit in ter-
ra roma in persecutione ⁊ gla
dio expugnabitur. Et erit de-
prehẽsa in manu ipsius regis.
Et erũt hoĩes rapaces/ cupi-
di ⁊ tyranni: odiẽtes paupes
opprimẽtes infontes: ⁊ salu ĩ-
tes noxios. Et erũt iniusti ⁊ ne
quissimi: ⁊ dñationes extremũ
captiuabũtur. Et nõ est in ma
nu eiꝰ qui pro eis resistat/ aut
eruat eos ꝓpter maliciam eo
ruz et cupiditates. Et de ipso
rege audient. Persici Mace-
donij ⁊ Greci: ⁊ adiungẽt se et
faciẽt fedus. Et cum illis ve-
niẽt romani et apprehendent
ipsum regem salicuz: ⁊ amara
morte eum perimẽt ac concre
mabunt ⁊ vindicabũt romã.
Et tunc surget ignis de Gal-
lia rex Grecorum cuius nomi
ne et aĩo constans et ipse erit
rex Frãcorum in Grecorum ⁊
Romanorũ. Ibid erit statura
grãdis: aspectu decorus vul-
tu splendidus: atꝗ per singu-
la liniamẽta membrorum de-

center ⁊ composite ornatꝰ et
ipsius regnum cẽtum .xij. an-
nis dominabitur: ⁊ ipse vir pre
cedet de bizantio romanoruz
et grecorũ/ ⁊ habẽs scriptum
in fronte. Vir iste vere vindi-
cet regnũ Christianorum his-
mahali destruet eos: et eruet
regnũ de iugo pessimo Sarra
cenorum. In diebus illis ne-
mo poterit regnare postea Gre
corum/ Sarracenorum ascen-
det per .vij. tempora ⁊ faciet
vniuersa mala in toto orbe pe
rimẽtꝗ pene totum regnum
Sarracenorum: ⁊ ꝑcutiet eos
et erit post hec pax ⁊ in regnũ
Christianorũ vsꝗ ad tempus
Antichristi. In diebꝰ ergo il-
lis erũt diuitie multe: et terra
dabit habundanter fructum:
ita vt tritici modius denario
vno venundetur. Modius vi-
ni denario vno: modius olei
denario vno venundetur. Et
ipse rex scripturã habebit an-
te oculos dicente. Rex Fran-
corum/ Grecorum/ et Roma-
norum: omne sibi regnũ vindi
cet Christianorum omnes er
go isulas: ⁊ ciuitates pagano-
rum deuastabit: ⁊ vniuersa tẽ
pla idolorum destruet: et oẽs
paganos ad baptismum pro-
uocabit: et per omnia templa
crux christi erigeť Tunc nãꝗ

preueniet Ethiophia et Egy
ptus magnus dare deo. Qui
vero crucē dñi nō adorauerit
gladio punietur. Et cum com
pleti cētū xx. anni fuerit. Iu
dei cōuertētur ad dñz: z erit
ab oībus sepulchrum ei⁹ glo-
riosum. In diebus illis salua-
bitur Iuda z Israel habita-
bit confidēter. In illo tēpore
surget pīceps iīqtatis de tri
bu Dan: qui vocabit antichri
stus: hic erit fili⁹ pditionis et
caput supbie: z magister erro
ris plēitudo malitie q̄ subuer
tet orbē z faciet prodigia z si
gna magna p falsas simula-
tiones. Deludet autez per ar-
tam magicam multos. ita vt
ignem de celo mittere videa-
tur: z munietur anni sicut mē
ses: et mēses sicut septimane
z septimana sicut dies: z dies
sicut hore. Exurgent ab aqui
lone spurcissime gētes: quas
Alexander rex inclusit. Gog
videlicet z Magog. Hec sūt
xxij. regna quorum numerus
est sicut arena maris. Cū au-
tem viderit Romanorum rex
conuocato / exercitu debella
bit eos / atqz prosternet vsqz
ad internitionem. Et postea
veniet Hierusalem in Golgo-
ta locum: et ibi deposito capi-
tis diademate et omni regali
habitu relinquet regnum deo
patri z Iesu Christo filio eius
et ponet coronam super cru-
cem sanctam: z expandet ma-
nus suas: z cum assumpta fue
rit in celum crux sancta simul
cū corona reg: tūc veniet do-
minus Iesus christus iudica-
re seculum per ignem: et cum
cessauerit imperium Roma-
num: tunc reuelabitur manife
ste antichristus: et sedebit in
domo dñi Hierusalē. Regnā-
te autem eo / egredientur duo
clarissimi viri helyas z enoch
ad annunciandum domini ad
uentum: z Antichristus occi-
det eos: Et post tres dies et
dimidium a Domino resusci-
tabuntur. Tunc erit magna
persequutio: qualis non fuit
antea: Nec postea subseque-
tur. Abbreuiabit autem do-
minus dies illos non mensu-
ra sed numero. Quo scriptum
est. Ordinatione tua perseue-
rat dies ∴. Propter electos
sanctos occidetur virtute dei
Antichristus in monte Oly-
ueti a Michael: quo extincto
resurgent mortui. Cumqz hec
Sibylla et alia multa Roma
nis futura prediceret: quibus
etiam signis ad iudicandum
dominus venturus est vatici-
nando intonuit dicens:

Iudicij signum tellus sudore madescet.
De celo rex adueniet per secla futurus est.
Scilicet in carne presens vt iudicet orbem.
Unde deum cernet incredulꝰ atqꝫ fidelis.
Celsum cum sanctis cui iam termino in ipso.
Sic anime cuꝫ carne aderūt quas iudicat ipse.
Cum iacet incultus densis in vepribus orbis.
Deficiēt simulachra viri cūctam quoqꝫ gazam.
Exuret terras ignis pontūqꝫ polumqꝫ.
Inquirēs tetri portras effringet auerni.
Sanctorum sed enim cuncte lux libera carni.
Tradetur fontes eternaque flamma cremabit.
Occultos actꝰ retegens tūc quisqꝫ loquetur.
Secreta atqꝫ deus reserabit pectora luci.
Tunc erit ꝛ luctus. stridebūt dentibus omne.
Eripitur solis iubar: ꝛ corus interit astris.
Voluetur celum lunaris splēdor obibit.
Deficiet colles valles extollet ab imo.
Non erit in rebus hominum sublime vel altum.
Nam equantur campia montes cerula ponti.
Omnia cessabunt tellus confracta peribit.
Sic quoqꝫ ꝛ pariter fōtes torrentur flumina qꝫ et igne.
Et tubatum sonitum tristem demittet ab alto.
Orbe gemens facinus miserū variosqꝫ labores.
Artare vniqꝫ chaos monstrabit terra dehiscens.
Et coraꝫ hic domino reges sistentur ad vnum.
Decidet ecelo ignisque et sulphuris annis.

¶ Tunc iudicabit deꝰ secundum vnius cuiusqꝫ opus. Et impij ingehannem ignis eterni. Iusti autem premium vite eterne recipient: et erit celum nouū ꝛ terra noua ꝛ vtraqꝫ in perpetuitate manebit: et mare iā non erit ꝛ regnabit deꝰ in sāctis ꝛ ipsi regnabūt cū ipso in secula seculorum amen.

¶ Dicunt Sibillam vixisse: ccc.lxij. ānis. Hec de Christi natiuitate/ passione/ ꝛ resurrectione: atqꝫ de secundo eiꝰ aduētu ita dicta sunt vere si q̄s in greco capita horum versuum discernere voluerit inueniet his.

¶ Ayos: theu:sother: id est iesus:xps filius dei saluator.
¶ In nobilissimo frācoꝝ regno parhisiorū ciuitate in q̄ diui Victoris libraria in aula magna i scāgno vbi due sūt litere. D.p. hāc inuenies pfectā
¶ Diui aurelii Augustini Hipponēsis episcopi tractat⁹ de antichristo incipit.

TEmpus q̄d e quando antichristus veniat vel quando dies iudicij apparere incipiat Paulus i epistola ad Thessalonicēses dicens. Rogamus vos per aduentum domini nostri Jesu Christi: manifestat eo loco vbi ait quoniam nisi venerit discessio primuz et reuelatus fuerit homo peccati filius pdictionis et cetera. Scimus enim quoniam post regnum grecorum siue etiam post regnum persarum: ex quibus vnum quodq̄ suo tempore magna gloria viguit ꝛ maxima potentia floruit: ad vltimuz quoq̄ post cetera regna regnum. Romanorum cepit: quod fortissimum omnium regnorum superiorum fuit: ꝛ omnia regna terrarum sub dominatione sua habuit: omnesque populorum nationes Romanis subiacuerunt ꝛ eis sub tributo seruierunt: inde ergo dicit apostolus paulus antichristum nō antea in mūdum esse venturum: nisi venerit primum discessio: hoc est nisi discesserint omnia regna a Romano iperio. Que prius subdita erant hoc autem tempus nondum aduenit. Quia licet videamus Romanū imperium ex maxima pate destructum: tamen q̄diu reges Francorum durauerīt qui romanū iperiū tenere debēt: romani dignitas ex toto non peribuit quia in reb⁹ suis stabit quidā vero doctores nostri dicūt q vnus ex regibus frācorum Romanum imperium in integro tenebit. Qui in nouissimo tempore erit et ipse erit maxim⁹: ꝛ omniuz regnū vltim⁹ qui postq̄ regnū suuz feliciter gubernauerit ad vltimū hierosolimam veniet: et in monte Olyueti sceptrū et coronam suam deponet: hic erit finis ꝛ consūmatio romanorū christianorūq̄ imperij.
¶ Hoc in extremo noni libri folio diui Augustini sancte ecclesie doctoris.

¶ Prophetia sancti Seueri archiepiscopi.

PRopter ĩcohabita
tionẽ domi tertij re
uiuiscet scisma ĩ ec
clesia dei tũc erũt
duo spõsi vnꝰ verꝰ alter adul
ter : adulter vero videlicet
pars diabolica q̄ ecclesia ap
pellat̃ erit tãta strages ⁊ sã-
guinis effusio quanta nunq̄
fuit ex quo gigantes fuerũt.
¶ Legitimꝰ sponsus fugiet:
ecce leo surget et aq̄la nigra
veniẽs ex liguria et quasi ful
gens eradicabit nidos suos
sexationibus pennis et nũc ĩ
sipiens tribulatiões ⁊ prelia
terrena et marina ⁊ clamabi
tur pax ⁊ non inuenietur:blas
phemabitur nomen domini ⁊
nõ erit ratio ĩ terra vnusquis-
q̄ opprimabitur potẽtiã suã.
¶ Ue tibi ciuitas gentium et
diuitiarum in prĩcipio. Sed
gaudebit in fine. Ue tibi ciui
tas philosophorum gaudeas
O terra filij Noe edificata
quia prefatum habebis gau-
diũ ⁊ totam dominaberis ro
mandiolam. Ue tibi ciuitas
philosophorum subdita eris
Ue tibi lombardie gens tur-
res etiam gaudij tui dirimẽ-
tur. Ecce leo magnus ⁊ galli-
cus obuiabit aquile:et feriet
caput eius eritq̄ bellum im-
mensum et mors valida vnꝰ
eorum amittet fugietq̄ ĩ thu
ciam illic reeassumet vires.
¶ Et romanduolam que tũc
caput italia erit in eurola ciui
tate coronã accipiet ecce pre
lia ⁊ mortalitates que nõ fue
rũt ab origĩe mũdi neq̄ erũt
vsq̄ in finem quia illic cógre
gabuntur ab omni natióne.
Unus eorum vinces ⁊ ibit in
elephantez:⁊ ibi ponet sedem
antiquã ⁊ declarabitur quia
fiet postea vnꝰ pastor ĩ eccle
sia dei reccipiet vtrãq̄ eccle-
siam cardinaliũ cũ maxima
pace. p̄dictus sponsus de di
gnitate colũbinrũ assume
tur.·. Tũc tẽporanee ecclesie
et ciuitatis ⁊ dignitati colum
binarum in romãdiola dabũ
tur ⁊ sua operatione fiet con-
corditer pax ⁊ vnitas p̄dicto
rum. Et predictus rex diu re-
gnabit ĩ regno suo:et deponẽ
tur omnes tyrãni de ecclesia
dei ⁊ sub nomine regis guber
nabunt̃ omnia : ⁊ vniuersitas
sanctorũ credet in eligendũ
tanq̄ verum spõsum ⁊ pasto
rem predictum. Et nõ erit am
plius scisma vsq̄ ad tẽpora
antichristi. Et fiet passagium
per predictum regez ⁊ gẽtes
armorum quas secũ ducet:et
tũc fiet quasi conuersio gene-
ralis ad fidem xp̄i pleonem

magnũ et regẽ predictum q̃ qui tunc in rom ũdiola: et sem per gaudebũt quia erũt amici et perpetui.

¶ Ex rauena prima die martij tempore. Gregorij primi.

¶ Pronosticatio quedaz mirabilis diuinitus partim reuelata partim celesti constellatione premonstrata sup futuro ecclesie statu tam spiritali quã seculari: maxime per romanum imperiũ: per regnũ Francie: Hispanie: Anglie/ Dacie: Ungarie et Bohemie: edita per sanctam Brigidam de Sueuia et sibillã Cretensem et per Reynardum heremicolam ꝛ per cirilum ꝛ abbatem Joachim: incidens anno dñi. M.cccc.lxxxiiij. duratura ad annum Domini. Millesi. ccccc.lxvij.

Quisquis adhuc libellum lector accedis ꝛ liminarem eius paginam contemplaris sunt precor patum per gradua: ꝛ geminam a me ponitionem libens accipito. Prius se monitum velim: vt libellum hunc vel conuiualibus cenis citandum. dum tẽpus postula taz fidẽter emas pronuncies q̃ libẽter: ꝛ vulgares homines et primores noua maxime futura audire memineris. Deinde tecum conuentum velim vt hac lege et legas et cites subiecta ne diuine sapientie: potentie: atq clemẽtie prescribas. Que fatatas reo potest euertere: que sola attingit a fine in finem fortiter et suauiter omnia disponit: que mouet vt terreat: terret vt corrigat: corrigit vt saluet.

¶ Diuisio libri.

Opus presẽs in tres tractatus diuiditur. Primus agit de Astrologia. De celestibus constellationibus et vaticinijs quedam cõmunia. Secundus tractat futurum. Ecclesie statum spiritalem et temporalem quo ad prelationes et dominia. Tertius tractat de statu annone et communis populi istis temporibus.

¶ Primus tractatus habet decem capitula.

¶ Prefatio in opus subsequens pulchra.

Capitulum primum.

Quanq́ȝ solus deus in sua potestate sibi tempora et momenta vt veritas ipsa testatur reseruauerit: prescius quoq́ȝ futurorum solus ipse ac nemo omnium in hoc sit mundo constitutus: qui diem possit crastinum polliceri: et in eadem certum quid futurū fore predicere. Nichilominus tamen idem ipse ac optim⁹ de⁹ sua liberalissima bonitate plurima in creaturas suas transfudit dona. quibus ea que futura ac procul sunt videre et prescire permittit. prescire inquā non certo penitus: sed vt deus ipse voluit coniecturali quodam ac discursiuo iudicio Sic aues cantu ꝛ volatu alia que animalia alijs modis tēpora ipsorum dispositiones ac alia similia priusq́ȝ fiant prenunciant. Sic sol sero rubens mane serenitatē aure indicat. Mane vero si rubet vespertinas pluuias insinuat: que oīa per naturā reb⁹ ipsis ex ordīe a deo inditā fieri videm⁹: nec desūt auctores q̄ de hmōi naturalibus ad plenū scripsere. Nec obstabit dictū Aristo. q̄ ait de futuris ꝯtingētib⁹ non est determinata veritas. qm̄ ꝛ idē Aristo. ait ꝙ oē futurū de necessitate veniet. Si veniet de necessitate aut etiā aliūde oportebit ei⁹ causam precederet vt Plato voluit. Hāc autē causam ꝑcisaȝ ꝛ determinatā cōditor ipse reruȝ oīm de⁹ solus ꝑfecte nouit. Dedit tamē homini rationem intellectū ꝛ potētiam discursiuā: quib⁹ ex ꝑteritis futura ꝯiecturare posset. Dedit ꝛ sciētiā ꝛ cognitionem astrorum: quibus plures effectus ad quos astra inclināt adhuc futuras ꝑdicere valēt. Et vt ꝯplectar rem particularius: de⁹ dedit hoī triplicē futuras ꝑdicendi viā: quas vel singulas vel aliquas homo studiosus indagare vel assequi facile poterit.

¶ Prima via que oīm est cōmunior ꝯsistit ī lōga vita: qua ꝑ lōgā experiētiā rerū omniū magistraȝ ex dudū ꝑteritis ꝑ similitudinē ꝛ coniecturā futura ꝑdicere hō potest hanc sciendi viam habent senes.

¶ Secunda via ex astris seu sciētia astroꝝ facile habetur: Ptolomeo dicēte: qꝺ causas reꝝ rimaturis primo celestia ꝯtēplanda sunt corpa: mūd⁹ eīm iste ꝯtinuus est latiōibus supiorib⁹ vt aristo. ait vt oīs ꝟtus ei⁹. i. mūdi inde. i. a celestib⁹ guberneꝶ. Et iterū Ptolome⁹. Hoīes ꝑ astra morib⁹

⁊ virtutib⁹ informātur quandā eīn inclinationē astra ipsa pstāt corpib⁹ hūanis: necessitatem vero prorsus nullam.
¶ Tertia est via reuelationū Nā ⁊ si solus pater futurorū scietiā i sua posuit ptāte tñ nō nullis ea reuelare dignat⁹ est vel in spū: vel i visiōe: ⁊ q̄si in enigmate: vel p angelos palā missos: ac alij q̄busdā occultis modis q̄ futura sūt certis hoīb⁹ igerit vt futura vere p nūciēt. vt hoc de sybilla apd gētiles clare legim⁹: q̄ Romanis infallibiliter futura multa pdixit. Hec ipa tēplū eternitatis nō casurū: nisi dū virgo filiū pareret dudū āteq̄ fieret vaticiata est ac inumera alia pdixit id nō nisi in spū a deo sibi donato efficere potuit Sic i veteri testamēto pphete futura prophetarū: cui⁹ infinita sunt exempla. Ac postremo in hoc nr̄i tpis nouo testamento sanctissimo Joāni dū sup pect⁹ dñi recūberet secreta dei in fine seculi vētura reuelata sunt. omitto alios nisi vnicam Brigidā ipsam ɔmemoro: cuius reuelatiōes i ope subseqn̄te nōnūq̄ ad for veniēt. Cui associet q̄dā Reynardus Lolhard⁹: vt suis locis infra patebit. Predictas tres futura sciēdi vias autor p̄sentis operis: q̄ se se innominabilē cōpellabit amplecteť: multaq̄ futur ꝫ tēpoꝝ curriculis aduētura pbabili ratiōe dmōstrabit nō temere eq̄dē non arrogāti ac tūido aīo: sꝫ istar auisamēti ⁊ exhortatiōis. Auisādo quippe admonēdo ⁊ exhortando. oēs hoies: ⁊ i pmis ipos pmates ⁊ pricipes ppłoꝝ vt malꝫ qui haud procul timem⁹ remedia querit ēt: min⁹ enī p̄uisa iacula feriūt. Caueāt itaq̄ puideant quantū possunt oī spūi ne credāt: rara etenī est auꝫ hoc tpe fides i mūdo: vbi aūt fides nō est ibi ɔsilij. ēe aliq̄d haud poterit. Et dū nichil cōsilij in terris iuenire poterim⁹: nō restat aliud quā apud superos vt cōsiliū et auxiliū queram⁹. Implorem⁹ itaq̄ atq̄ deuote orem⁹ omnes piissimum atq̄ misericordissimū deū ac dñm nostrū Jesum Christū: vt nobis p suā grām cōdonare digneť commissa nostra: nos ad bonū ɔuertat: in trāquilla pace foueat. et irā suā auertat a nobis sitq̄ ipse p nobis: ⁊ contra nos esse poterit nemo Jā ad op⁹ ipm aures aduertite.

Ptolomeus.

¶ Uir sapiens dñabiť astris: astris q̄ iclināt nō necessitāt.

vnde ⁊ inclinationes eoꝝ pre cauerit possūt vel mitigari ra tione ⁊ consilio Aristoteles.

¶ Entia nolunt male disponi tm: vnus ergo principes qui astris dedit prātē. influēdi in ista inferiora. i. Matheororū.

Sibylla.

¶ Nos sum⁹ in quos seculorū fines deuenerunt. Vicina sunt mala bonis: elige qd̄ bonum est: malum procul pelle.

Brigida.

¶ Cōfide in deū ⁊ fac bonita tē: vt mala q̄ deus suis reuela uerat misericorditer auertat.

Lolhardus.

¶ Sis cautus: multis esto fa miliaris: sed quod silere vis: alios primus sile:

¶ Que reuelatio diuina non debet occultari: sꝫ maio res reuelari minoribus.

Capitulum. ij.

Qui suum defo dit auruꝫ vt libet rebus ab vtit suis aliena nō ꝯtrectat: nec nōi in iuriam facit. Qui autē scien tiā ⁊ libros occultat oīb⁹ iniu riosus est: nec solū sua recon dit: sed et aliena subtrahit et furat. Valeāt ergo ⁊ viuāt qui sciētia diligunt ac seminant/ qm̄ diligēti⁹ seminare est sciē tiam a mortuis suscitare. Nō ergo surgat inuidus rephēsor emul⁹ ac detractor. sꝫ studeat compleat re sec et sapiens le ctor. Nā eoꝝ qui sūt sub circu lo lune q̄busdā dat sciētia per doctrinā: alijs: vero p inspira tionē diuinā: ⁊ tamē ab vno ⁊ eodē spū ꝓcedit. Sermo igi tur ec scriptū meū nō est in ꝑ suasibilib⁹ hūane sapiētie ver bis sed in ostēsiōe spūs ⁊ veri tatis. Naturale eni est homi ni vt veritatē itelligibilē ꝑ sē sibiles effectus deprehendat: Vn̄ sicut ductu naturales ef fectus qui miracula dicūtur: in aliquā supra naturalem co gnitionē credēdorum homo adducitur. Unde beatissimus Ambro. dicit q̄ omne verum a quocūqꝫ dicat: a spū sācto est: ideo homo annunciatur vera: qm̄uis etiam per virtutē proprie nature quandoqꝫ ve ra p̄dixit. Utiliter ergo eis al mipotens deus ad veritatis manifestationem. dum vera ministeria astrorū interpreti bus reuelātur. Unde inuento res scientiaruꝫ multa vero in sciētijs prenunciauerunt non nisi docti a spiritu sancto q̄ est spiritus omnis veritatis. Re uelatio quodam ordine pue nit ad inferiores per superio

res. Unde Joānis. j. Boues arabant ⁊ asini pascebantur: quia videlicet minores hui⁹ mundi qui signātur p asinos debēt in credendis adherere maiorib⁹ seu superioribus celestib⁹ corpib⁹ qui per boues signantur. Ego igit innotabilis timēs ira demonis exeurgēs i rure: vt miser Ruth sequens Booz ac messores antecessores Philosophos: astrorum iudices i agros multarum faticasionum colligēs grana spicasqꝫ diuersarū scripturarum astrorum iudicū sententias atqꝫ experientias: qd pōderosa coniunctio superiorū planetarū portēdat: quid ve ecclipsatio ac passio regis stellarū huic mūdo ꝑpicet iusto astrorū iudicio in presens paginolum breui stilo cōpegi: vt legētibus patebit. Cui ostēsio durabit vsqꝫ ad annū M. CCCCC.lxvi, si nō vocillarunt oculi.

¶ Nō esse superstitiosū constellationi aliquam fidem dare. Cap.iii.

NEmo eorū que ignorat bonus est index dixit Aristosto. Multarum rerū sciētiarum periti philosophiam probantes euētus omnes naturales plurimosqꝫ voluntarios sup celestiū influxibus principiari ac dirigi affirmant: dicente Aristotele. Cum ex necessitate contiguus sit iste mūd⁹ superioribus lationibus: vt ois ipsi⁹ virt⁹ inde gubernet. Doleāt itaqꝫ īdocti suas stultitias dicēdo nō mordendo: ne ipsorum imperitia ac stoliditas clareat. Et si aliquorum rerū videant docti tn̄ ignari dicēdorū qrū nequeūt esse iudices. Un philosophorū principes Ari. iij. Methaph. inqt. Soluere vinculū ignorāti nō ē possibile. Sꝫ hi q sapiētū scripta intellectu sereno viderūt: quorum verbis ⁊ sententijs posse ten⁹ me cōformabo: i dicēdo de cōiūctione maiorū planetarū ac ecclipsatione magna Sed qr in pluribus doctrinas ⁊ disciplinas docentibus opinio inualuit cōmunitatiqꝫ vulgi inducta est superstitiosū ac temerariū esse credere astrorū cōfigurationes: apparitiōes ecclipsationū: cōiūctionesqꝫ planetarum esse causas guerrarū: amicitiarū: sectarum alterationū legū: aliorūqꝫ libero arbitrio subiacere debātium naturaliū em̄ effectuū esse causes negare nō possum

quotidiana experientia: vul-
gum magis q̄ nostri tēporis
philosophos ↄtinue edocēte
vana est ergo ridiculosa nar-
ratio de huiusmodi evētibus
nisi manifestis suasiōibus edo
ti in philosophiam educan-
tur et manifestentur.

¶ Virtus divinationis ⁊ honor probat̃ rationibus et exēplis antiquorū. Cap. iiij.

Iam narratam cre-
dulitatem non esse super
sticiosam. Sed in astrorum
influxibus fundatam patim
ostensum est Cum divinatio
magnifica quedam res sit et
salutaris. Cicerone teste pro-
xima deorum vi que nature
mortali posset accidere equuz
michi persuasi coniunctionis
magne atq; horrende ecli-
psis solis non preteriri. Pre-
nosticum nouum ob vtilita-
tem non mediocrem rei pu-
blice exponere. Quis enim
non videt in optima quaq; re
publica plurimum divinatio
nes valuisse? Quis rex unq̄
fuit et quis populus qui non
uteretur p̄dicatione divina?
nichil unq̄ Cicerone teste
Romani totius orbis domi-
natores ī bello sine auspicijs
efficere conati sunt. Nam
Moyses accepit tharbis fi-
liam regis Ethiophum in ci
vitate Sabba que ī iecit ocu
los ī eū dū discedere vellet.
fuit enim vir peritissim⁹ in a-
stris. Sculpsit duas ymagīes
īgēmis hui⁹ eficacie: vt alte-
ra memoriā: altera obliuionē
conferret amori. Cūq; parib⁹
anulis eas īseruisset alteꝝ sci
licet obliuionis anulū vxori p̄
buit: alteꝝ ipse detulit vt sine
pari amore parib⁹ anullis īsi
gniarētur. Cepit ergo mulier
amoris viri obliuisci. Tandē
liber ī egyptum egressus est.
Athenienses quoq; omnibus
semper publicis cōsilijs divi
nos quosdā vates quos men
tis vocant adhibuerunt.

¶ Adducuntur exempla multa veterū de virtute celestium corporum. Cap. v.

Sacerdotes soli quo
q; astrologi et pontifi-
ces eligebantur in rerum spu-
ritualium administrationem
et beneficijs soli gaudebant.
Verum hec abolita sunt.
Nunc vero Mercurij infor-
tunio sola paupertas eis cō-
nascit̃ p vitā indesinanter co
heret ⁊ cōmoritur. Nōne ⁊ la
cedemonij regib⁹ suis astro-

gum assessorem dederũt: eo rũqꝫ publico consilio aurispicem interesse voluerunt: Nec quisqꝫ rex Persarum fieri potuit: qui non prius maiorẽ disciplinã mathematicãqꝫ sciẽtiam perceperit. Nonne Romulus augur auspicato vrbẽ Romam condidit: regesqꝫ sequentes ⁊ consules eodem sacer lotio prediti rempublicaꝫ religionum auctoritate rexerũt q̃ circa ⁊ senatus iperabat vt de principium filijs sex singulis hetrurie populis in huiusmodi disciplinam traderẽtur: ne ars tanta obtenuitatẽ hominuꝫ a religionis auctoritate adduceretur ad mercedẽ et questũ. Quotiens enim romanorum senatus Liuio teste docere viros ad libros sybille ire iussit: cum portenta aliqua in aere apparuerunt: que magna romana populo: perniciosaqꝫ seditionis denunciabant. Nonne his magorum/ seu mathematicorum responsa cum Sibylle versibus congruebant.

¶ Certitudo preteritorũ et presentium fidem facit futurorum.

Capitulum. vi.

Sed quid externa additio suffragia sunt: qui sciunt me sigillatim oĩa que in hoc. Beniuiagio: nec non alemannie partibus per grandia mala obuenerunt: inuidentibus nõnullis recte diuinitatus suę viginti quasi annis iam transactis. Nonne quecunqꝫ in vaticinijs meis denunciaui euẽtus rei vera esse ꝓbauit? Sed hec missa facio et in presentiarum michi sat erit nullam reperiri gentem: neqꝫ tam humanam atqꝫ doctam neqꝫ tã inanem atqꝫ barbaram que nõ significari futura: et a quibusdam tempore immenso obseruata: et in significatione euẽtus anim aduersa intelligi predici qꝫ posse censeat: ac rerum futurarum presentationem ordinatissimo astrorũ cursu: atque rerum vicissitudine notatis comprobaret. Quod si aliquis tam rudis/ tam feris fuerit moribus quem tam sacrilega obtuse mentis temeritas exagitet: vt sursum in celum suspiciens atqꝫ admirabilem illam diuini operis machinaꝫ intuens: neget mundum hunc stellarum lationibus et potestatibus tanq̃ summi dei instrumentis gubernari. Talis profecto si quis tam demens

tam rigidus reperiatur numē deorum maiestatemq; Ledit: talem quoq; hoc pacto inter pellabo.

¶ Diuerse hominum opiniones de syderali influxu narrātur. Capitulum. vij.

Heu miser dictu queso si astra non influunt: cur modo per altum: modo per latum: modo per diuersum cernuntur. Cur nunc statim a tarditate subsistunt: nunc decedunt: nunc absconduntur: nūc austri: nunc aquilonis regionibus se iunguntur: sed de his satis: neque cum his et talibus disputandum puto. verū non aliter cum his agendum censeo: quem cum illis qui ea que omnium gentium firmata sunt consensu vt ignem esse calidū negare non formidāt.

¶ Quidā ergo non credunt nec curant aliquid scire de futuris astrorum iudicia deridētes. hi bestiales existunt et tanq̄ bruta se regūt omnia casualiter facientes.

¶ Quidam credunt sed non curant ea scire/immo sibi anxium reputant talia precognoscere tanquam necessario euenire habeant existimant enim quod cum sint de necessitate ventura: anxium est eis illa scire cum euitari non possint quod quidem stultum putare et apud philosophicas disciplinas ac increpatione digni fore censeudi.

¶ Quidam credunt et curāt scire: sed astronomorum cōsilia non sequuntur.

¶ Alij enim astronomio. quasdam bonas quasdam malas enarrāt influētias. Assumunt bonas et malas negligunt nec intelligere volunt.

¶ Alij semel iudicia legunt: primo in eis delectātur: deinde illa proijciunt. Hi mutabiles propositi sunt: nec prudentes dicuntur.

¶ Quidā credunt et curāt ea scire: nituntur q; ea intelligere vt obuiantibus malis possint consulere et rebus necessariis prouidere: hi prudentes dici merentur: et mala futura sua prudentia possunt euitare quibus hoc presens indiciolum meū huic paginole manu propria subieci.

¶ Flexis genibus compositis manib⁹ orator orat vt sequit.

¶ Oneris suscepti immensa difficultas ac rerum sese offerentium magnitudo et profunditas: nec nō temporis breuitas/inuidiorumq; multitudo me ammonet vt diuinum im

plorē auxilium: rem enim su-
pra vires meas aggress⁹ sum.
¶ Oratio auditoris ad san-
ctam trinitatem explicatur.

Capitulum. viij.

BEnedicta sit maiestas gloriosa creatoris: qui sua prudentia summa ab eterno singulis creaturis misericorditer prouidit suam quoque clemētiam nobis iam temporis ostensum ire volens admirabile signum in celo locari iussit astrorum virtutibus sua voluntate sic iubente: que penitudine non flectitur. Ideo te deum creatorem ego indign⁹ precor: non vt sermões meos verifices: sed vt in cognitionem veritas signatorum tuorum me dirigas. Ab eterno enim deus suorum signorum verificationem determinauit vt dicit Gregor. xij. moralium in hec verba. Nulla q̄ in hoc mundo hominibus fiunt absque omnipotentis dei iudicio vel occulto eius consilio fiunt. Nā cuncta deus secutura prospiciēs decreuit ante secula qualiter disponantur per secula. Statum quidem est hominū quanta hunc sequatur prosperitas: vel quanta feriat aduersitas. Quod etiam voluit albertus magnus in suo speculo dicens Sed quia dum extenderet deus celum sicut pellem formans librum vniuersatis noluit litteris eiusdē decesse ex eis que secundum diuinam prudentiam in libro eternitatis sunt scripta. Quare si aliqua dicendorum contingant errori meo non diuine volūtatis mutationi ascribantur: propter infinitas enī in mundo diuersitates quantuncumque etiam astra benigna & conformia fuerint incōmoda plurima & diuersa oriūtur celi enim rotunditas illa parit. Tu igitur omnium conditor & moderator de⁹ qui solem formasti: & lunam: qui rapidos celi curs⁹ ordinesque disponis. Qui per dies singulos immensam illam celi machinam eternis giris circunuoluendo celeri atque perenni agitatione contorques.

Quique omnia perpetua legis dispositione infatigabili mobilitate sustētas: qui solus imperator ac dn̄s cui tota numinū potestas seruit: ad te supplex confugio a te grana mīe tue peto. Te vnicum Booz a doro: expande palliū grē tue supra me Ruth: quia ppinqu⁹ es: te inuoco tibi supplex ma-

nus tendo: trepida cũ supplicatiõe veneror: vt numinis tui psidio syderũ tuorũ venerabilia iudicia cursusq3 eoꝝ efficaces influentias indigno seruo tuo. Joanni Lichtẽberger explicandas reueles: mentemq3 meã eterni tui splendoris radio illustrando in viam veritatis dirigas: ingeniũ meum excita: linguam commoue: rectamq3 pronosticãdi formam michi ostende. Amen.

¶ Qualitas. locus ⁊ tẽpus mirabilis constellationis narratur. Cap. x.

Insignis quidem ⁊ valde animaduertẽda constellatio põderosorũ planetarum Saturni. s. ⁊ iouis: expauescẽda cõiunctio futuras calamitates denũcians. Anno. Mil: cccc. lxxxiiij. pfecta Nouẽbris die. xxv. hora. vi. minutis. iiij. p⁹ meridiẽ traãsactis licet cã crigradu sub orisontẽ horros pante. Horũq3 planetarũ in vnum coitus atq3 congressus raro admodũ et nisi longioribus circũactis tpibus ac multis sideꝝ reuelationib⁹ cõtingere pt: ⁊ fortior ob hoc influẽtie dignoscit. Cuius qdẽ horrẽ de cõgress⁹ ac metuẽdi ꝯuẽt⁹ deputatũ ac statutũ est: receptaculũ horridum illud ac terrũ atq3 oĩm signorũ infelicissimum scorpionis domiciliũ xxiij. eius gradu ac. lxiiij: minuto ĩ q̃ martis psidi gaudet stella: et qd omnium malorũ causa existet rigidus ille Saturn⁹ maliuolus e centrici sui eleuatiõe accirculi sui latitudinis in septentrionem altitudine ⁊ sublimitate Jouẽ benignum oppressit. Mars quoq3 cõiunctiõis dñs summo de celo minaci ferocitate despiciẽs regia in domo ac regali signo ⁊ domicilio pprio cõstitut⁹ ⁊ exaltat⁹ oẽʒ ꝯiũctiõis dispositionẽ ⁊ gubernationẽ sibi vendicat. Jupiter itaq3 benignus Saturni ⁊ martis ĩpugnatione ꝯstrictus malignaq3 ipsoꝝ radiatiõe oppressus: violentie ipsoꝝ resistere nõ poterit: neq3 ob id hoĩb⁹ salutare sue beniuolentie et consuetum presidium conferre valebit:

¶ Huius constellationis duratio denotatur. Cap. xi.

Uerum qr ad plures annos hui⁹ seuiq3q3 pigri ꝯgressus significatiões se extẽdẽt nõ ab re duxim⁹ alias nõnullas hoc tẽporis ĩterual lo incidentes constellationes annotendas fore vt equa omni ponderatiõe ac iusta com-

mixtionis rõne: ex oībus q̃q̃ dissimilibus causis forma vna et vnus effectus extrahatur.

¶ Acciderit etiam anno. M. ccccc. lxxxv. Martij. xvj. horrēda nimiū ꝛ seua solis eclipsis cuiꝰ quidē testimoniū magne cōiunctiōis significationē ingressꝰ est magnosq; effectꝰ eiꝰ peiores reddet: duatū etiā maliuolaꝝ stellarū Saturni. s. et Martis cōiunctio vltima nouēbris ī. ix. Scorpionis grad: hora cōbustiōis lune impfecta. In qua q̇dē saturnꝰ maliuolꝰ oīs eleuatiōis modo martē in ꝓprio opprimit domicilio. plura malicie testimōia aducēs p̄dictaꝝ cōstellationū seuitatē portēt ad auget. Verū altera beniuola coniūctio. Iouis bn̄igni ꝛ Martis ferocis ī. xvij. Scorpiōis gradu cōgressꝰ nuꝑ factꝰ Iouis quidē fortunio ipsiꝰ supra martē eleuatiōe iā dictaꝝ malignarū cōstellationū moderabit maliciā. Nōnullarū etiā trāsacti tp̄is magnaꝝ cōiūctionū ꝑfectiōes ꝛ directiōes: quaꝝ ad hec vsq; tp̄a durare putat significationes non ab re annotandas arbitratus sum.

¶ Orbis nāq; magnas cognominatꝰ a cōiūctiōe q̄ diluuiū p̄cessit g̃datim: ꝛ pedetētim ꝑfectꝰ ad. xv. leōis gdū. xlj. minutū lēto ꝛ pigro satis passu serpēdo ꝑuenit. ¶ Regimem quoq; ꝛ orbis huiꝰ gubernatio distributiua quedā iustitia ad lunā vsq; deuoluta ipsiꝰ potestatem assumpsit gradꝰ quoq; directiōis appellatꝰ ad quintā partē libre deuectꝰ e ī possidet: eius quoq; diuisionē luna sibi vēdicat. ¶ Mane ꝟo coniūctiones que Xp̄i saluatoris nostri aduētū significasse dicunt ascēdentis āni eiusdē ꝑfectio ad. xiij. libre gradū deuoluet loci quoq; cōiūctiōis profectio ad. xix. arietis gradū deriuatus ibidē recipit gradꝰ directionis ab ascendente ad xij. Scorpionis gradum ꝑuenit cuius. Venus diuisor est.

¶ Secundus tractatus īcipiēs a versus saluatoris. Tu supplex ora. s. pontifex cum clero. Tu ꝓtege scilicet īperator cum militibꝰ Tuq; labora s. oppidanꝰ ꝛ rusticꝰ.

AD officia hui⁹ seue cõiũ ctiõis atq horrẽde eccli psaticõis ipsarũ q ptãtes expli cãdas accedere ĩtẽdo. Quic qd p oẽm terrarũ tractũ mix tura ipsarũ radiatio q equata cõparatiõe pficiet diffiniã. di uine tamẽ maiestatis iudicio nihil dero gãdo: nec libero ar bitrio quouis pacto obuiãtes detrahẽdo. Et illud a me sẽp ptestatũ eẽ volo q ea q futu ra denũciabo: p oĩpotẽtis dei clemẽtia ꝛ volũtate mutabi lia esse cognoscã. Sũt nam q ptolomeo teste: magnorum iu dicia inter necessarium ꝛ con tinges reponenda.

Quomodo pdicta cõstellatio ꝛ ecclipsis ĩ ecclesiã christi ꝛ ei⁹ caput summum pontificem influet.

Capitulum. i.

SAntissim⁹ appostol⁹ du cẽs remũ nauicule scti Petri: modernis tpib⁹ audiat Cũ toti⁹ orbis sit dñs innocẽs est: ꝛ nõ subiacet stellarũ cursi b⁹ neq vllã ĩ eis descernẽdi potestatẽ habet. Sed fatũ suũ dei sũmi gubernat iudicio qui hũc. Modernũ a^d beatũ nauicule culmẽ suis optimis meritis euexit: clauẽq largitus est: q2 fati vi ꝛ ordinẽ dissoluere potest causarũ supiorũ cõnexionẽ atq seriẽ facile reserare va let: q̃cq̃d tamẽ sit deũ supplex exoro. Boozaltissimũ vt expã dat pallium suũ supra ipsũ: vt faustũ electiõis diẽ ac felicẽ ĩthronisatiõis horã ei pstare digneť: q̃uis booz noster ies⁹ a lege nature q celestib⁹ paťe pscripserat excipi nolebat: nõ ergo excipiẽd⁹ est hõ a diuina volũtate q cõiecturaliť astro rum interpres ex astris pscsci re potest.

De fluctatiõe ecclesie christi et ei⁹ capitis sub tipo. Ade: et Eue prothoparẽtum ex revelatione abbatis Joachin.

Capitulum. ii.

CIuitas supra montẽ posita iuxta euangelicã ex positionẽ Matthei quito. Nõ potest abscõdi his tẽporibus Nã antequã huius teterrime eclipsis influxus intereat: nõ

multa periculorum discrimina
ecclesie dei et nauicule sancti
Petri imminere viderentur.
¶ Ista nauicula heu variis
huic inde agitata turbinibus
fluctib' atq3 procellis quassa
bitur: eius quoq3 saluatio: aut
intereundi periculū velut ine
qualibus ponderibus vel equi
libri positi natabit: Et nisi be-
nignissimus ac idem optimus
deus eam custodierit: multa
periculorum discrimina et ex
sismate naufragium passura
videbitur. Scimus tamen q
nauicula sancti Petri nunquē
mergitur q̄uis multis procel-
lis maris et tempestatibus
fluctuet ꝛ iactetur: fluctuat et
nunq3 mergitur illa nauis.

VAde Joachin supra hie
remiam dicit sic de ipsa
ecclesia. Est et alia ficus que
maledictione preuaricatiōis
iam aruit latina ecclesia siue
nauicula sancti Petri: cuius
folia temporalia de quibus
conficitur perisomata ad ex-
cusandas excusationes in pec
catis quibus inhonestatem vi
te sue. Tam Adam summi pō
tificis/ q̄3 Eua ecclesie subie-
ctorum operiant. Et in ligno
ecclesiastice glorie miserabili
ter se abscondant. Sed quia
patrimonium Jesu quod ipsis
pontifices a principibus chri
stianis: quasi boni ꝛ mali sciē
tie lignū fuit: boni quo ad su-
stentationem vite: mali quo
ad disputationem et libidinē
vite et abusum cupientes gy-
gantes fieri supra terram rei-
publice famosiq3 viri per to-
tam latitudinem imperij chri
stiani: non contenti lignis sti-
pendijs aliisq3 quibus vt lice
bat. Uxores sibi electarū ple-
bium ope luxurantium copu-
lando ad suggestionem ser-
pentis alterius: doctorum et
cardinalium. Heu timeo ne a
liquorum consilio futurorum
peruerse viuentium tam sim-
plices et infirmi qui fortes et
scioli temere contra preceptū
dn̄i venientes fructum tēpo-
ralium reipublice que notan-
tur in ligno inflāte scientie q̄
non edificat: sed destruit vsur
pando eijciātur cominus de
ecclesiastice dignitatis sede et
stāt ꝓfugi supra terram habi
tent in terra Cayn vesti pellē
cijs confusionis ꝛ ruboris: et
Hieremias vbi supra dicit fu
turū est vt quemadmodū Ju
dei cōtra christū ꝛ discipulos
fremuerūt. Ita et nūc in spm̄
dn̄i ꝛ i ecclesiā siue eiꝰ alum-
nos seuiant falsi Christiani.

Na iuxta sentētiam sācte bꝛi-
gide libꝛo reuelationū suarū
iiij. vbi dꝛ: ve ⁊ iterꝝ ve qñ pu
er sedebit ĩ sede lilij: orieꝛ tri-
bulatio in ecclesia sancti Pe-
tri Potens est deus suscitare
⁊ Francos aduersus ecclesi-
am. Cū eñ ecclesia romana
deficiet quo ad obedientiā: ⁊
pōtifices ex alemanis thesau-
rum extrahētes filios ⁊ filias
ad culmē dignitatis secularis
ꝓmouēt volāte matre cū pul
lo: ad errorē duceꝛ ppl's chꝛi-
stianus: tūc finis. i. clamoꝛ: ⁊
vlulatꝰ vniuerse carnis venit
ad dñm astroꝝ iudices exhoꝛ
taturi discurerent: vt anunci-
ent ne nauicula submergatur
qꝛ nisi dñs apparuerit: Petrꝰ
dubitabitqꝫ pastores affligē-
tur ne verbum dei pꝛedicent.
Hec aguntur benigni Iouis
opꝛessione in domo Martis.
Qđ presens eclipsatio cū re-
uolutiōe anni mundi demon-
strabit. Ubi modernus et suc
cessoꝛ ꝓximꝰ exitabit matrē
aquile aduersꝰ pꝛincipes vir-
ginis. Ipseqꝫ seuiet in Ioui-
stas remuiagij inferioꝛum et
maris occidentalis: redimē-
do pullū quod heu a suis ꝓ-
pꝛijs indolis patietur. Unde
multa mala insurgēt ⁊ caput
fidei vt arboꝛ infructuosa di-
scedet a seculoꝝ inobedien-
tiam patietur magnam ibi-
dem. Et vix vꝛbs ad Roma
erit pꝛesulibus āplius digna.

¶ Ex reuelationibus sancte Bꝛigide virginis ꝙ ex conuē-
tione alemanoꝝ cuꝫ Gallis
ecclesie pericula et scismata
imminebunt. Capitulum. iij.

Vnde Bꝛigida li. reuela
tionū Sub aquila grā-
di que ignem fouebit in pecto
re cōculcabitur. ecclesia ⁊ va
stabitur. nam potens est de-
us Alemanos altos pꝛouoca
re contra ecclesiam qui ma-
gis de humana potentia q̄
dei confidūt iusto iudicio ho
stilibus incursibus conculca-
bitur nauicula Petri ⁊ clerus
turbabiꝛ. Et sic necesse est vt
Petrus succinctus effugiat:
nesqualorē plublice seruituꝭ
incurrat. Et sic videat ip̄a ec
clesia occidentalis ne sit sibi
baculꝰ harūdinis potētia gal
licana ĩ qua ꝯfidit cui si q̇s ĩ-
nitiꝛ ꝑforat manꝰ eiꝰ. daꝛ ĩtel
ligi quō alemanni scoꝛpioni-
ste ꝯfederationē ĩ ibūt cū re-
ge Frācie sub quo ecclesia cru
cē lamētationis humeris ꝓ-
pꝛijs pꝛobabit eis flumē rhe-
ni ⁊ ĩ fra lune circa mare oc-
cidētale videbuntur mala in
audita sub nouello: quia ful-

minabit sinsan anathematizantis in saturninos quando intrabit domũ ppriã:tũc Romani cespitabũt i fide: q̄ heu in dieb⁹ ãtiquis nõ est auditũ ⁊ instabũt tpa periculosa i ecclesia scti Petri:⁊ iter fratres cardinales noua mala orient in breui tpisspacio. Anno dñi M.cccc.xcvi.et durabũt illa mala annis multis vnde hec mala figurãtur iudicũ.xvi.p septē crinos. Sansonis quib⁹ caput alemanice natiõis debet esse ornatum: Hos crines conãtur abradere Gaudauenses/ Brugenses/ Flaudrēses/ picardi zizanie nobilissimi tritici fidei: q̄ relict; regibus ac cõfederatis eorꝫ in quibusha bebãt fiduciã apostabũt: ⁊ infideles in gregem dñicum adducere attentabunt. Unde caput fidei crinib⁹ abblatis id est potestatib⁹ ac virib⁹ suis debile efficitur vt Sanson.

¶ Probat variis exēplis concordie virtutem & monet oēs principes etterras ad romani imperii honorē. Capitiuum.iiii.

Nature concessum est. O inuictissime imperator: vt qui existentiam tutari velint vnitatem amplecti maxime studeãt rerum profecto vniuersitas entis vnitatē appetit. Unde grues volatu suo vnum sequunt ducem. Apes dum mellificant sibi ductorē pro ponunt Formice cũ p̄eunti s preuident vestigium seruãt exercitus milites imperatorem colunt vnum. Recte ille sapiens philosophorũ princeps Aristoteles ait. Principatũ pluralitas mala: vnus sit priceps a quopotestas norma disciplina fluit/ manat deriuatur omnis. Optima itaqꝫ ratione sua deo orbis reb⁹ reges potentat⁹ ⁊ mortalesvniuersi catholicafide imbuti romanorũ regē: principium pricipem et monarcham colere. Nam conditor noster mundũ ingrediens honorauit imperium tēpore sui aduentus per ipsum Cesarem mũdum placauit: vt in ipsius domini presentia pax esset nostra Igitur posuit prodigia sua.i.iudiciũ future reconciliationis supra terram auferēs bella vsqꝫ ad fines terre ⁊ alibi. Orietur in diebus domini abũdantia pacis. Iterũ saluator noster ho-

norauit imperiũ mor vt nat⁹ fuit cẽsui cesaris se subdẽdo ⁊ nõ solũ vedit:sed etiã darіpre cepit dicẽs. matthei.xxi.Red dite q̃ sũt cesari cesari Tertio iterũ honorauit imperiũ. Egres sur⁹ de mũdo aiebãt apostoli dñi. Ecce duo gladii hic. Dñs vt Lucas respondit satis est. Quid est dicere satis est. nisi sufficit ⁊ nil deest. Potestat⁹ est dñs sua ipsi⁹ voce potesta tẽ secularẽ ⁊ imperialẽ qui il lis tꝑibus vigebãt ideo suffi cere ⁊ eis nihil deesse. Quarto dñs Romanũ imperiũ hono rauit. Instãte em̃ passiõis ho ra dñi Pilat⁹ iactaret sede po testate q̄ haberet dixit. Nesc; q2 potestatẽ habeo crucifige re te.⁊c. Dñs vt dicit Joãnes respõdit. Nõ haberes vllã po testatẽ aduersũ me:nisi tibi da tũ eẽt de sup. Qd̃ exponit duo b⁹ modis. Uno modo de sup: de celo:q2 nulla potestas nisi a deo:alio modo de sup.i.a ce sare qui Pilatũ ꝑferebat ĩ pre sidẽ. Unde si hũc dimittis nõ es amic⁹ cesaris. Quare sexto dñs Romanũ imperiũ hono rat adhuc:q2 stãte ⁊ durãte ro mano imperio nõ venit homo peccati fili⁹ ꝑdictiõis anti christus. Ammonet ergo apo stol⁹ imperatorẽ ad Thessa lon. ii.cap.dicẽs. Qui tenet te neat que verba Romanum im perium designant:quo destru cto veniet antechrist⁹. Unde Fridericus qui romanum im periũ tenet teneat de rege in regem donec penitus aufera tur:id est tollatur in medio:re uele tur ille ant; q̄ : q̄ signare antichristum null⁹ ambiget.

¶ Narrat tribulatio nes et pericula post tẽ pus friderici tertii p annos viginti tres et dimidium futura.

Capitulum. v.

Post ipsum enim Fridericum tertium in tantum abundabit iniquitas ⁊ infidelitas vt non in erorem ducam si fieri pot electi respectu hu ius tribulationis max ime tẽ pora priora sub friderico ter tio videbuntur tempora pa cis fuisse. Unde ps: Orietur in diebus dicit abũdantia pa cis donec auferatur Luna id est Romanum imperium. Et iterum apostolus. Hoc autez scitote ꝙ in diebu s nouissimis

instabũt tpa periculosa: dicit instabũt id est antea nõ fuerũt & durabit tribulatio ista ãnis viginti trib⁹ cũ dimidio. Deũ ergo timere o christiani: & regẽ honorate Romanorũ: a qua sni'a q̃ discesserit ecclesie quidẽ vnitate abdicatus tãq̃ scismaticus intereat necesse est. Maximũ quidẽ & difficillimũ onus inuictissime princeps vrã nũc dec⁹ assũpsisse videor qui dignitati rerũ de quib⁹ verba facturus sũ meũ quidẽ ingeniũ ac eloquentiã imparẽ ego cognosco. Magnũ nanq̃ & felix ingeniũ ac celesti virtute dotatũ requirũt animũ: ob mot⁹ stellarũ hac nostra tẽpestate nõ satis esse cõpertos: tamen ob plurimas cõstellatiões futuras: quarũ ad hec tẽpora significatio pdurat q̃ oẽs huic cõiunctioni ac eclipsi cõtẽporande et commiscende erunt: vt ex omnibus etiam dissimilibus causis admirabili quodam ordine cõtinuatis ac cõnexis inuicem vna forma et vnus effectus eliciatur.

¶ Redeundo itaq̃ vnde digressus sũ ad imperatorẽ modernũ ac regẽ: quorũ sors difficilis erit sicuẽadmodũ videt Erũt n. icq odiã magna tẽporibus eorũ: contẽtiones: fraudes: deceptiones magna erit blãdi cupiditas iter nobiles multiq̃ fient bellici apparat⁹ multi imperio rebelles erũt. Nã vna lite sedata, alia e vestigio esurget.

¶ Ex reuelatiõibus brigide ostẽdit ecclesiã turbãdam tẽpore maximiliani imperatoris p francos: & dei de maximilianum regnaturũ longe sub typoleonis et lilij.

Capitulum. vi.

Uade i libro multarũ tribulationũ dicit moab & amõ duo filij Loth: q nati sũt d incestu: duas generatiões deuotat leonẽ siluestrẽ: aliũ occidẽtale: i agrũ vgin insultãdos: tpib⁹ quib⁹ aqla cũ pullo volabit: & erit gfederatio magna i oriẽtis pte cõtra leonistas: et Baiorici merebunt.

¶ Unde frãcisc⁹ & brigida canũt: surge rex pudicus facie: multi dicũt hũc regẽ esse fredericũ Tertium quia su eo

cōcultabitur ecclesia: clerusq turbabitur vndiq. Item parati erūt quidē baiolicos cōtra ecclesia puocare: q magis de tyrānica humanitate cōfidūt q̄ de dei potētia. Frāc⁹ in vincēdo germanos cedit multos demū gall⁹ succūbet: ⁊ pudic⁹ regnabit vbiq. Ridolū matris aquile i trās ab onēre in occidentē monarchiā tenebit

Vade i reuelationib⁹ fratris reynardi lolhardi ita dicit. Lup⁹.i. terra occidētalis aquilā eijciet tūc pullus merebit: sui ⁊ proprij pellē ei⁹ dilacerabūt: sedebitq nudus querēs adiutoriū paruū inueniēs Aquila a ṽgine fugata excitabit volabitq ad meridiē recuperādo amissa veniet miles in pectore signat⁹ trucidabit leonē lustris duob⁹ peractis tūc exurget aqla grādis sic lucētes castigabit aqcole merebūt. Quis poterit resistere cū potestatē habebit ab excelso? Tria regna cōportabit. Ueve plebs clamabit. ipsa est illa aqla grādis q̄ dormiet annis adhuc quinq refutata resurget cū lilio garrire īcpiet: ⁊ cōtremiscere faciet: ⁊ alios montes supbissimos expādet alias suas ad predā vngulas acuet ī capturā rostrū aperiet vt deuoret. Ciuitates ⁊ castra alarū sonitu pturbabit: ⁊ erit luct⁹ magn⁹ ⁊ acerbus qualis nō fuit a dieb⁹ ātiquis ⁊ apertis: In aquicolis occidētalib⁹ in terra ṽginis lilia vniuersa ledabit nec vltra deiecta aut vilis poterit appellari eo q i circuitu eius vniuersa lilia denudabit: q Sol cū Leone merebit. Et gallo viuente alter gall⁹ creabit ⁊ fauebit aquile

Dicit rebellionē germanie inferiores cōtra Maximiliū regē Romanorū factā prenūciatā esse vaticinijs cuiusdā sibille ⁊ reynardi monachi. Capitulū. vii.

Vade sybilla chu mea prophetico spiritu loquitur in vaticinio suo posthec. i. post modicū tēporis egredietur aquila de Germanie rupibus multis associata Griffonibus que irruens in ortum crismatis sedentem in sede pastoris de quinto crismate fugabit in septimum: et irruet antipatrē

uorabit spūm et nidū sibi ablatū vendicabit: et p.x.lustra teuebit: et non erit pax i terra virginali: et gēs sine capite regnabit. Annis illis de post adherebit aquile grādi figurā habens. Hester ca.v. dicens. Duo eunuchi reg. qui ianitores erāt i palatio primo lumie residebāt: voluerūt regē iterficere qd. Mardocheū nō latuit: O maximiliane: isti duo eunuchi sūt ifideles subditi tui qui fraude et malicie venenū gestātes cōtra pudicā faciē tuā: vt fideles tuos et te interficiāt. Studeas istis temporibus te pseruare vsqz ad ānū etatis tue.xxxiiij. Videbis exaltationem nominis tui ab excelso: et quia istis annis a proximis et subditis tuis patieris sinistra plura.

Deuotus Reynardus in spū vidēs sub rege Maximiliano tribulatiōes clerici et ecclesie prupit i hec verba libro suo multarū tribulationū dicēs. Ecce erūt oēs volatibus celi et bestiis terre filij alemānice iferioris et cordis virginis et Scorpiōis: et cadēt i ore gladii bicipitis nec vnus remanebit ex eis impugnite. Erit habitatio occidentalium ac scorpionū deserta. Euaginabit dñs gladiū Matris extreme ac desolatiōis supra picardos/ Flādrēses circū ad iacētes: depost i Baioricos sceptrū feretur: et multi radii ecclesie obnubilētur ibidē in Alemānia ac Gallia. qz aduētus dicti regis adueniet siue signū cū dicet pax et securitas sub regno versantibus: tūc supuenient eis repētinus interitus. Unde i libro multarū tribulationū Joachim dicit ad ruinā Merico mūdi supbie q̄ imperiū denotat desolandum reges multi cōtra Israelitas/ Alemānos aduenēt: sed expugnabūtur propter Maximilianum quia sublime clypeum eleuabit expectando auxilium non solū ab hoibus. sed a deo: et resurget volando ad ardua.

Quomodo ecclesia periclitabit varie in ptibus germanie sub electoribus iperii ex typo septē angelorū.

Capitulū. viii.

Joachim abbas supra Jeremiam dicit in vlciscendo principes doctores sacri imperii sunt ipi septem angeli

supra phialas effūdētes: quo
rum vnꝰ in terrā aliꝰ in mare:
tertiꝰ in fōtes: quartus in solē
quintus in sedē bestie: sextꝰ in
flumē euphratē: septimus in
aerē. Ecce qualiter vulneran
dus erit tribulatiōibus angu
stijs populꝰ christianꝰ: specia
liter leuiticꝰ populꝰ: totus cle
rus vt fiat quasi vnꝰ ex terre
pauperibꝰ vilissimis ⁊ despe-
ctꝰ ⁊ decore regio ac plationе
dignitate vidimꝰ ⁊ quantum
glorificauerit se romana eccle
sia platuris ⁊ dignitatibꝰ: ⁊ in
delitijs fuerit tantū dari sibi
debeant delectiones a gau-
dijs et tribulationes.

¶ Nam terra Brandenbur-
geñ iudaizabit tā in Christia
nis q̄ȝ in iudeis: aurū pro deo
colentes saturno intrante do-
mum Martis. Anno domini.
Mil.cccccij.

¶ Mare misnensium heu pa
ganizabit iorem libertates ec
clesiarū amittentes aquis de
litiarum se subijcientes.

¶ Fons Coloniensis philoso-
phabit ad ardua doctricis: cā
des. Sol Treuerñ: religiosa-
bit vita lubrica: auferet ab eis
per diaboli ministros dabit
genti Francigenarū vel labo
ricis ad tribulandum.

¶ Sedes Bohemorum here
ticabitur Alemannia vt zizā-
nie denigrabunt triticum pre
latorum renensium.

¶ Flumen palatinorum tyrā
nizabit adducens alienos in
propriam patriam quod heu
dolendum erit.

¶ Aer Maguntinus ecclesia-
sticabit solis precibus placa-
bit cunctipotentem sed nō tē-
pora longa expositione nō in
get maior quia nulla coniun-
ctio Jesu ad Belial iouis ad
Saturnum / ecclesie ad tyrā-
nos. Ibi septem phialas fun-
dentes vt supra ciliadē vnā
durabunt: ⁊ ipsorū sequaces:
⁊ fiet nouus ordo ī catholica
ecclesia nisi dñs dederit os ⁊
sapientiam postulantibus.

¶ Dissentio ecclesie circa āno domini. m. cccccxcii. per varias rebelliones ostenditur preuisa et prenunciata.

Capitulum. ix.

Quicquid Hieremias de
excidio sinagoge quon-
dem predixerat: nunc de occi
dentali et latina ecclesia: que

⁊ romanum imperiũ premon-
strat non frustra ꝑscribitur: qꝛ
⁊ huic nihil est dissimile ꝙ in
ecclesijs colonien ⁊ Treueren
non sine gemitu prestolatur.
Nã ab ãno. M.cccc. lxxxviij.
vsqꝫ ad annũ. M.cccc.xcv. mi
chi suspecta sũt et tp̃a momẽ
ta in quo nouo ordine samue-
lis ex orto ꝑconibus Ophni
⁊ phince sacerdotes ⁊ pontifi-
ces domini quasi a rege Ba-
bylonis a Romano principe
captiuentur heu periclitabit
archa ecclesie. m.cccc.lxxxix.
m.cccc.xcij. Heu hi sũmi pon-
tifices corruẽt. Et quasi alter
Mardocheus sub Amã indi-
scrimine manebit agitata: igi-
tur necesse est siderũ iterp̃tes
astroꝝ iudices celestes ĩ flux⁹
sciẽtes ecclesie ruinã ꝑdicere
ad plangendũ non cessent ne
cleri pauꝑtas arrideat ⁊ sub
nauicula intereat. O effuso-
res phialarũ. Sacri imperij
notate verba ⁊ signate verbo-
rũ mysteria. Si veritatẽ obti
cemur Christi milites nõ esse
mus heu tãta erit ĩ alamãnie
partibus tribulatio ⁊ afflictio
inter Iouitas ꝙ portates ec-
clesiasticam tonsuram absco
dent eam: ⁊ se clericos esse ne
gabũt. Eritqꝫ perfida diuisio
inter fratres cardinales. Ec-
clesie admittent bona tempo-
ralia sub radijs vestris. Inte-
stina bella iter vos exurgẽt qꝛ
dies dñi sicut fur ita ĩ nocte ve
niet ad cõcitandũ animos ve
stros. Varia quoqꝫ portẽta vi-
debunt breuib⁹ ãnis in aere/ q̃
impẽdẽtes calamitates denũ
ciabũt vobis. Accẽdent ignes
in cordib⁹ vestris Heu qualis
turbatio inter fratres exurget
electorũ pricipes atrocissimo
aspectu martis. Attẽdite viri
prudentissimi dictum domini
dicentis. Omne regnum in se
diuisum desolabitur. Estote er
go prudentes ne imperium de
struatur. Cessante enim sacro
imperio necesse est seculum cõ
summari aspicite aquilã qua-
si deplumatã: heu pẽnule ceci
derũt ab alis suis ꝙ volare ne
q̃t. Nã colũba vna ala volare
non potest. Sic Petri nauicu-
la inter huius seculi procellas
et turbines vno remo ducitur
indirecte: ⁊ columba que tan-
tum habet vnam alam: nunq̃d
bestiis terre et nõ solũ auibus
cadit in ruinã nullũ siq̃dẽ aĩal
mõstruosũ diutinã et ordinarã
habet vitam. Oẽs ergo pri ci-
pes indubitanter qui ad hoc
dant opera vt ĩperiũ destrua-
tur quantum ad hoc sunt pre
cursores et nuncij. Anti christ

Caneāt ergo hi septē princi- pes electores ꝛ eoꝝ ministri ne peccatis ꝛ culpis eoꝝ exi- gētibus iusto dei iudicio īpe- riū ab ipsis auferat. Nā neces se est vt scādala veniāt. Ve au tē illis ꝑ quos sūt vētura. Et vere necesse est vt tātus ar- doꝛ dñandi ꝛ habēdi coꝛ eoꝝ exitet qui nec facere volūt ꝙ audiunt neqꝫ veritatē audire ꝙ̄ nouerūt. Ideo oculos ha- bēt ꝛ nō vidēt ignorātes quod principat⁹ eoꝝ sūt intoxicati veneno īsanabili. quod nō so- lū Bohemi Poloni veꝝ etiā dani Anglici gaudēt cū bar- baricis nationib⁹: quod altissi m⁹ aduertat. Nā ille pestifer quē puerorū comestorē figūt poete Saturnus Jouem beni gnum oppressit in hac teterri ma eleuatione sua.

Exhoꝛtatio ad pri cipes electores, vt ꝓ vnitate ecclesie ꝛ ma nu tentione īperii foꝛ titer agant.

Capitulum. x.

O Utinā germaīe pricipes ad quos regnū theutonie ad eligēdū est trāslatū ꝛ con missum saparent ꝛ intellige- rent ꝛ nouissima prouiderent. Utinā saperēt iusticiā ꝛ eā in- telligerēt. ꝛ regi Maximilia- no quē dominus loco suo eis in signū iusticie posuit quē cō coꝛditer ī frācfoꝛdia elegerūt reuerēter tractarēt ꝛ ei de mi nisterio honoꝛis debitū exhi- berēt. Utinā exaltati ꝛ dilata ti ꝑ Romanū īperiū magnitu dinē honoꝛis ī eos collati in- telligerēt et nō essent ingrati. Utinam isti septem ad quos pertinetius ꝛ potestas eligē di regem imperatoꝛem post modum pꝛomouendum peri- cula que venient romano im- perio sublato prouiderent et huius regni quod domin⁹ po- suit tāqꝫ pꝛodigium supra ter- ram nouissima pꝛouiderent ꝛ sublationem pertimescerent: dum enim sublatū fuerit im- perium tribulatio tāta veniet in mūdum: ꝙ nisi dies illi⁹ tri- bulatiōis: vt in matheo ꝛ mar ce dicitur: fuissent abbꝛeuiati non fieret salua omnis caro.

Nec coudēnenda est pri- cipū germanoꝛū secula ris cōuersatio eis fluuium re- gni ipsi enim sacerdotū ꝑsen- tat Samuelis: qui licet esset sacerdos: tñ indicis officium

exercuit. Ipse regez elegit in israel: et ipm cõsecrauit. Presules igit Germanie nõ sunt illius vicarij q̃ relicta syndone nud⁹ aufugit sed sunt eius vicarii qui dixit. Domĩe paratus sum et in vitam et in mortẽ tecum ire. Et exemit gladiũ i tẽpore tribulationis: Et amputauit seruo principis auriculam. vt ostẽderet q̃ caput libenter amputasset. Ergo licet ipsi aliquãdo ad vocẽ ancille christũ negẽt. tamẽ frequenter resurgunt fortiores: nihil est inordinatum ĩ operibus creatoris. sicut est tẽpus pacis: sic est temp⁹ belli. Sic etiam sunt homines ad pacẽ et ad bella ordinati. confidenter loquor o viri prudẽtissimi germanie pricipes. si vos cũ vestris fidelib⁹ Romano regi tanq̃ aduocato ecclesie gerens aiam ministrã columbe nauicule Petri fideliter astaretis. vt ãte cessores vři consueuerunt. Tunc absq̃ dubio oĩs potestas contraria esset parua. tunc nõ solũ Italia: Lõgobardia: Bohemia: grecia: sed et Hispania contremiceret cũ barbaria Sed viso flore cantant aue. ad aquile cãtum silent puto nullam ad miscuisse falsitem petens cũ humilitate veniam:

¶ Postea surget nou⁹ pñceps q̃ varias germanie terras bellis iuadet pbat variis figuris

Capitulum. xi.

O Alma mat ecclesia plãge. O Vgo Reniulagii clama vlulate pastores et rectores reniulagij. Lothorĩgi vvestrani. Alsati. Svveui. Frãci: Oriẽtales regni gaudiũ: Exuete vestimẽto iocũditatis o fra vgins ĩduere cinere et cilicio: O thuringia Hasia vester vvalt: vvedra nuia: luctũ vnigeniti fac tibi dicẽdo. Populũ enutriui et exaltaui ipse autẽ spũit me fact⁹ ẽ mihi quasi leo ĩ ĩsidiãs. ideo vsũ ẽ ĩ luctũ gaudiũ meũ. O plebs misera hucusq̃ in malicia pñtis exilii exposita. q̃ regul⁹ nou⁹ surrexit ĩ te. Nõ gubernator: sed desolator fideliũ nõ ɔsolator sed dep̃dator spũalĩ uz: nõ ptector sed depssor orphanoꝝ et viduaꝝ ĩ tota alta alemãnia. Nou⁹ ɔstructor no.

na verges ſine ruga germa'e
principibꝰ: videbiť accedere:
ſic ꝙ cõmunis populus dicet
vnꝰ ſic aliꝰ ſic radix peccati a
ſcorpionistis exurget peior an
tiocho q̃ tulit vaſa de templo
dñi. Peior iacob oĩ doloſita-
te pleniſſimo. Peiorn achab q̃
de vineis dñi ſabaoth faciet
hortos olerũ. Peior apolinio
q̃ tulit ſpolia multa de tẽplo
dñi peior iude qui ſimulando
pacẽ decipiet mẽbra chriſti.
Peior holofernis crapulatus
ſitiens ſanguinẽ humanũ Pe
ior Sanſone: quem excecauit
malicia mulierum quod neſcit
erubeſcere amplius. Hic pa-
trimonij Jeſu dilapidator.
¶ Hic erit meretricũ lenonũ
amator. Hic erit draco perni
cioſiſſimus perſequens ſpon-
ſã chriſti in multis dioceſibꝰ
qui perturbabit terram: ponet
orbem deſertum. non dormiet
ſed cõtinue machinabiť malũ
cuiꝰ cõſilium eſt cum impijs
et ſtabit cum cõſilio iniquoꝝ
ꝛ experimẽtaliter teſtificatur
Nam domitianꝰ ꝛ diocletianꝰ
erãt viri crudeliſſimi datianꝰ
maximilianꝰ erãt viri ſcelera-
tiſſimi. Affricanꝰ iulianꝰ apo
ſtata erãt deſperatiſſimi. nero
adrianus erãt viri defectioſi
ſſimi quorũ nullus fecit tot et
tãta pernicioſa: quantum hic
radix peccati princip[illegible] fex in
populo alemãnico faciet nõ ti
mebit deũ non parcet ſanctis
nõ formidat capita fidei non
veretur exterminare loca ſa-
cra nõ pudet eũ cõmittere ſa
crilegiũ. Heu ꝙ̃ta pficiet ꝯtra
catholicã ordinationẽ vix lin
gua ſufficit enarri. Viri eñ ſã-
guinũ ꝛ doloſi nõ dimidiabũt
dies ſuos puniens a deo o ra
dix peccati. Vere punieris a
deo: nã hoc tibi ſignũ erit Au-
rũ ſapiẽtie tue obſcurabiť: qꝛ
freneticabiť Rumor fame tue
infatuabiť. mutabiť color tuus
optimꝰ: ꝛ diceris ꝑ totũ mun-
dũ hereticꝰ. nõ vt pater tuus
dux ſinceriſſimꝰ: qꝛ oĩ doloſi
tate plenꝰ: obmuteſcere ergo
abominatiõe cogites quouis
modo ſeminare zizaniã ſilue-
ſtris leonis inter germanie pri-
cipes ac imperiũ ãni tui ſicut
humana ſit tpa non eterna.

¶ Pax deinde futura ſignať poſt pſecutionẽ iuſtoꝝ ſicut ex paſſiõe chriſti pilatꝰ ꝛ herodes facti ſũt amici

Capitulum. xij.

Necesse est vt viuant homines secundum spiritũ vt detrahatur ad nihilũ superbia carnis: quia vero omnis homo carnaliter viuens corrumpit per maliciam omnem terram necesse est vt supra veniat impetu cathaliſsimus vt intelligatur quod dicitur quod supra q̃ creditur omnia deuastabit. Inde q̃ disperdam eos cũ terra in signũ autẽ talis diluuij ac tãte tribulationis ne talis vexatio procedat vlteri⁹ ad alemãnos inferiores ponet arcus in aere magũtium. qui inter dñm et hominẽ federet. Ciliarcus vir prudẽs castus morib⁹ ⁊ sciẽtia cõposit⁹ prudẽs ac intelligens. Currum dei. x. milibus angelorũ ac multiplex milia in eo ostẽdere rotã defendere nõ tardabit p̃cibus coact⁹. q̃nis Baruth ij. capi. disti. Fuerunt gygãtes nomĩati qui ab initio fuerunt statura magna scientes bellum. Hos non elegit deus: sed o principes reuerẽdiſsimi cum successorib⁹ vestris vidate vocationẽ vestrã quia non sapientes secũdum carnem non potentes. ⁊c: sed qui stulti visi sunt mundo elegit deus vt confundat sapientes: vt legitur. j. Corintheos.

¶ Non ergo armis: sed: precibus placate dominum ⁊ lex israel exultabit o! rem fluuiũ. Nam Mars feroci aspectu aspicit iouem oppressum. Hec corde recondite. Et quia Herodes ⁊ Pylatus facti sunt amici propter innocentem Jesum. qualis ergo confederatio Jesu ad Belial ecclesia et diaboli ministros. luppus cũ agno: vere dolosa. Disparib⁹ enim bob⁹ nunq̃ trahitur bene curr⁹. Diuina ergo electio non elegit deos belli neq̃ belligeros sanguisugas. Teste Abacuc. ij. ca. Ve illis qui edificant in syon in sanguinibus neq̃ elegit de sanguinibus vt patet in matre filior̃ zebedei Quare dathan et abyron contra quos deseuit ira dei: terra absorbuit. quia post superbiã et violentiam volebant accipere summum sacerdotium. Numeri. xvj. Si vis o prĩceps reuerendiſsime fratrem preuenire negando: prius illum preuentẽs obsequendo tu leuando manus ad altiſsimum: vinces tu lex Jsrael: tecũ: et dormiẽt arma victricia tua alias titulum martis excitabis: et suppeditabitur aquile grandi quod Jouiste merebunt: et Mercurius gaudebit.

¶ Docet dignitatē imperialē translatā adgermaniā signatā oli ex trāslatione baculi scti Petri ad treueros & cōsecratione imperatoris ptinere ad Episcopum Coloniensem.

Capitulum. xiiii.

POst mortē beatissimi materni Alsatia in villa Elegia noie: redierunt Euchari' et. Ualerius Romā ad sanctū Petrū dicentes. Supplicam' vt animū nobis adiūgas loco materni. Respondit Petrus. Nō est faciendū ita sed vt manifestetur gloria dei corā gentibus. Accipite hunc bacculū meū & supponite illi dicētes. Precepit tibi Petr' apostol' vt in nomine Jesu christi erurias: quod factū est: qui. xl. dieb' iacuit cadauer ī sepulchro: & vixit ille maternus xl. ānis de post: & dū populū. Treuerēsem baptisaret: tanta simul

magnitudo cōfluxit vt eos ba
ptizari oporteret ī riuulo q̄ c
uitatē irrigat qui tūc Belgi
dicebat. Et dū oleū sctm̄ de
ceret: misso celit' oleo: tot' ill
riuul' cōsecrat' oleo sctō o b
appebat & appellat' oliua v
qz ī hoc diernū quasi olei vi
Porro bacul' ei' cū q resus
tat' fuerat: post mortē ipsi' i
duas ptes est diuis'. cui' par
īferior cū corpe pōtificis e
penes. Treuereñ supior par
baculi apd Colonienses & qu
decet reuerētia reseruatur.
est causa quare pōtifex rom
n' baculū nō habet: q̄z beatu
Petr' spitu pphetico trāsi
sit ī vos germanos. Nota
ba & signate misteria vos g
māi: Quis vos sepabit o T
uerēses a coloniēsib': frat
ei estis. Quid dignius bac
scti petri. Ubi Roman' pō
fex suscitabat multitudinē
tiū ad fidē christi. Quid p
trū nisi sacerdotiū ītelli
& q̄d p baculū nisi pastora
authoritas: p q̄ suscitat o
errās ad ouille reducit: p h
baculū pastor. sustētat: dū
manorū rex summū pōtifi
omni qua potest reuerenti
hōore subleuat & exaltat:
baculum beatus Petrus
manus & antiochenus Ep

pus per euchariuz transmisit ad Galliã belgicam dum Romanus põtifex per man⁹ magnifici Karoli romanuz imperium de grecis trãstulit ĩ Germanos: longe anteq̃ȝ id fieret Petrus spiritu prophetico in sua missione pastoralis baculi partez inferiorẽ ecclesie Treuereñ. sed lõgiorẽ Colonienſi. Quia licet ciuitas Treuereñ. antiquitate sit longior Coloniẽsis. tamen inferior potestate et merito.

Colonia igitur superiorez tenet partez baculi: quia Colonieñ. epsius non solum Romanorum regem eligere habet sed electum pre omnibus alijs principibus tenetur et debet cõsecrare. In hoc romani pontificis precurrens officium: qui regem electum canonice in imperatorem cõsecrat Romanorum. Manifestum est ergo quod non solum humana solertia ex necessarijs et rationalib⁹ causis fuit institutum immo diuina prefiguratione presignatuz. Sed de hoc non est vobis gloriandum: sed quantum vos ostenditis reprehẽsibiles tãto magis vos ab imperatoris obsequio facitis alienos. Quid Esaye dicitur. xxii. audiatis. Hec dicit dñs exercituũ. Uade et ingredere ad euz qui habita in tabernaculo ad sobnã prepositum templi: ꝛ dices ei q̃d tu hic: aut quasi q̃s hic q̛ excidisti tibi q̛ sepulcrũ excidisti tibi ĩ excelso memoriale diligẽter impetra tabernaculum tibi: ecce domin⁹ asportari te faciet sicut asportat᷑ gallus gallinaceus. Heu si amicitia non est inter vos fratres: quomodo erit iter extraneos. Tẽpus adest ꝙ heu mala plura inaudita circũquaq̃ȝ vestigio surgere debent.

Tyrãni vastabũt epatũ Treuereñ. et Coloniẽsis vacabit sedes aposto lica pte tribulatione sub Trypo et Lupi.

Capitulum. xiiii.

Uiri prudentissimi sub baculo sancti Petri attẽdite quesso Reynardus lolhardus in quadaȝ visione ita videns tribulationes cleri in ecclesijs sãcti Petri prorupit ĩ hec verba. Post hoc certabant duo fratres habentes vnum baculum in ambabus manibus. Unus rubeã

crucem inferius gestabat. Alter nigraz crucem superius. & totus clerus tristabatur. Accesserunt lupus & visus rapientes baculū. Steterūt fratres contristati timendū q̄ temp' adsit. Datur intelli quomodo ex ducatu gelrie exurgēt noua mala liliuz intromittet: et visus cruciens ecclesiam Coloniensem De post ad Threueros ascendet lupus aduersarius ecclesie: vt rapiat substantiam ei⁹. Unde figuratur. Gene. xlj. vbi legitur. Alie septez boues egrediebantur de fluuio: fede confecteq̄z macie et pascebantur in ipsa amnis ripa in locis vberrimis: deuorauerūtq̄z eas quorum mira species et habitudo corporuz erat. Datur intelligi quomodo septem nequam deprimet terram. Treuerensem emergent vt euoluent. Et dicuntur fede: quia ecclesiam cuz clero maculabunt. deformantes cōuersationes honestas. Et sunt confecte macie quia exhaurient pinguedinem religiosoꝝ et p̄latorum pascunturq̄z in ripa amnis continue fluentis. Q̄ mosella fluens in regnum placa creatorem. Et post tribulatiōes plurimas fugabis. tu o crux rubea vt fidelis Israel. Illos septem nequā vt figuratur. Deuterono. vij. capi. dicens: Israel de terra sancta septem gentes fugauerunt. Gerseneos: Amorreos: Eueos Etheos: Chanaeos: Iebuseos et Phereseos. De post manebit in pace locus tuus o crux sancta baculusque Eucharii.

Datur ītelligi post intestina bella īcepta iner dn̄os reuerēdissimo Treuereñ. & Colōmeñ. veniēt visi siluestres. ac lupi interfectoriales. Secularitas, tribulabit eos sub Maximiliano vel Frācigena: & illa tribulatio similabit tribulationi que fuerat tempore Machabeorum: in qua tribulatione summum sacerdotium fuerat occupatū a lecone: Menelao: Lisiniaco: & Archimo. Et ipsis tribulationibus finitis: Christus princeps pacis nascebatur in carne et Octauianus a populo Romano recepit mūdi monarchiam. Et sic summum sacerdotium vacabit per mortem olim Macha. sic sub isto Maximiliano vacabit heu sedes Romana: vt credo per annum cum dimidio: vt habetur

v.vi.capi. libri cirilli. In quo tēpore tribulatio magna erit et resurget nouus ordo et noua restauratio ī ecclesia: et multi pseudo pontifices erunt ante reformationem in Italia et Romania. Unde Sibylla crithrea clarissima prophetissa sentiens aduentum pauli post matrem aquile: et pseudo pontificum qui erunt eius tempore dicit. Post hec veniet altera aquila que ignē fouebit in gremio sponse christi: et erunt tres adulteri vnusquisqꝫ legitimus qui alios vorabit: erūt tria nomina blasphemie cāt⁹ abominatio ascendētis in cōspectu altissimi/ et filius eius interitus.

¶ Dicit tres pontifices falsos per papā deponē dos propter vitia et erroneas predicationes.

Capitulum.xv.

Sibylla Cretensis sic loquitur de aquila et lilio et pseudo pontificibus: erit insidijs sponse agni de paupe rans cultum eius: et erunt spōsi tres adulteri: vnusqꝫ legitimus in cātu debilis: qui alios vorabit. Deinde cantabit gallus optima fiet restauratio in ea. Et fulminabit ille legitim⁹ papa sententiam in tres Alemannos prelatos tanqꝫ inobedientes: et rebelles spōse agni. Datur intelligi. Erūt tres adulteri pseudo pontifices episcopi simul orta discordia inter illos. Unus canonice et legitime electus: is papa in cantu debilis dum adulteris resistere nequit. Unus adulter alios vorabit vt expellat et interficiat tria noīa blasphemie p̄dicantes heresim cōcitauim⁹ populū cōtra clerū cuius cātus abomīatio. quia simonisca labe respersuserit: quousqꝫ pes vnus et sex digiti numerētur: finis ei⁹ iter rus casualio: Unde pppheta disperdā noīa idolorum de terra. i. ecclesia: Cantabit gallus. i. verus papa: optima fiet restauratio erroribus extirpat: et sub ipso aqla finient tribulatiōes clerīqꝫ post ipsuz imperiū destruetur. Illud attēdite o religiosi. Treuereñ. et vos philosophi. Colonieñ. ne lupi rapaces introeant in ouile vestrum. Fratres enim estis: ne alij accipiant coronas vestras. Temporibus enim vestris exurgent noua inaudita in ecclesijs vestris que almipotētis auertat

¶ Quomodo illo in tempore religiones multe laxabũtur a primitiuo feruore sue istitutiõis ex reuelationibus Joachim.

Capitulum.xvi.

Multa mala cadent his annis in religiosos ac deum colentes multa namqꝫ inter se discrimina simulantes: iurgia exercebunt. Ipsorum castitas iustitia / pietas parcimonia / sobrietas.&c. diminutionem passura videtur propter Martem coniunctionis magne: dispositorem in ipsorum domo. Unde inter ipsos rixe contentiones: odia cum liuore orientur. Ad plura non ad omnia vitia precipites erunt. Stupra: adulteria exercentes latenter: et similia: Unde in libro lamentationum Hieremie prophete dicit Joachim. Certe vita contemplatiua: olim in veteri lege viguit sub Helia et Heliseo et filijs prophetarum in filijs Israel. Sed quia torrens carith defecit i eis gratia spiritualis ꝓpter errores nefarie Jesabeli s vita ipsa migrauit ad Grecos sub Paulo primo herem. ta Antonio ⁊ alijs heremitis Inter eos quoqꝫ reperti sunt heresiarche et falsi religiosi vtriusqꝫ sex⁹: qui quia fornicati sũt a deo suo vita ipsa cessauit. O viri euangelici monasticam vitam ducentes attendite: ex quo fractum est capisterium supra mensam ⁊ regula monastica est diuisa: nõ potest niti Jeiunijs sed delitijs epulisqꝫ vacare. Eatenus expulsa est spiritualis vestra religio et dabitur gelus ⁊ gebelinis. Hinc et Esayas. Egeni: et pauperes querunt aquas ⁊ non sunt: lingua eorum siti aruit: proinde dabo in supinis montium flumina ⁊ in medio camporum fontes. Datur intelligi quomodo abatie monasteria ⁊ prelature subijcientur temporalibus: et metebũt vbi non seminauerunt: ⁊ colligent vbi non sparserunt. Unde tulerunt inde aurũ meũ in iram ⁊ doctrinam a monasterijs fecerũt inde Baal locum Martie principes seculares. Aurum est etiam diuina scriptura: quam ex decretorum et aliorum compositionibus auferunt: et in decretales et auaras sñias doctrinasqꝫ trãsfundunt ipsi religiosi. Sic necesse est: vt lingua simplicis sui a-

reat auaricie: quã libra et pro fiua doctrina euãgelica nõ irrigat. Hec est illa titis z siccitas arefacta cupiditas: de q̃ dicit. Samaritana hydropica biberit superueniente aliã non exigit. Montes sunt plati et magni abbates in seculo sua gymnasia erigẽtes. Supini colles viri religiosi: priores ꝓpositi. Sed cãpi sunt fideles simplices; oẽs ergo sitientes venite ad aquas. Heu circunquaqꝫ mõasteria de paupera bũtur. Ipsi seculares sunt isti equi varij coloris z fortes ad discurrendum vias monasteriorum: et terram designati in Moyse z helya: quorũ vnus pharaonẽ z eiꝰ exercitũ deiecit in mari rubro. Alter Achab cum Iezabelle et sacerdotibus. Baal zelo diuino peremit Sicut ordo templariorum interijt sic Benedictum. Antonite. Barthusienses amittent plura: cum Bernardicis: Premonstratensibus ac alijs: z fere omnis religio merebit sub ciliade presenti benignissimi Iouis oppressiõe. O viri euangelici rogate. Booz dominum messis: vt expẽdat pallium gratie sue supra vos: quia propinqui estis michi indulgendos.

¶ Narratur origo Francorũ et futurus eorũ status describitur sub proprietatibus bonis et malis galli.

Capitulum.xvij.

Ellegi ex dictis antiquorũ gallia traxisse nomẽ in gallia gre qꝺ est lac latine: eo qꝺ nitidiores sunt hispaniolis ac ceteris: videtur quod non in congrue gallia dicatur etiam propter proprietates galli q̃ sunt triplices.

Nam primus gallus dicitur malꝰ quia est superbus: clamorosus: luxuriosus: inconstãs pronꝰ ad lites: pronus ad pacẽ. Unde gallici qui has proprietates habẽt: sciãt se vel clam aut palã de villi gallicorũ genere traxisse originẽ. Proprietates galli boni sunt iste. Pulcher in corpore. pulchrior plumatꝰ quã deplumatus: audax: hilaris amatiuus et liberalis. Iste qui ita fuerit de nobili prosapia gallorum traxit originem / vel consuetudo mutauit in eis naturam villiorem. Porro he sunt proprietates gallis optimi: circunspectus euigilans

seipsum aliis: post excitãs gallinas: id est subditos bene regens et fecundans granuz ex palleis eiiciens: proximus cõdiuidens. Iste gallus est spiritualis prelatus in ecclesia.

Otandum a priamo vsq ad Fara mundum: et a Faramundo vsq ad Heldericum omnes reges et principes gallicorum fuerunt gentiles et pagani. Hic Heldericus cognouit ancillas et vxores catenus expulsus ad thuringiam ad Basamum regez confugit: et coniugem eius. Basinam illicito coitu cognouit que genuit Clodoueum de adulterio gentilium: quem sic procreatũ Remigius baptizauit. Ex isto Clodoueo oẽs reges Frãcie christiane fuerunt. Et primus Karolus qui dicebatur Marcell⁹ ex adulterio natus fuit ex patre Pipino et Alpaida matre: qui karolus expulsis filijs legitimus pr̃is sui Drogẽte et Grymnaldo successit patri in regno. Erat tyrãn⁹: multas clero et ecclesie inferẽs insidias. Hic fuit de malo gallo. Cũ moreretur idem Karolus: papa somnium habuit in vrbe: q̃ Karolus Marcellus Francoꝝ rex mortu⁹ esset in Treueri et cum corpore et anima duceretur in infernũ. Misit ergo papa nuncios ad epz Treuereñ. qui aperto monumento serpẽtem inuenerũt mire magnitudinis: corpore non inuento. Et dicitur in libro regum Francorum q̃ de Karligis. i. de stirpe regis karoli franci suscitabitur imperator in nouissimis nomine. P. qui erit princeps. Et monarchia totius Europe reformabit ecclesias et cleruz: post illum nullus amplius imperabit. Ergo manifestum est, q̃ sicut romana ecclesia dei sit in regnum Romanũ et similiter regnum dei. De quo regno illud dicitur q̃ Jes⁹ dixit discipulis suis. Vobis inquiẽs datum est nosse mysteriuz regni dei. Illis autez qui foris sunt in parabolis: vt videntes videant. Si enim opera que mystice fiũt in hoc regno dei: palam cunctis dicerentur: Non solum carnales et superbi non intelligerent. Quinimmo ipsi potius veritatez peruerterẽt in derisum.

¶ Vaticiniũ sancte Brigide virginis sub similitudine lilij crescẽtis i agro

occidentali.
Capitulum. xviij.

Brigida d'svve tia i reuelatione sua dicit egredietur liliũ ex agrooccidẽtali: erit crescens mile millia in terra virginali: recuperabit amissa odore suo rigabit venenosa et erit fortior cedro. O iuuenis in terra Lilij. Attene quod noua testa capit inueterata sapit impinge tabule cordis tui que hucusqꝫ rasa. Queso clementer vt Regibus congruit. Corrige cõscientiã tuã studeas an sis d' gallo bono vel malo. Nã de bono gallo antiquũ propheticum inuenitur ita. Aquile grandi sociabitur liliũ et mouebitur ab occidente in orientem contra leonez. Leo carebit auxilio: ⁊ decipietur a lilio: fragrabit lilium in Alemannia. Unde laus sua vltima volabit sub aquila.

¶ Quedam prospera regno Frãcie predicuntur ⁊ tria lilia mystice christianissime regni exponũt.
Capitulum. xix.

De laudibus Lilij ita sub infertur. O Francia terra nobilis: q talem fert florẽ qui arborem arefactam iam annis multis transactis: sola adoris appensione virescere faciet. Et amore charitatis inflãmabit aquilem orientalem volando ad ardua alis duabus fulgẽs in montibus christianitatis. Illud est liliũ odoriferuz. Unde apes fideliũm ecclesia sugent mel affectionis ac desiderij. Rebelles sugent venenum lamentationis in agro virginali ⁊ lilium cuz aureolis stabit ille sum: Illud lilium afficiẽt puellule Scorpionis Alemanie et nationis appendere fertis festiuitatuz. Unde lugubriter lugebunt. O iuuenis in terra Lilij attẽde ne dicatur. Ue terre/ in qua rex puer. Cum tu sis ille qui agrum saphyreum fers sub celo tribus aureis lilijs insituz quid te docebunt. Nam primũ liliuz predicat te et successorem esse: ⁊ ministrũ altaris vicariũ christi manum sinistram tenentis in epistolis vniuersarum nationum. Secũdum lilium predicat te ⁊ tuos esse colũnam christianitatis

parte occidētali ab isto lapide marmoreo: qui abscisus est de mōte sine manibus. Tertiū liliū pdicat te esse aduocatū spōse christi gerēs aureolem lilij in capite optimi odoris. Ergo vocitaris christianissimus inter oēs reges. O candor lilij micans i ecclesia qd liliū angelus infixit Remigius frācorū apostolus vnxit. Dionisius demōstrauit Ludouicus exaltauit Frācia nutriuit Gallia decorauit Attende naz si de malo gallo processisti: scias illud sub regimine tuo.

¶ Qd psperitas magna regē francie exaltabit et ad mouendum grauamina ecclesie prouocabit. Capitulum .xx.

Potens est deus ꝛ frācos suscitare aduersus ecclesiam quo eam humiliabunt. Heu ille q est omni infamia famosusqꝫ sceleris maculatus felicibus sēper auspicijs et maximis honorum cumulis cruēto adhuc gladio tyrānica cupiditate ac Martiali seueritate ad culmen extolletur regni iuxta statum vnuscuiusqꝫ. Et heu heu bohemoruz heresiarche felicitas exaltata ē ꝛ spiritualitas suffocata Filiuz vero quem virtutū adornant īsignia salutiferi Iouis passione maximis erū narū calamitatibus precipitez celeritate oppositū lubricam immatura faciet morte perire. Ut tēpore Karoli nouissimi regis frācie: comes de armignac: ꝛ Ludouicus delphinus. Heu in alta Alemānia contra catholicam ordinationem cruētis gladijs: incendijs ac rapidis vultibus exercuerūt. Sic sub nouello Innocenti. quē puetuz vereor vocitare Heu varia orientur incommoda taz in clero qꝫ in populo: non verētur sui exterminare loca sācta. O puer attēde an bonus gallus sis: ista te īformabūt: an christianissimus sis. nam si de bono gallo traxisti originem: quare columnas regni tui non erigis: non alijs tuꝫ excitas: eisqꝫ grana bone fame ac honoris ostēdas: scilicet sacerdotium regnum ac studium Parrhisiense His siquidem tribus columnis tāqꝫ tribus virtutibus: videlicet vitali/naturali/ac animali/liliuz viuificatur: augmētatur atqꝫ regitur: ꝛ tanqꝫ fundamēto pariete ꝛ tecto. Idē regnū

tum quasi materialit perficit hoc aūt scias q̄ i dieb⁹ tuis i stabūt tēpora pīculosa q̄ pri⁹ nō fuerūt:peiore q̄s sub Pusella. Nā pprij tui aduersum te surgēt vt folia lilij distirpēt: et liliū in agro virginis arefaciet ⁊ sic mal⁹ gall⁹ male pdetur. Ergo princeps apostolorum te ⁊ tuos docuit dicens. Deum timete:⁊ regem honorate romanorum. Cetera i libro verborū hui⁹ interpretationis sunt scripta. Vale.

¶ Aduersitates magne rex bohemie cōtra ecclesiam suscitabit armis et erroribus et tandem turpiter peribit.

Capitulum.vi.

Imaginandū et firmit' credēdū est q̄ nr̄a dmerita pctā et heu varie preceptoruz dei transgressiones et sine dubio irrefrenata cupiditas seu cōcupiscentia: que non contenta debitis luminibus proprijs iniquo cursu sibi vendicat aliena. Que nostris nunc tēporib⁹ heu valde multipliciter ⁊ itrepide a nōnullis vtriusq̄ stat⁹ tā spiritualiū q̄s scl'arium exercetur hoībus:ita q̄ Christi militans sponsa non videtur a capite vsq̄ ad plātam pedis:tanta peccatoruz vulnera p oīa nostra mēbra tanq̄ habuisse:quāta his tēporibus sustinet sine falso. Non eniz astra neq̄ eclipsationes nos torquēt. Sed peccata ⁊ heu facinora que facimus numero carentia.tristicias/merores/mortes / morbos:famen guerras: heu ⁊ q̄s plura alia ipedimenta supra nos euocāt ⁊ dolores. ¶ Heu Beelphegor heresiarcha Bohemorum regul⁹ venenosus qui se pro rege Bohemie gerit Romane ecclesie ac ortodoxe fidei hostis acerrim⁹: per hanc seuam eclipsationem sponse christi turbationes plurimas : noualiaq̄ affert. Heu egregiosq̄ viros interficiet. O iuuenis ad bella duct⁹ per tuos quomodo audes viuere i statu in quo mori nō audes : nescis q̄ sepelieris sepultura asinina. Progenitores tui viri catholici viri famosi. Quid tu gloriaris de doctoribus tuis excōicans. Verū est tu colligis puētū ꝯ straminib⁹:arenā cū lapidib⁹ argillā cū ciere:de quib⁹ nullum murū construes. Tu pelles mortuas vis ꝯsulere:id ē

doctos hereticos qui nesciunt quid dicũt. Sequere paulum quid non est missus ad legem sed ad Ananiam. si non hunc: Vade ad Herodem: qui clam didicit a magis vbi Christus nasceretur. Videas ne depre, caris voleus colligere auruz aurichalcum in manu tua inueniatur: tamen dominaberis sed cito adimplebitur tẽpus regiminis tui. Cũ enim in etate tenera fuisti: sicut a parentibus ducebaris: sic fecisti. Iã vbi ratio sensui cepit dominari: excutere queso que sunt paruuli. Qualẽ questionem cum lupis: et cornupetis habes. O virus insanabile / tua pompa vt rex ecclesiam damnat: spiritum sanctum blasphemat: animam cum subditis cruciat: Doleo vere et iterum doleo. Nam qui viderit te plangeret: et lugebit super te virum doloris et dicet. Ecce homo qui preualuit in vanitate sua. Si enim Chaz maledictus est: eo quod verenda patris sui non operuit: multo ampliore condemnatione dignus existis: qui patrib⁹ legatione dei: siue gẽtibus cõtumeliam infers: agnosce tamen stellarum influxus: sicut radium solarem descẽdere supra auruz et stercus. Vere turpiter subibis. Corrige et emenda vitam tuam: et idoluz tuũ excommunicatum: anathematizatum: a patria expulsuz vt viperam fuge: intoxicabit animam tuam sine fallo: et post te veniet qui ecclesiam Pragensem adducet ad matrem fideliũ: et erit noua reformatio in Bohemia.

¶ Reges Ungarie multa pro manutensione ecclesie facturi in reb⁹ bellicis strenue predicunt:

Capitulum. xxij.

Heu inuidi et sola auaritia prĩcipũ et gubernatorum multos infatuauit multosqz seduxit: et quamplures iugulauit: Qui totam substantiam corpus proprium et subditorum causa fidei dedit in perpetuã memoriaz. Hec memoria veneno inuidie: vacueo auaritie delẽtur: lapis angularis vnitatis scinditur: gloriosus. Ungarorum rex. etc. mediocriter disponetur: quia retrogradationez patietur. Si in laudem tuam o matthia aliquid dictauero

nimus erit quodcunq dixero: Nam opera summe magnitudinis tue nõ potest explicare lingua carnis sed tunc eã scilicet laudẽ verius explebim⁹: qñ hoc nos explere non posse cognoscimus. Tunc facundius loquimur: cũ ab his obstupescendo reficimus. Ad narrandum magnifica opera tua habeo defectũ in calamo totum Cõstantinopolitanum imperiuz predicat: tota ecclesia collaudat: tu solus clipeũ crucis christi aduersus Thurcũ erexisti. Tantus enim splẽdor in laude tua: tanta in magnitudine tũ consilij dignitas et hec a virtute donata quib⁹ viues tempora lõga inuictus cetera a fortuna commodata esse videntur. Depost domuisti plures gẽtes ĩhumanos vvienẽses: elatos australes extraxisti caudam pauonis cepisti ciuitates et oppida. Flagellũ dei fuisti permissiue cetera omitto. Sed tantuz ea vicisti q̃ naturam ⁊ cõditionem habebãt vt vinci possent: nulla eñ tanta vis que nõ ferri virib⁹ debilitari frãgiq posset ac animum vincere iracundiam cohibere victoriam temperare iustitiã colere. fidem seruare. pacẽ prosequi. rectos fouere. et quod omnibus his maius est deuz timere imperatorem honorare: mãdataq eius seruare nouisti: nihil enĩ est operis manifestum: quod non aliquando deficiat: et consumat vetustas. Dicente sapientissimo Salomone. Omnia orta occidunt et senescũt. Beatus igitur populus tuus viri tui: vt ait regina Saba ad Salomonem et beati serui tui qui stẽt coram te. Domabis ⁊ aliã gentem vbi famam et laudez acquires vltimam. Sed post te exurget maior te flagelluz lõgiturniter percutiẽs canes infidelissimos. Hec arguũtur ex domino terre tue: ⁊ gens sagittaria regnabit tempora lõga ĩ christicolis tuis: ⁊ regnuz Vngarorum dabitur ⁊ reseruabitur alteri qui erit pi⁹ ⁊ multum misericors quo ad ecclesiam. Ipseq reformabit ecclesiam Pragensem ⁊ sancte Sophie templum Constãtinopolitanum. Scãdetq ad ardua inter catholicos: sed non de sanguine Mathie sed de rupibus scilicet orietur: ⁊ exiet rex sincerissimus.

¶ Ex eclipsatione p̃dicta varia p̃spera et aduersa

comiti Palatino predicuntur ex imperatore et rege Francie.

Capitulum.xxiij.

DIctat iuris naturalis equitas: pbat hoc recte rationis pspicacitas. Attestatur hoc annales: qd principu gesta couenit conscribere ne oblivio mater erroris interueniat. Cogruit itaq sepius conspicere eade: quatenus ex eis elucescat vnde bonus commendetur/ et malus vituperetur: vt sicut tanq ex reculenti speculo valeant extergere sordes criminum: et immaculatu laudare dominum libet. Igitur huius comitis Palatini intueri sue exaltationis initium vt pateat q honestuz fuerat sue conuersationis principiu. Na splendor paterne glorie et candor lucis eterne clare fundes ex ethere thesauros sue gre in ipsum comitem Palatinum tam moru q sapientia. Duos em micantes radios largifluos per lacteum circulum sue clementie. Sic q pre multis principibus quasi columna nubis candida regionalius sic diuinitus missa eis fluuium Reni. Hic comes Palatinus non est idolo latra: sed ver9 dei et christiane religiois cultor et testis optim9. Quid aut huic iusto/ pio/ clemeti principi presens eclipsatio portedat audiat dominus meus benigno fauore:

Varius stat9 comitat9 Palatini pnosticedescribitur ex ruptione federu et offensioe imperatoris:

Capitulum.xxiiij.

SEuissima et valde horreda huius eclipsis erut porteta et loge seuiora q ab hominu memoria habita aut visa fuerit adeo vt admulgatione significationis eius me pro pe modum horror deterruit: longe namq malicia et seuitate eclipsim illaz precellit: qua maiores nostri martini potificis tempore fuisse narrat regibus quidem et principibus minime profutura: sed plurimuz noxia. Ex quo ei in signo regali et capite fuerit zodiaci maxima regib9 et dnantib9 iactura inducit. Et cotra eos vario infortunior genere crassabitur plurimis quidem ipsorum repentinu et insperatuz mortis scernit exitiu. O dux sincerissime fortuna influxa a celesti

pus noli amittere. Tu imitaperis domesticos tibi contra tiantes. Regem lilij excitabis Aquilam dormientem prouocabis. Leonem siluestrem aduersus ecclesiam insurgere et garrire facies. Tu i altissimo acumine scale tue existis. Aspectum amicabilem arripuisti. A leonculis honorem percepisti. Jndolos preparasti. Leonculos domuisti. Attende quid dicatur Qui se existimat stare: videat ne cadat.
Heu quod lilia in agris tuis succrescent. Nam subditi tui per hanc seuissimam ecclipsationem ab inimicis: aut emulis opprimentur. Alij a subditis et familiaribus dominandi causa patiētur insidias. Simili modo ciuitatibus et villulis tuis gubernatoribus et psidibus crudeli semper feritate presēs eclipsis obsistet varijsqz periclitabuntur insidijs.
Alios namqz ex honoribus et amministrationibus suis cuz dignitatis iactura deponet.
Alios sub pricipatu turbulētis seditiōibus oppressos popularium manibus dissipatos taliter interiment: vt mortis eorum authores nec iueniri possint nec dici. Et vt in summa dicam: cūctis principibus batoricam terram tenētibus: ac ibidem regnantibus funeste calamitatis decernit presens eclipsis incommoda.

O Princeps illustrissime qui leonem geris in capite coronatum liberum omni impedimento. Attēde vt principibus congruit clementer. Nam iuxta dictum principis Astrologie Ptolomei. Uir sapiens predominatur astrorum influxibus: presens eclipsario predicit tibi et tuis fortunas varias. Nam tibi et tuis leonculis montensibus maximo glorie conferentur insignia, aut tu vel de sāguine tuo vnus erit equitum dux, aut peditum ducens exercitum: aut nauale committetur imperium: aut aliter vt cunqz apprime equo vectus militares exercebis armaturas: vite necisqz potestatem acquires: Aduentum tuum ciuitates et castra semper perhorrescent: et nisi eclipsis contra operaretur processu temporis omnis felicitatis substātia tibi et tuis accederet verum fatidica hec eclipsis in precipitium et male mortis exitium ducet: nisi prudēter vigilaueris. Nr ab aqui

la leo mõtẽſis patietur ve ⁊ la
mentum. Ergo princeps illu-
ſtriſſime neceſſe eſt vt ſideruꝫ
interpretes aſtroꝝ indices ſci
entes celeſtes: influxꝰ ruinam
principũ ac infortunia nõ ceſ-
ſẽt ꝑdicere vt cognoſcas vnũ
ſolũ principẽ ĩ celeſtibꝰ dñare
¶ Mortalitates ꝑ gladiuꝫ ⁊
decollatiões ⁊ ſanguinum ef-
fuſiones: quas ⁊ celuꝫ ⁊ ſtelle
influũt ⁊ iudicẽt Spero ſapiẽ
tes tui o dux recolende: ami-
cabiles quoqꝫ cõfederatiões
cauſa quietatis et honeſtatis
intromittẽt influxus enĩ cele-
ſtes aliquoꝝ mentes hominũ
mulcebit. Unde inſidie placa
buntur: difficile enĩ erit ortas
inſidias poſſe ad bella ⁊ ſan-
guinum effuſiones deuenire/
niſi particularis reuolutio po
tenter id ĩpellat. Si quos ve-
ro mori cõtingat: quicunqꝫ di
ctarum mortalitatũ alicui de
radice geminorũ: vt infra pa-
tebit erunt. Itaqꝫ erunt anni
plures ſub intrãtes ciliadem
preſentem pacifici proſperi ⁊
ſatis fertiles cõpaſſione tã ad
multos preteritos annos. ⁊c.
Patet etiam fortunaꝫ proſpe-
ram arriſum ire his quoruꝫ ra
dix eſt ſagittarius. Ibi ſunt
qui iuſtitiam honeſtatem / et
pulchritudinẽ roboratas lege
nature pro fundamẽto habẽ
occaſione cuius cõmotione
intricatiões faciẽt in vſurpa
tis per geminos: que iuſtiti
honeſtati paci vtilitati dero
gare videntur: ⁊ timebitur di
ficultas magna ſub pricipat
tuo que tamen ſine laudabil
terminabitur. Maius tamen
periculuꝫ quod tibi vel tuis
ſinceriſſime princeps immin
bit: in mancipatione nouitatũ
In tuis itineribus cõtinget
in mõtibꝰ ad loca aliena cau
ſa bellandi. In pactis vero e
ꝓmiſſionibus federibus ⁊
ordinationibꝰ tuis pluſqꝫ bel
lis ad exercituũ montibꝰ pro-
ficient ſine falſo. Leo ergo in
montibus ſecurus dormiet: et
in ſpeluncis. Venatores enim
veſtigia eius non conſiderare
poſſunt: niſi ingreſſu: ⁊ deſcen
ſu. Hec corde recõde ⁊ in ter-
ris ⁊ opidis tuis: hec ſignifica
ta contingẽt ⁊ ſurgẽt ſub tuis
nouitates cum quadaꝫ decẽ
tia ⁊ pulchritudine. Et quecũ
qꝫ dicta ſũt per me de tua po
tenti ſerenitate. Intelligi etiã
debent de ſtatu et officio ⁊ ar
tificio circa populares tuos.
⁊c. petent cum humilitate ve-
niam. Sed de ſanguine tuo ex
urget maior in regimine celi
rotunditas illa parit. Confe-

deratio tua funiculus tuus rumpetur fides:confederatio frangetur tibi. Auersum te ex citabit aquila bestias regni/ primi tui exurgēt et leonculi par dabūt fugam ⁊ merebūt Illa arguuntur ex sole domo earum in proprijs indolis patientur leonculi radio solari/ oriente ac radiante sole:certe stelle leonistc obfuscabuntur: ⁊ sicut luna vestra a sole incēdistis sic eclipsationes/ passiones/ delectiones:patiemini tēpora longa.

¶ Describitur status imperij futurus ex visione dani. d arbore:⁊ varie pugne inter fideles ⁊ īfideles quibusdā notulis breuiter referuntur.

Capitulum.xxv.

Danielis secundo legit post visionē regis respōdit Daniel. porro quia vidisti partē pedū testeam partē ferream. Sicut ferrū non potest misceri teste sic erūt sub Romano imperio discordie inter Catholicos et infedilissimos thurcos / pars solidabitur sub imperio cōstātinopolitano: pars altera conteretur scilicet Trapesundorꝫ imperium. Tūc suscitabit deus regnum. Celi quod stabit ineternum.

¶ Ottomānus primus theucer oīm theocrorum gubernatorum primus extitit imperator bellicosissim⁹ hic miscuit ferrum in christianos/semper cum Prutenis: Polonis Tartaris: Ruthenis / Guarrisans hinc inde strenuus ⁊ contra fideles Christianos in omni vicinatu semper vbiqꝫ. Aureū caput statue christiāe religionis intoxicās. Ergo inter oēs priores/ gubernatores:capitaneos: et rectores thurcorum: ab eisdem sic cognominatus et connumeratus.

¶ Tharmarlin⁹:christianus/ maximus ⁊ antiquissimus rex atqꝫ fortissimus olim Alanorum Armenorumqꝫ: immo et tartareorum maioris et minoris. Capadocieqꝫ dominus metuendissimus. Sed per cōtra omnes thurcos inimicus existens hostilissimus. nam sine lege et naturali mansione vti vespertiliones oēs Thurci in multis terris degebant.

et sub vilissimo incessu eos cogebat apparere. Tunc aurū versum est in stercam: et mutatus fuit color optimus.

Ramus Secundus.

¶ Orchanes de post christianam religionē intoxicare volens: venena infidelitatis rādez in Slesia a magnis polanorum principibus iuxta oppidum Naumarck: vna cū suis commilitonibus et thurcorū coadulatoribus numero. xlviij. militum thurcorū paucisqz euadentibus dei cuz adiutorio: seuissime est interfectus.

¶ Amorathes tertius plurimas terras ꝛ prouīcias Tartarie maior⁹ et minoris iuxta Taffam: mareqz ponticum. Hellespontum Euximum vi gladio et igne sibi strennuissime subiacerat: sic ꝙ īperator Trabesūdorum et Thamarlinus rex alanorum ac armenorum propter metum nō poterāt resistere ire ipsius heu: quantum passum est aurum ꝛ statua religionis christiane.

¶ Pozaytes quartus regulus venenosus insequēs christianos tādē a Thamarlino rege maximoqz metuēdissio alanorum armenorumqz prīcipe captus et prostrat⁹ fuit in bello qui Thamarlin⁹ rex semper ipsius thurcis ī finita maximaqz dāna et mala/ die noctuqz gladio et igne ītulit. vt dracol⁹ de molda: et vualachia pariterqz semper strēnuissime in et contra omnes maledictos Thurcos: omnes suo militarissimos et egregialissimos hostilissimosqz actus sine intermissione exercēs: vt verissimus christi athleta milesqz fortis semper dimicabat ne status Nabugodonosor celestis regis religio caderet.

¶ Calapinus quintus imperator christianissimum Sigismundum in campo philadelphie prope Schileach dirissime gladio cōiucerat multisqz christianorum commilitonib⁹ equitibus ꝛ peditibus ibidem a thurcis heu miserrime prostratis. Et Sigismūdum cuz quattuor suis commilitonib⁹ fugatis vix euasis per hoc obtinuit heu Thurcorum imperator Calapinus Trapesundarum imperiū et plura alia munitissima loca ac ciuitatuz illius imperij sibi vi gladio et igne potenter subiecerat que tamen per Eugenium ꝛ Sigismundum subtilissime ad gremium ecclesie fuerunt reportata:

¶ Salammanus sextus heu plurimos prouincias et terras alanie et armenie tã maioris quam minoris in et contra potentissimum Thamarlinum regem per omnia et nigromõtana loca continuo debellans. Tandem ille imperator Thurcorum ad omnia eius vota ibidem loca opulentissima summarum ciuitatem et inclytorum oppidorum vi et gladio sicut suum obtentum habuit absque aliqua resistentia Thamarlini que heu vna cum imperio suo strenuissimo Salamanno Thurcorum imperatori factus est seruus et tributarius.

¶ Orchanes septimus plurimas optimas ciuitates et castra prouincias ac terras a christianis hinc inde in diuersis regnis et precipue ab imperio: Trabesundarum extorsit a supra et infra etiam maris pontici et eurini ac brachij sancti Georgij vi gladio et igne vbique potentissime obtinuit.

¶ Moyses Octauus ipsum orchanem interfecit ne regnaret. Tandem Moyses accepit imperium et multas prouincias ac terras Asie maioris et minoris. Ac Tertarie maioris et minoris et inferioris maris pôtici: et maris maioris de Sala sic vndecunque gladio et vi sibi crudelissime subiecit.

¶ Machometes nonus in Soglicia in Gordiana in Sarracenis que aquile nam in Alania maiori belligerissima in campo Temsterij et infertilissima Capadocia plurimas die noctuque prouincias vrbes et terras optimas gladio et igne obtinuit ac subegit tributariasque imperio Trapesundarum heu nunc suo et multas alias terras sibi potentissime subiugauit. O quanta passa est natus aurea quasi, aurichalcea et cuprefacta sctã religio Christiana: ¶ Amorathes frater Machometi obtinuit imperium Thurcorum. Hic Ladislaum regem Polonie deuotissimum cardinalem Julianum sancti angeli circa Philedelphiam vnacum lxvij.militibus viris electis hominum robustissimorum christianorum virorum gladioque dirissime prostrauit sic quasi.xxxvi euasere Et dominus. Joannes Reschoffz miles et contra Cacrouien. attestat qui interfuit ãno. M.cccc.ii ille thurcus imperium Tresundarum/ tespaliam / Peponensenque regna dirissimet vrbes optimas seuissime tenuit. Machometes vnci-

mus thurcorum imperator gladio et igne obtinuit Cōstantinopolim/ Museum/ Bosnam/ Chassam/ Chirasondam: Romaniam maiorem totā Asiā/ minorem/ Histriam/ Triciā/ Greciamqȝ totam/ Croatiam Ciliam/ Schlauoniam/ et dalmatiam: absqȝ ulla resistentia sacri imperij aut principū totius Germanie alte vel basse: dempto fidelissimo Matthia Ungarorum rege: qui vsqȝ in hodiernum semper a Thurcis in omnibus prouincijs suis est dannificatus gladio et gladio et igne: qui et christianissimus meretur dici inter omnes. Catholicos: quia aurum capitis decedit ad ferrum pedis statue et iam ad lutum declinauit.

Marnetus duodecimus gladio et igne pchdolor obtinuit Sirman: Ratiam: Theodotiā: Theodonā: Rifliam albam et Ribeam: Padaleam: Vvalachim maiorem et minorē: burgarem: Cipritiam. Vvrū laudiam. Moldam: Corinthium Gyesum et Schuterim.

Choglosius habens duos filios Sanorum et Lerodū plura mora regna dijs suis fauentibus infinitis pctis nostris exigentibus: et magis q̄ omnes priorum imperatores Thurcorū a cunctis christianis pretēdit seuissimo gladio obtinere: Nā ille doglosius cum multis christianorum capiductoribus gubernatoribus primicerijs et capitaneis exquisitissimis: Rhodū: Ciciliā: Calabriam: Apuliā: terrā laboris.j. abrotz: Cāpaniā: Sardiniā: Corsicā: maioricā: et minoricam: Ceteraqȝ oīa alia loca insularia totius maris mediterrane vbiqȝ giratim et circum circa immanissimo: seuissimoqȝ gladio et igne hic inde omnes Christianos occulpabit proculdubio et dirimet.

Predicitur persecutio grauis ecclesie a Barbaris excitanda qui ab Hispanis et Ungaris deuincētur: et liberatio Cōstantinopolis et intestina bella sub. M.

Capitulum.xxvi.

Unde Raynardus: Lolhardus in reuelatione sua dicit veniet de post Doglosij heres q̄ se gloriat̄ d̄ Saray stripe genitū Sca est de Aguar et Aguarem appellant̄

succeſſores ſi. Ibi nō edificabūt
domos: ſed tāq̄ ferales homi
nes p vaſtas ſolitudīes euag
gātes in rētorijs habitāt: de
predis ꝛ rapina viuētes. Et in
ter chriſtiāos ſeptē trionales
ꝛ occidētales o͞ꝫ beſtiarū: ra
biē ſup gradiētur et manſueti
Chriſtiani ab eis conterētur.
Unde Methodi⁹. Futurū eſt
vt adhuc ſemel in Allemānie
ptibus cōgregati Agareni ex
eant de deſertis: ꝛ obtinebunt
orbez terre in terra Lune per
octo annorum ſpacia: ꝛ voca-
bitur via illorum via agerni-
tie. Naz ciuitates ꝛ regna ſub
uertēt. In locis ſacratis ſacer
dotes interficient. Ab idem
cum mulieribus dormiēt: ꝛ de
ſacris vaſis bibent: ꝛ ad ſepul
chra ſanctoꝝ iumēta ligabūt
pro nequitia chriſtianoꝝ que
tunc erunt et apud aureum do
mum aggripinenſe interibunt
et delentur. Cunctis heu chri-
ſtianorum principum reſiſten
tijs alienatis et ſemotis: dem
pto Hiſpanoꝝ principe inui-
ctiſſimo qui hūc Hoglosij ſuc-
ceſſorem necabit: quia eleua-
tio Saturni ſupra Iouem ad
huc nō habet finē. Et ſuccum-
bet thurcoꝝ eleuatio: adducē
tur regna ꝛ pricipat⁹ ad eccle
ſiā: q2 ſagittarij filij. i. Hyſpa
nioli vel vngarii preualebunt
ceteris catholicis: et fugabūt
maliciā ſaturninam thurcinā
predictorū infortuniorū ſqua-
lore deterſo: ac illi maligni
thurci fugati a ſagitarinis ſub
cilia de preſenti. Sub monar-
cha Maximiliano vel primo
genito Archalingis parum ac
nitiduz felicitatis tēpus acci
det. Tūc namq̄ oī ſopita ma
litia leti tēporis Iuppiter ille
beniuol⁹ decernit gaudia. Et
q̄ Saturni malicia perpetra
uerat diſcrimine ſalutari Io-
uis remedio corrigetur. Trā-
quilla namq̄ felicitatis com-
moda cum maxima vite le ti-
tia decernit. Sicq̄ malorum
oīm veſtigio deterſo et thur-
cis vndiq̄ extirpatis trāſma-
ria homines videntur volare
vt muſce. Eccleſia ſctē ſophie
reſumet vires fortiſſimas: tūc
proſperuz omne felicitatis tē
p⁹ accedet. Leo ſilueſtris ad
ducetur licio ſirico ad matrē
fideliuz: eritq̄ noua reforma-
tio durans tēpora longua. Et
non audietur nomē imperato
ris Thurcoꝝ amplius īter ca
tholicos: ꝛ ſi non conſenſerīt
principes germanie cum aqui
lagrandi: inteſtina bella inter
ſe incendentes. Ueniet heres
Hoglosij ramus quintuſdeci-

mus thutcorum: deuestabit Poloniam / Prussiam / thurigiam / Hassiam / Prutenum. Et intrabit Picardiam / Brabanciam / Flandriam: et apud aureum pomum aggrippin se / iuxta vaticinium merlini interficietur. Hec corde recondite o fideles.

De tempore quo euenient hec mala supra notata varias autorum uenio sententias Nam et si omnes per distantiam ecclipsis ab ascendente hoc inuestigare cognent. Alij tamen per horas distantie. Alij per signa id inquirunt: quam tamen iter se adhuc diuersitatem non modicam recipiunt. Alij autem pro qualibet hora aut signo mensem accipiendum iubent. Alij vero non minoris auctoritatis: vt Haly et Ptholomeus pro qualibet hora distantie ab ascendente annum vnum accipiendum censent primo igitur maiores mutando erunt hec mala. M.cccc.xcvj. et esurgent anno. xcviij. xcix. ccccc. videbuntur inaudita in hoc seculo.

Status et dispositio perfidorum iudeorum narratur qualiter sub his temporibus se habent. Cap. xxvij.

Iste pestifer quem Saturnum vereor vocitare anno. M. cccc. lxxxviij. intrabit domunculas proprias vez capricornum et aquarium. In quibus quinque annis maliciose se ostendet: profunda mala excogitando aduersus legem israel exaltando pestifere venenatos atque turpissimos iudeos de diuersis climatibus. Erunt que principium rectores medici artiste: consiliarij. Unde ipsis substantia accedet grandeua amabuntur et magnatious propter eleuationem. Saturni in hac coniunctione. Sed ipsis tutoribus accident plura sinistra multa quam incommoda temporibus elapsis cum Saturnus iungetur cornibus arietis. Unde dominus ad Ezechielem prophetam. Sumite gladium redentem pilos et duces illum per caput et barbam et tertiam partem pilorum combures igne in medio eorum. Tertiam partem concides gladio: Et tertiam partem disperges in ventum. Hec enim supra principes et vrbes tutores saturninorum. Tertia pars eorum fame morietur: et pestis in medio eorum: et tertia pars gladio interibit

[mar]inau ventũ disperget z diuul gabit penam illorum hec faciam i furore meo.nec parcet eis oculus meus o plebs misera hucusqz in miseria posita quis te seduxit:Quis te infatuauit : quis excecauit te.
Nunquid sola auaritia:vt Jesum denegares et alium messiam expectares:audite o isẽsati miserios profugi Saturni ni Nunquid terribilia accidẽtia commiscebãtur summe paci bonitati prophetizatis super iudeam Hierusalem per Esayam ca.xx.dicentem: z cõstabũt gladios suos in vomeres et lanceas suas in falces: non euelabit gens cõtra gentem gladium neqz exercebuntur vltra ad prelium: cum ea enim pace tempore Natiuitatis domini nostri Jesu christi Herodes pueros occidit:vnctio et septrum a perfidia vestra sublata sunt:z plura alia que bonitati z paci nil deroga ri videntur. Unde audi quid pphetizauit ille eximi⁹ Ezechiel in lege vestra Nunquid dominus dicit. Transi per mediam ciuitatez:z signa Thau supra frontes virorum gemẽtium z dolentium de abhominationibus quas faciunt isti. Et iterum. Trãsite vos sex viri per ciuitatem sequentẽ eũ et percutite omnẽ virum super quem nõ videritis Thau nemini parcet oculus vester et a Sãctuario meo incipite id est sub viris ecclesiasticis ac prelati fidei : O principes electores iperij vos estis isti sex viri qui truc dabũt istã venenosam radicem de Almãnia . Unde Ezechiel Aquila grandis magnarum alarum : id est habens in Alemannia orientem z occidentem longo membrorũ ductu.id est postqz Saturnus obumbrauerit cornua Arietis in domo Matris plena pluuijs:id est pricipib⁹ et coadiutorio magno z varietate citatũ: veniet ad libaaũ imperij afferet medulam cedri substantiam Judeorum:z summitatem frondium iudeorum transportauit ad terram suam. zc. O insensati quid Jacob patriarcha pphetizauit de vobis. Nunquid aiebatis: Non auferetur sceptrum: de iuda ostendite sceptrum:ostendite regem. Audite o ceci quid Daniel dicat ca. suo.x. post hoc:id est:post tẽpli destructionẽ i hierusalez nascetur Christus iustitia sempiterna et purgabitur visio et prophetizato:et vngetur sanctus

sanctorum. De quo in psalmo Dauid dicit. Propterea vnxit te deus deus tuus oleo letitie. Nunquid verus Messias Jesus officium imperatoris impleuit censum dari precepit cesari. Nunquid officium Regis impleuit cum vestri rabidi parentes eum coronauerunt.
Nunquid officium iudicis impleuit. Cum adulteram absoluit de manibus vestris. Nunquid officium Legatoris impleuit cum precepta dedit.
Nunquid officium Pape impleuit cum Petro claues dedit & supra cathedram Moysi vbi sedebatis quod dixerūt audiri precepit. Nūquid officium Apostoli ipse Jesus verus Messias adimpleuit cum Apostolos ordinauit ī presbyteros. Nūquid officiū Sacerdotis impleuit cum vos rabidi eum obtulistis in aram crucis. Nunquid officium dei impleuit. Cum multa miracula vobis ostendit. Nunquid Religiosorum officium impleuit cū summe pauper et obediēs fuit: Nunquid penitentis officium impleuit cum .xl. dies ieiunauit. Nunquid martyrum officium impleuit cum eū crucifixistis. Nunquid confessoris officium impleuit cum vobis predicauit Doctrinam sanam quam intelligere noluistis. Nunquid virgo permansit a virgine natus: virgo ī eū manet. Unde vester Messias quem fingitis. Uenturum tot tantaqꝫ vobis faciet. Quid verus Messias vobis dixit: multa bona ostēdi vobis propter que vultis me occidere quotidie apud vos eram docens in templo. o scelus o crudele nefas qui obedire contemnitis fidei venient dies in breui: in quib⁹ dicetis testimonium hominum accepim⁹ testimoniuꝫ autē dei maius est: omnes qui vestris penis adheserūt, eternis penis associabuntur. Et extirpabitur radix saturnia ex Alemannia dabitisque fugaꝫ vt profugi ad transmarina.
Effudit dominus misericordias suas copiose supra vos miseros post placationē. Sed aistis hic est heres venite occidam⁹ eum & habebimus hereditatē eius: & apprehensum euꝫ occidistis ꝑpterea disper sit domin⁹ vos obduratos in vniuersuꝫ mundū: vt iam non habetis prophetas. regem. sacerdotes. altare. neqꝫ sacrificium. neqꝫ vnctionē: sed estis contemptibiles toti mundo. & in desolatiōe perpetua. Dañ.

cap.ix. vsq3 ad consummatio- nem et finem perseuerabit de solatio vestra. Et iterum. Au- dite o miseri quid Amos pro pheta dixit.ii.ca. Supra trib9 sceleribus Israel conuertam vel transferam et supra quar tum non conuertam eos qui vendiderunt iustum pro argē to. Primum scelus iudeorum fuit venditio Joseph a fratri- bus suis. Secundum fuit ado ratio vituli in oreb. Tertium scelus fuit occisio Propheta- rum. vt dicitur i lib. hebrayco qui dicitur Jehomat capi.vj. de Esaya. Quartū scelus fuit vēditio Jesu. Ideo dixit Ma- lachias capi.j. Non est michi voluntas in vobis neq3 sacrifi cium vestrum recipiam. quo- niam ab ortu solis vsq3 ad oc- casum ei9 magnum est nomen meum in gentibus id est chri- sticolis. Unde Moyses Deu- terono.xxviij. Erunt gētes in capite/ 7 populus incredulus in cauda: id est in fine mundi pauci Judei conuertentur ad fidem videntes se esse illusos per Antichristuz. Ideo Esaye lxix. capit. dicit. Interficiet te populum incredulum. deus is rael vocabit seruos suos nomi ne.i. gētes christianas. Et hoc de perfidis Judei sufficiant.

¶ Uariis exemplis mon stratur vis et influentia corporum celestiū in ista inferiora ideoq3 notāda.

Capitulum. xxviij.

Credendum est vtiq3 apud oēs inviuētib9 pduci semē cui ma- xima virtus connascitur miri fica commitione summi crea- toris puidētia. Gñ.j. Germi- net terra herbam virentem 7 facientem semen. ita vt granū vnum centuplum producat. Luce .viij. et ex nucleo mini- mo i millesies millecuplo ma- ior arbor gignitur. ¶ In his quoq3 infinite per succeden- tium spiritū gignitorum quē- admodū 7 in spermatib9 ani- maliū. nemo sane mētis dubi tet virtutes cōtineri. Crescūt 7 gemine virtute astrorū agē tium in terra partes eius alte rando: soluendo. segregando. et purificando: suis virtutib9 preparat spū3 vi seminali simi lē immittēdo vñ coagulant 7 ifigunt: ūq3 fiēdis virt9 7 na tura ihibet 7 cōnascit q maxi ma appuit apō philosophos 7 adhuc apparēt cōstellationi- b9 suis debite adaptatis: vt vir t9 topasii descēdit ab alpheta

saphyria balbaroch vt Hermes tradit i suo de.xv.lapidibus Sic et Metallorum muneris a formis celestibus virtutes prestantur operationib⁹ naturalibusmultis sibi inuicē succedentibus ad quarum instar philosophi achimiam ordinauerunt in operationibus suis naturam possetenus imitando q̄ corpora primum calcinant.deinde soluunt/ elemēta segregant: vt spiritū fere a proprietatibus elemētaribus absolutū recipere possint quē fingendo cōstituūt ꝑut tradit Geber cui similis vt viuentiū similibus maxima virt⁹ inest purificādi metalla: eorūq̃ materiaȝ alterādi ac in aliud genus: iuxta ei⁹ preparationem trāsmutandi: harum reꝝ commemorationem feci: quoniam similis processus fit ex astroꝝ influxibus. Intellectio itaq̃ ordine ⁊ modo quo celestium virtus infunditur amplius cōtēplari oportet. Cū sicut geme: herbe et semina ⁊ alie res virtutes habent occultas: sensu non perceptibiles immo intellectu nostro immerso incōprehensibiles: dicente Alkindo. Cuȝ enim omnis humana conditio ex sensu oriat̄: quare rerū proprietatis q̄s plurime quas sensus non cōprehendit de eis eaꝝ cōditionib⁹ nō fit sciēda in ratiōe. Iste enim virtutes seminū diuersitates mēbrorū organoꝝ: cōplexionū figurarū: coloꝝ om niūq̃ qualitatum occultarū ⁊ manifestarum iuxta diuersarū specierū conditiones efficiūt. Sic geme ⁊ herbe similiter ⁊ virtutes corporis animalis incomprehensibili ꝓprietate mirādos ac prodigiosos effectus operatur. Sic ex ista ꝓdigiosa cōstellatione nascetur propheta in anno. M.cccc.xcvj.vel circiter vt sequitur.

¶ Dicitur sanctus et doctus propheta mittend⁹ qui emergentius multis erroribus circa fideȝ feruenter predicabit.

Capitulum xxix.

Cum multe secte orientur et aliarum reruȝ culture in omnib⁹ ānis sub istis prenotatis temporibus. Tunc vir sapiens orator cuȝ ad annos peruenerit discretionis. Impetus celestes perpēdens cōmotiones in populo cupiens facere. Hic populuȝ hortatur persuadet ⁊ varijs gestis ani

mos eorum corroborat et incli nationes et impetus confir mat vtilitates populi et dam na ꝛc. prenuncians. Unde in ter se confortantur ꝛ cõfedera tiones ꝛ pacta ineunt: quibus in agilibꝰ suis se gerunt iuxta in luxus qualitatẽ. Dicit enim Aristo ii. de generatione. In habẽtibus simbolum facilior est transitus. Impetu ergo in populo existenti persuasio ip sius in idipsũ efficacissima ꝛ motus fortissimi erunt. Unde suscitatur et gignitur animus populi et furit in sua affectio ne Carbones eñ sufflãtur fla tu sola scintillia preexistẽti in cendũtur. Quare suscitare ha bet talis propheta amicitias et seditiones tripudia ꝛ bella et alia secundum ꝙ astrorum influxus populũ impellit: hic quoq; vir si notitiam astrorũ vel cõiecturalem futurorum co gnitionẽ aut ymaginẽ sciẽtiã habuerit: populum suis ora tionibꝰ presagiis et prodigiis sic inducet ꝛ obũbrabit: vt ip sum prophetam enũcient legi bus quoq; suis tanq; diuinis adherere studebunt timore et amore incutiẽte: ꝛ si facta vo lũt maxime ꝓmouebunt suaq; strata gemmata dirigent cum glorificatiõe secũdũ habitu dinẽ applicationũ astrorũ ta les impetus facientium. Hac via multe tunc orientur secte in mundo ꝛ alienarum rerum culture per nouos prophetas et deificantur homines. Ut in historia tripartita li. vii. legi tur sic. Quia vero propriũ pa ganorum est homines summa fe licitate deificare. Et post pau ca ibidẽ dicitur. Cilicem vero tertiũ decimũ deum adrianũ appellauerunt. Ita et malis agilibꝰ ꝛ obseruationibꝰ mun di mutatiões fiũt varie iuxta rei qualitatẽ. Sub esto ꝓphe ta noue orientur leges: ꝛ abro gantur veteres. Uiri docti iu riste deprauabũtur: mercurii felicitas amittetur in pluribꝰ regnis. Mala moneta exur get vbiq; : vnde ppl's vndiq; exactionatur: sic ꝙ tumultus magnꝰ exurget in christiano populo: rebellisantes contra magnates. Insidie multe latẽ ter oriẽtur in peregrinis ac iti nere arreptoribꝰ. Multiq; ra bidi hoĩes sic ꝙ timor ac tre mor in populo videbitur que antea nõ fuit audita. Ex istis nouis inclinationibꝰ exurgẽt: sequunturq; magne alteratio nes aeris annis istis.

¶ Rex quidã nouus di-

citur generādus magnꝰ
qui nouas leges et cōsti-
tutiones promulgabit.
Capitulum.xxx.

Oportebit condere
nouas leges pro-
pter humanem ne
cessitatē ꝛ euiden-
tē vtilitatē eius:
et aliquādo aliqua priuilegia
ꝛ leges abrogare cū.ff. lex di-
cat. In rebus nouis conqui-ē-
dis euidēs esse vtilitas dbet:
vt recedatur ab eo iure quod
tandiu equum visum est. Hac
via vna iuris portio constitui-
tur: qua scilicet necessitas con
stituit oriūtur tunc ex necessi-
tate quedam inclinationes et
mores noui quibꝰ assuescunt
et tacitus fit consensus: quo-
niā eorū obiectū propter sen-
sualitatis impetū videtur bo
nuꝫ qualecunqꝫ etiam fuerit.
Et inde lex oritur dicēte lege
ff. ea que longa consuetudine
approbata sunt: ac per annos
plurimos obseruata: velut ta
cita cōuentione: nō minus qꝫ
ea que scripta sunt iura seruā-
tur: ergo omne ius aut consen
sus fecit: aut necessitas consti
tuit aut firmauit. In omnibus
enim legibus consensus popu
li est necessariꝰ: populꝰ autem
sensualitatē plurimū sequitur
que ipellitur a celestibus. Ad
iutoriū ergo i celestibꝰ legisla
torē habere oportet: vt popu-
lus suo iudicio ꝯsentiat: Alio-
quin legislator optimꝰ simile
faceret ei q vulpes domauit:
ipsisqꝫ i pascuis custodem gal
lum prefecit. Et ꝯfirmat hoc
in lege digestorum: Inuetera
ta consuetudo pro lege nō cu
stoditur: nisi sit moribus vten
tium cōstituta. Nam cum ipse
leges nulla alia ex causa nos
teneāt qꝫ cum iudicio populi
recepte sunt merito: et ea que
sine vllo scripto populꝰ tenet
nā nihil interest vtrum suffra
gio populꝰ voluntatem suam
declaret: an rebꝰ ipsis ꝛ facris
quare rectissime etiā illud re-
ceptum est vt leges: nō solum
suffragio legislatores: sed etiā
tacito cōsensu omniū per dis-
suetudinem abrogantur: hoc
figuratum est nobis. Hiere. ii.
duo mala fecit populus meꝰ
dereliquerunt me fontem a-
que viue ꝛ foderūt sibi cister
nas dissipatas que aquas cō-
tinere non valebant. Datur in
telligi. Fons aque viue est sa
cra scriptura i qua continetur
aqua viua. Sed cisterna nō va
lēs cōtinere aquas est ius ci-

uile et canonum que hodie aquas sapiētie continent: cras non continebūt: quia cras abrogata erunt: et sic non sunt de lege diuina. De qua Dauid in psalmo.cxviij. Justitia tua: iustitia in eternum et lex tua veritas. Terrena etiam est scientia iuris ciuilis et decretum et sicut terra aqua cōmixta impedit ne clare per eam videatur: ita terrenitas multos vtriusque iurisperitos īpedit ne recte iudicent: quod non fit in lege diuina et sacra scriptura. Unde Hiere.ij. Quid tibi vis o iurista in vita egypti. Constat igitur diligēter cōsideranti eo quod moribus hominum adaptantur leges esse mutabiles non erit autē mutatio vel institutio nisi impetu aut cōsensu existēte in populo: nequeūt ergo fieri leges et continuari aut abrogari nisi iuxta astrorum applicationes: tales īpetus vt premittitur causantes naturalium enim effectum super celestia corpora causas esse et eclipses illa significare nemo sane mentis dubitabit.

¶ Alius propheta dicitur nasciturus mire sciētie et sanctitatis oraculis ostēdit: qui populo dabit responsa. Capitulum.xxxi.

Aliū prophetam minorē quadā scripturarum īterpretatione fulgētē ac quadā diuinitatis authoritate respōsa proferentem quam mortaliū aīas ad terrā delapsas: sue subijciet dictiōi prodigiosa: hec constellatio nasciturū protendit: nam astrologi prophetas minores appellare solent qui mutationem aliquam in lege faciunt: aut nouas cerimonias inducunt: diuinasque sciētias et authoritates studiosis interpretationibus exponentes quorum sentētie tanquam diuina quedam iudicia et documenta ab hominibus approbātur: verum tales alios pseudo vt Machometum: alios veridicos esse contingit quales diuinum Franciscum et sanctū Dominicum fuisse constat. Qualis autem hic erit in posterum liquebit. Et quanquam conclusionem hanc confitendam esse arbitror ab omnibus qui Astrologiam calleant: vt tamen clarior parumper videatur pro eius assertione digrediar: Paulisper insignem

quasdam mutare triplicis cō iūctionis lōgo iam temporis interuallo ꝛ multis intercedē tibus annis peractas exponā. Quarū vna quidē ī aque a triplicitate āno salutis. M.ccc.lxv.in.viij.Scorpionis gradu perfecta fuit: due vero precedētes eam: atq3 t.idem due sequētes ipsam in aerea triplicitate ī gemini scilicet ꝛ aquario facte sūt. Tertia vero post ipsam q̄ fuit anno gratie. M.cccc.xxv.rursus ad aqueā triplicitatē in.xiij.scorpiōis gradu rediit.ꝛ vsq3 in presentē diē in hac triplicitate permansit. Jam itaque satis patere puto prophete natiuitatē ꝛ genitu. rani expectandam fore.

¶Surge monach⁹ quidam griseus fallax hypocrita q̄ falsis signis multos seducet ꝛ sanguinem effundet.

Capitulum.xxxij.

Dicop ī patria scorpioni subiecta nascetur ppheta: primus tamen portē tis quibusdam hac ostentis nonnullis et prodigiis in aere visis. Uerum quo in mundi parte Septentrione.s.an meridie.tā varie sunt doctissimorū hoīz tanq3 discrepātes autor sentētie vt recte sibi iuicē ꝯtrarie videātur esse Albumazar aq̄tica signa meridionalē terre plagā ostētare cēset. Cōmuni tamē autor sentētia septentrionalē significat. Quicquid tamen sic Messahala teste: gignet in regione actiuis qualitatib⁹ temperata: in qua quieta aeris moderatio caloris et rigoris mixta temperie cunctas incolas salubri vegetatione sustentat. Emigrabit idē ppheta ppriā patriā et signa faciet ī regionibus leoni atq3 aquario subiectis. Nā albumazare teste manifestabit miracula sua in Regionibus quarto aspectu significatis. Id quoq3 omnium autorū firmatum est consensu: quod et illud saluatoris nostri attestari videtur. Nullus ppheta acceptus in patria propria. Uerum quia cōiunctio ista in ascendēte ani atq3 in signo fixo perficietur non nisi post complementum reuolutionis vni⁹ proiectionem / natiuitas hec preclara expectāda erit dico itaq3 q̄ circa annum.xix. a cōiunctione prima lucis huius mūdi vestigia ppheta ingredietur. Tempus vero predi-

catiõīs eius durabit.xix. annos iuxta ānos solis minores De habitu ⁊ vestib⁹ eius. Si albumazarē sequi velim⁹ ad rubedinem ⁊ splēdorem erūt tendētes ex matre in decima et sole eius domino indicatio ne sumpta. Uerum illos imitā do qui coniunctionis figuraʒ attendendam censent ex ioue: luna ⁊ capite drachonis signi ficatione accepta erūt vestes eius ad albedinem religiosorum more decliuus. nouumq̧ religionem instituet.

Signa eius quib⁹ cognoscetur hec sūt et erūt/ notulas nigras in corpore habe/ bit/ et fustis varietatibus aut maculis ī dextro hipocōdrio iguine ⁊ femore dedecoratum corp⁹ habebit ex ꝑte fortūe in dextro celi: atq̧ in decima ab horoscopo collocata verū ascē dente vtriusq̧ effeminatione erūt ad posteriorē corporis ꝑ tē mag⁹ declinātes: aliud quoq̧ in pectore signum prefe-et ex signi parte in sexto Leonis gradu reperta. Teste formico hic propheta erit diis ⁊ demo nibus terribilis: signa multa ⁊ prodigia faciet eius quoq̧ ad uentum praui demonuʒ spiritus fugiēt taliq̧ morbo laborantes hoīes: non vi verboꝝ: sed sola sui ostensiōe liberabit ex parte tamen regni in.xi.cō iunctione. Antonio de monte vlmo autore non semper opere exequitur ea que aliis facienda suadebit nam preclaruʒ habebit īgeniū. multarūq̧ rerum sciētiam ac maximaʒ sapienti ā: in hipocrisi tamē mēdaciū sepe loquet: et cauterizatam habebit cōscientiā atq̧ scorpionis instar huius cō iunctionis ac eclipsationis de mediis martis virus. et venenū in cauda reclusum aliquo tiēs effūdet. Erit quoq̧ multi sanguinis effusiōis causa: et quia mors eius extitit significator: apparet ꝙ ɔfirmare velit chaldeoruʒ fidē. Messaha teste ꝗq̧ itaq̧ signa multa ⁊ ꝓdigia dederit iuxta tamē salutiferā christi doctrinam misericordie et a iherēdū erit imo de illis esse videtur quos christus futuros annūciauit: queadmodum in sacris litteris a saluatore nostro ꝓditū reperitur. Matthei. xxiiii. Si q̄s vobis dixerit ecce hic est christus aut illic nolite credere/ surgent enim pseudo christi ⁊ pseudo prophete ⁊ dabunt signa magna et prodigia. ita vt in errorē ducantur si fieri pos-

sit et electi. Ecce predixi vobis. Si igitur dixerint vobis/ ecce in deserto est nolite exire ecce in penetralibus est nolite credere: hic est domin' noster Jesus christus.

¶ Surget ali⁹ quasi quidam Antichrist⁹ qui falsitate signorum et doctrine ecclesie p̄latos et principes seducet.

Capitulum. xxiij.

Ost hec alius propheta surget in terra leonis: et in Romana curia predicabit mirabilia. Apparebit sanctus ꝛ timoris: sub specie sanctitatis vitam christianam examinare faciet multos et comburet igne. In corde suo habebit spiritū malignum radicatum qui eū sub quadam hypocrisi ad summū pontificem ducet licentiam rogitando. Episcopus ac prelatos ac principes sanctitate ficta decipiet: et ad errorem magnū deducet. Etiam sapiētissimos errare faciet: multiqꝫ famosi viri in Italia: in Lōgobardia: in alta alemania decipientur. Hic vir erit maior in populo q̄ vnqꝫ aliquis a principio ecclesie honoratus fuit: et vocitabit antichristus mixtus in populo: pontifices ip̄m honorabūt: sed turpiter interficietur ꝛ homines ad scandalum ducētur. O si scirent viri euangelice ecclesiarum rectores huius viri aduentum quomodo pugnarēt aduersus eū: et quantam paterentur persecutionem placarent dominum/ quoniam flagelluꝫ furoris domini in filios pestilentes erit: clamarēt vtiqꝫ ꝛ cognoscerēt creatorem: clamabit xer⁹ papa ꝛ fiet restauratio noua bona ecclesia post illaꝫ. Et ideo si ecclesia debeat renouari: oportet vt destruatur per hunc prophetam que dissoluta sunt et in peccatis prohibentur.

¶ Narratur futura quedam rite reformatio iter Christianos in imitatione vestium.

Capitulum. xxxiiij.

Ade quidā seruus noīe thelesphorus ꝑ presbytero in libro ꝓphetiaꝝ quē scripsit Antonius theodorus tēpore q̄ erat

dux lanne in quo libro speciali continētur omnia que futura sūt de regimine ecclesie ꝛ qualiter debeat renouari sicut deꝰ longo tēpoꝛe reuelauit seruo suo Joachin abbati et sancto cirillo epyscopo supꝛa argenteam tabulaꝫ per angelū dei ipsis delatam: in qua per oꝛdineꝫ scripta erāt facta ecclesie vsqꝫ in finem.

¶ Imperatoꝛ romanam armata manu ingrediens graues persecutiões in clerum exercebit.

Capitulum. xxxv.

Continentur insuper in eodem libro Cirilli q̄d anteq̄ ecclesia renouetur: deus pmittet vocante papatu oriri maxima scismata inter imperatorē alemānū qui de sua cōfisus potētia intēdet oꝛdinare ac ꝯstituere papā: et romanos ac italos q̄ resistere conabunt aquile grādi: que aquila furoꝛe incensa non solū alemāno: sed de omni gñre gentes pessimas quas poterit associabit ad suum exercitū armata manu intrabit Romam: omnes ecclesie prelatos heu religiosos et ciues capiet ꝛ trucidabit ꝛ multos interimet varijs supplicijs. Unde facient abradi coronas suas: alii dabūt fugā ad siluas et montes. ¶ Tandem extirpatis et eradicatis vepꝛibus et spinis maloꝛum hominum veniet vir sāctus placabit ipam aquilam cum ecclesia.

¶ Uir quidā sanctus in papa consecrabitur: qui totam ecclesiam breui tēpoꝛe mirabilit reformabit. Deinde tres alij surgēt scti viri q̄ ꝯfirmabūt dicta eius ꝛ totā ecclesiā reformabūt. Cap. xxxvi.

Depost exurget quidam vir solitarius magna sāctitate perspicuus: sicut Joachin in lib. cōcoꝛdie dicit. Uir magna sanctitate in Romana sede sublimatus vt apostolicus per illum faciet deus tāta miracula ꝙ oīs homo reuerebitur illuꝫ: nec quisq̄ audebit contrarie suis cōstitutionibus. Damnabit plura beneficia ac redditꝰ ei statuet clericos vt viuāt de decimis ꝛ oblationibus. Interdicet pompas

vestium omnia ihonesta: choreas cantilenas. Et vt mulieres honestissime incedāt sine auro ⁊ gemmis ⁊ mādabit predicare euāgelia. Stabit in papatu longo tempore: hic vir sanctissim⁹ feliciter migrabit ad dominum.

Subsequenter confestim deus suscitabit alios tres viros sanctissimos: vnuz post alium in virtutibus ⁊ miraculis consimiles: qui facta et dicta antecessoris confirmant. Sub quoruz regimine status ecclesie recrescet. Et hi appellabuntur pastores angelici.

¶ Tertius liber de statu Vulgi.

Restat nunc de tertio vt de vulgi statu aliqua dicantur: heu multe nanq̃ inter priuatos homines rixe: et contentiones erunt interfectiones: accusationes: vincula: carceres: dānationes: odia: ac seditionum turbulenta certamina veterū q̃ causaruz sopitas excitabūt simultates: varia quoq̃ funeste calamitatis discrimina patietur. que tamen in diuersis varietatem recipiēt: iuxta climatum differentias.

¶ Varias esse ex vulgo seditiones monendas in Ungaria: Bohemia: bauaria: in quibus multi inopinatis mortib⁹ p̱ibūt.

Capitulum i.

Isti principatus erūt inquieti ⁊ turbulēti inimicissimi pacis ⁊ quietis clamosis et funerosis contentionib⁹ plebis animos in flāmantes: Intestina ac domestica furiosa mētis cupiditate semp desiderabūt. plurimū tamē illorū mala morte peūtes vite munus implebūt ac fulminis ictu repētino mortis opprimētur occasu: aut equi calcitrantis impetu. aut equo deiecti miseria corporis iactura morientur. Aut scopulis periclitati: aut mari fluminibusve submersi pibunt aut alteri⁹ nouelle ⁊ inaudite repētine mortis patiētur exitum nonnullis orbitatē hec monstruosa ecclipsis atq̃ coniunctio iudicet.

¶ Status Allatiorū: Sirenoꝝ. Gallicoruz: Lim

brorum discribitur.

Capitulum.ij.

Plures habebunt aduersarios quos tamen oēs videbūt vario discrimine oppressos: et circa venereos cultus incontinentes erunt: rixabunt mulieres cum viris suis et econuerso difficilles habebunt nuptias in honestas et indecentes: aut enim degenerem viduam: aut adulteram cognitam: aut sterillem: aut graui feditate deformem: aut publice meretrices videbuntur in illis partibus: aut apostata tam sacerdotem: vel religiosum accipiēt mulieres ibidem: aut vir ag:nem thori copulatione associabit: ⁊ inter cōiugatos maligne tubationes videbuntur.

Status vrbium Romani imperij enarratur.

Capitulum.iij.

Tremulli erunt corde trepidantibus vestigijs imminentium culminum metuēt ruinas: in artis tñ ferocitatem persentient maxime qui .xij. gradum signatorem habuerint viui plurimi ex eis exurētur: vel aquis mergentur: aut patibulis suspendentur. A seruis et ancillulis eorum mala percipient inaudita: substantiam amittentes.

Fraconie. Nigresilue et Rhenane terre describitur.

Capitulum.iiij.

Illis partibus euenient glorie insignia ac tripudia: ipsis aduenient substantia magna. Eruntq; proni ad bella: appodiabuntur: fortiores ac animosiores erunt ceteris ad tēpus: de post amittent plura et ipsarum dominia: aut ex dignitate officijs et amministrationibus cū honoris iactura depenentur: et multi his terris casum ab alto sentient et precipitium.

Moselle terre ⁊ Treuerorum futurus status predicitur.

Capitulum.v.

Multarum scientiarum secreta inuestigatione assidua perquirentes: subtiliq; artificio pollentes in istis locis Sed multi dignitatis iacturam patientur: ⁊ eorum dominia siue prelationes si habuerint amittent. Et si malignos

aliquos homines omnis nego cia prospero euentu complere faciet. Tandem tamen in pre cipitium et male mortis exitium dabit nisi claris aliquibus stellis regali maiestatis radiatione prefulgidis protecti fuerint.

¶ Francie: Picardie: et vicinarum terrarum euẽtus narrantur.

Capitulum. vi.

Cum miseris calamitatibus mortis patientur incommoda fient imbecilles ꝛ debiles epistilenci quoqꝫ caduce men tis vitio laborantes: absconsi laboris tormenta patientur/ multi paralytici: multi leprosi: exulcerata macularum labe possessi: acerbos oculorum labores et dolores indicant: cum morte turpissima multi peribunt.

¶ Saxone: Hasie: Thuringie stat⁹ describitur.

Capitulum. vij.

Multos miseros ac pauperes faciet presẽs cõstellatio assidua Dãnorum incursiõe: misero paupertatis onere ac egestate grauatos: laboriosis semper cõuersationibus attritos: vt sic tempora longua pannis male pendentibus quasi nudi incedant. Et ipsa lucra in his partibus cuꝫ maximis laboribus et periculis deferentur: et aquis aut naufragiis misera periculorũ discrimina patientur: et miseras mortes. Turbulentis etiã seditionibus populum exagitabunt ac latrocinantem manũ sanguinis profusione cruẽtabunt: et impatientes multum erunt.

¶ Predicta constellatio quid mulieribus pregnãtibus portendat.

Capitulum. viij.

Auditores pre colendi: ne tedium ingeram aurib⁹ vestris protractione sermonis quam congruuꝫ duxi: vertere etiam stilum meuꝫ ad illas a quibus totum sola tium virorum totiꝫ gaudium cõuiuantium: totum ve ornamentum domorum: quas quasi stellas preclarissimas ĩ maioribus gaudiis fulgentibus aspectulis dñs adornauit: pro illis iter cedere tenemur: vt al

mipotēs velit aduertere indignationē suā ab ipsis. Hec inquā seua ꝯstellatio pregnantibus ac parturientibus flebiles casus abortus iudicet: ꝛ infantium et ēbrionū decernit maxima discrimina: difficiles partus ac laboriosos presagit: cum magno clamore ac sūmo dolore puerpere partus edi faciet: variosqꝫ lugubres infortuniorū casus ac funeste calamitatis incommoda: pauperis ac natis ille malignus Saturnus incidit. Aliis mater in ipso partu constituta nondū enixa morietur. Alii nōdum corporis formatione cōpleta in maternis visceribus premorientur. Aliis vero lugubrē infortunii ac flebilem demonstrat casū: vt impedimēto partu intra matris viscera laniatis mēbris dissipantur: vt sic artuatis visceribus miseris lacerationibus mēbra o a crudelis artificii chirurgici presidio proferantur. Alium in primis vite cunabulis cōstitutum inter initia vagientis infantie fugientis anime deseret vita. Alter puer adhuc iā pubescētis etatis mortis repentino casu subtrahet: multaqꝫ ꝛ alia huiusmodi periculorū discrimina ꝛ calamitates puerperis ꝛ nouiter natis saturni vitio expectāda erūt.

¶ Constellatio hec multas natiōes ad monstrosas libidines puocabit.

Capitulum. ix.

Et notandum qꝫ hec seua cōstellatio quintam domum ab horoscopo que voluptatum est contaminat: consueta desideria et natura inditas et innatas voluptates peruertet: turpiumqꝫ libidinum maligno fomite ac nefaria mentis cupiditate omnicum intēperantia attētos cultores ꝛ studiosos efficiet petulantes: lasciuos/ prauisqꝫ semper desideriis ac vitiosis voluptatibus implicatos: vino et epulis crapulosa saturitate deditos: ꝛ circa venereos actus illecebri amoris incēdio īpuros: sordidos: fetidos ꝛ impudicos. O quot prepostere libidinis instinctu puerorū amoribus et amplexibus absorptos faciet Ytalos/ quot itidem Gallicos: quot impudici amoris vitia sustinentes: cum effeminati corporis molicie impuros ꝛ sordidos faciet ex

nedos quot absconsa et loca sordida sectātes ipudicos faciet ganeas quot turpium libidinum questu miseros faciet lenões quot illiciti amoris cupiditate accēsos solicitus faciet adultores: quot incestu furoris ardore possessos sacrilegos faciet incestuosos: nūc fornicationes. tunc stupra. tunc adulteria. tunc incestus. tunc nepharias animi cupiditates quos amor impulsus exagitat incestu libidinis desiderio grauiter feditate explebūt vicijs plurimum incumbentes: et in brutorum amorem vitam ducentes.

¶ Religiose persone ex hac constellatione in turpem venerem soluētur.

Capitulum. x.

Mulieres quoqꝫ ex venere in quinta collocata molles delicatas voluptuosas efficit. Instar sardanapoli epicuream vitam ducētes: difficlimumqꝫ erit ad continētiam et frugalitatem eas traduci: sed postrato corpore venundato pudore ad omnez libidinem exequēdam paratas prōptas immo solicitas reddet. Ex quo etiam laudem et gloriam preteritarumqꝫ insignia ꝛ honorem populari iudicio cōsequentur. Ad idem quoqꝫ impuritatis vitium ex marte in tertia sacras quidez virgines ꝛ religiosas cōpellet. que corpus suum lenonicio pulchritudinis excollētes odoribus vnguentis aromatibus luxuriosa cupiditate erunt intente. Sicqꝫ pudicitie castitate post habita omnis ipuritas vitia substinebunt.

¶ Predicta posse fieri naturali ratione probātur.

Capitulum. xi.

Omnium enim operationum naturalium animalium ꝛ vitalium principia sunt virtutes a corporibus dependētes. dicēte auicen. Omnis enim virtus operationis existit principium. neqꝫ aliqua operatio prouenit: nisi ex virtute postea subiungit: vitalis virtus est que spirituz esse cōseruat qui sensus est motus vehiculū existit et ipsum reddit aptū ad ipsarū impressiones recipiendū cū ad cerebrū peruenit. Et facit ipsum potentē dandi vitam vbicumqꝫ expāditur. Et huius quidem virtutis ꝛ opationis ei⁹ sedes prox

sus est cor. Corde ergo existē-te principio ad alterata/in ipso alterabuntur singula depēdentia ab alteratis ꝛ cum omni virtutum instrumentū sit spiritus in corde genitus. cuius potentia in singulis membris et organis iuxta sui proprietatem fiunt operationes necesse ipso spiritu alterato alterari:ꝛ diuersificari operationes ab ipsis spiritibus prouenientes. Cuius simile dicit. Auicenna canone.iij.c.de melācholia. Nam spiritus animalis continuus est spiritui vitali:ꝛ ex substantia ipsi⁹: quare cōplexione eius corrupta corrumpit ꝛ complexionem cerebri: et communicat ei melancholiam. Sic ergo spiritibus corporis mutatis secūdum ꝙ sunt alteratio oritur discrasia et inde egritudo mortalis vel salubris currens cursu sui astri determinantis ei' acuitatem ꝛ motum. Unde in quibusdam pestilētijs cretica determinatio pestilentie in quarta determinabatur. Alterantur vero spiritus illi ex aere inspirato necessario pro cordis et suorum spirituum euentatione dicēte Auicen. Aer est elementum nostrorum corporuꝫ ꝛ spirituū ꝛ propter hoc ꝙ est elemētum:est etiam euētatio nostris aduenientis spiritibus. et est causa meliorationis eorum non tantū vel elementū: sed vt faciēs. Quare cuꝫ aer sit commixtus subtilissim⁹ substātijs virtute celesti minutis tanꝗ vi seminali astrorūꝫ spiritibus commiscentur: et eos alterant eisꝗ īcorporātur ꝛ dilatatur eorum virtus:ꝛ operātur operationes suoruꝫ astrorum in predispositis ad hoc:sicut operantur semina suis virtutibus. De hac via alterationis loquitur Auicen.canone. iiij.de febre pestilētiali in hūc modum Et quando virtutes agentes celestes et terrestres patientes faciūt humiditatē aeri expelluntur fumi ꝛ vapores ad ipsum dispergūtur et putrefiunt cum caliditate debili:ꝛ aer in hunc modum infectus veniēs ad cor corrumpit complexionem spirit⁹ qui est in ipso. Et principium horum omnium ex formis celi est que faciunt necessarium esse illud Constat itaꝗ ex dictis ꝙ tēporibus aduenientib⁹ in quibus magne virtutis applicationes astrorum fiunt: cuius signuꝫ in celo ꝛ aere apparet magne sequuntur alteratiōes aeris et aliorū elementorum.

¶ Celestiũ influxus multis pone annis durare pbatur.

Capitulum .xij.

Angli quoqz tempore postastrorum configurationes et ecclipsationum apparitiones ipsis oĩno cessãtib' effect' continuari ac fortificari cõsueuerũt. Quã vt pmittitur in animalibus oĩm operationũ fundamẽtũ est ex corde ⁊ suis spiritib' tãq ex pricipio: ad quorũ impetuosã alterationẽ: vt dictũ est oĩs spũs virtutũ alterant. Alterati sunt ergo spũs gigniti ad similitudinẽ ppriefarũ ꝟtutũ celestiũ: vnde gñabit indiuiduũ radicit' ĩ se habẽs proprietates influx' celestis tãq naturam sibi inditã. Et talis cõsequẽter fit processus in successoribus secundũ fortitudinẽ ⁊ aptitudinẽ cõfigurationis astrorũ. Cognitio etiam aĩalis fortis alterationes alterare habet fetum nullo alio nobis cognitio ĩteruenĩẽti. Quod considerabat Jacob non recepturus pro sua mercede de gregibus ouium soceri Laban nisi varias ⁊ sperso vellere. Geñ. xxx. Ponebat ergo ꝟgas populeas ⁊ ex parte decorticauit in canalib' ante te oculos arietum ⁊ ouiũ vt in earum cõtẽplatione conciperent. Factumqz est vt parerent maculosa ⁊ varia ⁊ diuerso colore dispersa. Idẽ etiam attestat auicen. Cañ. j. Señ. ij dicens. Et est etiam cum corpus patitur propter affectiones animales plerunqz imprimunt naturales dispositiões. quare accidit vt puer ei simuletur: cuius formã ymaginata fuit mater cum fuit cõceptus. Et vt sit eius color propinquus colori eius quem vidit cũ fuit casus spermatis. Quare in pecibus existẽtib' in vulgo ⁊ ymaginationib' ⁊ estimationibus diuersis spiritibus etiã sanguinis alterati ingenerabũtur indiuidua participãtia in similibus tanqz in naturis proprijs. Hac via crescũt consuetudines ⁊ mores: oriuntur leges, continuantur secte. Simili quoqz modo consuetudines ⁊ proprietates regionales orto durant. Illis enim cõtinuantur ⁊ perficiuntur effectus et significatiões omniũ applicationũ astrorũ: donec ad finem periodi in astris prefigurare iuxta pprietatẽ suaz

peruenia͞t. Aut donec altera applicatio i͞ multatiua aut de structiua rerum dictarum su‑ perueniat atq͞ periodus per co͞stellatione͞ prefigurata co͞ pleatur / vnde effectus tales longissimo tempore co͞tinua ri possunt vt apparet in mul‑ tis sectis. Talia ergo eueni‑ re non est supstitiosu͞ credere Nam maior coniunctio fuit i͞ scorpio͞e sub ymagine eridia ni ꝛ nouam sectam inuenerു͞t heresiarche bohemoru͞. Vvi‑ cleff. Hiero. Husso. ꝛ Rocken‑ zana. Sed prese͞s sub ymagi‑ ne terribili iuce nisi p͞qua͞ ro‑ manam ecclesiaz intelligim⁹ heu passuram cum clero innu merabili De post aduenie͞t vna de aquario per quaz romanu͞ imperium cessabit sub ymagi ne alpheras ꝛ de post i͞ yma‑ gine aquile per qua͞ imperiu͞ scidetur in. x. partes. Alia ve niet co͞iu͞ctio in libra sub qua nascet ex tribu Dan puer qui faciet multa mala Omni er‑ go rei facte periodus statu‑ ta est q͞uis plurimi legislato res statuto ꝛ regnorum per‑ petuitatem intendant: sed ce‑ lum illud non patitur.

¶ De dispositione anno ne predictoꝝ tempoꝝ

Capitulum. xiii.

Abumazar nanq͞ tracta: vi. differentia viii. ex eleuati‑ one Saturni supra Jouem frugus infert destructio͞ne͞ p͞ aeris nimia siccitate: et pau‑ ca humiditate. Sed vt ipse Antoni⁹ ca. x. ꝛ Haly testant͞ cu͞ Mars fuerit co͞iu͞ctio͞is di spositor multas pluuias cuz da͞no denu͞ciat. Et q͞b⁹ sibi i͞‑ uice͞ aduersantib⁹ equa pon‑ deratio͞e ac debita co͞mixtio‑ nis ratione abita aeris te͞pe ramentu͞ in passiuis qualita‑ tibus i͞ferri forte licebit. Ego autem dico talem signatores temperentiam fieri no͞ posse vtriq͞ nanq͞ domum inferet ex signatorꝫ malitia: dico er go q͞ aeris qualitati da͞no se erunt taz siccitate superflua tam humiditate exuberante. Erunt nanq͞ pluuie multe in temporib⁹ no͞ opportunis et cessabunt atq͞ deficient cum vtiles forent. Martis nanq͞ humiditas ad germinanduz minime est conueme͞s: immo impetuosa suffocatiua. Jm‑ bres namq͞ p͞duxit nymbos: procellas / turbines / te͞pesta

tes nociuas floribus et arboribus herbis et frugibus: Sed Jouis et Veneris maxime amicabili humiditate vegetabilia aluntur / augescunt / pubescunt / et maturitatem assequuntur. His itaque atque aliis pluri mis testimoniis facile inferri poterit frumentarie rei penuria. Martis etiam vitio ab armigeris annona intercipit. Saturni quoque radio ascedente anno sitienti. aliis male disponetur: aliis fraudulenta cupitate subtrahetur decreuit etiam ventos pestiferos inducentes morbos terras vitiantes et steriles reddentes. naues impedientes et durabunt tempora longa hec mala.

¶ Climata quedam infecta specialiter designantur loco et tempore sub multis notulis subiectis Capitulum. xiiii.

Uod quidam iuscii dicunt: quod constellatio solum agit vniuersaliter et non particulariter. Quibus dictum philosophi est respondendum quod vniuersalia non existunt nisi in particularibus: et destructis particularibus vniuersalia non existeret. Iudex astrorum potest particularisare sua iudicia secundum modum et sententiam Haly Ptolomei dicentium. Signum ascendentis alicuius ordinationis siue inthronisationis principis vel climatis iudicat fortitudinem vel debilitatem principis vel subditorum eius vel terre.

¶ Anno domini. M.cccc.xcij. et M.cccc.xciii commestabilia erunt incompetenti et bono precio in Alemannia superiori et in Francia / Anglia / Gallia timore mortis ambulabunt gentes annis istis de locis ad loca: et magnates patient altercationes magnas in terra meridionali. In occidente vero multa damna inferentur hominibus. Iudei multum fortunentur et exaltentur. Thurci armabunt se aduersus legem Israel. Lites et bella excitabuntur. Ciues in vrbibus tremebunt tremore magno mors magnatum superueniet et tristabuntur magnates. Noua mala a laicis leoni subiectis exurgent: quia Juppiter opponit se Saturno in domo regia: et ille pestifer intrabit domum Martis principis animalium: et leoniste patient. Et illa mala iterum reueniet anno. M.

cccc.xxi. M.ccccc.xxiii. quia solbis eclipsabitur: et luna ter istis annis. Anno domini. m. cccc. xciiii. et. M. cccc. xcv. veniet fames: Quis bene incipit et annus in initio in parte septētrionali. In aquis omnia chara erunt: vestimenta boni precij: aer turbulētus: multe pluuie. In occidente plurima mala multa cum sāguinis effusione. Uidebunt mala multa inter spirituales. Exurgēt insidie: cōtrouersie: pecora in bono foro. Tonitrua et coruscationes videbūtur in septētrione. Datia / Westphalia / Frisia cum Saxonibus septētrionalibus patientur controuersias: et mulieres clamabūt i celū vidētes angustias plurimas et maritorum interitū. Pisces morientur in aquis: Sed terra meridiana stabit cōpetēter cum terra orētali. Depost Anno Millesimo. cccc. Nonagesimo sexto. et millesimo. cccc. nonagesimo septimo ille pestifer Saturnus Polorum / Bohemorum / Ungarorum Regna cum adiacentibus Dominatija: lana erit chara: oues morientur et pecora metallum charum cum ferro: surgent armati ad Pugnandum omnis malicia armatorum excogitabitur: omnes ferrarij fabrica scientes: ac martialia exercentes Florebunt: multi lupi faciētibus damna animalibus tam Hominibus: aduenient latrones: fures: homicide videbūtur inferre plura damno et effusio sāguinis in Oriente. Et quasi nulla fides in orēte percipietur: sed i Occidētali parte fertilitas magna et equi chari erunt propter lites in eadem terra: et spirituales quasi castigati ambulant hinc inde. status laycorum exultabit.

¶ Anno domini Millesimo: cccc. nonagesimo octauo. millesimo. cccc. nonagesimo nono et Millesimo. CCCCC. vēiet sceptrū malicie ad thuringos: Hassones: Saxones: Francones. et ad circa iacentes caristiam sentient: partes iste cum pluuia magna durās estatis tempore tempora lōga. Inter cognatos exurgēt bella magna et inaudita tam in clero q̄ in populo altercatio magna: animalia chara: oues et boues morientur. Siligo et vina patiētur de aeris frigidate: mulieres ornabūt se ad peccādum in multis locis. In partu male habebūt. Agricole vexabuntur Mar

tialibus ac suis inferioribus. Anno domini. M.ccccci. et M.ccccc ii. Urbes partium Alemannie portabũt in multis locis crucem lamentatio nis: heu pestis magna reueniet in obedientia magna Romane ecclesie videbitur ĩ vulgo. Mercatores artificesmale habebũt. Juriste legum doctores tristabũtur. Exurget noua lex nouus ordo: vetera abrogantur. In Gallia ac locis marinis bella multa: cõfidentia/societas bona/pietas in communi populo extinguetur. Diluuia venient nociua: commestibilia chara in Urbibus multis erunt et multi ciues depauperabũtur: gubernatores et magnates detrun cabũtur capitib9 propter dissuetudines: pẽnata animalia amabũtur. Et heu multa mala excogitabunt ciues in vrbibus: multa et alia noua in ala orientur eis: fluuium Reni in Alemãnia ꝛ vnus dominabitur multis.

De post Anno domini. M. ccccciii. et M.cccccciiii. in mare et in fluminibus mercamore et in fluminibus mercimonia magna erunt ꝛ alia amantia magna erunt a alia amabũtur copia fluctuum. Sed aque damnificabunt plures: pluuie multe: et porci caruerunt: aucna multa. Uina non maturare possunt propter solis carentiam: et in occidente multa mala cum caritia exurgent. Naturatum fortuna versus orientalem/et meridiem bona. Estas non bona. Fenum multum: et multi leprosi erũt et infirmi plures videbũtur circa pectoralia pati.

De post, Anno. M.ccccc.v. et ccccc vi. ꝛ M.ccccc vii veniet estus et multe aque a refiẽt ĩ riuulis et pecora morientur ĩ locis montuosis propter defectum aquarum. In multis locis incedetur terra et vret propter caloris abundantiã veniet mors ad pisces ꝛ cancros in multis locis et venefi centur. Et serpẽtium genera morientur: venient latrones ad predandum vbiqꝫ peregrinos ac fideles gradiẽtes trãs campos: et multi suspendentur fures in patibulis: multiqꝫ detrudabuntur capitib9 Diuites descendent: pauperes ascendent in diuitiis: ꝛ videbuntur multa noua in aere in Austria/Italia: et circumquaqꝫ in orientis parte. Et videbuntur multe volentes in aere dãna inferentes in multis loci. Bella multa ĩter magnates exurgent: aer inficie-

tur veneno insanabili. Incendia multa videbuntur circunquaqꝫ ac multi terrores: leoni ste patientur damna. In gemmis et metallis falsitas magna exurget.

¶ De post anno domini. Millesimo. cccc. viij. ꝛ Millesimo cccc. ix. ꝛ Millesimo. cccc. x. veniet sceptrũ discordie iterũ ad partes Reni ĩ Alemanniã virgines neglecto virginitatis flore incipient varia perficere manifeste. Heu non manu. festenda hominibus ardore luxurie erubescentes. Heu begutte moniales apostabũt in tantum Sodomitici laborabunt: q̄ nota erunt in multis locis: ꝛ ꝓfuge erunt in terris: heu artiste artifices / scriptores varia excogitantes vexabuntur et depauperabuntur multi subtiles viri heu celica illicita passionis in ventriculis mulierum exurgent: ac febrilis calor dominabitur in multis locis partium Reni et circa Maguntiam euestigio exurget tribulatio magna tã in clero q̃ in populo qualis non fuit per tempora longua. Illa arguũtur ex pestifero. Saturno intrante domum Mercurij: et ipso exeunte punget stimulo tribulationis.

¶ De post. anno. M. cccc. xi. ꝛ. M. cccc. xij. veniet tribulatio ista ad Sũt gaudium. Alsatiam: ad meridionalem plagam: in Galliam Longobardiam: Delphinatum: Hispaniam: ꝛ circunquaqꝫ Cõmestibilia erũt chara: timor magnꝰ exurget bella / lites / incendia inter coniugatos odia / rixe orientur. Mulieres triumphabunt viros visis oculis: incontinentia ardor inficiet plures Italos ac lõgobardos: quod veretur calamus meus notare: morientur multi ex fluxu sanguinis in istis locis Scandala mutabũtur in honores: praui hoĩes amabunt a magnatꝭ Hoĩes iusti ꝛ pij vexabuntur Claustraliũ religiositas ĩ multis locꝭ extinguetꝛ ꝛ erũt hoĩes sine iugo viuẽtes ꝛ oĩa vitiose exercentes. De post volabit influxus celestis ad maritima loca ad septemtrionẽ. Angliã Norvvegiam: Daciam: et ad puellos galline vbi tãta effusio sanguinis adueniet ĩter nobiles et armatos qu alis non fuit antea. Ubi interfectorialis nequitia Martis excitabit Theautonicos et alios: quos Scorpiõistas vocitamus q̃ multi ex ipsis corruent in excidium istis temporibus omnis

maliciosus amabitur tyranni ca exercens officia: et omnis dolosus promouebitur: et quasi aduersa fide homines ibidē viuere incipiēt. Heu mulieres patientur plura sinistra. Aer nebulosus infectus charistia magna: multe effusiones sanguinum. In Bauaria exurget vel a bauaris nouus. Mars inferens dampna tam hominibus q̄ ecclesiis. Illa argunatur. Scorpio participat in barta alta: multi canes rabidi ac lupi et sues videbuntur cari. In meridie fortunas varias experimentur: homines in aquis et iter nauales bella multa. Et si viri prudentes non assentient illis abusionibus veniet tribulatio magna: tam in caristia q̄ in effusiōe sanguinis: et durabunt hec mala in istis locis tempora longua.

¶ De post in Ungaria / Bohemia: Morania / ac Polonia Missia / et circumiacentes veniet tribulatio magna tunc in occidente bona fortunia videbuntur. Sed orientales parientur incommoda multa. Sceptrum totius infortunij ascendet ad eos et credo ecclesiam Pragensem cum imperio constantinopolitano illis tēporibus adduci ad matrem fideliū ratione illius tribulationis quia multi mouentur contra eos tam leones q̄ auicule ac bestie ex meridie ex septentrione: et a terra virginali eritq̄ vna noua restauratio inter Jouistas et ecclesiarum rectores.

¶ De post annis quasi quinq̄ rediet fames et frigora tempora. Hyems lōga ad Lothoringiam / Calabriam / Lutcelburg. Eyflyom / Mosellam / et ad occidentalem plagam cū pester p̄centina et pecora morientur: veniet tāta frigiditas q̄ aues mouerētur sub tectulis vel i siluis et bestie in siluis fame morientur. Aque multe tē pore estatis exurgēt inter rusticos et ignobiles vna confederatio contra nobiles et potentes: noua alia denunciātes populo que antea nō sunt audita: et multi potentes cadent de sublime. Et inter electores imperij exurget altercatio inaudita: heu ecclesie patientur clerus turbabitur i multis locis partiū regni ac occidēte principes atentabunt. Plura castra suis potestatib⁹ subijcere occulte. Heu traditio magna: nulla fides in magnatis. Exurget vnus nouus reformās plura i ecc̄lia collontēsi

Treuerēsi/ Maguntinesi post longam discordiam: sed mere būt persone ecclesiastice quia amittēt multa beneficia ꝛ con tēptabūtur ī modicis: nō vt tē pore Siluestri olim qui eccle siā ditauit hanorib⁹ ꝛ diuitiis sed vt supra patuit de ecclesia petēs cum humilitate veniā: nullam admiscuisse falsitatez. ¶ Deo post stabit Renus ꝛ ecclesiastica p̄sona ī bona pace et sceptrum discordie auferet ab eis. Eritq̄ noua reformatio: noua lex nouum regnum: honestatio cōuersatio tā ī clero q̄ in populo: et soli maritimi tristabuntur annis quinq̄ et theucer occupabit circūiacētes vltimis ānis regiminis sui in occidentis p̄te non lōge ab aurea aggripina īterficietur: ꝛ imperiū Trabesundarū per cruciferos reducet ad patrimoniū crucifixi theutonici q̄ Iouisti ac milites cruc̄ reprobabūt. Prussiam cum adiacentibus regionibus ad propria/ et Poloni: Rutheni patientur casum in substātia ac rerum amissione in terris suis. Ipseq̄ Saturnus cum Marte vexabit/ vltione diuina recalcitrantes ecclesie ac militibus suis cū arripuerit caudaz piscium ꝛ cornua arietis reuolutione prima iam facta: ꝛ merebunt theucriste cum dispersis a grege christiana ꝛ tūc recrescet ecclesia in statuz charitatis eterne. Anglici/ Britānici/ cum maritimis occidētalibus patientur in regnis eoꝝ multa discrimina et vexationes plurimas.

¶ Deo post Romani: Neapolitani ꝛ maritimi meridionales vsq̄ ad galliciam gerebūt bella multa inter se. Ibi erit fames cum lite: ꝛ vnus nouus rex turbabit plures terras: dominabitur a mare meridionali vsq̄ ad occidētale mare: cui obediūt multe bestie ac aues: Tyrannica obedientia. Urbs Romana cum presule dignissimo sedebūt in luctu ꝛ gemitu condolentes vicinitati. Effūdetur sanguis innocius ī istis terris. Alemanni gaudebunt quia nouam institutionem inuenerunt: ꝛ duo cornua regnabunt in Alemannia. populus sine capite eliget sibi principē quia disciplinabitur intantuz gladio ꝛ incēdio ꝙ admiratione dignum existet. Et populus dure ceruicis Romano regno subiiciet. ꝛ tunc stabit imperium siue regnum in pace vsq̄ ad annum. M.cccc.lxxvii sed interim varias passiōes su

stinebit: rationes omitto propter odientes.

¶ Monitio ad lectores librorum presentium. Capitulum. xv.

Uos lectores auditoresque qui hoc meum opusculum vel legitis vel auditis equo suscipite animo: benigna fouete aure: que emendatiōe digna sunt humaniter corrigite ac dentem sinistre mordicationis oro reprimite: nihil enim rebus inhumanis perfectum est: vt et opusculum hoccine pluribus in locis ostendit. Neque ego michi perfectus intātum videor vt quicunque etiam triuz litterarū opellum ex me facere ausim. Sed confisus in prudētia atque humanitate omniū bonorum doctorūque presētē prouinciaz aggressus vt vel reipu. consuleretur: vel quibuscūque principibus: et alijs bonis viris priuatis eo mala ad que saltē stelle incimant innotescāt in finē vt eis consilio ac forti animo ac denique precib⁹ ad summuz deū porrectis obuietur. quod si vtique omnipotens deus ita euenire fortassis propter peccata nostra voluerit pati forte clipeo munitiet quod nō preter opinionem: sed cum tali quali cognitione euenient min⁹ ledāt minusque nocumenti inferāt. si quoque aliqua sustinēda dominus noster nobis ordinauit ea in penam et satisfactionē peccatorum nostrorum cum humilitate et patiētia feramus vt retributionē a domino ac premiū vite eterne pro mercede recipiamus: quam quidē sempiternam nobis vel post prospera vel aduersa larg ri dignetur domin⁹ noster Jesus christus in secula seculorum: benedictus. Amen.

Laus summo regi dicatur vocibus oris.

Quod iam non cessat merces condigna laboris.

Datum in vico vmbroso subtus quercum Carpentuli. Anno domini. M. cccc. lxxxviii: Kalendas Aprilis per peregrinuz Ruth in nemoribus latitantem Cuius occuli caligauerunt stilus tremet senio oppressus: Valeāt qui recto aīo emendāt. Valeātque vt valere fas qui oblatrare non cessant. Ut sinus in te o lector supra merita tua bñficij habe hoc

vetustissimi poete pidari versus ꝛ huiusce libri ꝛ reliquorū vaticiniorum interpres.

¶ Nemo venturā potuit deorum nosse fortunam: quoniam futuri. Ceca mēs nobis hominiq; multa preter optatū tulit ipse casus. Tristitia ꝛ rursꝰ miseris subactam. Extulit rebus propere voluptas. Nunc pluit ꝛ clarus: nunc Juppiter ethere surgel. Desperandum est viuis: fata viam inuenient Non est nosce vestrum tempora atq; momenta.

¶ Finis:

¶ Incipit principiū malorum.

¶ Hanc prophetiam cū figuris breuitatis causa omissis. Anno. M. vl circiter conscriptam. Reperies i nobilissimo Gallorum regno apud Parrhisios. In sancti victoris libraria: in aula ingressꝰ ꝛ in Scanno his tribꝰ elementis. k. k. k. obsignato ¶ Ipocrisia abundabit.

Genus neq; visa Catulos pariēs ꝛ in. v. Roma sceptri cōturbat nouam: ꝛ in. xxxvi. Anno miser ambulabit primus finis fere habēs quinq; oculos a figuris. A. modus est.

Ex ea autē ciuitas barbaros ante recipe: cum ante viderit visam matrem canum miserabiliter luge i altitudine celi: ꝛ adeo cōsequeris auxiliū multos decipis miseria neq̄ssima sub aliena pelle vinca. A. visū falsā ꝛ couerti intra abscōdis deceptionem: mutas faciente sicut autē bene manes: canes nutris nouos vt habeas istos in medio tēpestatū. Sed christꝰ manifestabit cogitatiōes Serpens autem omnes cōsumit velociter cū his quos lactas ꝛ letaris venaliter: ꝛ manus expādis q̄uis pedes peruertas sicut abiciēs teipsum extra res: sed dominus hipocrisim tuam ostēdet: quid malifaciens o tu habens faciem canis admixtā alieno morsu quō tu ferens: qd mūdo apis os ad pusillos quō eructabit verbū bonū ciuitati. ¶ Occie dissipabūt i effusiōe sāguinis

SEcundus eſt filius. Alia fera volans ſerpens ad meridiem iunctus nigro et niger totus priuatus lumine a coruis manifeſtans tempus ⁊ figuras litteralibus qui ſuccedunt paterno fini exiſtens ſerpens miſer deſtructor vrſe. O quomodo ex eſca miſerorũ coruorum exiſtens enim genus abhominabile eorum ab. Oriente miſerabiliter turbabis teipſum ſimul et ciuitatez tuam gentium dabis in tempore meti.

¶ Penitentia / veſtigia Simonis Magi tenebit

DUplicum tertium ⁊. R. auis equescrucifera. Auis et equus coniunger ſic multum velox: ſic promptus et laſciuus principium habẽs vnitatẽ et finem vnitati duplici ci vocationis prime vnius recurue figure numerorũ treexmum: ſicut in tẽpore boni anni venit dies in qua tenebit in medietatẽ crucite figure: multum magus quidem rex volucruz ſolus. R. recipiẽs principiuz a meridiei quo explebit cornuto die. Radiante ſtella pollive ſpere ⁊ prõptus in multum ⁊ velox exiſtens ad bella paratus. O genus biz ãci;: habens audit⁹ nobis inclinatos et ingne ſine frenis. O amice ſed vltima ſyllaba vllucrabitur te ĩ locis irriguis propter ſpem cadens in te principatũ Et finis cornu eſt.

¶ Confuſio error concītabitur:

ISte Colus quartus ab vrſa currens gladius et homo monens inciſione roſecum fictabitur: ſicut roſa incidens roſam annis motus tribus: ⁊ enim tertia littera ⁊ tertium elementum ſignat manus ⁊ falx illa prima litera incidunt roſam in. M. miſerum elementum illud videt recipiens enim principium vt inciderem florem non miſerebitur tui q̃uis in principatu maneas. Uide enim iſte ĩcipit colligere roſam ante ferẽs in hominibus habens finez in quo letare multum fruſtra.

Elatio pauptas obediẽtia caſtitas tẽpator caſtri margie ⁊ hipocrita ⁊ ɔſtructio

UIde iterũ alienũ exiſtẽtis modũ falcẽ magnã ⁊ roſam q̃ fert ẽtiũañ duplica

sum primũ elementũ diuersa sũt iter cõiuncta facifere quatuor mẽsiũ te scribo pricipatui ante oẽs quẽ consumpsisti gladio tẽpla idolorũ post pau paululũ resuscitabo tres ante tres annos minime viuens se nex valde in infernũ duabus tribulationibus in medio.

¶ Incisio hipocrisis in ab ominatiõe erit.

Vacca autem quintũ ex filijs vrse pascẽs figura manifestat locũ et modũ vnde aduentẽs solus manifestat mihi amic⁹ primas eñ habes virtutũ aliorũ plus et dispẽsas circa amicos propterea inuenisti finẽ dulcissimũ: solus sublimaueris a gloria et mortuo relinquens potentissime potentias. Sicut enim imbrẽ bene inuenies potentias.

¶ Occisio filij Balae sectabunt.

Alia vrsa secũda pascẽs catulos et in oĩbus illa pter q̃ in vmbra tãtũ scripta natura tẽporum natiuitas abortiua. In vltima eñ scribit vltime subsolares ante vtrũ: que coronis manifestam diuisiones totius penitentie.

¶ Potestas cenobia ad locum pristinum redibunt.

Heu misera sustines passiões ciuitas miserabilis vt appareat lumẽ: mox tenebit circa paruũ tẽpus. Cedet eñ in te effusio sanguinũ vndenarij incipiẽtes nõ deficiẽt et quinq̃ pricipatus amonarchia tua drachonẽ cõfringẽt q̃ occidit Libin frustra: im laniabũt mẽbra illius nõ cessa et ad pugnã intestina excitata innumerabilẽ multitudinẽ cedẽs gladio ad miliaria sex septẽ numerata et omnis implicitus infornicatiõe et cede maculat⁹. adulter raptor iniust⁹ sodomita videbũt vltimũ lumen ante oculos.

¶ Bona gratia simonia cessabit.

Vulpinã figurasti amicitiã patientẽ sensu refrenas sicut multũ senex et can⁹ habet sensũ. Ueniẽs autẽ dupliciter reuolucrẽs septies volũtas cũ dimisisti cõfr gẽdos ad inuicẽ et effusiones vallis

sanguinū effundendas tu pro pter victoriam expedisti ma- nus bene gratiose et brauium accepisti in fine sceptri.

¶ Potestas vnitas erit.

Ve tibi ciuitas septicollis quādo Bliteras laudabi liter i manib9 tuis: tūc appro- pinquabit casus et destructio tuorū potentium ⁊ iudicantiū iustitiā q̄ habet digitos suos falcatos qui est falx desertitu dinis ⁊ i altissimo blasphema bit: q̄ in M.B.T. eū in Min- sachios sincopā cedis sāguis Johānes bona grā Cōstanti- n9 pauperis vide aūt tu q̄ san cta cōsideras ⁊ sctā ferēs sup humerū ne puluis tu9 fiat op probrium in barba profunda iuste incidet ⁊ maxime vitupe raberis. Itē cōsiliarius mor- tis pontifex cuius nomē Jo: i.p.m.l.n.i. vsq₃ ad vesperā ma ne dies duo millia.ccc. ⁊ nomi nabitur sacrificium.

¶ Bona oratio the- saurus pauperib9 ero gabitur.

Et reuelabit vnctus qui habēt pnomē menachi petrā habbitās ⁊ eyam venie mihi aliene luct9 relinquēs: ⁊ victū tristē: ⁊ viuēs incētiuus ⁊ gemebūdus cōgregans bo- na diuitipās oīe brauiū iniqui tatis in iustificatū q̄do maior stella apparebit nigra nud9. Item vade in inferiora terre.

¶ Bona intentio ca- ritas habundabit.

Mortuus nunc et oblitus aspectu nouerunt multi Quis null9 istud videat: sicut ab ebrietate manifestatus ex insperato sceptra tenebit isti9 imperij fili9. N. manifest9 in ce lo cōuersus p̄co inuisibilis ter clamabit maxime ite cū festi- nātia ad occidentē septicolis inuenietis virū habitatorem amicū meū ferte iustū in re- gias domos: caluū mansuetū mitē mētis acutissimū ad vi- dedū futura p̄cipue. Iter ha- bebit septicos imperium:

¶ Prehonoratio cō- cordia erit.

Ecce item homo de pri- mo genere abscōditor: in trantes simul numeri annos nudus venit de petra tenebro sa ⁊ scōm splēdentē icipit vi-

zam anim ego sancte vite verissima tantum solide solidus duplicatorū annorū introit mortuus petram.

¶ Bona occisio venientium sacra cessabunt.

Recipe donū ne pigriteris senex: sed recipiens potentissime: pēsa de fine ad bonū dirige septrigenā alta quidē non metuēs tēpus etenim de sup istū recepisti solū tribus auroris circūdati annuo denario stelle cōplete beneficiū sacratū quod admireris ammiratione recipis reliquisti placite planta altercationē sequere vacationē ad psentē gloriā bene finisti dicit principis bono fine cōple vniuersam creaturā et habitatiōes ambula celeste enim in te principium bonorum et finis.

¶ Reuerenita deuotio augmentabitur.

Bona vita inuenisti ab ingloriatiōe a virtute aūt accepisti plusquam a fortuna sed nequaq̄ virtuose lucraberis gratiam. Inuidia eñ contingens iudicia tibi nocentiā vt priuaberis a sorde de sup. Ve ciuitas sanguinum vniuersa mendacij dilaceratiōe plena non recedet a te rapina. Uox flagelli z vox im pet⁹ rote et equi ferementis.

¶ Explicit principiū malorū

¶ Hanc prophetiam cū figuris breuitatis causa omissis. Anno millesimo cētesimo aut circiter scripto reperies in nobilissimo gallorū regno videlicet in Cluniacensi abbatia: quā habet sacrū litterarū doctor frater Jacobus Brutin:

¶ Stellas cōgregabit vt luceant in firmamento celi.

Ascende Calue vt ap̄li de calueris qui nō vereris de caluarie sponsam vt comā vise nutrias vade pasce columbum granis purissimis, a fera pessima conculcandis. Sed caue ne fatua pietate delusus grana infecta quib⁹ visam pascis columbe prepares, vt tali cibo infecta grauiter infirmetur tarde z difficili curatura.

¶ Clauibus claudet et non aperiet.

Post : Lunam : Ascendit Mars sitiens sāguinem baptismale. Ascendit autem de turri ad altissimum solium

solis qui solem clarissimũ obfuscabit cum cruce et lilio aqui tam cruciabit nõ edificabis templum quia vir sanguinum es zelo imunderato virtute si multa denigrans et dissipãs superflua solis coertans pacẽ deuorans vniuersa.

¶ Viri fortis medie orbabuntur.

Hec est auis nigerrima coruini generis corde nigri nemoris opera dissipans subito moriturus. In terra petrosa cũ videbis fructũ plurimarũ ad vescẽdũ suaue. Tũc caue: quacunque enim hora comederis morte morieris serpẽtẽ nutriet nigrũ: qui sibi mortis initium ministrabit.

¶ Moriens bibet de calice ire dei.

A Minimo ad maximum gradũ ascendisti miser et de celo stellato regnãs planeta descẽdisti in baratrũ vanitatis primã spõsam viduatã relinquẽs. Heu heu impudẽs et inutilis princeps qui es tam circa nutrimẽtum veneris occupatus et terram benedictã: non cogitas tua in parte negligentia perdituram cũ hec audis irremediabiliter luge. Erit enim tũc tribulatio qualis non fuit ab initio vsque tũc: Quadrate viues: et subito in babilonia morieris vbi mors est: sed aliqua bona inuẽta sũt in te. Cede igitur maiori et meliori te: quia deus transcludit regnum tuum. In oriente erit commotio: et post commotionem ignis deuoros vniuersa.

¶ Voce vulpina det principatum.

Benedictus qui venit in nomine dñi celestiũ contẽplator qui simplex eductus de terra tenebrosa ascendit et descendit. Nã vox gemina et vulpina ipsius vorabit pñcipatũ et tribulatus peregre morietur. O quantũ dolet spõsa de casu sponsi legitimi ad deuorãdum leoni traditura. O simplex homo sponsam dimittis truculent. canis latratibus tribulandum. Cogita nomen tuum: et prima opera fac: vt recipiaris in partibus orientis.

¶ Fraudulēter ītrasti potēter regnasti ꝛ gemens morieris.

Ecce homo de sacriotis pregenie occultū principū habēs quo agn⁹ ruit Neronice regnās moriēs desolat⁹: abbreuiabunt dies illi: qui totum mundū tyran⁹ terribilis cōturbabit. Gallū fert: Aquilā de plumat: colūbe comminatur: gall⁹ ꝛ aquila ei⁹ supflua auferēt potestatē colūba nō timebit ramū oliue portās et in petre foraminib⁹ nidificis: cui⁹ securitas est ī angelo testamēti. Quid tantū affectas babylonie pricipatū ꝙ diu obtinere nō poteris ꝯtra iustū resurget ꝛ ipsū vinculis alligabit.

Stolam snā in agni sanguine dealbit.

Alta ascēdet duplici honore pūent⁹: amator crucifixi cultor pacis altus ingenio. Rex tamēque cogitat nō implebit. alta corruēt infima sublimabit: ornabit celū nemora suos vidētur: extēdes manus ad pauperes: viduas desponsabit. Et tunc caue spera nobilis ꝛ nigra: ne impediaris a vento aquilonis in tribulatione cum cruce te defende.

¶ Lupus habitabit cum agno et pariter albabuntur.

Ad honores ascendit duplices homo iste veniēs de cētro nubuloso: cōcordās lunam reuoluens: nouaculum in manu gestans: ad superflua extirpāda carnes comedet assas ꝛ bibet vnū mirratū pauingrediens: altare cōsiderās: in similis condescendens.

¶ Nobilis ī nobilis fiet et plura vastit.

Vade hic mulieres Babylonice sponsum fugientē spōsam suam et abominabilem quasi viduatam relinquens nomen habēs dissonum crudelis: iniustus immundus. virtute carens: appetēs vanitatem: immoderate claues relaxans: cursor gladiator cōgregans ꝛ corrūpās lucidissima: stella perdet fulgorem contra solem teneb ro.

sum finaliter pugnatura lunã persequetur in ortu corruet ex celsa obscurabit.

Cõtra columbam hec imago turpissima clericorũ pugnabit.

De infimo genere ascẽdet cruẽta bestia prima et nocuissima q̃ filiũ innoxiũ crudeliter deuorauit: vna es tu parem nõ inueniens ad innoxiũ sãguinẽ effundendũ. Ideirco ipse quo surget pseudo propheta et seducet multos: quia inueniũt te mala tua agnũ mitissimũ plagis crudelissimis vulnerãtem ponens os tuum in Christum dominum: obfuscans stellas celi: malitia tua tibi opprobrium ministrabit qui es solo minime gratiosus.

Sex lucidabit planetas et vnus finaliter ipsius fulgorem excedet.

De suburbanis montuosis et solidis de terra cãdita vir ascendet act⁹ faciẽs singulares stellas: in parte luciabit et obscurabit sed excelsa nõ auferet: que predicta bestia construxerat: sed remanebit agn⁹ grauiter vulneratus pauca sparget: et multa cõgregabit egenus morieẽ: et proprie sepultura carebit. cõmũi perseque columbam regulabit: tot⁹ suus tot⁹ alienus: spõsas multas: viduatas relinquet.

Duros corporis sustinebit dolores.

Accipe supplãtator excelsos honores arbor inutilis et ifructuosa quid cogitas te facturũ ingentia cũ sis mẽte et corpore debilis: implere que cogitas non valebis: quia modicum vigilabis: cito dormies et non surges in tribulatione: viues q̃uis parum.

Iste sol⁹ clare aperi et librum scriptũ digito dei viui.

Ad alta vocaris. O prĩcepo mẽte can⁹ q̃d agonizas: surge et esto robustus itersice nerone et eris securus: sana vulneratũ: accipe flagellũ interfice muscas: eijce vendẽtes de tẽplo: doctrinã illuminatam assume annuncia in

rum: vita circuncisus: dirige columbam reprime sitibundos.

¶ Flores rubet aquā odoriferā distillabūt.

Obscuratum est aurū mutatus est⁹ color optimus rubigo te cōsumet. dulce principiū inuenisti sed finem tribulationem.

¶ Ue primū abijt et ecce ve: sed fugiamus a facie ei⁹ clam in fortitudine: quia iam incipiunt vltum cruciatus. Ha ha vbi est lucifer/ quo abierūt stelle: curram⁹ et non aspiciam⁹ retro: quia ab aquilone pādetur omne malum. Obsecro domine mitte quē missurus es.

¶ Terribilis es: et quid resistet tibi.

Hec est fera vltima aspectu terribilis. Tunc fugient aues ꝛ reptilia nihil tātummodo remanebit. O fera crudelis vniuersa consumens infernus te expectat.

Uultus assumens sāguis te offuscabitque cogitas nō explebis de radice nigri principis es assumptus. Recogita q̄ fecit et q̄ fecisti. Deinceps ꝑtem facies vt columbā gementē despicis: ac sctōs ꝛ litteratos nō ipsius spōso facis. miseria te consumet: in senectutē non deuenies. Stellas clarētes nō rubiginabis: indignos exaltabis. Recogita miser ꝙ breuiter morieris ꝛ tribulate viues: bellorum finis nondum adest. Imbecilles et inferos indignos deo non placentes totum habitantes spōse desponsabis manus ponēt ad impia quibus forte dei priuaueris.

Crudelis esse soles: si resi pueri te inuabo. Stellas errantes tecum habeas nec ipsas permittas per girū celi rigare columba per te nutrietur grano indigens nutritiuo non aspicias ad mundana: nō effundas sanguinem vt cepisti florem consolidabis equū album: non ascendens sedens in terram caldeorum bonum finem assequere: et principiū pugnitum: infernus te expectat si columbe gemitus non auditur: clamat vltra naturam clamat et contra naturā: eius vox miserabilis celos infestat. Amen.

Deo gratias.

¶ De angelico pastore et eius bonitate et virtute et operibus sanctis qui apparebit finitis tribulationib⁹ pieprophetatis i sua prosperitate et operibus virtuosis.

Uiso ⁊ prenotato p quos et qualiter rōa: ecclesie plati ⁊ cler⁹ tribulari ⁊ cōculcari debeāt diuersimode vsq; ad tpa supradicti frederici tertij: q tpa tribulationū durare debēt vsq; ab āno dñi. M. cccccc. xx. quib⁹ tꝑibus apparebūt nou⁹ papa ⁊ nou⁹ imperator. Restat videre qualis summ⁹ pōtifex succedat ꝓo sūmo pōtifici: ⁊ quādo succedet. Et respōdēdo secundū pphetas Primo dico ꝙ pōtifex hic nominādus creabit viuo supradicto Frederico vel post durāte eius psecutiōe ɔtra ecclesiā ⁊ pricipes seculares. Item secundū oēs pphetas iste nou⁹ papa erit sctissimus ⁊ gratissim⁹ deo ⁊ hoībus miracula in vita ⁊ i morte faciēs ꝺ quo sūmo pontifice multi pphete optima loquuntur: de quo primo dicit Merlinus in reuelatione sua quam habuit ꝺ sūmis pōtificibus. vt ifra. Letatus sum in his que dicta sunt mihi. Post tribulationem longinquam christicolarū ⁊ post effusionem nimiam sāguinis innoxij prosperitas domini veniet ad desolatam gētem pastor egregius in solio sedebit custodit⁹ ab angelis/ qui multa faciet. Hic mitis hic sine macula qui cūcta rectificabit/ et statum ecclesie et dominium tēporale per suos et alienos laicos dispersum: et separatū cū mansuetudine redimet paterno amore stellas venerabitur: et Solem timebit quia erit ei⁹ cōscientia in manu domini ꝑualebit omnem potestatem/ regnum hierusalē pētapolis recuperabit vnus pastor Orientali et occidentali ecclesie dominari icipiet/ ⁊ fides vna vigebit. Tāta erit virt⁹ benigni pastoris/ ꝙ mōtiū cacumina incuruabūtur: quasi nihil habens/ et omnia possidens hic vir. Sanctus religiosorum cornua conteret superbia/ et omnia erunt ad statū primitiue ecclesie: ita quod pastor vnus/ lex vna/ domin⁹

vnus vetus et modestus deum timens. Orthodoxa fides regnabit in christicolis. Ille vetus Judeorum deus dominus Christus Jesus cuncta prosperabit et ordinabit vltra quam meus humana poterit compre hendere: quia summus dominus et verus medicus preter vuluam tribuet melliflua medicinam. O vir bone cum monstrum tibi apparuerit in aere circa orientales partes prepaeratum inter iuuenes: quia postea ter tribus temporibus reddes deo animam. Hec Merlinus Joachim in libro supradicto de flore de summis pontificibus vocat hunc papam pastorem angelicum: et de ipso multa optima dicit. Inter que ponit hec. Celi enarrant gloriam dei: et gaudia fidelium animos iocundabunt, quia dignabitur dominus cum fidelibus suis gratiam facere. et electos suos Ad cenam agni prouidi inuitabit vbi erit melodia et cantus cum iubilatione psalterij: et tanta erit ipsius virtuosa bonitas quod impetus fluuium faciet aduersum retrogradum peruenire. Montium cacumina flectentur ad iesus aspectum Mare vnda carebit eius bonitate: tunc resurgent mortui tunc eleuabuntur altaria: tunc operientur ecclesie discooperte: tunc gratiosus rex de posteritate. Pipini veniet peregre ad videndum claritatem gloriosi pastoris cuius nomen incipiet per P. qui pastor vt existimo in temporalibus sede vacante hactenus melliflue collocabit dictum regem: quem sibi adiutorium conuocabit: quem Merlinus vocat dicet: sciendum quod duo capita habebit orientale et occidentale: hic pastor balistas et arcus conteret et balistariorum artem disperget: ac electos domini letificabit hic angelicus pastor de temporalibus nihil se intromittet sed baculo suo regiones visitabit et terras. Ita quod procurante sollicite pastore supradicto et exercendo domino temporaliter inter latinam et grecam ecclesiam fiet vnio imperpetuum duratura ex Grecis vt estimo tempore angelici pastoris aliqui ex ipsis incomplices sacri solij assumentur: vt vnio sit in omnibus roborata sacrum pastorem: predictum estimo quod pretermittere non intendo in principio sui dominij ad partes Gallie subgenerosi potentia regis applicabit et aure quam firmius sedeat in solio sacro

sancto pugne ⁊ contentiones erunt innumere/ vt possit totaliter dolositas ⁊ nequitia desolari ⁊ partes omnes soli; aboleri: sed diuina fauente clementia cunctis fidelibus respondebũt ad votum vt dicere possint domino gloriosum cantũ qui pastor non solum pastor: sed rectificator põt dici. Potest iterũ dici ꝙ multa cõprehendet qui et maris insulas circundabit viam sicco pede calcandam ab Europa/ Asiã Statuet ita quod Orientales nunq̃ cũ occidentalibus discordabunt Babylonica vrbs caput ⁊ frenum mũdi Roma ad nihilũ fere deueniet in tẽporalibꝰ: sed in spiritualibus quod pax remanserit nimio grande: quid plura ⁊ qualiter me verbosum ostendo. In illo tempore veniet dies pacis.

Ita quod angelicus hymnus cantare poterit dulci cantu: quia pax et tanquilitas ad gẽtem dispersam deueniet ꝑ me ⁊ alios diuitius ꝓphetantem. Ita quod i sex ⁊ dimidia post sex partes tẽporum animam domino consignabit miraculis respondebit in morte et ꝙ finis eiꝰ sit in prouincia sicca inter flumen et lacum et planicie iuxta montes: et hec de angelico pastore sufficiant/ Hec Johan. in libro de flore/ Wandalus autem in libro intitulato de Orescopo de reuelatione summorum pontificũ de hoc angelico pastore sic dicit. Ecce phonozatio: ecce sũmum consilium. Ecce saturni Consortis consolatio: vere hic dicitur solis preco et nuncius lapidis preciosi dicum: letentis: et dicetur. Benedictum sit nomen domini qui posuit te solis Horoscopum in solio suo sacro. Hic aurea me talla sagitta feriet: rempublicam promouebit. Hec et alia bona breuitatis causa omissa dicit Vandalus in Supradicto libro. Rabanus autem in reuelatione diuina: quam habuit de hoc Angelico pastore et aliis summis pontificibus sic dicit. Et reuelabitur vnicus a Deo qui habet pronomen monachi: et nomen per literam. P. Petram habitans. Eya veni mihi aliene luctus relinquens mundum: et victũ agrestem habebis. Et viues mortuus ⁊ gemebundus dissipans animebrarum iniquitatis: et iustificens: quando matorstella apparebit tibi nigra nudus interim vade ad inferiora terre. Iste peuper et ms

dus electus a deo suadente iniquo pastore ponetur in carcere acrissimo.

¶ Iste autem qui stat vinct' ante eum: mundanum statum colligendum & delendum esse eo incarcerato denuntiat: plãgit quasi mortuus non videtur: & oblitus aspectus ei' nouerunt eum mult: q̃uis istum null' videat quasi ab ebrietate manifestatus conuect' est a celo preco inuisibilis apparebit vox clamabit maxime: ite cum festinantia ad occidẽtẽ: & septicoles inuenietis vix habitationẽ amicũ meum forestũ nõ in domo regia caluũ ad vidẽdum futura precipue et ita habebit septicolum imperium mãsuetum mente & alte mentis acutissimum.

¶ Hanc prophetiam antiquitus scriptam reperies in clarissimo Gallorum regno apud Parrhisios in diui Victoris libraria aula ingressus: in scãno his tribus literis. g. g g. obsignato: & in libro abbatis Joachim.

¶ Pape Anno Christi. M.c.iij.

Martinus .ij. Adrianus. iij. Stephanus quintus Formosus primus. Bonifacius sextus. Romanus prim' Theodorus secundus Johãnes nonus. Benedictus quartus. Isti octo pontifices summi successiue sequentes breui tempore sederunt: nescio aliquid notabile de ipsis dicere quia non nisi scandalosa de ipsis repiri propter manditã in sancta apostolica contentionem: vnus contra alium & similiter contra se mutuo.

Temp' effeminatum incepit circa annos domini: Millesimo in quo fides Christiana valde cepit deficere et declinare a pristina virilitate: vt patet in prophetia sancte Hildegardis & in multis regionibus Christianitatis nec sacramenta: nec ecclesiastici ritus seruabantur: augurijs & maleficijs intendentes: et erat sacerdos sicut populus sed misericors dominus contra hec mala iterum plures. Apostolicos viros suscitauit: qui hanc ariditatem bonis exemplis et predicationibus irrigarent domino cooperante: et sermonem con-

firmante: sequentibus signis. et multi ordines maximo fer, uore succreuerunt vt periculo sum tẽpus illustrarẽt: de quibus post consequenter fit mẽtio. Et quia iam sepe huiusmodi reformationes facte fuerũt preter spem: ⁊ sequentibus future sunt ideo fatuum est determinare ꝙ Antichristus tũc vel tunc veniet propter malitiam temporis quod plerique attentauerũt quod omnes fefellit sua opinio: euangelica derisit sãctio et ipsa temporis approbauit experientia.

¶ Anno christi. M.cxlviij.

¶ Visiones tõdali facte sunt in hibernia horribiles.

¶ Et visiones sancte Elizabeth.

¶ Et visiões sctẽ Hildegardis virginis et prophetie plurime fuerunt apud treuerim.

¶ Et visiões sãcte Alpiadis virgo sãctissima: ⁊ multas habuit reuelationes.

¶ Anno christi. M.c.lxxxiiij. abbas Joachin fuit qui plurima ꝑdixit ⁊ scripsit. Sciscitãtibus etiã pricipibus an ire deberent ad terrã sanctã: respondit non: quia tẽpus nondum aduenisset.

¶ Circa hec tẽpora leguntur miracula gloriosa: et plurime reuelationes facte sunt de iniquis mercanitiis ⁊ furis: et in vita sãcte Marie de oegines fit mentio.

¶ Clemens .iiij. sanctus fuit et prophetico spiritu predixit hostes ecclesie tanquã fum⁹ perituros et multa predixit.

¶ Spiritus Guidonis multa reuelauit i ciuitate Alexii circa Romam: de hoc pulcher liber est scriptus.

¶ Hec in Cronica dicta mater seu mare historiarum.

¶ Mirabile in libro i medio rupis solide a Judeo inuento in ciuitate Toletañ. in quo de triplici mundo scribebatur: et in tertio de filio dei nasciturо ex ṽgine Maria: ⁊ quomodo ꝓ salute hoīm pati debebat.

Mirabile accidit i regno Castelle ciuitate Toleti circa annũ domini millesimum.cc.xlii. imperãte Frederico secundo qui fuit non agesimus secundus imperator: et sedẽte in cathedra Petri honorio papa et regnante in predicto regno rege Feruando: tunc Judeus quidem comminuendo vnam rupem pro vinea amplienda: in medio lapidis inuenit cõcauitatem vnã nullam penitus dimensionem habentem neque scissuram: et

in concauitate illa repperit vnum librũ quasi folia lignea habentem: qui liber tribus linguis scriptus est: videlicet hebraice: Grece/ et latine tantũ de litera habebat quãtũ vnũ Psalterium et loquebatur de triplici mũdo: ab Adam vsq ad Antichristum proprietates hominum cuiusq mundi exprimendo principium vero tertij mundi posuit in christo sic: in tertio mundo filius dei nascetur ex virgine Maria ꝛ pro salute hominum patietur quod legens Judeus statim cum tota domo sua baptizat⁹ est erat in libro scriptuʒ quod tempore Fernandi regis Castelle debebat liber inueniri. Simile inuenies in Constantini sexte.

¶ Hec ĩ cronica martiniana.

Tacui ꝛ semper silui nũc autem propter euentus mirabilis quos audiui ꝛ vidi ci ac diligens inquisiui sciscitando ꝛ vt tutius loquar pera gratis multis ac diuersis ptibus mũdi: tã vltra: quã citra mare: ac etiã reuolutis multis: ac diuersis voluminibus tam sacre quam aliorum Philosophorum/ Poetarũ Pseudorum: ac multorum doctorũ actorũq famosissimorum scripture: vbi ꝛ quib⁹ animum et desiderium meum satis cõtingentius saturaui de quib⁹ mirabilibus ꝛ stupendissimis in mundo existẽtibus circa finẽ et maxime in partibus galliarum/ quidam Sirus dũ essem in Gadzis subtus quadrinis Ciuitatis Soldani.

Et quidam Caldeus dũ essem in Pheboch saladin Caldeicum iuxta mõtem Cobar per intepretem meuȝ exosuerunt ꝛ dixerunt circa videlicet ãnũ dñi Millesimũ trecẽtesimum se repperisse secundum ꝙ ipsi veraciter declarauerunt que sequuntur: et hi tres et multi alij doctores et sacre theologie magistri: cum quibus postea sum locutus.

Ego Johannes de Vatiguerro vt in vna sẽtẽtia cõcordemus quoniam ab anno domini Millesimo quadrigentesimo nonagesimo vsque ad annum eiusdẽ domini millesimum quingentesimum vicesimum quĩtum multa mala euenient in mundo: et tãta ac alia ꝙ ex quo mundus incepit esse: in ipso non fuit tanta turbatio sicut erit nec tot mala ꝛ tam stupendissima: eaq admiratione digna.

[N]Am anno dñi Millesimo quingentesimo secundo erit initium omnium dolorum: quoniam in ipso veniet quedam mortalitas et pestis vniuersum mundum mirabiliter vexabit et affliget. Ita quod circa media pars fere hominum morietur: et hoc infra sexaginta quinque menses quia tantum durabit pestis ⁊ vltra: Licet regnando vadat modo ibi/ modo alibi.

[I]Tem super anno domini Millesimo quingentesimo tertio erunt multe dispositiones ad malum in futurum in quibus annis generabuntur proditiones et cōspirationes pessime. Sed in ipsis annis non omnes deducentur ad effectum. Licet sint aliqui qui conseruabuntur vsque ad tempora.

[P]Reterea circa annum domini Millesimum quingentesimum quartum vel vltra: maior et sublimior princeps rex totius occidentis mirabiliter fugabit ⁊ deducetur in prelio ac totus fere nobilis eius exercit⁹ mirabiliter occidetur: et potissime erit turpissima strages ⁊ lamētabilis pstratio ⁊ occisio multorum magnorum dominorum ac potentum. Ita q̄ nō remanebit propter hoc negotium qui nimmo anteq̄ in Gallos sit par: talis vel peior prior euentus turpissime ⁊ mirabiliter per plures vices eueniet. Quarum in vna idē princeps nobilissimus: captiuabitur: a suis inimicis euentu lamentabili/ ⁊ affligetur dolore pp̄ter suos. Aquila volabit per mūdū/ ⁊ subijciet sibi multas nationes: quot circa annum dñi Millesimū quingentesimū decimum septimū vel vltra trib⁹ corpnis in signū victorie ⁊ virtut⁹ coronabitur. Sed postea nidum suū intrabit: nec se euolabit de eo/ donec celū trāscēdat gloriose. Nullu sui adinuicem preliabūtur: ⁊ preda sua alter alterum spoliabit: ⁊ tūc incipient duplicari in occidente mala ⁊ dolores. Quoniam anno domini Millesimo quingētesimo decimo vel vltra tractabitur pessima proditio propter regem Francorum captiuatum. Maior pars fere occidentis destruetur ab inimicis: qua propter terra mouebitur in multis locis mirabili-

ter et fortiter: et gloria sanctorum vertetur i opprobrium et confusionem. Quoniam liliũ nobili corona nouabitur et spoliabitur et dabit alteri cui nõ est humiliabitur vsqz ad confusionem: ꝛ multi dicent: pax pax: pax: ꝛ non erit pax: et tũc clare apparebũt proditiones iudiciales conspirationes/ cõfederationesqz plebium in audita ciuitatumqz: ꝛ erit in mũdo tãta distantia quod null9 nullo modo posset cogitare.

¶ Et anteqz veniat mundus ad ãnum domini Millesimũ quingẽtesimum sexdecimum regnum Francorum in omni parte ipsius inuadetur: spoliabitur. Et remanebit fere destructum/ ꝛ ad nichilatũ: quoniam gubernatores ipsius regnierunt ita excecati/ qꝛ nesciẽt in se inuenire deffensorem et manus ꝛ ira domini erit cõtra ipsos in furore: Ac contra omnes maiores ꝛ potẽtiores totius regni predicti.

Ciuitates terribilissime et potẽtissime capientur: et preliabuntur. Signa magna ꝛ multa i corporibus supra celestib9 apparebũt que pdicta ꝛ multa alia subsequentia demonstrabunt. Et quoniam status mundi diuino iudicio benecito mutabitur. Ideo serui repleti omni dolo superbia ꝛ furore cõtra dominos suos proprios se rebellabũt: ꝛ fere omnes nobiles quotquot sunt occidentur ꝛ eijcietur crudelissime a suis dignitatibus et dominationibus: quia vulgus faciet sibi regem ex mera volũtate. Nec im portabitur aliqd ab ipso: immo erit mirabilis ꝛ mordax prostratio/ et occisio regum/ Ducum/ ac baronum et tota terra predabitur ꝛ spoliabitur a predomb9: ac latronibus/ qui multiplicabuntur/ et preualebunt totam terram potissime Galiarum deuastabunt. Et hoc circa annum domini. M. D. xviij. modicũ ante vel post vnus ab altero cõuincetur. Multe ciuitates cõmouebuntur: et nouas constitutiones faciẽt: propter ques in fine remanebunt/ regnabũt sed relinquentur desolate. Castra fortissima capientur/ furabuntur/ ꝛ destruentur. Et multe vidue orbate relinquentur Unusquisqz a proximo suo se custodiat: qꝛ vir a vicino suo in latronicijs pessimis spolia

bitur et occidetur. Nullusq̃ fi dem seruabit proximo: sed potius vnus alterium prodiose decipiet. reipublice commodum et bonum totaliter silebuntur: nec erunt: sed partialitas et singularitas erūt in vigore. Uindictam domini generaliter et specialiter erit tunc super omnes manifeste: quoniā Thurci et Alani multas īsulas christianorum destruēt. Greci regnum Latinorum inuadēt ipsumq̃ totum spoliabūt. Armenia/ Frigia/ Dacia/ nouargia tristissime debellabunt ab inimicis suis: et irrecuperabiliter et seuissime deuastate et spoliate erunt. Multe ciuitates et castra super Padon et Thiberum/ Rhodanum/ Ronū/ et Ligerim subuertent propter nimias aquarum vndationes et motum terre. Regna Cipri Sardine / Arelateñ. Arme terribiliter et vilissime deuastabuntur: spoliabūtur et fere destruentur. Inter Arragonenses et Hispanos erit turbatio et dissentio magna et ad inuicē preliabuntur: nec erit pax inter eos donec vnum regnum ipsorum sit penitus destructū Gasconis autem suorum interitum. Caue a A P. Uasconia coniunctus est enim cum A. Anteq̃ perueniat mūdus ad annum domini. M.ccccc.xxv vniuersalis ecclesia et tot⁹ mūdus dolebit de spoliatione de vastatiōe/ et captione nobilissime et famosissime ciuitat⁹ q̄ est caput et domina totius regni Frācorum. Omnis ecclesia per vniuersum orbē lamētabiliter et dolorosissime prosequetur: spoliabitur/ et priuabitur omnibus tēporalibus suis ne erit tam magnus in vniuersali ecclesia cui non sufficiat si remanserit et reseruauerit sibi vita. Nam ecclesie maculabuntur et fedabuntur omnes et silebit oīs religio propter timorem et furorez ire pessime feruentis.

Mulieres sacre et sācte derelictis monasterijs fugient hinc et inde maculate et violate. Pastores ecclesie et maiores expulsi et eiecti a suis dignitatib⁹ et prelaturis percutientur crudeliter fugient et remanebunt oues et subiecti sine pastore et ductore dispersi. Generalis gubernator toti⁹ ecclesie mutabit locum suum et erit eidem gubernatori bonū: et fratrib⁹ suis q̄ secū erūt si locū refugij possint inuenire vbi solū cū suis possint quisq̃

panem doloris in īducare in
hac valle lachrymarum. Nā
omnis malicia hominum cō-
tra vniuersalem ecclesiaz cō-
uertet: ꝛ de facto non erit de-
fensor per vigintiquinq; men
ses et amplius: quoniam nec
papa nec imperator ī Roma
nec rector in Francia erit per
terminum dictum.

¶ Nullus in mūdo reputabi
tur nisi qui pronus fuerit ad,
malū ꝛ ad vindictā Heu ꝑti
nus dolo tyrannorum omniū
et infideliū imperatorū ꝛ pri
cipum qui persequētur eccle-
siam sanctam. Malicia eniz
illorū ꝛ ipietas ac Uandalo-
ruz crudelis inhumanitas ni,
hil erūt respectu nouissīa fu,
turarū tribulationū ꝛ pestilē-
tiarum dolorum qui sācte ec-
clesie veniant ꝛ in breui. Naz
sācte ecclesie altaria diruent
et pauimenta sacra fedabū,
tur: ac monasteria polluta et
spoliata destruentur. Or ma,
nus ꝛ ira domini ad vindictā
erit contra mundum propter
multitudīez ꝛ assiduitatē pec
catorū oīa elementa altera-
buntur ꝑpter quod est neces,
sarium totuz statū seculi mu,
tari. Nā tra mirabiliter timo
re mouebitur in locis multis:
et ī vuos absorbebit multe ciui
tates ꝛ castra ꝛ ville fortisse
corruēt ꝛ subuertentur ꝑpter
terre motum: fruct9 terre mi-
nuabuntur ꝛ humor non erit ī
radicib9. Semina putrescent
ī agris ꝛ superueniēs germē
fructū nō habebit: mare cla,
mabit ꝛ sibillabit contra mū
dum ꝛ multos ac multas na,
ues ī seipso degluttiet. aer fe,
dabit et corrūpet ꝑpter ma-
liciam ꝛ iniquitatem hominū.
Celū signa plurima et stupē-
dissima demōstrabit: ꝛ obscu-
rabit sol ꝛ multis sāguineus
apparebit Due lune simul se,
mel apparebūt per quattuor
horas vel circa iuxta q̄s vi,
debūtur plurima mirabilia ꝛ
admiratione digna. Stelle
multe adiuicez ꝯliabūt quod
signum destructionis ꝛ occi,
sionis erit fere omniuz homi,
num naturalis. Cursus aeris
fere in omnib[illegible] mutabitur ꝛ
peruertet propter pestilentia-
les ifirmitates: mortalitates
diuerse ꝛ subitanee erunt tā
in hominibus q̄ etiam in a-
malib9 vniuersis ꝛ inenarra
bilis pestis fames crudelissi-
ma ꝛ mirabilis tanta et talis
erit per vniuersum orbem: et
potissime in partibus occidē-
tis q̄ a mundi principio vsq;
nūc nūq; audita fuit talis no

bilium pompa silebit:perebit
etiam scientia et disciplina:⁊
breuiter totus statū clericorū
subiacebit Lotoringia lucebit
spoliata: ⁊ cāpania a vicinis
suis auxiliū īplorabit cui non
dabitur :sed spoliabitur et p̄-
dabit:et remanebit dolorissi-
me deuasta. Hybernia et Si-
cilia / Britannia eā inuadēt/
et eā deuastabūt. Quib⁹ erit
in adiutoriū circū circa anno
dn̄i. M.ccccc.xv.modicū āte
vel post. Iuuenis captiuatus
qui recuperabit coronā Lilij
et dominabitur per vniuersū
orbē fūdatus destruet filios
Bruti ⁊ insulē:ita q̄ non erit
vlterius memoria eorū et sic
perpetuo remanebunt:⁊ hoc
de tribulationibus ante repa
rationez christianitatis. Sed
post tot et tātas tribulatiōes
et miserias in mundo vniuer-
so ve creature et remaneāt
quasi totalit desperate Assu
tetur p voluntatem dei vn⁹
bu[illegible]a qui erit de reliquijs pse
stru[illegible]omnibus ecclesie:et hic vir
sanctissimus et in omni pfe-
ctione perfectus. Hic autem
per sanctos angelos corona-
bitur ⁊ introducetur in sanctā
sedez per fratres suos qui se-
cum erunt de reliquijs perse-
cutionis ecclesie et fuge.

¶ Iste reformabit vniuersuz
mūdum in meli⁹ per suā san-
ctitatem: ⁊ ad pristinū modū
viuendi secundum formā di-
scipulorū Christi reducet om
nes viros ecclesiasticos ⁊ om
nes ipsum timebunt propter
suas virtutes sanctissimas: ⁊
predicabit vtiqꝫ nudis pedi-
b⁹. Nec timebit potētiā prīci-
puz ex quo multos ab errori-
bus vita sua mala ad sanctā
sedem reducet:infideles con-
uertet: et quasi omnes:sed p̄-
cipue Iudeos.

¶ Dominus autē cardinalis
habebit secum vnum impera
torem virum sanctissimū qui
erit de reliquiis sanctissimi sā
guinis Francorum regum:et
erit sibi in adiutoriū:et ī om-
nibus obediētes ad reformā-
dum melius vniuersū orbem.
Sub istis autē papa ⁊ impe-
ratore reformabit omnis or-
bis: qm̄ ira dei quiescet:et sic
erit vna lex:vna fides:vnum
baptisma : vna vita:⁊ erūt oēs
vnanimes ⁊ inuicē se amātes
durabitqꝫ pax per multos an
nos. Sed postquā seculum in
meli⁹ fuerit reformatum. Ite
rū multa signa in celo appa-
rebūt et malicia hominū eui-
gilabitur ad mala pristina:et
ad malicias pessimas homi-

nes reuertãtur ⁊ vteriora ma la faciant in mundo: quã ma la priora fuerĩt propter quod deus finem mundi adducet ⁊ accelerabit.

¶ Et sic est finis.

¶ Hanc prophetiam antiquitus scriptã reperies in clarissimo Gallorum regno quã habet quidem presbyter nomine Guillermus Baugé in diocesi Turoneñ. ĩ parrochia de Rohan.

¶ De abbate Joachin viro singulari.

Ucio.iii. in papatu successiuz ban⁹ terti⁹ anno. d. m. clxxxv qui fuit ĩ numero põtificum .c. lxxix. et sedit annis tribus. Qui cum audiuisset Hierusalem captam a Sarracenis et Christianos de illis partibus orientis expulsos cum interitu plurimorum adeo indoluit quod ipse dolore infirmatus est / ex qua infirmitate migrauit ad dominum Circa illud tempus: vt refert Uincentius speculo histo. Astrologi. Orientales et occidentales, scilicet Judei: Sarraceni: ⁊ etiã christiani miserũt litteras per diuersas mũdi partes predicentes ⁊ absq3 dubio asserentes ĩ Septẽbri futuram validorũ vẽtorum tempestatem: ac terremotum et mortalitatem: hominum seditiones etiam et discordias: regnorum mutationes: ⁊ alia multa comminãtes in hũc modum. Sed aliter fore ꝙ diuinãdo predixerãt manifeste probauit euentus subsequens rerum. Et non multũ talium iudicijs inherẽdũ est / tamen quia difficile est determinare inuenire influxus corporum celestium ad ista inferiora corpora: ⁊ huius ars mathematice que heretica habetur se immiscet tamẽ quia causa prima que est deus plus influit in effectuz cause secũde ꝙ ista causa secunda.

O tẽpore Abbas Joachĩ de Calabria patribus. Uenit ad istum Urbanũ papaz Morãtem tunc apud. Veronam de quo Joachin fertur ꝙ cũ diu non multum ab homine docto re didicisset donum intelligẽtie diuinitus accepit a deo /

vt facunde ac discrete quasli-
bet scripturarũ difficultates
vel obscuritates edonaret di
cebat itaqꝫ mysteria quedam
apocalipsis hacten⁹ latuisse
sed nũc ĩ spiritu ꝓphetie cla-
rescere sicut ex opusculo qđ
scripsit legẽtib⁹ liquet: Dicit
enĩ ꝙ sicut scripture veteris
testamenti quĩ ꝗ etatũ seculi
ab Adã: scilicet vsqꝫ ad Chri-
stũ decursarum historias cõ-
tinet. Sic liber Apocalipsis
etatis sexte a Christo: scʒ in-
choante decursũ exponit. Ip-
samqꝫ etatem sextã in sex eta
tulas dispertitam easqꝫ singu
las singulis huius libri perio
din satis congrue disignatas.
Dicit quoqꝫ hec reuelata ĩ fi-
ne etatule quinte: atqꝫ in ꝑri
mo succedere sextam. In qua
scilicet tribulationes varias
multiplicesqꝫ pressuras ꝓbet
emersuras: sicut in apertione
sigilli: ⁊ in sexto libro in perio-
do vbi de ruina babylonis agi
tur patenter ostenditur. Id ve
ro in libello eius pre ceteris
notabile ⁊ expectatum habe-
tur ꝙ mundi diffinit terminuʒ
infra duas generationes que
secundum ipsum faciunt an-
nos .lx. arbitratur implenduʒ
fertur quoqꝫ multa scripsisse
librosqꝫ suos domio pape cor-
gendos obtulisse. Nam et in
quibusdã errasse dicitur. Et
tamẽ ei multa de futuris rese
rata fuisse referuntur. Unde ⁊
postea duobus regibus Fran
cie scʒ ⁊ Anglie in itinere trãs
marino apud messanaʒ sicilie
vrbem: in hyemantibus idem
abbas vocatus dicit. Nõdum
liberationis Hierusalẽ adue-
nisse tempus. Super his aũt
que scripsit de futuris tempo
ribus nos rerum incertaꝝ pre
sagium relinquere cõuenit iu
dicium posterorum hec. Uin-
cẽ. Sed adde quod dicit Cho
rin. iiij. ꝙ quicunqꝫ locuti sunt
de fine mũdi determinando
certũ tẽpus huius rei inuenti
sunt falsi loqui: ⁊ deĩceps etiã
inuenientur hoc determinan-
tes. vnde augu. đ ciui. dei suꝑ
illud. Act. j. quod Christus di
xit apostolis. Non est vestruʒ
nosse tempora vel momẽta q̃
parte posuit in sua potestate:
inquit hic resoluit digitos om
nium de hac recalculantiuʒ ⁊
eos quiescere iubet. Idem
Joachim in expositione super
Hieremyam. vt reffert Uincẽ
tius spe. christ. lib. xxxij. capitu
c. vij. sic ait ab Anno domini.
M. cc. ⁊ deinceps tẽpora mi-
hi suspecta sunt ⁊ momẽta in
quo nouo ordine Samuelis

ex orto Ophini & phines sacerdotes et pontifices dei a Romane republice principe captiuētur. Capiatur archa ecclesie hely quoq;: id est summus pontifex corruat: & quasi alter mardocheus sub aman sub discrimine maneat agitata: ipsā autem ruina ecclesie tales necesse est predicare ac plāgere quibus et voluntaria paupertas arrideat et doctrine spiritualis acuite puritas ī future tribulationis aculeis eron obsistat tales ergo doctores & tales pphete mittendi sunt qui non soluz infertores homines sed etiam ipsos pontifices et prelatos fulgerent & non palpent. Reuelandi nimirum in proximo sunt doctores et predicatores fideles qui terrena carnaliaq; corda omni plaga percutiāt & elatis ac tumidis magistris silentium suis studijs ponāt. Et licet ille ordo futurus ab obedientia sit orturus tamen a prophetis est prenunciatus & in apostolicis viris tertij tēporis ecclesiastici cursus a deo cognit⁹ & elect⁹ in valua spiritualis ecclesie ac perfecte doctrine sanctificandus ac si ali⁹ & beniamin fili⁹ non tamen doloris in pena q̄ʒ dextere: scilicet exultatiōis in gloria tales ī proximo parietgnales ecclesia iam senescēs Tales rachel plorabit filios a rege ¯pudēti facie: ac si altero Heredo occidendos: qui propterea dicti sūt doloris filij: quia contritis eis spiritualis religio pre angustia tēporis non potuit consolari. Sed tamen & ipsi filij dextere dicūtur quia in eis & p eis mater ecclesia premitur: inde de eis et cum eis eterna patria locū datur. Hi sunt fideles in doctrina spirituales in vita obedientes in pressura. Format⁹ est ergo ordo iste ad instar Hieremie in ecclesia generali sāctificatus in obseruantia regulari ne quis eum de vite merito reprehendat. Puto etiam q sicut olī de⁹ patres elegit senes secundo apostolos iuniores ita & nunc tertio pueros ad litteram eligat ppter eos quibus vetera viluerunt ad predicandum scilicet euangelium regni prelatis adulterātibus verbū dei. Et sicut olim per Moysem et Josue dominus Chananeos Israelitis subiecit ac p Paulū & Barnabam idolatras strauit. Sic etiam nūc per duos ordines futuros in illis presignatos gentes incredulas su

bigat et conuertat. Hec Joachim.

¶ Hec inuenies in tertia per historialis venerabil; domini Anthonini.

¶ De beata Katherina de senis de tertio ordine predicatorum de dono prophetie quo claruit.

Tempore Gregorii.xi.anno videlicet dñi M.ccc.lxxx.cuz virgo sacra esset in ciuitate pisana et Raymond.sepe fatus cum ea: diuulgatuz est ibi de rebellione ciuitatis perusinne contra summuz pontificem et aliaruz plurium ciuitatum Italie qđ cum confessor virgini retulisset: multũ dolens de tanta irreuerentia et obediẽtia christianorum ad ecclesiaz sanctam qui etiam cõtemptui haberent ecclesiasticas cẽsuras cõdoluit: et ipsa subdidit tamen. Non incipiatis fletum vestruz tam cito:quia nimis habebitis flere Istud enim quod modo videtis est lac et mel respectu subsequentium: et illa que maiora possium⁹ mala videre: q̃ christicolas oẽs deuotionem et reuerentiam erga ecclesiaz per diduse: et excõicationes nil timere. Non restat eis nisi fidẽ abnegare. Tũc illa ait pater hoc modo faciunt layci et cito videbitis ꝙ deterius facient clerici: et frater o me miserum nũquit etiam clerici Romano no pontifici rebellabunt: et illa bene videbitis vos quãdo voluerit ipsorum prauos mores corrigere facient tãtum tunc scandalum vniuersali toti ecclesie dei ꝙ tãq̃ pestis heretica ipsa findet et contribulabit ad quod frater ille: et habebimus nouaz heresim nouos hereticos o mater et illa non erit ꝓprie heresis: sed quasi heresis et quedaz diuisio ecclesie et totius christianitatis. Itaq; paretis vos ad patiẽtiam qr oportebit vos ista videre qđ cum tunc apparet post breue tempus patuit veritas ꝓphetie eius cum scilicet mortuo. Grego xi. Et creato Urbano vi.scisma secutuz est. Cũ vero virgo Romam ꝓfectura esset iam incoato scismate eiq; frater ille diceret impletum iam esse ꝙ predixerat. Respondit ipsa. Sicut dixi vobis tunc ꝙ illđ erat vt mel et lac: ita dico vob; qđ illud qđ videtis nũc est vt ludus puerorum respe

ctu futurorum: et precipue in patria Romana: et regione cir cũ iacente quid rei postmodũ probauit euentus propter gra uia bella postquez autem illa dixerat. Ego curiosus factus ad inuestigandum de futuris post illã conquassationem in-terrogaui eam ex quo manife ste innotuerat futura sibi diui nitus reuelari: obsecro ait pre clarissima mater: quid post hec mala futurum est in ecclesia dei: et illa his tribulationibus angustiis, modo imperceptibi li hominibus purgauit deus ecclesiam suam sanctam et su scitabit spiritum electorũ suo-rum sequeturq̃ post hec tan-ta reformatio ecclesie sctẽ dei et renouatio sanctorum pasto rum q̃ scilicet ex solo cogitatu exultat spiritus meus in do-mino. Et sicut alias pluries vobis dixi spõsa que nunc est tota deformis atq̃ pannosa/ tunc erit pulcherrimis monili bus preciosis ornata. Cunctiq̃ fideles gaudebunt tam san ctis pastoribus decoratos: et populi etiam infideles bono christi odori tracti ad ouile ca tholicum reuertẽtur et conuer tentur ad verum pastorem et epm animarum suarum: agite igitur gratias deo: qui post hãc tempestatẽ dabit ecclesie sue gratiã tempus serenum. His dictis conticuit qd ista sãcta virgo predixit tempora tribu-lationis et scismaticis videmus euenisse: quod autez de bonis pastoribus et reformatione ec clesie ab ipsa prenunciatũ est nondum aduenit nec quando euenire deberet tempus prefi xit vt possit de falsitate redar gui quod ppterea dictum est quia et calumniantur quidaz asserentes ipsum abrenunciasse passagium ad terram sanctã q̃ non est impletum: quasi non fuerit vera prophetissa sed fal sa. Sed asserit ipse Raymond hoc verum non esse q̃ prenun ciauerit passagium futurum: sed zelo succẽsa fidei: accessit: vsq̃ ad Auinionem ad Gre-gorium. xi. suadens ei dictum transitum ad recuperãdam ter ram sanctaz multaq̃ alia pre nũciauit: que sicut predixerat euenerunt.

¶ Hec inuenies in tertia par te hystorialis venerabilis do mini Anthonini.

¶ Ex prenosticis beati Vin-centii in antiquo veterbii re-perto:

Cum videbis primũ bouẽ in ecclesia dei mugire tũc icipiet ecclesia dei claudicare: cũ aũt tria alia signa videbis aquilam coniunctã cuz serpente ꝛ secundũ bouẽ mugire in ecclesia dei ꝛ serpentẽ tempora erunt tribulationuz. ¶ Nam vocabitur ab occidẽte per secundũ bouem ꝛ serpẽtem tandez rex magni noĩs q̃ regna Assitiorū desolabitur ꝛ parta preda i parte dimissa tandem virtutus remeabit ad suos: quo facto surget rex adulter qui ipsos serpentes in latebras suas ĩpellet. Ve tũc Ciciliam atq; Liguriaz habitantibus: nam videbũt quod euitare nequibunt.

Tãdem diuina permissiõe secũdus bos mugituz admittet et erit quasi scisma in ecclesia dei ꝛ duo pontifices: vnus electus scismaticus qui verũ põtificem exulare arcebit apud. Venetos/ ꝛ ecclesiã dei vi occupabitur: tunc intrabũt. Italiã tres potentissimi exercit⁹ vn⁹ ab occidẽter alter ab oriẽte: tertius ab aquilone qui iui cem confugent ꝛ erit tãta sanguinis effusio: quanta ab origine mundi in Italiã visa fuit ꝑt aquila regem adulterũ capiet ꝛ absq; vi ꝛ metu oĩa subiacebũt ꝛ parebũt ꝛ erit noua ĩ vrbe reformatio ꝛ ve: ve tũc tonsuram deferẽtibus machinatorum secta cessabit.

¶ Extracta ex libro antiquissimo libro Thõe de aq̃no scripto in quarta pecorina qui liber est in libraria sancte Marie nouelle Floreñ ordinꝫ predicatorum in. xij. bãcho dicte librarie in manũ dexteram cũ do in locum siue loco.

¶ De sancto Vincentio.

Gloriosus confessor Vincentius in mundo vita ꝛ doctrinis refulsit circa ãnos dñi. cccc. ꝛ vltra migrauit aũt ex hoc seculo nequa anno. m. cccc. xviij. sedez petri tenẽte martino. v. imperante autem. Sigismundo sanctorum autẽ cathologo ab script⁹ fuit a calixto. iij. papa ãno. M. ccccl v. hic igitur vincẽ. ex ciuitate valẽtia antiqua nobiliq; familia Ferrariorum oriundus: a catholicis fuit parentibus procreatus fuerunt: siquidem parentes eius deuoti ꝛ moribus decorati predicabat aũt sepe de finali iudicio/ et aduentu/ antichristi ꝛ ita terribiliter vt omnes in terrorem nimiuz cõuerteret ꝛ peccatores ita hor-

rerent: vt quasi cum hoibus illius temporis dicerent montibus: cadite super nos: et collibus: cooperite nos et abscondite nos a facie agni et ira venturi. Reperitur autem quedã epistola eius in qua videt dicere expresse antichristuz iam esse in mundo: cũ tamẽ ab eo tẽpore quo ita scripsit vel predicauit trãsierint iam anni.xl et vltra necdũ aparet venisse. Et secũdum cõmunem scientiam doctorũ: sicut et Christus ita Antichrist⁹ ver⁹.xxxiij. annorũ spacio tenebit vitã suã / et tribus annis cuz dimidio vel circa erit p̃dicatio et executio potestatis et malicie eius. Et sic videtur non vera determinatio seu p̃dicatio eius de antichristo: ad quod dicẽduz q̃ ea que circa hoc scripsit et predicauit si sua verba sunt / opinatiue et nõ assertiue dixit / nõ quidem mendacium: dicendo ad terrendum populos: quod perniciosum esset nec de⁹ eget nostro mendacio vt ait Apostolus ad Ro. sed prout sibi videbat ex testimonijs scripturaruz secũduz signa data seu reuelatione sibi facta seu ab alijs ei relicta: que relationes aliquando non ad plenum intelliguntur: et si intelligantur plene / sicut aliquando temp⁹ determinate datum hoib⁹ ad penitentiam deus abbreuiat: propter quod ait Salomõ in prouerbijs dies peccatorũ breuiabũtur. Sicut quãdo dictũ fuit anno quingentesimo Noe abbreuiati sunt anni et sublati de numero vinginti anni propter abusuz temporibus diete nã sexcẽtesimo vite noe anno diluuiuz fuit: ita et spaciũ vite abreuiatũ p̄pter demerita hominuz p̄lungatur: vt patet in Ezechia: cui additi sunt.xv. anni ad vitam suam: nouit inquit. Ambrosius de⁹ mutare sniam.s. cominatiuam: sit tu nolueris mutare delictum de pe dist.j. Reuelauit Christ⁹ pluribus se ad iudicium venturũ / necvltra dilaturũ et tamẽ precib⁹ matris eius postea distulit vt tẽpore beati dñici: nec solus beatus Uincentius: sed et Greg. papa in omilia sup̄ id euangeliuz. Erunt signa in sole.&c. videbatur vicinuz expectare iudiciũ ex multis signis per Christum in euangelio datis vt ibi pater tamẽ transierunt anni plusq̃ octingenti a Gregorio vsq̃ nunc quo scriberet vel predicaret aduẽtus Antichristi: et finis mũdi cito erit: et benecito non p̄pter hoc

determinabat tēp⁹ istud: sed sub illo cito potest cōprehēdi tēpus modicuz & multū. Naz cū deus dixit p Aggeū pphe tā & adhuc vnū modicū & ego mouebo celū & terrā: & veniet desideratus cūctis gentibus. &c. qd de xpo intelligitur: & tñ illud modicū fuit spaciū quadringentoꝝ annoꝝ & vltra qñ xps venit. Sed ĩ canoñ. j. Joh dicit Antichristus venit: & id filioli nouissima hora est: & in Apoc. Tēpus ppe est venio cito. Et Thessalonic. tempore Pauli expectabāt q̄ citius finē mundi quod apostolus admonuit: vt nō terrerēt vel mouerent a suo sensu quasi instaret dies dñi. Non ergo ppter hoc calūniand⁹ vel minus verax estimādus est: qui vir fuit doctrina et vita apostolicus.

¶ Hec inuenies in tertia parte hystorialis venerabilis domini Anthonini.

Statutū est autē inter tartaros infideliū & a cigischā pmo eoꝝ dño cōfirmatū vt quicū q̄ in supbiā erect⁹ Authoritate ppria sine principū electione voluerit imperator esse occidatur sine vlla miseratione: ppter hoc & vnus de principibus nomine ciungā nepos ipsius cigischā occisus est ante electionem ipsius quia regnare volebat non electus aliud quoq̄ statutum habent: q̄ omnem terram sibi debeāt subiugare: nec cuz aliqua gente pacem habere: nisi subdatur eis quousq̄ veniat tēpus interfectionis ipsoꝝ annis. lxxx. debent pugnare &. xviij. Tamen modo regnare post hec vt ipsi dicūt ab alia ratiōe debēt vinci: vt vaticinatuz est eis nesciunt tamē que illa sit & qui euadere poterūt legem illam tenere debēt quaz tenent illi q̄ bello eos denunciēt: ipsi nāq̄ tartari diuinationibus auguriis: aurispitiis: beneficiis et incantationibus multuz intēdunt: & cum illis a demonib⁹ respondeatur deum sibi loqui credūt: est etiam statutuz cingischam illi⁹ primi q̄ per millenarios centenarios: ac decanos eorum exercit⁹ debeat ordinari.

¶ Hec inuenies in tertia parte hystorialis venerabilis domini Anthonini.

¶ Ex libro cathalogi finis seu cataldi finii vndecimi capitis de Italia.

Eu3 Roma vacce pi-gris secundos mugi-tus audire incepit: lā-guescere discidijs ac bellis exordietur: Italia emu-lationes enim ⁊ odia erunt in-ter suum serpentem alarum: li-liferumq; leonum. Ue tibi ae-nulia. Ue tibi vicenum: vitul⁹ enim vacce contra bouem cor-nupetabit: tūc nascetur inter lilia princeps pulcherrimus: cui nomen noui inter reges e-rit cum animi nominisq; pari-tas equa cu3 gēte sua ⁊ corpo-ris eximia ꝓceritas. Huic vni-uersus orbis paredit cū quer-cus elata ceciderit: ⁊ spinosu3 aprū ꝯceiserit: felices āni eius ab occidēte i ortū solio: ab or-tu sol⁊ in plagā frigidā: ⁊ a se-ptētrione in austrū feruidum. Supabit eī atq; ꝓstrabit vn-diq; inimicos suos. O alpha ⁊ oo. Uacca pingues iuncta co-lubria regē ducet mōstruosu3 i regnū mutabile q̄ preesse ex-posit⁹: vix euabet breui mori-tur⁹. Exurge spinose aper leo-nes assumere socios: ⁊ dispsis anguibus tortuosum colubrū capies. Leonē elatū in preda capies decipies: ac diminues cū subtus elate querc⁹ vmbra ad bella ꝓcesseris. Ue tibi leo pinguis. Ue tibi liguria: ve ti-bi Flādria sanguinea. Ue tibi Insubria: cum degener angni-culus tua prata intrauerit: vt flores demoliātur: veloci cur-su recessur⁹. Scisma inceptū delebitur cum quercu⁹ gloria in felici decidet et spino sum aprum a magno aliam retatū susceperit atq; ꝑcusserit. Heu heu plange infelix Babylon sacerdotale baratru3: quoniā dies afflictionis in te venient vt veluti matura seges ī tuis iniquitatibus trituram patta-ris: reges venient aduersu3 te ex quattuor plagis terre ⁊ cō-gregabunt sanctos dei vt ne sint in iudicio: et eligant ange-lum testi qui conciliet ⁊ cōuer-tat ad dominum corda disci-dentium ⁊ pascat gregem pa-scue domini. Sagitta italic in ortum solis penetrans clima-bit inde omnem immūdiciam ⁊ veri saluatoris plantabit vi-neam florido principe cui no-mē nouum cui omnes popu li colla submittant et orientalis corona dabitur custodienda.

Urget rex ex natiōe illustrissimi i filij he-bēs frōtē lōguā: sup-cilia alta oculos lō-guos: nasum aquileū: ⁊ cōgre-gabit exercitū magnū ⁊ oēs ti-rannos regni sui destruet: et

morte pcutiet eos fugiẽtes i montibus: ⁊ cauernis abscondentes a facie eius. Nã vt spõsa spõse erit iustitia associata cum eo vsq̧ ad .xl. annũ deducet bellũ xpianis subiungando anglicos: insulanos: hispanos: arragones: lõbardos: italicos ⁊ reges xpiani ei subijcientur. Romam florentiam destruet igne: combure poteritq̧ salseminari super terram illã suprem osq̧ clericos qui sedẽ petri inuaserũt morte eos percutiet: eodemq̧ ãno duplicem coronam obtinebit: postmodum mare transiẽs cũ exercitu magno intrabit greciã ⁊ rex grecorum nominabitur Culcos hipreos turcas barbareos illic subiugabit regno illi sumitet faciendo edictũ quicunq̧ crucifixuz nõ adorauerit morte morietur nõ erit qui possit ei resistere quia brachiũ sanctum a domino semper cũ eo erit ⁊ dñiuz vniuerse terre possidebit: his factis sanctoꝝ requies christianorum vocabitur hierosolimã ascendens ad montez oliueti orãs ad patrem et deponens coronam a capite suo atq̧ agẽs gloriam ⁊ honorem patri ⁊ filio ⁊ spiritui sctõ cũ magna terremotu ⁊ signis mirabilibus ibi emittet spiritum:

Reuelatio de tribulationibus nostrorum temporuz de reformatione vniuerse dei ecclesie auctore deo ⁊ de conuersione turcorum ⁊ infideliuz ad finẽ nostrã cito ⁊ velociter ostẽsa Florentie hieronymo de ferraria. hoc tempore viuẽti Sermo Jesu christi minimo.

¶ Hieronymus beniuonius ciuis florentinus accepte veritati fidelis stipulator ad librum.

Liber intrepide ad ludibria ad sibila et ad vipereos te preparãs morsus. Sed quibꝰ armis pugnaturus iustitie: Quenam sunt. Scutum fidei: lorica simplicitatis, et fulgurans sermonis domini gladius sane sic opus est: Nam vt tuus dicere consueuit auctor vtinam tot veritas haberet defensores, quot impugnatores et qui eam defendũt ipsius amore veritatis ducerẽtur: atq̧ vtinam prime veritatis rursus ob hanc libẽter vitam exponerent. Sed enim paucas habet veritas defẽso

res pauciores vero ꝓpter se
ipsam tantum. Adhuc pocio-
res propter supremam. Sed
paucissimos qui ipsius zelo vi
tam exponant. Atq; equidem
memini ⁊ mecum p̄sentes plu
rimi pariter meminere immo
quis in hac vrbe id nescit. Il-
lum sepe declamātem in po-
pulo aliquot ānos p̄dixisse: te-
piditatez in futura eclesie re-
nouatione contra veritatez a-
cerrime pugnaturam/ grauius
q; certamen hoc futurum q̄
olim martyrum fuerit cum ty
rannis/ ⁊ hereticorum contra
fideles. Quoniā aduersus du
pliciter instructam potestatē
scz spirituali et mundano gla
dio dimicandum esset. vbi vir
iustus intra duos parietes co
artatus alterum ex abundan
tiori cautione circūspecte cō-
scientie veneratur ⁊ timet nec
tamen idcirco vult a veritate
desistere Alterum ꝓpter vite
periculū licet minꝰ existimet
tamen q̄diu homo carneꝰ est
non potest nō commoueri. Si
militer aiebat contra duplicē
sapientiam.i.ecclesiasticaz et
secularem: et contra duplicē
malignitatem apertaz scilicet
et occultā propter tepidos et
hypocritas rē gerēdam fore
cum quibus modo pugnatur.

Memento inq̄ ꝙ ab exordio
rerum veritati perpetuuz bel
lum ab impiis indictum sit.
Quoue salubrior extitit maio-
ri conflictu certauit. Sic euā-
gelice veritati super omnes a
lias p ignem ⁊ aquam fuit trā
seundū: sed de victorea semp
certa ⁊ secura: licet multis in-
terdum acceptis vulneribus:
postremo gloriosus de hoste
triumphauit. Tu quoq; incer
ta hic veritas contra tepidos
alacriter pugnato. Nec eoruz
potestatem sapiētiam malici-
am ve formidato. His enim
quibus protegeris armis tuta
es: ⁊ deus tecuz incedit. Con-
fundentur ergo persecutores
tui ⁊ tu leta ⁊ indefessa gloria
beris. Que em̄ in te certa fide
et summa spe modo credētes
probāt: ea breui increduli isti
ac tepidi euentu ipso sed cum
suo ingenti dedecore atq; mul
to quasi tormento fateri cogē
tur. Sed iam quinquennium
illorum in te conatus omnes
experta es: nec tamē succum-
bisti sed magis aucta leteq;
per ora ⁊ cordia hominuz dif-
fusa inualuisti. Gaude igitur
et letare q2 q̄to plures habes
aduersarios: tātos a deo pro-
ficisci certior ⁊ salubrior ꝓba-
ris. Nusq; enim vehementior

Tartareus ille draco per im-
mēsa sinuosus volumina arre
ctis cristis tumēti gutture ar-
dētibus occulis horrēdo hia-
tu: pestifera venena prorsꝰ ef-
fundit: et collectis viribus to
to impetu insurgit: q̄ꝫ vbi ani-
marum plurimam inesse vi-
det salutem Ueritas autē vt
ait zorobabel: manet ꝛ conua-
lescit ineternum ꝛ viuit: ꝛ obti
net i secula seculorum. Sicut
scriptum est Labiū veritatis
firmū erit i perpetuum. Sed
iam liber properans valeto.

¶ Deo gratias.

¶ Compendium reuelationū
inutilis serui Jesu Christi fra-
tris Hieronymi de Farraria/
ordinis predicatorum:

Et si multo tēpore
diuersimode per di
uinam inspirationē
plura futura predi-
xi tamen animo reuoluens sen
tētiam saluatoris nostri Jesu
christi dicentis. Matthei. vij
Nolite sanctum dare canibus
nec mittatis margaritas vſas
ante porcos ne forte cōculcēt
eas pedibus suis: ꝛ canes cō-
uersi disrumpant vos semper
fui in dicendo parcior. Nec
vlterius progressus sum quaꝫ
expedire saluti hominum vi-
deretur. Propterea pauce ad
modum conclusiones nostre
fuerunt: q̄uis exhortationes
ad earuꝫ credulitateꝫ inducē
dam plurime fuerint. Nunq̄ꝫ
tamen visionem modum ac
multitudinem: ꝛ alias multas
reuelationes aperui cum nec
inspiraret hoc michi spiritus
sanctus: nec necessariuꝫ ad sa
lutem arbitrarer: nec demum
ad eas suscipiēdas: hominum
mentes dispositas iudicarem
Nunc autem ad scribendum
quedam futura a me publice
predicata presertim potiora:
maioris ponderis necessitas
impulit / tum quia multi qui
me ex pulpito pronunciare ea
describere conati sunt: non in-
tegram veritatem: sed concis-
sam: et plerumque multis fal
sitatibus admixtam non suffi
ciēter: scilicet calamo celerita
ti lingue annotarūt: tum quia
nonnulli aut sano intellectu:
aut sinistra interpretatione et
malignitate addendo: subtra-
hendo sepe depravando dicta

mea in vulgus sparserunt: ita que breui compendio quecū que de reb⁹ futuris a me hac tenus publice predicata sūt: colligere conabor omittans vniuscuiusque harum reuelationum specialem modum et sacre scripture probationem: quas dum predicarem adhibui. Uisionem tamen quaz in octaua die annūciatiōis beate Marie virginis publice p̄dicaui: quoniam imperfecte et corrupte a plerisq; excepta ē et ad diuersas italie ptes desti nasta his ad plenū inserā. Et hoc potissimū me ad scribēdū excitauit. Naz propter honorem dei pati neq; possū neq; debeo vt ei⁹ mysteria ludibrio fiant aut pphanētur. Presertim asserētibus multis hec non nostra a nōnullis mēdose et cum diuersis erroib⁹ collecta: ab impressorib⁹ esse plublicāda. Ne vero quoquo modo vicari et detorqri queantet vt eq̄ cunctis pateant: vtraq; līgua latina scilicet: et vulgari edere curaui. Obsecro autez omnes ad quos cōpēdium hoc peruenerit: vt si hactenus aliquid aliud quaz quod in eodem continentur a me pronunciatum fuisse relatū fuerit minime credāt. Nam ci eñ illi nr̄i tepidi. s. et huius seculi sapientes multa cōtra me ī vrbe Florētia et plura foris mēdaciter cōfingētes ea michi ascripserūt. Scio nichilomin⁹ non defuturos: q̄ rursus scripta hec sensu vario inter p̄tabūtur. iuxta illud Danie. xij. Plurimi pertransibūt et multiplex erit scientia: id ē opinio. Quinetiā a plerisq; irridebuntur. Spero tamen puros lectores et simplices corde ipsa veritate eos illustrāte: multum ex hac lectione p futuros. Quia scriptum est. Cuz simplicib⁹ sermocinatio ei⁹. Et iterū abscōdisti hec a sapientibus: et prudentib⁹ et reuelasti ea paruulis. Uerum priusq; aggrediar narratiōez eorum que sum dictur⁹ videtur necessarium ad ipsorum intelligētiam modum propheticaruz reuelationū breuiter declararer vt vnusquisq; itelligere possit quomodo pphete ea que populus predicant: a deo doceant. Igitur qz scriptum est. j. lib. regum. ix. Qui propheta dicitur hodie vocabatur olim vidēs. Ille pphe ta ppue dicit̄ q̄ res a naturali cognitiōe cuiuscūq; creature rēotas videt q̄z q̄ medi āte luie pphetie ē talis multa ab

humana cognatione nõ distã tia Propheta percepit ipsum nãq lumẽ queadmodũ ad diuina sic etiã multo magis ad humana pertigere potest. A cognitione aũt naturali cuiuslibet creature procul recedũt futura cõtingẽtia: maxime q a libero arbitrio depẽdent q ĩ seipsis neq ab hoĩbus neq ab alia creatura sciri possunt. Soli eñ trinitati tẽpꝰ omne complectenti presentia sunt. Rursus a creatura rationali vel itellectuali in eoꝝ causis cognosci nequeunt. Cum eñ ipse cause indifferẽtes sũt ad pducendos vel non ad pducendos eiusmodi effectus cõtingentes: non potest creatus intellectus discernere in quã partem ipse cause inclinature sunt. Quãobrẽ oẽs diuinatorie aries: quaꝝ prĩceps Astronomia iudicialis habet a diuinis scripturis ⁊ ab ecclesiasticis canonibus dãnate sũt. Cognoscere siquidem contingentia futura sapiẽtie diuine proprium est: corã qua omnia preterita presẽtia et futura simul astant: sicut scriptum est. Omnia sunt nuda et aperta oculis eius. Non possunt igitur futura cõtingẽtia aliquo lumine naturali perpendi verum solus deus in eternitate sui luminis ea nouit: et ab eo solo accipiunt illi: quibus ipse reuelare dignatur. In huiusmodi autẽ reuelatiõe duo facit. Primo Quoddam lumen supernaturale pphete ĩfũdit: qd est qdaz participatio sue eternitatis. Ex quo in reuelationibus idẽ ppheta duo discernit: id est ⁊ q ipsa reuelata vera sunt: ⁊ q a deo puenit. Tãte vo efficatie est hoc lumẽ, q de duobus predictis ita certũ facit prophetã: sicut lumẽ naturale certos reddit philosophos de veritate primorũ principiorũ ⁊ quẽlibet hominem: q his duo sunt quatuor. Secũdo distincte pponit prophete quicquid illũ cognoscere ⁊ prenunciare intendit: ⁊ hoc multimode efficit sicut scriptũ est Osee. xij. capitulo: Locutus sum sup pphetas: ⁊ ego visionem multiplicaui: ⁊ in manu prophetarum assimulatus sum. Interdum absq imaginaria visiõe ĩtellectum prophete ĩspirat quid prenunciare debeat: quõ Salomoni sapiẽtiaz infudit. Et taliter Dauid ppehtauit. Interdũ in imaginatione diuersas figuras ⁊ imaginarias visiones imprimit: que signifi-

cāt id qđ ītelligere ꝛ p̄nuncia
re ad ꝓphet ī spectat: ipse au
tē ꝓpheta ex virtute eiusdem
luminis aperte intelligit signi
ficationes eiuscemodi visionū
Aliter propheta dici non pos
set. Unde Danielis .x. capitu,
lo scriptum est: intelligentia
opus est in visione. Sepe aūt
in talibus visionibus intrinse-
cus pronūciari diuersa verba
percipit a diuersis personis
menti sue oblatis: que verba
ex eodem lumine a deo ꝑ mi-
nisteria angelorū formari no
uit. Nonnunq̄ vero exteriori-
bus sensibus percipue oculis:
significatiua magnifestanda-
rum rerum deus proponit: vt
Danielis .v. capitulo legitur
de manu: que in pariete ante
oculos Balthasaris regis in-
scripsit Mane. Techel. Pha-
res: que oculis corporis Da-
niel quoq̄ vidit et interno lu-
mine interpretatus est. No-
tādum est autem quod has ex
teriores apparitiōes nec non
imaginarias: deus āgelico mi
nisterio efficit / vt inquit san-
ctus Dionysius in libro de cele
sti Hierarchia: quia quicquid
a deo est ordinate ꝓcedit iux
ta illud Apostoli. Que a deo
sunt ordinata sunt. Ordo aūt
diuine sapientie est disponere
infima per media: et media ꝑ
suprema. Cū igitur inter deus
ꝛ homines angeli medij sint:
ab ipso deo illuminationes ꝓ
phetice ꝑ angelicos spūs sub
ministrātur qui non tm̄ ad di-
uersas apparitiones interius
fantasiā illustrāt ꝛ cōmouent
sed etiam intrinsecus prophe-
tas alloquūtur. Quibus etiā
sepe numero exterius se in hu
mana figura exhibent futura
prenūciantes ꝛ de multis per
agendis eos instruētes et per
lumen supradictuz prophete
aperte cognoscunt eas appa-
ritiones esse angelorum et ea
que ijdē angeli loquūtur esse
vera: et a sapiētia diuina ema
nare. His tribus modis quan
doq̄ vno quandoq̄ alio: nos
futura habuimus et cognoui-
mus. Quoquo tamen eorum
modo ea ad me peruenerint:
semper supradicto lumine il-
lustrante verissima et certissi-
ma fuisse intellexi. Prospiciēs
itaq̄ omnipotens deus Ita-
lie peccata presertim in prin-
cipibus tam ecclesiasticis q̄
secularibus multiplicari. nec
ea diuitius ferre valens: sta-
tuit ecclesiam suam ingēti fla
gello expiare. Et quoniam / vt
inquit Amos propheta / non
faciet dominus deus verbuz:

nisi reuelauerit secretũ suũ ad
seruos suos ꝓphetas: voluit
propter electorum suorum sa
lutẽ id flagellũ in Jtalia p̄nũ-
ciatum iri: vt premoniti ad to
lerantiam sese firmius prepa
rarent. Cũqꝫ Florẽtia, veluti
cor i homine in medio Jtalie
sita sit: eaꝫ ad hmõi preconiũ
suscipiẽdum eligere: deꝰ ipse
dignatꝰ est: vt inde illud per
ceteras Jtalie partes, queẽad
modum in presentia videmus
implerum, late diffundatur.
Me itaqꝫ inter alios seruos
suos indiguum ⁊ inutilem ad
hoc ministeriam eligens Flo
rentiam ex mandato patrum
meorum venire curaui. Anno
domini. M. cccc. lxxxix. quo-
quidem anno kalẽdis Augu-
sti die dominico cepi in tem-
plo nostro sancti Marci pu-
blice librũ Apocalipsis inter
pretari. Et per totum eundem
annum Florẽtino populo pre
dicans tria cõtinue proposui.
Primum renouationem eccle
sie his temporibus futurã. Se
cundũ grãde flagellũ vniuer-
se Jtalie ante talem renoua-
tionem deum illaturum esse.
Tertium hec duo cito futura
Has vero tres conclusiones
probabilibus argumentis ⁊ di
uinarum scripturaruꝫ figuris
atqꝫ aliis similitudinibus seu
parabolis ex his formatis q̄
modo in ecclesia fiunt: proba
re ac ꝑsuadere laboraui: hu-
iusmodi tantũ rationibus ite
rim insistens ⁊ dissimulãs me
etiam alio modo horũ cogni
tioneꝫ a deo decepisse: q̃n ad
suscipiendum archanum mi-
nus idonea tunc animorũ di-
spositio videbatur. Successi-
ue sequentibus ãnis paratio
res ad credendum mentes ꝑ
pendens: nonnunqꝫ visionem
aliquam i mediũ adduxi: non
aperiens eaꝫ esse propheticã
visionẽ: sed tantũ in morẽ pa
rabole illam populo propo-
nens Demum magnã contra-
dictioneꝫ et irrisionẽ omnifa
riam conditionis hoĩm cõspi
ciens: plerũqꝫ ex pusillanimi
tate ab his desistere, ⁊ alia p̄
dicare firmiter statuebã. nec
poterem. Quicquid enim le-
ctionis: ⁊ studii a priore cepto
declinabat: tediũ suggerebat
et quotienscunque cogitabaꝫ
vel etiaꝫ conabar alia p̄dica
re: vsqꝫ a deo desipiebã: vt mi
himet ipsi displicerẽ Ex quo
memini p̄dicantẽ me Floren
tie in templo sancte reparate
Anno domini. M. cccc. xc. cõ
stituisse cõpositũ iã sermoneꝫ
secunde dñice quadragesima

lis sup hmői visionib⁹ supprimere ere ꝛ de cetero a talibus abstinere. Testis est autē deus: q totũ d ez sabbati antecedētē et integrā noctē proximam vsqꝫ in lucē insomnes protraxi: adeoqꝫ oīs michi preclusus aditus ꝛ queuis doctrina preter hanc subtracta fuit vt alio prorsus me vertere nequiuerit Et diluculo tandem longa vigilia fesso ꝛ oranti mihi dictũ fuit. Demens nonne vides deũ velle: vt talia in hunc modũ annuncies. Quão tem eodez mane terrificaz predicationē egi. Notuz est quoqꝫ assiduis auditoribus meis: scripture a me exposite q̃ apte sēper cōditioni presentium temporum cōuenerint. Et inter alia vnũ illud summo ingenio ꝛ doctrina viros in admirationē adduxit videlicet q cũ ab anno Millesimo quadringētesimo nonagesimo primo vsque ad nonagesimum quartũ per omnes saluatoris aduētus ꝛ quadragesimas: vna duntaxat excepta Bononie concessa: super Genesim predicationes continuas suscepissem: semper a relicto puncto vltimo lectionis siue aduentus: siue quadragesime precedentis inchoando procedens: nunquā attingere potui capitulum diluuij nisi postquam tribulationes hec initium habuerunt: itaque paucis diebus existimandi mihi mysterium fabricationis arce. Hoc me expediturum: tot et tanta circa eiusmodi fabricam se quotidie obtulerunt. vt totum aduentum et quadragesimam nonagesimi quarti anni in eo mysterio et fabricatione cōsumpserim. Et volente ducenteque. Deo desinens vbi legitur Cenacula et Tristega facies in ea: rursus Septēbri proximo in festo sancti Matthei apostoli sequentem textum: id est: Ecce ego adducam aquas diluuij super terram: prosecutus sum. Cumqꝫ iam omnibus cōstaret Regem Galliarum cuz copijs suis Italiam ingressum esse: propositio in initio sermonis eiusdem verbis videlicet. Ecce ego adducam aquas diluuij super terram: subito plerīqꝫ attoniti falsi sunt hanc Genesis partitionem occulto Dei instinctu successiue pro temporum opportunitate sum ministratum fuisse. inter quos aderat comes Ioannes Mirandulan⁹ vir tēporibus

nostris ingenio et multiplici doctrina singularis: qui ad ea verba inhorruisse et diriguisse sibi comas postea mihi retulit. Ut igitur ad rem redeam in illis primis ānis futura hec argumentis tantum scripturarum rationibus et variis parabolis propter indispositionem populi prenunciabam.

Deinde insuper in vere cepi ostendere hec futura alio lumine: quam sola scripturarum intelligentia a me haberi. Demū rem clarius adhuc aperire aggressus sum verba michi diuinitus inspirata iam ad verbum sincere proferens: inter que sepe repetebam. Hec dicit dominus deus. Gladius domini super terram cito et velociter. Itemq alias hec dicit dominus deus. Gaudete et exultate iusti: veruntamen parate animas vestras ad tētationem lectione meditatione: et oratiōe: et liberabimini a morte secunda. Et vos o serui nequā qui in sordibus estis: sordescite adhuc. Uenter vester impleatur mero. renes vestri dissoluantur luxuria: et manus vester sanguine pauperum polluantur: hec enim est pars vestra et hec sors. Sed scitote quia corpora vestra et anime vester ī manu mea sunt et post breue tempus corpora vestra flagellis cōterentur: animas autem vestras igni perpetuo tradam. Que verba nō ex sacris decerpta scripturis vt alii qui arbitrabantur sed e celo nouissime tunc prodierunt. Et quoniam in visione vna multa eiusmodi verba de celo missa continentur: quorum partem tunc palam feci contecta nihilominus visione ne ab incredulis irrideretur: solam hanc modo describendā necesse putaui: vt intelligatur quo ordine verba illa a me: tūc publice pronunciata emanarent.

Uidi itaq ānno millesimo quadringentesimo et nonagesimo secundo nocte precedēte vltimam meā declamationem ad uentus domini in templo sancte reparate manum in celo cum ense: cui inscriptum erat. Gladius domini super terram cito et velociter. Super manū autem in erat: vera et iusta sūt iudicia domini. Ipsius vero manus brachiū egredi videbatur a tribus in vna luce faciebus quarum prima ait. Iniqtas sanctuarii mei clamat ad me de terra. Secūda respōdit. Uisitabo ergo ī virga iniqtates eorum et in verberibus peccata eorū

Tertia subiũgit. Miaz meã non dispergam ab eo: neq; no cebo ĩ veritate mea ꝛ miserebor pauperi et inopi. Rursus prima inquit Oblitus est populus me⁹ mandatorũ meorum dieb⁹ innumeris. Secũda respõdit. Conteram ergo et confringam et non miserebor: tertia subiungit. Memor ero ambulantiũ in preceptis meis. Deinde vox ingens ex tribus facieb⁹ super vniuerso orbe simul ĩtonuit dicens. Audite oẽs habitatores terre. Hec dicit dñs. Ego dominus loquor ĩ zelo sancto meo. Ecce dies veniẽt: ꝛ gladiũ meũ euaginabo super vos. Cõuertimini ergo ad me anteq̃ cõpleatur furor meus. Tũc em̃ angustia superueniente requiretis pacem ꝛ non venit. Hic finitis verbis: totus conspectui meo orbis insinuari visus est. Tum multitudo ãgelorum e celo in terram in albus descẽdebat: innumeras stollas cãdidas ĩ humeris et cruces rubeas in manibus gestantiũ: Hicq; vniuersum orbem perlustratas: singulis hominibus candidam vestem et crucem ꝓferebãt: aliqui oblatum mun⁹ suscipiebant ꝛ induebãtur. Aliqui respuebãt nec tñ alijs quo min⁹ acciperẽt ĩpedimẽto erant. Nonnulli vero ꝛ asp nabant ipsi: et ceteros ꝑ virib⁹ suscipe ꝓhibebant. Hi postremi erãt tepidi ꝛ humana sapiẽtia tumidi: qui ꝛ deridebant ipsi: ꝛ alijs ne acciperẽt suadere conabãtur. Post hec manus illa ensẽ versus terrã ĩclinauit. Moxq; densis nubib⁹ aer obduci vis⁹ est: ꝯpluẽs gladios et grandines horrisonis tonitruis et sagittas et ignes. ꝛ in terra bella/pestis/fames: ꝛ innumere tribulationes exorte sunt. Cõspiciebant vero angelos ꝑ medios populos gradienter: ꝛ pocula limpidi meri ipsis candidatis ꝛ cruciferis propinantes. Quo hausto illi dicebãt. Quã dulcia faucib⁹ nr̃is eloquia tua dñe. Residẽtẽ de hĩc ferẽ ĩ fũdo calicis idẽ ãgeli ĩgerebãt alijs. Qui ab ei⁹ potu se auertentes videbantur penitẽtiaz appetere nec illã cõsequi poterant dicentes. Quare obliuisceris nr̃i dñe. Volẽtesq; oculorum aciẽ in deũ intẽdere tribulationis grauedine ꝓpediebant. Tãq; em̃ ebrij erãt: Quoꝝ cor medi s e pctõrib⁹ euelli videbaẽ: q̃r ẽsq; hũanarũ voluptatũ solatiũ nõ inueniebat: ꝓpterea velut amen-

tes et excordes agebantur.
Post hec vehemẽtissimã vo-
cem ex trib9 illis faciebus sic
audiui dicentẽ Audite ergo
verbum domini. Propterea
expectaui vos vt miserear ve
stri Venite igit̃ ad me: quia
benignus et misericors sũ: fa-
ciẽs misericordiam omnibus
qui inuocãt me. Quod si nolue
ritis: auertã oculos meos a
vobis ĩ perpetuũ. Inde ad iu
stos vox illa se dirigẽs dixit.
Vos autẽ gaudete iusti ⁊ exul
tate: quia cũ pertransierit bre
uis ira mea: pctõrũ cõfringaz
cornua et exultabũt cornua
iusti. Statimqꝫ visio euanuit
dictumqꝫ hoc ad me puenit.
Filii si peccatores haberent o
culos viderent vtiqꝫ q̃ꝫ graui
et dura sit hec pestis et acutꝰ
gladius Pro dura vero peste
et acuto gladio significabat
spiritus loquens: prauorum
prelatorum regimen ⁊ pdica
tores humane philosophie: q̇
nec ingrediuntur ipsi regnuz
celorũ: nec alios ĩgredi sinũt.
Ex quo iudicabitur ecclesiaz
adeo corruisse: qꝰ horum spiri
tualia ĩpugnatio lõge sit gra
uior q̃ꝫ alie corporales tribu-
latiões: quecũqꝫ ipsi ecclesie
accidere possint. Adeo ab eo-
dem spiritu mihi dictũ est vt
exhortarer et rogarem popu-
los ad obsecrãdum deum: vt
suũ timorem i terrã mitteret
renouaretqꝫ amorem et memo-
riã bñficiorũ: ⁊ passionis vni-
geniti sui i cordibꝰ humanis:
et bonos pastores ac diuini v̄
bi pcões ecclesie daret: q̇ gre
gem suũ: nõ seipsos pascerẽt
Post ista vero deo pariter in
spirãte p̄dixi quedam trãsitu
rũ alpes i Italiaz similẽ Cy
ro de quo ita scribit Esayas.
Hec dt dñs Christo meo Cy-
ro: cuiꝰ apprehendi dexteraz
vt subiiciã ante faciaz eiꝰ gẽ-
tes et dorsa reguz vertam: et
aperiã corã eo ianuas ⁊ por-
te non claudentur. Ego ante
ibo ⁊ gloriosos terre humilia
bo. Portas ereas cõteram: ⁊
vectes ferreos cõfringam: et
dabo tibi thesauros abscõdi-
tos: et archana secretorũ vt
scias q̇a ego dominꝰ q̇ voco
nomen tuuz deus Israel pro
pter seruũ meũ Iacob ⁊ israel
electum meuz. Dixi quoqꝫ ne
Italia arcibus et propugna-
culis suis fideret: q̃m absqꝫ vl
la difficultate ab illo expu-
gnarẽt. Florẽtinis etiaz pdi-
xi p̄sertim iuuẽs qui tunc gu-
bernabãt: ipsos electuros esse
cõsiliũ ac deliberationẽ sue
saluti atq̃ vtilitati cõtrariaz

et ꝙ infirmiori et qui superan
dus esset adhererent: quos tanq̄
temulēti omne consiliū pro
sus amitterent. Que cū iam
maxime vicina ceruicibus eorum
īpenderēt: etiam tūc minime
credebantur: me sepe attestā
te ꝙ ab humana sapientia fal
lerentur. Omitto priuata et sin
gularia a me ꝑdicta: q̄ ad eui
tandū scandalū publice ape
rire fas non fuit. Sed aliq̄bus
familiarium meorū tū ꝑdixi
veluti prefinitū tēpus mortis
Innocentii octaui et Lauren
tii medicis reuolutionē quoq̄
Florētini regiminis seu status
ꝑdixi futuram: cū primū rex
Frācorum pisas aduētasset/
et huiusmodi plura prefatus
sū. Que si modo recēsere vel
lem: q̄m tunc vulgo non inno
tuerūt forsitam nunc minime
crederentur. Appropinquāte
insuper rege Francorum et reuo,
lutione Florentini status im,
minente: licet sup ciuitate Flo
rentie ensis mihi apparuisset
et multa in ipsa ciuitate cruo
ris effusio: tamē mecū reuo-
luens: ꝙ deus eam potissimū
in qua hec ꝑnunciarentur ele-
gisset cepi vehemēter sperare
ꝓphetiā hanc sine conditione
non esse: quos si penitētia popu
lus duceretur: indulgētissimus
deus salutē iudicii partē de
limiret. Calendis igitur Nouē
bris: id est: sanctorum omniū
solēnitate et duobus proximis die
bus voci et lateri non peperci:
et vt omni populo notum est
tantum ex pulpito declama-
ui: quod infirmior corpore fa-
ctus pene langui. Tūc soluē
da tantum pane et aqua ieiu-
nia: et frequentes ad deū ora
tiones vniuerso populo indi-
xi: sepe altius exclamans ver
ba ab eodem fonte hausta: ex
quo alia deriuauerūt. s. o Ita
lia ꝓpter peccata tua venient
tibi aduersa. o Florantia pro-
pter peccata tua venient tibi
aduersa. O clerica ꝓpter te
orta est hec tēpestas. Illud
sepius repetēs: quod Italia
euerteretur et Roma ꝑderetur:
exclamans pariter et dicens
hec ab eodē spiritu reuelata
mihi verba. O nobiles. O sa-
piētes. O plebei. Manus dñi
valida super vos: cui nec po
tentia: nec sapiētia nec fuga
resistere poterit. Propterea
expectauit vos dominus/ vt
misereatur vestri. Conuerti-
mini ergo ad dominum deū
vestrum in toto corde vestro
quia benignus et misericors
est. Quod si volueritis: auer
tet oculos suos a vobis imp,

petuum. Post hec adueniente
christianissimo Francorum re
ge Rogatus fui a magnificis
dominis Florentinis: vt ad il
lius maiestatem cū nonnullis
eorꝝ ciuibus legationem susci
pere vellē. In quo patres or-
dinis nostri ⁊ alios ciues ma-
ture consulens ab omnibus
vnanimiter ad profectionem
hāc adhortatꝰ fui. Ad quod
onus subeundum non tantum
eorum omnium persuasiones
quātū charitatis iura me coe-
gerunt. Profectus itaqꝫ cum
delectis legatis pisas coram
regia maiestate/ que deus an
te premonuit in hunc mundū
exposui vernacula ligua Om
nipotens deus / in cuius ma-
nu omnis potestas ⁊ regnum
est Christianissime rex/ et ma
gne minister diuine iustitie in
finitam suam bonitatem suis
creaturis impartitur: et com-
municat duobꝰ modis scilicet
per misericordiam ⁊ iustitiam
per misericordiam quidē ad
suum amorem creaturā attra
hendo et conuertendo: per iu-
stitiam vero creaturā ipsam
sepe pro demeritis a se repel
lendo. Qui duo modi ita con-
nexi sunt: vt in omnibus ope-
ribus et creaturis eiꝰ semper
simul gradiantur. Sicut scri-
ptū est. Uniuerse vie domini
misericordia ⁊ veritas. In dā
natos quidem iustitiam exer-
cet: dum iis peccatorum pe-
nam infligit. Misericordiam
quoqꝫ eisdē adhibet: quoniā
citra condignum plectit: ⁊ mi
tiusqꝫ puniēdi sūt punit Bea-
tꝰ vero misericordiā prestat:
quibus abūdantiorem donat
gloriam: q̄ eorū opera mereā
tur ad labores. Iustitiam pa-
riter seruat in communicāda
eis gloria iuxta maiora / vel
minora acte vite merita. Et
quia medium sapit naturā ex
tremorum: quod de beatis ⁊ de
damnatis diximus. Et aliis
pariter creaturis coniectare
facile licet: id est misericordiā
⁊ iustitiā sese vsqꝫquaqꝫ cōco-
mitari: q̄uis diuersas condi-
tiōes ⁊ diuersos sortiantur ef-
fectus. Ad misericordiam eīn
ptinet patiēter tolerare pec-
cata lōganimiter peccatores
ad penitentiā expectare: eos
suauiter aduocare et dulciter
allectos ad se trahere: tractos
vero complecti: clementer in-
dulgere benigne iustificare.
Largire in gratia magnifica-
re et copiose thesauris infini-
tis celestis glorie cumulare.
Ad iustitiam attinet postquā
peccatorem patienter pertu-

lerit: longanimiter expectauerit/ suauiter/ sepiusque vocauerit: vbi penitus hec ille cõtempserit. Eundem gratia priuare: virtutibus destituere: lucem subtrahere/ intellectum obtenebrare: et sinere illum in quoduis precipitium peccatorum ruere: vtque in malum illi omnia cooperentur permittere. Denique eterno ipsum supplicio apud inferos punire.

Cum igitur immensa dei bonitas hominum amatrix gratia Italie peccata patientissime tolerauerit: et longanimiter iam tot annos ad penitentiã expectauerit: suauiterque et sepissime per plures seruos suos vocauerit. Illa econuerso nec aures adhibere: nec pastoris sui vocem agnoscere nec peccatorum suorum penitentia duci voluerit: quin potius patientia dei in superbiam albusa sit et scelera quotidie multiplicauerit: atque aggrauauerit minime agnoscendo vel pẽsando dei beneficia immo sacrum baptisma/ et Christi sanguinem contennendo meretriciam insuper faciem: et adamantiuam frontem preferendo statuit summus: atque omnipotẽs deus iustitie cursu procedẽs: in illam iudiciũ exercere: Verum quia (vt prediximus) misericordia et iustitia in operibus diuinis omnibus semper vna incedũt: adeo ĩmensa fuit dei bonitas vt ad faciendam populo suo cũ iustitia misericordiã: vni suo inutili inter alios seruo hoc aperuerit sacramentũ scilicet quẽdadmodũ intẽdebat ecclesiã suam mediãte graui flagello ĩ melius reformare. Quod sacramẽtũ hic inutilis seruus inspiratione et visu diuino (iam quartus agitur annus) in ciuitate Florentie cepit predicare. Ex quo nunquã in hũc vsque diem destitit altis preconijs populum ad penitentiam excitare. Testis est vniuersa ciuitas. Testes sunt nobiles et ignobiles: et vtriusque sexus tam iuniores: quam seniores: ciues quoque et agricole: ex quorum numero pauci credebant aliqui minime: aliqui etiã irridebant. Sed deus qui mẽtiri nequit quecunque hactenus eo iubẽte pronunciata sunt vsque in presentẽ horam succedere ad vnguem fecit: vt mortales nõ ambigãt cetera que ex predictis adimplẽda restãt pari euentu proculdubio secuutura. Quod autem ita euenerit suprascripti auditores etiam testes sunt. Et licet

idem seruus inutilis nūq̄ tue corone nomen' ptulerit: volū-tate dei nondum id sibi pmit-tente: ea tamen erat. quā ipe pdicādo circūscribebat: ac. la tenter īdicabat / cuiusq̄ aduē tus demū expectabat. Itaq̄ tandē aduenisti o rex aduenisti minister dei aduenisti minister iustitie: et felix vsq̄ q̄ succe-dat aduētus tu' nos te iocun do corde: z hilari frōte suscipi-m': Aduētus iste tuus corda nr̄a lectiora reddidit: mentes exhilarauit: omnesq̄ seruos. Xp̄i et iustitie cultores: ac san cte vite zelatores gaudio affe cit: sperāt enī q̄ te ministro su perbos deus deprimet: humi-les extollet / vicia prosternet: v̄tutes magnificebit obliqua diriget vetusta renouabit: et quicquid informe est: reforma bit. Accede ergo let': secur' et triumphās. Quādoquidē is te mittit / qui super ligno cru-cis p nostra salute triumpha uit. Nihilominus rex christia nissime attentis auribus acci pe v̄ba mea z ea cordi appli-ca. Seruus inutilis cui hoc re-uelatum fuit sacramentum ex parte dei: id est: sanctissime tri nitatis / patris z filij z spirit' sancti: z saluatoris nostri Je-su Christi veri dei filii dei z ve ri hominis regis regum domi ni dominantium: atq̄ etiā / ex parte toti' regie celestis te. ad eo missū exhortatur et admo net vt ad ipsius imitationem vbique misericordiam impē-das. Maxime autē in sua ci uitate Florētia. Que licet gra ui laboret peccatorum male. Habet tamē multos vtriusq̄ sexus Dei seruos tam secula-res q̄ religiosos quorum gra tia debes ciuitatem ipsā con-seruare vt equore animo deū tibi promptium z fautorem i hac expeditione tua valeans exorare. Idē seruus inutilis ex parte Dei te exhortatur z admonet: vt omni diligentia adhibita tuaris et defendas innocentes / et viduas ac pu-pillos z omnes miseratiōe di gnos potissimum pudicitiā maxime sponsarum Christi i monasterijs / ne tua causa ex aggerētur peccata: que si tua culpa multiplicarentur / con-cessum tibi ex alto validū po-tentie tue robur infirmū red-deretur. Item ex parte Dei te hortatur et admonet ad offē sas libenti animo relaxādas hoc est si a populo Florētino aut ab alijs te quicquā erra-tum est / clemēter īdulgeas / ignorantia enim id fructum

est/ quia te a Deo missum ne=
scierunt. Memento itaqz tui
saluatoris / qui in cruce pen=
dens crucifixoribus sui clemē=
ter indulsit. Que o rex si sal=
uaueris/ regnum tuum tem=
poraneum deus augebit/ vi=
ctoriam viqz locorum tibi pre
stabit postremo regnuz imor
tale tibi conferet ipse qui so=
lus beatus est ꝛ potēs rex re=
gum et dominus dominātiū.
Qui solus habet immortali=
tatem/ et lucem habitat inac
cessibilez qua nullus hominū
vidit / sed nec videri potest.
cui est honor et imperiuz per
infinita secula seculorū amē.
His dictis mādata ppl'i flo=
rentini absolui. que hic nō est
opus inserere Interea immu
tatus est status Florentinus.
Ego itaqz in vrbem reuersus
cepi iterum predicare: vt ora
tionibus et iugi penitētie ab
omnibus intēderetur. Et cer=
te qz apertissime cōstat diuinā
misericordiam a maximis pe
riculis populum Florentinuz
liberasse/ vlterius in predicā=
do verbo salutari presistēs di
xi ꝙ adhuc transeunda plura
periculosa vada Florentinis
superessent ꝙqz alijs tribula=
tionibus quaterentur: et tota
Italia precipue euerteretur/
non aperiendo tamen vnqz a
quibus/ quando et quomodo:
Nullumqz remedium presuli
bus ecclesie ꝛ pn̄cipibus ita=
lie/ preter solam penitentiam
relictum esse. Quibus cuz pe
cuniarum aceruı/ non milituz
acies non minurissima loca ꝛ
arces ꝓfuture essēt. Quāuis
enim thesaurum infinitum in=
numerunque et validissimuz
exercitum / miros ferreos et
adamātias arces possiderēt
non modo non sufficiant / sed
vilium more feminaruz in fu=
gam conuertantur/ quoniam
a deo excecabūtur/ et robore
simul atqz cōsilio priuabunt
Sicut in Job scriptum est.
Adducit consiliarios in stul=
tum finem: ꝛ iudices instupo
rē. Baltheū regum dissoluit
ꝛ precigit fune renes eorum.
Subiunxi quoqz quia vnicus
tōsor ad corradēdam vniuer=
sam Italiam nō sufficeret ꝙ
et alij superuenirēt. Et ita ꝑ
culdubio erit. Plura demum
in eandem sententiam: licet
interdum diuersis verbis pre
nunciaui. Hoc insuper addito
ꝙ Thurci et Mauri tēpori=
bus nostris ad Christianum
cultum conuertentur: dicens:
Sūt multi de his stātibus qui
hec videbunt. Cuius rei illu=

minatio multũ ante id tẽporis ad me peruenit Cũ eñ anno. M.cccc.lxxxij. p quadragesimã predicarẽ in tẽplo sãcti Laurentii Florentie: vidi ĩ nocte die Veneris sãcte cruces duas. Prima quidez erat nigra ĩ medio Rome: tangẽs vertice celũ: et per vniuersaz terram brachia tendens. Cui ĩscripta erãt hec verba Crux ire dei: Qua visa statim conspexi rapidis nubibus turbatũ aera calegare. ventisq; fulguribus/ sagittis/ grãdinib9/ ignibus: 7 ensibus omnia misceri et in numeram hominuz multitudinẽ perimi: ita vt reliquie eorum in terris modice superessent. Postmodũ vidi serenũ 7 limpidũ temp9 succedere: crucẽq; aureaz ĩ medio: Hierusalẽ ad pceritatẽ prioris a deo fulgidã vt totuz orbem illustraret/ et nouis floribus ac letitia compleret: ĩscriptumq; sic habebat. Crux misericordie dei. Nec mora: omnes terrarũ natiões vtriusq; sexus ad eam adorandam et amplectãdã vndiq; confluebant. In huiusmodi ppositũ plures alias visiones multo clariores suscepi: sicut etiã in aliis rebus a me prenũciatis presertim circa ecclesie renouationẽ et flagellum: multis visionib9 7 certiss.mis illustratiõibus per diuersa tempora cõfirmatus sum. Preterea ciuitatem Florentiã in melius esse reformandam et hãc esse dei volũtatem: 7 ciues Florẽtinos necessario ita facturos esse predixi. Ex quo ciuitatem ipsam gloriosorẽ / potentiorẽ et opulentiorẽ: q̃ hacten9 fuerit futurã esse ex parte dei pariter predixi. Idq; propositũ diuine volũtatis fuisse: res ipsa probauit. Qm̃ eiusmodi reformatio cum maximã habe ret contradictionẽ: eo q, mori et consuetudini ciuitati penit9 aliena cuilibet videretur sortita est effectum quod humano iudicio impossibile credebatur. Hec aũt cõtraditio et mens mala multoruz retardãde publice 7 cõmunis pacis causa fuit 7 gratias nobis diuinitus promissas suspendi fecit. Cuius rei causa populũ ad oratiões et ieiunia excitaui Quibus mente promptissima atq; deuota multiplcat; tãdem pax ipsa ?petrata fuit Et appellatio a sex fabis dominoruz ad cõsiliũ generale: quam ego p firmiori securitate ciuiuz et stabilitate vniuerse ciuitatis persuaseram: recto

ordine z validis statutis facta fuit: inde meliori spe succedente. instantissimis deuz orationibus recõciliandum procuraui: vt restituerentur gratie Florentinis olim promisse quemadmodum in subscripto sermões octaue diei festi Annunciacionis beate Marie declarabitur. Quem sicut predicauimus. ita descripsimus videlicet in hunc modum.

¶ Benedictus deus z pater domini nostri Jesu christi pater misericordiarũ z deus totius consolationis: qui consolatur nos in omni tribulatiõe nostra: vt possimus et ipsi consolari eos: qui in omni pressura sunt per exhortationẽ qua exhortamur et ipsi a deo.

Fides viua cuz iugi orone z lõgamini paciencia dilectissimi in xpo iesu tãti est apd deũ meriti: vt nihil sit tã magnũ qui ab ipso p eã ĩpetret. Qd nõ solũ pbat autoritas noui z veteris testamẽti: nec nõ ãtiquoꝝ patrum nostroꝝ experientia: Sed nos quoqꝫ his periculosis temporibus et comprobauimus: et manu sepe/ vt ita loquar: attrectauimus. Ubi his tribus armis non sine miraculo z maximis periculis ciuitati nostre Florentine et populo vniuerso imminentibus: sepe liberati sumus. Cuz etiam ipsius ciuitatis reformationẽ z pacem z plura alia pter humane sapiẽtie opinionem: et communem fere omnium extimationem in summa cõtradictione obtinuerimus. Nec immerito quidẽ tres hec virtutes simul iuncte digne sunt: vt a deo in rebus magnis et excedentibus cõmunem aliorũ operũ ipsius cursum exaudiantur. Primo quia fides est virt⁹ in res altissimas que naturali rõne pbari nõ possunt: extendẽs z firmãs intellectũ. Eadẽqꝫ inter alias virtutes peculiariter innititur omnipotẽtie diuine. Quam omnipotentiaz ipsa fides nõ dubitat oĩa posse: propter quam fidẽ non tãtum sensum et imaginatione vir fidelis: sed etiã rõnẽ naturalem omittens et simplici corde deo credens: rex eximias supra cursum naturalẽ omnemqꝫ potentiã creatã et quẽuis sensum z imaginationem et sapientiam humanam excedentes: impetrare meretur. Secundo quia cũ deus sit primus rerũ spiritualiũ z corpo-

ralium motorum omnis nostra cogitatio et bona voluntas ab ipso priusq̃ȝ a nobis mouetur dicente apostolo Non sumus sufficiẽtes aliquid cogitare a nobis tanq̃ȝ ex nobis. Cum ergo quẽuis causa naturalis et quilibet motor intendat ad finem preordinatum et propter quam mouet perducere effectum multomagis causa causatum deus summe bonus mouens animos iustorum ad desiderandum sperãdum et petẽdum a feres magnas. presertim cõmuni saluti ecclesie cõferentes iuxta illud apostoli. Spiritus postulat pro nobis gemitibus inerrabilibus: huiusmodi desiderium spem simul et petitionẽ ad portũ perducet optatum. Non ergo mirandũ est si per cõtinuam orationem: ingentia fides impetrat: cum maxime per sacra eloquia totiens et tam immobiliter petitiones nostras deus exaudire pollicitus: etiam importune nos orare docuerit. Preterea cum mẽtis tristitia in tribulationibus plura mala operetur: velut iram odium/ indignationem: et alia opera iniusta econtrario patientia ipsam tristitiam repellẽs aut saltẽ Christi intuitu deliniẽs: suum possessorem multis retrahit a peccatis et in virtutibus confirmat. Unde scriptum est Paciẽtia perfectum opus habet. Homo itaq̃ȝ huius seculi aduersa propter diuinum amorem equo animo ferens et consolari: et voti compos fieri ab ipso deo promeretur. Unde ait apostolus: Tribulatio: patientiã operatur: patiẽtia aũt probationẽ: probatio vero spẽ spes aũt non cõfundit: quia charitas diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctũ: q̃ datus est nobis. Postq̃ȝ ergo tot tribulatiões patiẽter tulimus assiduis precibus cum efficaci fide insistẽtes nemo admireẽ si ab eo qui non ex accidenti dono/ sed per essentiam bonus est res arduas et cõem nostri temporis cursum excedentes consecuti sumus. Quas distincte et ordinate narrabimus charitatibus vestris: prius rogantes vt eliminata penitus humana sapiẽtia in simplicitate pure fidei purgatas nobis aures prebeatis. Cum ergo dilectissimi ciues vestre ciuitatis statũ et regimẽ mutationi propinquũ cernerem: cõsyderãs q̃ nõ sine graui discrimĩe et sanguinis effusione tãta mutatio fieri poterat: nisi diuina pietas propter

bonorū penitētiam/ieiunia et
orationes opitulata fuisset in-
stitui deo inspirante assiduis
declamationibus ad peniten-
tiam populū exhortari ob im-
petrandam ab ipso. Dño mise
ricordiam. Quod die sancti
Matthei apostoli vigesimo
primo Septembris: anno. M
cccc.lxxxiiij. totis viribus ag-
gressus ad confessionem/ieiu-
nia/ꝛ orationes populū exci-
tani. Quib⁹ libēter ab eodem
per actis dei bonitas iustitiā
vertit in misericordiam. Et no
no die Nouembris status: ꝛ re
gimen ciuitatis sine cruore/a
lione scandalo/ diuino mira-
culo mutatum est.

¶ Cum aūt o populle Floren-
tine nouas regendi formā sum-
pturus esses te in templo ma
iori nō adhibitis mulieribus
coram magnificis dñis/ ꝛ vni
uersis magistratibus cōuoca
ui: vbi postquā plurima de re
cto vrbium regimine iuxta tra
ditiones philosophorum ꝛ sa-
crorum theologorū disseruitū
declaraui ꝙ esset naturale re-
gimen ipsius populi Florenti
ni. Hinc sequentibus diebus a
predicatiōe nō desistēs quat-
tuor facienda proposui.

¶ Primū diuinū timorem ob
seruandū: secundū reipublice
cōmune donū priuatis et pro
prijs reb⁹ ꝓferendum: tertiū
cōmunē: et integram pacē in
eundam cum ijs qui pauloan
te gubernacula ciuitatis admi
nistrauerāt. Addens appella
tionem a sex fabis dñorum ne
quispiā in futurum hoc medio
principatū i ciuitate sibi vēdi
care posset. Quartum vt con
siliū amplū/ ꝛ generale more
veneto constitueretur: vt ciui
tatis beneficia vniuerso popu
lo non priuato cuiꝗ accepta
referrentur / ne ea via elatior
quis fieri posset. Que quatuor
monita esse volūtatis dei: vt
adimplerētur asserui: qui con
stitue a vt sub hac regēdi for
ma populus Florētinus in po
sterum gubernaretur. Et addi-
neminem huic eius volūtati
impedimēto futurum quia fa
bas albas deus conuersurus
esset in nigras: id est: eum mu
taturum esse corda contradi-
centium: ꝛ effecturum: vt q fir
miter decreuerant cōtradicē-
do in cōsilio suum negare suf-
fragium: idem consentiendo
preberent. Atꝙ ita prorsus e-
uenit: vt omnibus in vrbe ve-
stra palam est: multis ex his: q
in principio contradixerant/
talē mutationem se expertos
fuisse publice confitentibus.

Nō solum autem auctoritate diuine volūtatis ista quatuor predicta populo suasi. Sed ⁊ validis etiam argumētis cō-probaui: et demonstraui nullam aliā administratiōis formam tibi popule Florētine ꝓ futurā. Quam si susciperes tā tibi ex parte dei pollicebar ciuitatem tuā gloriosiorem soli totam spirituali q̄ꝫ temporali regimine ac statu: potentiorē qꝫ et opulentiorem futuram. ¶ Uerum ꝓpter incredulitatem: stultitiam et malitiā multorum q̄ iam creato cōsilio generali se patietur appellatiōi predictis opposuerunt: diuinis moniti contemptis ad iracundiam de⁹ prouocatus est q̄ suam ita dexteraꝫ subtraxit vt eiusmodi ꝓmissiōes ab eo gratias tibi Florentia factas hac de causa reuocatas atqꝫ irritas fore vererer. Nichilominus immensa dei bonitate considerata: supradictis orationibus et ieiunijs post aliquot temporis interuallū nō sine ingenti omnium admiratione/ vt prediximus/ ⁊ par et appellatio superius cōmemorate locū obtinuerunt. Quod mecum reuoluens cogitaui ꝓmissiones diuinas culpa potius nostra ad tempus subtrectas fuisse q̄ꝫ amissas. Quam obrem instauratis orationib⁹ vestris ad easdem gratias recuperandas: me vestro nomine apud summum deum legationem sumpturus obtuli. Demum post cōtinuas oratiōes et ieiunia non presumens adhuc immediate ad sublimem infinite maiestatis Thronuꝫ accedere sub qua curuātur q̄ portāt orbem gloriosam virginem dei matrem in eius annūciationis die: qui nobis est ãni principiū a diui obsecrās vt propter huiusmodi solennitatis exultationem dignaretur apud sanctissimuꝫ trinitatem aduocationis pro nobis mun⁹ suscipere. Ipsa vero humanissime id suscepit: letumqꝫ hoc nouum eodem die tibi popule mi in sancto Marco nostro predicās attuli. Insuper per dies octaue festi eiusdem persistentibus nobis in orationibus nunciaui vobis me accepisse: q̄d in vltimo die octaue ipsi⁹ celebritatis gratia responsa darentur: exhortando vt ceptā orationem ⁊ rectam vite institutionē perficere studeretis: quo promissiones ille omni gratia vsquequaqꝫ redūdarent. Nocte igitur perueniente diem supremuꝫ octauo

ꝓfecturus ad respōsum optatum accipiendū cogitaui: michi idoneis comitib⁹ et congruis vestib⁹ opus esse. Considerāti aūt mihi quas ⁊ quales comites eligerē plures se mulieres obtulerūt: iter quas prima operā suā philosophia pollicebat̄ iactās grandē sapiētiā tāte legationi in tā excelso loco conuenire. Rhetorica quoqȝ se ingerēs summam eloquētia in hac re cōmendabat. Quib⁹ ego/ et reliquis humane sapientie filiabus respōdi ꝙ earū cognitio cum a sensibus incipiat: nō supergredit̄ res sensibiles: per quas si ī aliqualē dei noticiam deueniūt adeo exigua est: vt nulla fere existimanda sit. Trib⁹ enim: velis obducitur scilicet velo accidētium: ex quibus insubstantie corporee notitiam ipse inducuntur. Substantia vero corporea scōm affert velum: per quā imperfecte ab intellectu nostro deprehensā in cōsideratione aīe et spiritualiuȝ reruȝ succedimus. Tertiū velum est ipsius anime substantia: ⁊ spiritualiū rerꝝ per quas multo imꝑfectius reb⁹ corporeis cognitas: ītellect⁹ noster in cognitionē dei cetera oīa ī infinitū excedentis ascēdere nititur. Propterea ex naturali discursu dei cognitio valde debilis acquiritur. Beatorꝝ vero cognitio facie ad faciē deum intuētium: per quē ordine opposito philosophie creaturas oēs speculātur: ꝑfectior incōparabiliter/ ⁊ maior est naturali. Verū inter has geminas cognitiones media versat̄ fides ꝑstantior philosophie cognitione/ et inferior ꝙȝ sit noticia beatorꝝ. Qn̄ aūt quem ad modum res cognoscim⁹: ita ⁊ illa nominamus: nimiū despecte et puerilis philosophia et rhethorica ex lumīe rōnis naturalis pēdētes apud diuinā maiestatē/ ⁊ apud beatos haberētur. Quare ⁊ philosophiā ⁊ rhetoricā ⁊ reliquas sapientias humanas tāqȝ huic legationi minus idoneas explodi: elegiqȝ fide: et sapientie ⁊ eloquētie diuinarꝝ scripturarum simplicitatē: intus exteriusqȝ/ totis me virib⁹ oībusqȝ modꝭ induēs eā scilicet in credēdo: intelligēdi loquēdo eūdo: cōspiciendo: ⁊ vestiendo/ et omnia demum simpliciter faciēdo. Ruminabam enim diligēter illud. Salomonis dicētis Qui ambulat simpliciter/ ambulat cōfidenter. Et cum simplicibus sermocinatio eius.

Assumpta igitur simplicitate comite adhibitis pariter fide/ oratiõe/ et patiẽtia: ad paradisi lumina iter direximus. Dña vero sĩplicitas pulcherrimũ et preciosum munus operatũ gestabat: maiestati supne offerendum: cuius misterium inferius declarabimus.

¶ Ingressus igitur nobis viã ecce humani generis callidus tentator mentiens grauẽ annis et prolixa barba heremitam obuiam factus mihi propior accessit: et habita salutatione sic ait. Fili mi multũ iã tẽporis vicinam hãc heremũ/ qua transis/ penitẽtie gratia colui. Modo autem reuelãte spiritu sancto itellexi tuarum predicationũ fructum/ rectãq tuam erga deum et salutẽ animarum intentionẽ. Simul tamen reuelatũ fuit te simplicitate quadam in errorem duci. Nam ob populum a vicijs ad virtutes reuocandum multas tribulatiões pdixisti: et multa quoq bona simulanter pollicitus es. Quod minime licet. Deus eñ cum sit veritas vult suos pdicatores esse omni veritate repletos. Cui ergo respõdi. Nõ parũ ista verba pater admiror. Spiritus eñ sanctus nõ nisi vera reuelat. Qđ autẽ mihi obijcis falsum est. Tali siquidẽ simulatiõe nũq̃ vsus sum: nec a deo sum ignarus vt nesciam deũ qui est simplicissime nature simplicitatẽ ipsam summe diligere et odisse duplicitatẽ quoniã ea quoquo modo siue ĩ verbo siue in opere mendacium est. Unde scriptum est: Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Nec sunt faciẽda mala vt veniant bona. Sentiẽtibus maxime doctorib9 sacris: omne mendacium a predicatore de industria ĩ pulpito prolatum: mortale peccatum esse. Neq conuenire in vnum potest: vt per mendatia fructum predicãdo pepererim. Fruct9 enim ipse me simulatione caruisse ostendit immo vt sepe coram omni populo testat9 sum nũc quoq testor: et in aĩam meam iuro: q si vnq̃ simulatiões predicationibus meis inserui: me deus deleat đ libro vite. Hec itaq inspiratio tua a spũ sancto procedere non potuit.

¶ Tẽtator autem tũc subiũxit. Si ergo non simulas cum insueta ac inaudita prenũcies plerisq videtur te a melancolico spiritu ad hec excogitanda et proferenda moueri: vel ex somnijs: aut vehemẽti ima

ginationē hec tibi īprimi. Cui ego minime inquam pater talem in corde meo spiritum sentio. Sed summam letitiam et lumen quoddam non naturale: et phantasmatū non naturalium repñsentationem. Cum enim multum temporis Philosophie studijs impenderim satis intelligo quantum naturale lumē rationis: et vis phātasie se extendat. Et scio qꝫ ipsa non attingit ea que ad me peruenissūt maxime futura cōtingētia: tum propter summū quem semper in dicēdo seruaui/ ordinem: tum propter cognitionem et omnimodam cōsonantiam in interpretandis sacris scripturis ad presentis temporis propositum: sine vlla earū deprauatione aut violentia extorsione seu dissonantia: vt auditoribus meis liquido constat. Que quilibet mediocris ingenii sic non posse a spiritu melancolico aut a somnijs vel ab ymaginatione vehementi prouenire.

¶ Rursus ille. Ergo aliqua constellatio in horoscopo natalis tui et cuiuspiam planete vel stelle fixe influxus ad meditanda/ proferenda et presagiēda huiusmodi futura te inclinat. Cui ego pater extreme dementie est credereqꝫ celestis influxus faciat pñscire futura: dicente Philosopho. De futuris contingētibus non est determinata veritas. Et qꝫ de talibus non est sciētia neqꝫ ars/ Nullus etiā precipuus. Philosophus grecus aut latinus antiquus/ aut modernus reperitur qui Astronomiam hanc diuinatoriā sectatꝰ sit/ licet nōnulli quedā scripta ab alijs edita. Alberto magno falsceat tribuāt: vt suis erroribꝰ auctoritatem adhibeant. Quod si diligenter ars hec consideretur / si tamen artem appellare fas est: nullius fundamenti nulliusqꝫ probationis in assertionibus suis cognoscetur.

Ego vero si istis operam darem: fatuas et aniles fabulas me sectari/ potius qꝫ rem alicuius pōderis vel scientie putarem. Ea enim facilitate qua irratiōabiliter affirmātur/ negari ab omnibus possunt: et nisi nos temporis angustia coerceret. Ostenderem superstitionem hanc insipientium et stolidorum: non acutorum et ingeniosorum hominum esse. Sed nobis christianū dogma profitentibus in presentia sufficere debet: qꝫ in multꝭ sacre scripture locis ipsa re p

batur inter que Esaye capitulo quadragesimo septimo spiritussanctus contra Babyloniam loquens sic ait. Sapientia tua et sciētia tua hec decepit te: et infra stent et saluēt te augures celi: qui contemplabantur sydera et supputabant menses vt ex eis annunciarēt vētura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula ignis cōbussit eos non liberabunt animam suaz de manu flamme. E Hieremie capitulo. x. Juxta vias gentiū nolite discere. Et a signis celi nolite metuere que gentes timēt quia leges populorum vane sunt. Et breuiter sacri codices indicant cognitionem futurorum contingentium: proprietatis tātum esse diuine. Solus igitur deus hec nouit: et illi qb9 ipse reuelare dignatur. Unde quadragesimo primo capitulo. Esayas ait. Annunciante que vētura sunt in futurum: et sciem9 quia dij estis vos. Ideo harum superstitiosorum diuinatoriaꝝ obseruatores: quoniam quod diuinitatis est propriū sibi falso vsurpant grauiter peccant. Hinc est ꝙ doctores sacri omnes et sacri canones huiusmodi artem detestātur. Quapropter quicūqꝫ astronomiā hac diuin9 toriaz ꝓsequuntur non solum stulti et hebeti ingenij nulliusqꝫ iudicij homines: sed etiam improbi Christiani sūt preterea celuz non nisi mediantibus causis inferiorib9 pro dispositione materie operat. Non enim exēpli gratia illi9 iur est ex semine oliue vt possit producere vitē. Quamuis ergo celuz in partez hominis sensibilem influat. non tamen eam ad alia phantasmata ꝙ que talis patiatur natura: disponere potest. Ego vero pater iam diu naturam meā sciens: multo prestantiora phātasmata ijs que natura ꝑstare potest: ipsa mea sensibili parte cognosco. Insup celū īmediate in intellectū operari nequit: qꝛ corporeū nō agit ī incorporeū. Non ergo celum potest īfluere lumē qd ego ī me preter naturale sentio. Preterea celum et natura non fabricāt artis opus. Neqꝫ enim vestes aut domos aut similia cōstruunt. Quia ergo voces significatiue et verborū sententiarūqꝫ series: ad artē et rationem pertinent cum ergo eas sepe interius exteriusqꝫ taz latino quā familiari sermone acceperim: non possunt ea que hoc modo audiui et predicaui

a celo vel a natura prouenire
¶ Tentator tunc ait. Ergo hoc demonis opera et potentia fieri posset. Potens enim est demō ea que sunt artis effingere: et aliquid supra naturaȝ corpoream efficere. Ideo diabolica fraude certe circūuenirис. Respondit.
¶ Sacras ergo scripturas patrū et sanctorum hactenus vitas eorumqȝ doctrinas ab initio ad finem percurri. Quib⁹ sufficienter intellexi conditiones omnes diabolicaruȝ necnon diuinarum apparitionuȝ. Nec solum doctrina sed experientia teneo: quantum inuicem differant: longoqȝ tempore cōprobaui has nostras visiones non posse vllomodo a demone ꝓuenire eo maxime quia res a me intellecte ⁊ prenunciate multo certiores apd me sunt qȝ prima scientiarum principia apud philosophos habeantur. Unde manifestuȝ est tāte certitudinis lumen a diabolo nullatenus deriuare posse. Preterea non potest ipse diabolus scire futura cōtingentia. Que autem a me iam multos annos cognita ⁊ pdicta sunt vētura: ita vidi et video continue succedere vt ne vnū quideȝ iota ꝑtereat: nec vnqȝ i minimo fueriu defraudatus. Insup virtutum inimicus diabol⁹ est. Atqȝ ideo nō est credendū cuȝ ex pdicationib⁹ meis tantum germinare fructuȝ videar quin se subtraxisset: aut salteȝ apte me decepisset: vt de cetero mihi nulla fides adhiberetur: immo q̄ de me ⁊ de alijs pdicatorib⁹ cōcepta est: penitus aboleretur. Item in ciuitate Florentia in qu a multū temporis predicationibus elaboraui: oēs vel fere omnes recte ac pie viuētes hāc nostrā doctrinā sequunt. Qui vero iniqui manifeste sciuntur nec christianā normaȝ seruant: ipsi infesti eam persequūtur: studuerūtqȝ varijs modis ⁊ multis argutijs sinceros hoīes auertere: et me infamē reddere: quinetiaȝ vita priuare. Nihilominus semp doctrina hec habuit incrementū sēperqȝ vberiores fruct⁹ ꝑtulit ita vt assidue augeri discipulorū nostrorū numer⁹: aduersariorū vero minui conspiciat: simulqȝ opera nostra inualescere aduersariorum aūt debilitari fieri ⁊ penitus corruere ita qȝ pater nequaqȝ hec demōis doctrina aut op⁹ est: sȝ xpi: q̄ i sūmis aduersitatib⁹ sp doctrinā ⁊ opa sua vult augeri ten-

tator rursus ait. Ut libet fili mi loque mihi tamē nunq̄ psuasū erit q̄ mortaliū quēq̄ christus post suā in celū ascēsionē allocutus fuerit. Respōdi. Valde aberras pater cōtra diuine scripture testimoniū. Nam in multis locis legit illū post ascēsionē suā pluribus apparuisse et inter alios Paulo apostolo vt i prima epistola ad corinthios Paulus idem affirmat Hoc etenim pacto sāctorum historie mētirent: et sctūs Franciscus se regulā a christo accepisse pfessus: decepisset mūdū Sic et plures alij scti qui colloquium cum xp̄o habuisse affirmarūt. Preterea si pro peccatoribus crucifixus est christus q̄d mirādū est: si ipsemet aut angeli eius ob ecclesie sctē vtilitatem pctōrem alloquātur Adhuc si quotidie xp̄s inumerabiliū sacerdotū prauorum ministeria et tractationē in altaris sacro non refugit: cur indignum censes q̄ pctōres alloquatur. Sed tantis tenebris hoīes modo cecutiūt vt qd̄ in cōspectu dei facilimū est: impossibile eis videat: nec maiora admirat sed rariora. Maius quippe est iustificare ptōrem et ipm p gratiam inhabitare: q̄ eūdē alloqui: illud tamē non admirātur et credūt: hoc vero id est allocutionē credere nō possūt. ¶ Tentator inqt. Fateor priscis tpibus xp̄m multos allocutū. Hac aūt tempestate cū ingēs scripturarum et doctorum copia abunde suppetat nō est hoc necessariū ad salutem. Respondi. Sacre scripture et doctores p se maxime sufficiunt ad erudiendos hoīes in viam salutis instructione exteriori. Nichilominus nisi quis internū gratie lumē habuerit parū vtilitatis ex catholica doctrina cōsequet: ideo necesse est interius a deo lumine gratie perfundi: qd̄ lumē cōmune est oībus orthodoxe viuere volentibus. Sed p̄ter id sepe necessariū est specificum magis et ptliculare lumē ijs p̄sertī: q alios illuminare debent: maxime p pter singularia et circūstātias infinitas ex diuersitate tēporum: et conditione hominum: et varietate statuū: propter quas sepissime ābigitur quid in presenti vel in futuro faciēdū vel determinādum sit. Et nisi quis specialiter diuinitus illustretur: nō potest ex scripturis et doctoribus quod magis conducat certior fieri. Nō enī possibile est pticularia queq̄ voluminibus contineri: quia

tot libris capiēdis vix mūdꝰ sufficeret. Ideo iubebat Plato descendentē vsqꝫ ad ꝑticularia quiescere. Quoniam vero mutatio vniuersalis ecclesie nunqꝫ sine graui ꝛ spirituali ꝛ corporali tribulatione fieri consueuit: necesse est dei electos preparari ꝛ firmiores in bene viuendo reddi: ne improuisi offendantur: semperqꝫ si diligenter vetus et nouum testamentum consideraucrimꝰ oipotens deus huiusmodi mutationes ꝓueniens: quid agēdum sit. per os seruorum suorū eos premouet: confortat: cōsolatur: ꝛ illustrat. Ideo ait Amos propheta. iij. capitulo: Si erit malū in ciuitate quod dominus non fecerit: quia nō faciet dn̄s deus verbum: nisi reuelauerit secretum suū ad seruos suos prophetas. Cum ergo ad fecem ecclesia ꝓsens peruenerit eamqꝫ deus ꝑ multas tribulationes renouare itendat: oportuit his temporibus deum per seruos suos electis suis hec flagella ꝓnunciare: vt preparētur me eis i cautis e: improuiso ea mala superueniāt. ¶ Tentator. Quomodo scire potes tēpus renouande ecclesie: cum scriptum sit: non est vestrū nosse tempora vel momēta: que pater posuit in sua potestate. Respondi. Aduerte diligētius verba pater. Ait enim. Non est vestrū nosse tempora vel momenta: non omnia sed tātum ea que pater posuit in sua potestate vt puta diem iudicij inquo regnum Israel Christus restituet. De quo regno loquebantur apostoli licet nōdum qualis ea foret restitutio itelligerent. Ceterū quippe est ꝙ diluuij tēpus. Hoc determiatū fuit. Hieremie quoqꝫ septuaginta annorum prescriptio captiuitatis populi Israel: et danieli septuagita due ebdomade aduētus. Christi. Sic multis prophetis designata tempora fuere et ab eisdem determinate prenunciata.

¶ Tētator. Cur te potius ad hoc elegit deus qꝫ alium: cū multi in ecclesia te sint meliores. Respondi. Velim et ego a te hoc scire pater. Cur deꝰ Petrum qui ter christum negauit: et Paulum qui ipsum persecutus est elegit inprīcipes apostolorum: potius qꝫ nonnullos alios ipsis. Eo tempore meliores. Cur etiam Lucam et Marcum euangelistas faciēs preposuit eos hoc ministerio multis aliis: qui

eis sãctitate prestãtiores vel saltẽ equales erãt. Cur demũ elegerit Balaam ydolatrã et iniquum hominem potius q̃ multos alios eo iustiores vel minus malos: cui ⁊ reuelaret magna ecclesie: christiq̃ꝫ sacramẽta / et angelicas visiões et allocutiões exhiberet. Nulla horꝫ ratio assignari potest: sed sola diuina voluntas. vt Apostolus tractãs de charismatibus spiritussancti. Ad Corinthios ait. Hec oia operatᷓ vnꝰ atq̃ꝫ idẽ spiritus diuidẽs singulis prout vult. Idem ad romanos de predestinatiõe scribẽs dicit: cuiꝰ vult miseretur ⁊ quẽ vult idurat. Dicis itaq̃ꝫ mihi quid adhuc queritur voluntati em̃ eiꝰ quis resistet. O homo tu qui eiꝰ quis resistet. O homo tu quis es qui respõdeas deo. Nũquid dicit figmẽtum ei qui se finxit. Quid me fecisti sic. An non habet potestatẽ figulꝰ luti ex eadẽ massa facere aliud quidẽ vas i honorẽ: aliud vero i cõtumeliã.

Tantator. Ergo tu ceteris sãctiores. Respõdi. Gr̃a hec prophetica nõ hoiem sanctificat imo sepe peccatoribꝰ cõcessa est: vt in lib. Numerorꝫ de Balaã legitur: qui licet propheta uerit; malꝰ tñ fuit. Et dñs noster in euangelio sic ait. Multi dicent mihi in illa die. Dñe dñe nõne in noie tuo ꝓphetauimus? Et i nomie tuo demonia eiecimus? Et i nomie tuo virtutes multas fecimꝰ? Et tũc cõfitebor illis: q2 nũq̃ꝫ noui vos. Discedite a me oẽs q̃ operamini iniq̃tatẽ. He scꝫ gratie grat⁊ date ad alienã potiꝰ vtilitatē q̃ꝫ ad ꝓpriam cõceduntᷓ. Prestantius em̃ multo est minimũ charitatis gradũ q̃ꝫ oẽs gratias gratis datas possidere / testante Apostolo Si linguis hominum loquar ⁊ angelorꝫ: charitatem aũt nõ habeam: factus sum velut es sõnãs: aut cymbalũ tinnẽs ⁊c.

¶ Tentator. Audiui te sequi quarundem muliercularũ visiões: tibi eas q̃ p̃dicas dictantium. Respondi. Hoc neq̃ꝫ verũ esse neq̃ꝫ verisimile. Nam vt publice in ciuitate constat mulieres rarissime alloquor tũcq̃ꝫ etiã breuibꝰ eas expedio: norũtq̃ꝫ cõfratres mei q̃ꝫ difficilis ⁊ inuitꝰ ad eas accedam: nec alicuiꝰ earum vnq̃ꝫ audio confessionem peccatorum. Insuper cum ille sua natura mobiles arcanũ nullũ celare valeant: credibile est q̃ꝫ tot annos res hec latere non potuisset. Preterea noui es-

ruz testimoniuz: scripturis raro insertū: licet nonnulle prophetasse legantur. Quod ea causa a deo factum puto ne illarum testimonio multuz imitamur: Huis id quoqz nō sit penitus aspnandū: sicut scriptū est. Prophetias nolite sperne re. Ratio autez est q cum mulieres sint imperite / et sua natura hebetis iudicij: et volubiles ac fragiles / ad vanaz gloriam quoqz procliu s / demonum astu circūueniri se facile sinūt. Quibus michi cōpertis ne credas q illarum prophetijs fidens: coraz tanto populo eas cōstantissime asseuerarē. Quotiēs eñ pnunctata nō euenirēt magnum fidei discrimen et dei contēptus: in me vero ignominia et grauissimū detrimentuz redūdaret. ¶ Tentator. Aliq affirmant te pricipuz amicitia vti: quorū secretis cognitis q facere intēdūt ipse pdicas. Respondi. Scio quanta instabilitate humane mētes et maxime pricipū corda voluant: dū sepius pro varietate tpīs immutant. Itaqz et mihi et cuilibet stultitie imputandū esset: si quādo etiam eoruz secretis habitis: sup ipsorum dispositiōe mea verba firmarē: cū maxime pro mortali cōditione possint quauis hora vitā finire: pter alia ipedimenta aut aliorū obstantiū principū: aut infirmitatū / aut humanarū varietatū singulis dieb9 et tēpo.ib9 cōtingētia. Idcirco q eis vel p eos vētura suut a deo sunt icerta: vt ad ea o a infallibiliter cognoscēda et pnunciēda non angelic9 intellect9: nedū human9 sufficere possit. Scire enim oporteret circūstātias oēs et impedimenta que accidere possent et de eorum / euētu in vtrāqz partē certissimū esse. Hec autē solus de9 nouit / q vocat ea que nō sunt tāqz ea q sunt / cuiusqz oculis omnia sunt presentia. Extreme igitur esset demētie futura tā mani astruere fūdamēto. ¶ Tētator. Alij dicūt q plerisqz ciues tibi secreta reginunis Florentini pandūt et sic multa archana / et dispositiōes aliorū pricipū cognoscis quib9 pariter collatis ex acumine ingenij et sagaci ratiocinatione futura coniectas. Respondi. Hoc responsione pater indignuz est. Quoniā hominum est rudis et parui iudicij: qui non capiunt nec agnoscunt non posse talia per similem inquisitionem certa diffinitione affirmari. Quibus tū

prime obiectioni facta respõsio sufficiet. ¶ Tentator. Aliqui sentiũt q summa astutia & peritia, regiminum rerum publicaruz ac pricipum ista cõfinxisti: & ea tali sermonis versutia ptulisti. vt ipsis non euenientibus excusationis latibula tibi deesse non possint. Respondi. Qui ita loquũtur iam quintus agitur annus: ex quo cepi bellum/ et ea que partim iã impleta sunt: particularia multa predicere multo aliter dicebant. Tũc eni me simplicem ho iem: & ab ipsa mea simplicitate deceptuz asserebãt. Nũc quia rerum prenunciatarum partẽ impletam esse partem vero que restat futurorũ per manifesta signa/ & certa ĩdicia ĩplendũ esse cõtuentur: tanq̃ versipelles ad suam cõfusionẽ palliandã me astutũ nũc pdicãt: qui verba ita caute cõponã/ vt captionez oẽm euadere possim. Hic tamẽ sciunt me pdixisse vẽturum quẽdam/ q̃ transcenderet mõtes et planicies/ qui ppugnacula arces/ et vrbes/ mollium pomulorum iactu/ vt vulgo dicitur/ hoc est magna facilitate subigeret: quodq Florentini contrariuz sue saluti consiliũ inirent & velut ebrij prudẽtia et cõsilio omni frustrarent: et similia multa/ que supius narrata sunt audierunt. Rursus modo plura pticularia desup mihi reuelãda esse spero: que vniuerso populo tã apte tãq simpliciter pdicando: q diuersas expositiones nullo pacto recipien:. Et quemadmoduz si pcedentia defecissent: nulla poteram interpretatione defendi: ita pariter si futura nõ successerint: cõfusionem subterfugere non valebo. ¶ Tentator. Intellexi apud te reuelationes sancte Brigide & abbatis Joachin/ & cõpluriũ aliorum haberi: quibus hec futura diuinando predicis. Respõdi. Testor pater q nunq̃ eiusmodi lectionibus delectatus sum: nec vnq̃ reuelatiões sancte Brigide/ rarasq admodũ aut nullas abbatis Joachim perlegi. Aliarum quoq prophetarum huiusmodi lectio hactenus me nunq̃ delectauit: nullaq illarum apud me est: vt confratribus ac familiaribus meis pstat: q̃ testes sũt quẽadmodũ lectio veteris & noui testi adeo me delectat: q fere multos ãnos nullo alio libro nulla ve lectiõe alia pri9 vtor ceterorum lectiones/ vt ita loquar fastidiẽs nõ quia alias

scripturas contemnam aliorũ ve doctorum libri displiceãt: Sed ꝙ in compationem ipsi⁹ sacre scripture dulcia q̃q̃ arma videntur. Si tñ hoc nõ credis: cogita saltem me nõ esse adeo leuis iudicij: ꝙ tã firmiter que p̃dixi certa esse asseuerarem: ꝛ sepe cõfirmãdo repeterẽ: nisi aliud fũdamentũ: q̃ istud a te p̃dictũ mihi suppeteret. Cũ eñ ꝓphetie ille iter sacros canões nõ annumerãtur/ non possum ad eas credẽdas/ ꝛ p̃nunciãdas aiaȝ penit⁹ cõfirmare. Preterea ad ea ꝑticularia p̃dicando perueni: vt patuit iã superi⁹: et adhuc inferius patebit: q̃ illorũ ꝓpheticis scriptis minime reor cõtineri. Sed ꝙ vlteri⁹ est. Si ea ꝑfundamẽto me habere cõcederẽ: hoc ipsuȝ ad habẽdã mihi fidẽ sufficere deberet: vt pec catoꝝ suoꝝ penitẽtiam hoies agerent. Obiectio eñ ista nil aliud infert. q̃ hoc: Tu non es ꝓpheta: aliorũ predicas prophetias. Ad qd̃ rñdeo. Quoquo modo vero p̃nunciem: mihi satis est: dũ tñ hoies ad bonũ ꝯuertant. Nõ eñ cupio haberi ꝓpheta: cũ hoc nomẽ graue sit: ꝛ periculosum: vehemẽterq̃ reddat hoiem inquietũ: ꝛ multas in eũ suscitet ꝑsecutiones: tametsi amore christi libẽter ferũtur: nihilominus propter hoc non assentio me aliorũ prophetias/ preter canonicas vnq̃ secutum fuisse: immo: vt predixi/ eas nõ legi. Et si quas amici cuiuspiaȝ instigatione percurri: semel vix lectas restitui nõ spernendo/ nec approbãdo: sȝ dei iudicio relinquẽdo: q: oĩa sũt nuda ꝛ apta oculis eius. ¶ Tẽtator Fili ista que te ď deo hr̃e asseris/ in secreto seruãda essent. Sic eñ sanctoꝝ patrũ documenta monent. Rñdi. Si ita se veritas haberet: sequeret ꝙ Moyses/ Esayas/ Hieremias: ꝛ ceteri ꝓphete tam veteris q̃ noui testamenti nõ recte fecissent predicando suas reuelationes populis pariter q̃ scriptas relinquẽdo. Multi preterea heremite similiter nõ recte fecissent. Ita quoq̃ beat⁹. Bñdictus/ beat⁹ Uincentius ordinis predicatorũ: beata Katherina Senensis/ beata Brigida: ꝛ alij sancti innumerabiles/ quorum ꝓphetias ꝛ diuinas reuelatiões in diuersis legim⁹ libris: omnes pariter errassẽt: ipsas manifestando. Fatẽdum est ergo talia ꝑpalari nõ debere: nisi aut ab ipso deo impet: aut primo

rum charitas deo pariter mo
uente nos vrgeat. Propterea
nouit vniuersus populus Flo
rentinus: q nō nisi publice de
huiusmodi loquor: nec vltra q̄
michi cōcessū est aut impatū.
Priuatim vero nunquā vel ra
ro talia confero p̄terq̄ sub si-
gillo fidei alicui familiarium
meorum: demū crede mihi q
multa pticularia pectore meo
recōdita teneo: q̄ nunq̄ protu
li/ nec prolaturus sum: nisi ali
ter deus mihi inspirauerit.

¶ Tētator. Quisquis futura
prophetat vt credātur: debet
ea miraculis ꝯfirmare: alioqn
heretici idē sibi vsurpare pos
sent. Vñ cōtra te adducit̃ capi
tulum. Cum ex iniuncto extra
de hereticis: quod velle videt̃
vt talia p̄dicans aliquo signo
aut miraculo ea debeat ꝯpro
bare: quod quia ip̄e nō seruas
more heretico ab aliq̄bus pro
cedere argueris: ꝛ ab ijs here
tic⁹ iudicaris. Respōdi: huius-
modi homines / aut ignoran-
tes sunt: aut maligni. quia vel
non intelligunt: nec diligēter
examinant. Sacros canones:
vel maligne peruertunt. Nul-
lo enim loco quod dicunt scri
ptum reperitur: immo pauci
prophetarum leguntur mira-
culis claruisse. Unde cū Ana-
nias Hieremie cōtradiceret
(vt ptz capitulo. xxviij. ipsius
Hieremie) non miraculis pro
pheta sermonē suuz probauit
sed ait. Audi verbuz hoc / qd
ego loquor in auribus tuis: ꝛ ī
auribus vniuersi populi. Pro-
phete qui fuerunt ante me / et
ante te ab initio. ꝛ pphetaue-
rūt sup terras multas: ꝛ supra
regna magna: de plio / ꝛ de af
flictione: ꝛ de fame ppheta. q
vaticinatus est pacem cū ve-
nerit verbuz eius: tūc scietur
propheta quē misit dominus
in veritate. Sic Jonas pphe-
ta p̄dicans Niniue subuersio
nem / nulla populo miracula
exhibuit: demum ex iis q pro
phetauerunt tēporibus regū
Israel: admodum pauci legū
tur pphetias suas miraculis
probauisse. Sed quid de alijs
querit̃: qñ propheta propheta
rum sanctus Johānes bapti-
sta miraculis prorsus caruit:
Sicut scriptū est Joānis euā
geliste. x. capitulo: multi vene
runt ad Jesum: ꝛ dicebant / q2
Joānes q̄dē signū fecit nullū.
Omnia aūt q̄cūq̄ dixit Johā
nes de hoc: vera erant: ꝛ mul-
ti crediderūt in eum. Textus
autez decretalis adduct⁹ su-
perius cōtra me: ad rē non fa
cit. Contra illos nanq̄ loqui-

tur: qui sine prelatorum cõces
sione/ vel mãdato predicatio
nis officium sibi arrogarēt di
cētes illud ipsis a deo inuisibi
liter iniunctū. Ideo dicit pdi
ctus textus q opporteret eos
hoc pbare: vel signis vt moy
ses vel scripture sacre testimo
nio: vt sanctus Johannes ba
ptista: q ait. Ego vox clamãtis
in deserto sicut dicit Esayas
propheta. Scdm aũt illoꝝ in
tellectum textus pdictus scri
pture sacre: vt demõstrauim⁹
repugnaret: ideo eos ignoran
tes: aut malignos ꝛ canonum
puersores iure appellauimus
Non enim opus est me signis:
aut scripturis probare missio
nem meam. Cõstat siquidē oi
bus hoc pdicationis officiū
mihi a superiorib⁹ meis demã
datum esse: nec me a deo: tan
tum esse missum: assero. Neqꝫ
iuste hereticū dicere me pos
sunt. Is em̃ hereticus est: qui
pertinaciter dogma aliquod
cõtrarium sacre scripture: aut
discipline sancte Romane ec
clesie seq constituit. Ego autē
nescio dixisse aut scripsisse qd
piam doctrine Christi ꝛ eccle
sie dissonū. Et nichilominꝰ qc
quid ex dictis scriptis ve meis
hacten⁹ extat/ ꝛ extabit in fu
turū semp correctiōi scte roma
ne ecclesie subiectuꝫ esse volo
paratus nõ soluꝫ eius: sed cu
iuscunqꝫ hoīs sicubi errē libē
ter suscipere castigationem.

¶ Tentator. In summa nolo
tam cito credere. Scriptū est
em̃. Qui cito credit leuis est
corde. Respondi. Rursus scri
ptum est. Charitas oīa credit
Cum ergo spūs sanctus harū
duaruꝫ prelator sententiarū:
sibi minime pugnet. Notã
dum est quedã difficulter es
se credenda vt sunt detractio
nes/ susurrationes/ et maledi
cta in proximum. Quedaꝫ fa
cile credãda sũt vt ea que cre
dita ad rectaꝫ bene viuẽdi in
structionem faciunt. Quare
etiã si illa q̃ fides nostra pdi
cat non esset vera qd impossi
bile est/ credere tamen ea co
narer. Qm̃ hec credita indu
cunt in taꝫ probatã vitã vt ea
melior nulla īueniri: aut exco
gitari posset. Quedã alia īdif
ferēte credi vel nõ credi absqꝫ
peccato possunt: queãdmodū
gentilium historie ꝛ eius gene
ris pleraqꝫ. Cū ergo q̃ ad me
pdicta sũt: nec fidei nec bonis
moribus: nec rõni naturali ad
uersentur ꝛ verisimilia sint vt
multis argumētis diuersis tē
porib⁹ oñdit/ qnetiã homīes
ad pie viuēdum īducãt sicut

experientia copertum est. Sequitur vt leuitatis crimine argui non possit: quisquis ea faciliter crediderit. Propterea antiqui patres nostri: vt sicti Hieronym⁹: Ambrosius: Augustin⁹/ Gregorius: et plericꝫ alij in omni sciētia peritissimi: in rebus quocꝫ humanis prudentissimi facile talia credebant etiam idiotis modo sine mares siue femine probate vite ꝛ fame haberentur. Nectā tum ipsi pura fide susceperūt sed ad vtilitatē pariter alioꝝ ea discribētes eterna fecerūt vt in vitis sanctorum patruꝫ quas descripsit sanctus Hieronymus: et in dialogo sancti Gregorij: ꝛ in aliquot opusculis sācti Augustini: et multis diuersorum sanctoruꝫ scriptis apparet nos profecto/ nec sanctiores: nec sapientiores antiquis nostris partib⁹ sumus qui tā in veteri q̄ꝫ in nouo testamēto ꝛ in alijs libris approbatis ꝛ receptis in sanctā ecclesiaꝫ eiusmodi innumerabilia ꝓ nostro beneficio conscripserunt. ¶ Tētator. Si visiones omnes nobis relatas credamus: certe deceptos nos sepi⁹ experiemur. Ideo scriptū est. Probate spirit⁹: vtrum ex deo sint. Rñdi. In hac re latet secretū: quod non oēs capere possunt. Tñ ex similitudine rerum naturaliuꝫ id cūctis aperire conabor. Uidemus inquā in ipsis rebus naturalibus ꝙ quecunꝗ eandam formaꝫ habent eandem quocꝫ inclinationem: et operationem ipsi forme rñdentem consequuntur. Sic grauia ad centrū terre leuia sursum mouentur. Par ratio in supernaturalib⁹ est. Ut vni⁹ supnaturalis forme res eandē similiter inclinationem et operationeꝫ ab ea forma ꝓcedentem consequantur. Cuꝫ igitur lumē fidei sit forma supnaturalis vni⁹ speciei in oīb⁹ sub ea fide ꝯtētis: lꝫ alii altiis intēsiorē eam habeāt: cūcꝫ id lumen naturaleꝫ habeat inclinationem ad veritateꝫ tanq̄ꝫ ad propositum obiectū nō potest quiscꝫ hoc lumine īformatus: alicui falsitati: fidei cōtrarie absꝗ corruptiōe aut amissiōe dicti luminis firmiter adherere. Sꝫ quotiēscūcꝫ vir sincer⁹ ꝛ fidelis supra sui intellectus captū q̄cꝗ audit: si scdꝫ formaꝫ predicti luminis operaē. nūcꝗ parti false firmit̄ adhereret. Sed semꝑ deo et doctrine ecclesie cūcta remittit. Hic notādū est ꝙ q̄cūcꝫ bñ viuunt et recte ad deū ābulāt:

preter cōmune lumē fidei spe
ciali: lumine illustrātur ꝑpter
coniunctionē charitatis cū fi-
de ⁊ mētis rectitudinē ad sim
plicitatē. Sicut scriptum est.
Exortuz est in tenebris lumē
rectis corde. Et quo lumine
absq̄ errore iclināt ad discer
nēdas reuelatiōes ⁊ operatio
nes diuinas. Et quēadmoduz
deꝰ dirigit naturā ne erret: di
cente philosopho ꝙ opus na-
ture est opus itelligētis nō er
rātis: ita iustos fideles ⁊ sim-
plices dirigit i cognitionē suo
rum: id est ipsius dei operum
⁊ reuelationuz sine vllo erro-
re. Qui itaq̄ nō vult i his de-
cipi: in simplicitate cordis pie
viuat. Et a deo in ipsā verita-
tem sine errore dirigetur: hoc
modo patres nostri superius
memorati talia credendo vel
scribendo non errabāt. At nō
nulli supbi soli falluntur. Qui
tūc precipue putant se sapien
tes haberi: qñ talibꝰ rebꝰ con
tradicūt easq̄ dirident: q̄ non
solū nunq̄ forte labijs orant:
sed nec sciunt de oratiōe quid
nominis: id est quid nomen si
gnificat orationis.

¶ Tētator. Video tamē ꝙ sa
pientissimi pleriq̄ magno ⁊ sa
gaci ingenio: ⁊ graui prudētia
oīmq̄ humanarū reruz periti
ludibri visiōes, istas habent
quorum auctoritate non pos-
sum non moueri. Respondi.

Nōne dixi ꝙ ad hec intelligē
da tantūmodo opus est bū vi
uere ⁊ recte incedere in cōspe
ctu dei? Qm̄ his rebꝰ humana
sapiētia lōge impar est: immo
ꝑpter eiꝰ superbiam deus il-
lam in tenebris tanq̄ lumine
tam precioso indignaz deserit
sicut scriptuz est. Abscondisti
hec a sapientibus ⁊ prudenti-
bus ⁊ reuelasti ea paruulis.
Apostolus vero ait. Ubi sa-
piēs? vbi scriba? Ubi inquisi-
tor huius seculi. Nonne stul-
taz fecit deus sapientiā huius
mundi. Naz quia in dei sapiē-
tia non cognouit mundus p
sapientiam deum: placuit deo
p stultitiaz p̄dicatiōis saluos
facere credentes et Esayas.
Ubi est litteratus? vbi doctor
legis verba ponderans. Ubi
est doctor paruulorū? Popu-
luz imprudentē non videbis:
populū abiecti sermonis: ita
vt nō possis intelligere diser
titudinez lingue eius. In quo
nulla est sapientia. Sed respō
deant hic sapiētes: vtruz que
ego p̄nūciaui diuīe potētie et
sapiētie possibilia sint vel nō
Qd si sapiūt nō solū deo pos-
sibilia verū facillima fatebunt

Et qm̄ nõ est sapiẽtia inaniter ac sine rõne loqui: scire vellẽ qua rõne ⁊ fũdamẽto ad hec irridẽda mouent̄. Nã si diligẽter cõsiderauerim⁹: nullã dictis nostris rõnem opponere possint. Nõ certe demonstratiuam: q᷑ materia talis hoc nõ patitur prenũciantib⁹ nobis res futuras ⁊ cõtingentes: demonstratio siquidẽ est necessarioꝝ. Non etiã dialecticã aut ꝓbabilẽ. Similes em̄ rõnes opinionẽ induũt q̄ licet intellectuꝫ penitus non confirmẽt quemadmodũ demõstratiue faciũt rõnes tñ in alterutram partẽ magis inclinant. Sed que ego prenũcio quãtum ex causis naturalib⁹ liquet sunt indifferẽtia. vt q̄ sequi possit. Et quãtum ad diuinam volũtatẽ pertinet ꝑ libito de⁹ illa facere vel nõ facere potest: sine cuius reuelatione scire nemo potest in quẽ partẽ ei⁹ inclinatio ⁊ determinatio pẽdeat. Ideo per rõnes physicas deficiẽte fũdamẽto naturali: hec nec ꝓbari/ nec improbari possunt. Preterea ex signis adhuc reprobari nequeunt: q᷑ inter alia duo potissimũ ĩpugnationis vim habere videntur: quoꝝ tamen neutrum efficax est. Unum est/ qñ apparet euidẽter in mundo dispositio cõtraria i[?]s: que prenunciata fuerũt. Et hoc nihil obstat: immo probat oppositũ: quia cũ deus intẽdit gloriam suã manifestare: magna insperato tẽpore producit: eaq̃ ante multum tẽporis nulla earũ rerũ apparẽte dispositiõe predicit facit: vt ex ꝓphetis veteris ⁊ noue legis apparet Sic ⁊ ego cum peccata omnia viderẽt̄: futuꝝ de ꝑrimo bellũ prenũciaui. Nũc vero qñ orbiꝭ terrarum ĩ turbine est summã tranquilitatẽ ⁊ pacem in vniuerso subsecuturã predico. Et cum se summe felices. Florẽtini existimarẽt/ mala eis vaticinabar. Nunc aũt cum in magnis sũt angustijs / summã felicitatẽ cito ipsiꝭ affuturã denũcio: Itaq̃ hoc primũ signũ ad improbandũ non valet. Alterum signũ forte efficax videri posset: hoc est ꝓpherãtis vita reprehẽsibilis. Et hoc similiter nõ ꝓbat. Nõ: vt dictũ ẽ: nonulli iniq̇ futura vaticinati sũt ex ỽtute ꝓphetici luminis. Hec em̄ est gratia gratiꝭ data: que etiã stãte pctõ mortali haberi põt Demũ nõ apparet quib⁹ fundamẽtis hec sapiẽtia irrido/ ꝑterq̃ eoꝝ supbie imitãt̄: qua illi merito confundentur:

Animaduertere siquidē de-
berēt ꝙ cum hec non īpossi-
bilia: sed verisimilia/ ꝛ cōso-
na sit vt supra declarauim⁹
nō paruū cōfusionis pericu-
luz subeunt ꝛ amittēde glie
discrimē: pro qua oīa faciē-
tes tātū laborāt vbi ea que
ꝑdixim⁹ euenerunt. Uerun-
tamen de illoꝝ incredulita-
te minime timēdum est: cū
dixerit Christus. In iudiciū
ego in hunc mundū veni: vt
qui nō vidēt videāt: ꝛ qui vi
dent ceci fiant. ¶ Tētatoꝛ.
Rari admodū sunt/ qui tibi
credāt in cōparatione eorū
q̄ talia habēt ī derisū. Ideo
durū videtur tā paucorū se-
qui iudiciū. Respōdi. Argu-
mētuz hoc satis friuolū est.
Uidemus enī rectū iudiciū
ꝑpaucorū esse hoīz. Et per-
paucos esse sapiētes ꝑ mul-
titudine īsipiētiū / queadmo
dū scriptū est. Stultorū infi
nit⁹ est numer⁹. Sicut etiaz
pauci bene viuunt respectu
eoꝝ qui male viuunt: quia
multi sūt vocati: pauci vero
electi. Et ī vtroqꝫ testamēto
paucos numero legim⁹ fuis-
se illos qui ꝓphetas/ xp̄z/ et
ap̄los seq̄bant in compara-
tione illoruz qui eos ꝑseque-
bant. Alteri⁹ multū īterest
inter eos qui ex ore proprio
auctoris hec audiūt: ex eis/
qui ex auditorū vel aliorum
relatione instruūtur. Quod
si de auditorib⁹ nostris dixe
ris: incōparabilis est nume-
rus credentium ad numeruz
eorū/ qui nō credunt: immo
fere null⁹ auditorum nr̄orū
est/ qui non credat: sed si ti-
mēdū de aliis disputas/ qui
me nō audierūt: fateor qui-
dez lōge maiorē esse nō cre-
dētiū numerū q̄z credētiuz:
Aliud est enī audire hec ip⁹
pleno spū sētiētē ꝛ ei⁹ viue
vocis īpetū/ ratiōes simul ꝛ
ordinē/ vī v̄boꝝ ꝛ scriptura-
rū cōsonātiā: q̄z audire eū/ q̄
recitat hec ī se minime ipsa
sentientē vel eo spiritu carē
tem/ ꝛ vocē languidam/ ra-
tiones mācas/ ꝛ nullā seriē/
v̄ba arida ꝛ incōposita/ sine
spū/ ꝛ quasi exhalato vigore
mortua. Et ideo recte īquit
sanct⁹ Hieronymus. Habet
nescio quid latētis energie
viua vox: ꝛ ī aures discipuli
de auctoris ore trāsfusa for-
tius sonat. Unde scriptū est
Dabo vobis os ꝛ sapientiā:
cui nō poterit resistere ꝛ cō-
tradicere oēs aduersarii ve
stri. Et de sācto ꝓthomarty
re Stephano legit: ꝙ cum

aduers⁹euz cōspirassent tot
sapiētes disputantes cū eo:
nō poterāt resistere sapiētie
ꝛ spiritui:q̄ loquebatur. Non
itaq̃ mirādū est si auctorē
nō audientes increduli sūt:
cū maxima doctrina Christi
ab origine mundi vsq̃ ad p̄-
sens tēpus semper contradi
ctionē perpessa sit. Propter
qđ plerique detractores vari-
js locis simplicium mentes
facile corrumpūt: non audi-
to siquidem auctore simpli-
ces ipsi leuiter seducuntur.
¶ Tētator. Multi asserūt
plura/q̄ nō euenerūt te pre-
nūciasse: propterea nec reli-
quis a te predictis credunt.
Respōdi. Quicquid de reb⁹
futuris a me publice p̄dica
tū est: aut iam successit: aut
omnino succedet: nec vnū io
ta p̄teribit. Sed notādū est
ꝙ seorsū et priuate loquenti
quoniā homo sum: et tunc lo
quor vt homo: aliqua forte
excidere mihi min⁹ vera po
tuerūt: tamē nulla me hui⁹ rei
cōsciētia vel recordatio ar-
guit. Sēper enim veritatez
eloqui studeo. Si tamē hoc
quādoque contigerit: Aut ex
lapsu lingue: aut de futuris
more humano vt fieri solet:
nō ex spū cōiectando potuit

euenire: Propterea sepe in
pulpito monui ne priuate
cōfabulāti mihi alia fidēs q̄
ceteris hominib⁹ adhibeat:
Exceptis tamen his que de
futuris particularib⁹ super-
no lumine cognitis: parti ad
īpletis partim proculdubio
adimplēdis quibusdā fami-
liarib⁹ meis contuli. Insup
non ignorandū est ꝙ spirit⁹
propheticus non sēp presto
adest ipsis ꝓphet[?]: sed abit/
ꝛ redit ꝓ sancti spiritus vo-
luntate: nec cū p̄sens est oīa
reuelat sed plura vel pau-
ciora ꝓut vult. Sic Nathaz
ꝓpheta edificationē templi
Dauid ex proprio spū suasit
dicēs ei. Omne qđ est ī corde
tuo vade fac: quia dñs tecū
est. Postea iubēte spiritu sā-
cto dictum suum reuocauit.
Sed quidaz stolidi me allo-
cuti iactarunt ꝙ dum mecuz
colloquerētur/eorum cordiū
arcana non nouerim: ac si in-
ferre velīt: ꝙ quilibet ꝓphe-
ta par deo sit: ꝛ omnia noue-
rit. Erratis nesciētes scriptu-
ras neque virtutem dei. Ma
gnus ꝓpheta Helyse⁹ quan-
do ipsum adiuit Sunamitis
cui⁹ obierat fili⁹ ait. Anima
ei⁹ in amaritudine est et do-
min⁹ celauit a me: ꝛ nō īdica

uit mihi. Multi quoqꝫ ad me tẽtãduꝫ accesserũt quoniã iter pdicãdũ dicẽtẽ audierãt: ꝙ astutia sua fallere me nõ possent: nec intelligebãt illis meis ṽbis hoc me voluisse signare: ꝙ scilicet ad pdicandũ incõuenientia suis artibꝰ me inducere nõ possent. Quicquid enĩ in pulpito pronũtio prius in trutina orationũ / ꝛ scripturarum rationunqꝫ naturaliũ: aut experiẽtie: aut fidelissimorũ testiuꝫ librare consueui. Nõ autem id propterea dixerã: quoniã mihi secreta suorum cordiuꝫ celare non possent: quorũ solus deus scrutator est. Et licet multi ĩ rebꝰ alicuiꝰ momenti: vel põderis me decepisse arbitrati sũt: fraudes tamẽ coꝝ sepe anteqꝫ eos audireꝫ: sepe vero post nõ me latuerunt. Cuiꝰ rei testes esse possũt nõ tãtũ aliqui ex domesticis meis: quibꝰ hec secreto cõmisi. sed ipsimet fraudulenti: qui suas machinatiões dissolutas ꝛ dolos detectos fuisse cognouerũt. Hãc tamẽ obiectionẽ parti a nõnullis religiosis licet paucis emanasse reor: quos ex charitate admonẽs de latẽtibꝰ aliqbus ipsorum culpis reprehendi: Quorum aliqui incorrigibiles semper eas negauerũt. Que tamen ex manifestis signis / et iudiciis processu tẽporis plane facte sũt: quã quaꝫ illi nichilominꝰ adhuc pertinaciter ĩ sua proteruia persistunt. Alij vero nonnullis necessariorũ suorum cõfessi sunt me vera eis prodidisse: licet corã quibusdã aliis rursus idipsum erubescẽtes negauerint. Hic etiam error ex calumniatoribus processit mendacia multa fĩgẽtibus verbis nostris subtrahẽdo vel addendo ꝓ arbitrio suo: ꝛ sic tuorum errorũ me auctorem faciũt. Potest etiã hoc ab iis qui me pdicantẽ audierũt derinasse: qui verba nr̃a non acceperũt eo sensu quo ꝓlata fuerũt. Quare necesse michi fuit sepiꝰ eadem repetere. Et hac de causa scribere ĩstitui quicquid de futuris publice pdixi: vt oẽs q̃ pnũcisuerĩ intelligere valeant: ꝛ michi de cetero non ascribantur q̃ ne cogitaui quidem. Et demuꝫ vt sic defendatur a tot calumniis doctrina Christi.

¶ Tẽtator. Existimo ꝙ tibi iam plurimũ cõduceret filꝰ

re:factus es enī populi Florentini imo totius Italie fabula. Respondi: Studium meū est/deo non hominib⁹ placere:q2(vt īquit Apostol⁹) si adhuc hominib⁹ placerez/Christi seruus non essē. Nec sū adeo parui iudicij: vt nesciam oēs qui talia predicāt/a sapientibus huius seculi stultos haberi Quibus cū apostolo dicaz. Nos stulti propter Christū. Uos autem sapientes. Sed illo tēpore quo iusti stabunt in magna cōstantia aduersus eos qui se angustiauerunt/spero me auditurū voces horum sapientum qui sic dicent. Hi sunt quos habuim⁹ aliquādo in derisum ꝛ ī similitudinē improperij. Nos insēsati vitam illoꝝ estimabamus īsaniam ꝛ finem illorum sine honore. Ecce quomodo com putati sūt inter filios dei: et inter sāctos sors illorum est.

¶ Tētator. Si tantūmodo ridicul⁹ fieres:paruipēdendū esset. Sed insuper odio haberis ꝛ ī sūmo vite discrimine versaris. Meli⁹ itaq3 tibi cōsuleres si amodo desineres. Respōdi. Sicut p̄dixi:nō adeo insanio:quin sciaz ꝙ oēs increpare ꝛ nulli hominū cōditioni parcere/est odia cōtra se grauissima cōcitare. Sed tāto magis corroboror:quāto doctrinā/ cepta / et opera nr̄a similiora video doctrine atq3 operib⁹ christi Apostolorūq3 ꝛ sāctorū Prophetarū:q̄ ꝓpter veritatez ludibrio et odio habiti immanes persecutiones perpessi sunt/ꝙ predestinationis diuine signum est dicēte Christo: Beati erit ̄ cū vos oderint homines ꝛ persecuti vos fuerint et dixerit omne malum aduersum vos mentiētes ꝓpter me. Gaudete ꝛ exultate:quoniam merces vestra copiosa est in celis. sic enī persecuti sunt prophetas qui fuer̄t ante vos.

¶ Tentator. Satis iā noui: ꝙ neq3 ex ignorantia neq3 ex fatua sīplicitate peccas. Quoniā taliter obiecta nr̄a soluisti:vt ostēdas te nō leuiter ad dicēdum hec futura moueri. Quanuis autē alia multa oppon̄i possēt:tamen cū plurib⁹ atq3 difficilior ib⁹ respōderis/ facillime cetera cōfutares. Si igit̄ ista sic ex ignorantia non predicas cū ea multis erronea videbāt̄: Sequitur secunduz aliquoruz opinionem:vt dolose ad

conquirendam gloriã/digni tatẽ et opes talia cõfingas. Quod fili mi detestabile esset. Respondi & dixi. Licet me ore pprio iustificare:nõ liceat tamen ne Christi doctria calũnii patiat:qua potero modestia respondebo. Superi⁹ dixi q ppheticum lumẽ nequaq̃ iustũ facit hominẽ:& me quidẽ fateor peccatorẽ/& diuina mia idigẽtez. Sed notandum est hoc verbum dei ad Samuelẽ pphetã. Homo videt q̃ patẽt foris:de⁹ autez intuetur cor. Ideo qualiscunq̃ vita mea sit bona vel mala:sol⁹ deus nõ ali⁹ iudicare habet. Oẽs em̃ nos oportet presẽtari ante tribunal domini nostri Jesu christi: vt referat vnusq̃sq̃ q̃ gessit i corpore. Qui igitur de me ita sẽtiunt/meo iudicio sine fũdamento ducũtur:quia pectoris mei arcanũ et finalem predicatiõis mee intentionẽ rimari non possũt preterq̃ ĩ signis exterioribus. Ex quibus quãtuz capit hominis iudicium in eo q de me mala presumũt/ nulluz possũt educere fũdamentũ. Ni si (vt aiunt) finis meus bonus non est:cũ omne agens agat propter finez necesse fit vt posthabito deo finis p̃dicationis mee sit aliquod temporale bonum. Tẽporalia autẽ bona triplicia sũt. Qr aut sunt extra hoĩem vt sũt diuitie / honores/gloria/potestates/& dignitates Aut ĩtra hoĩez & i pte sensibili / vt robur:sanitas:forma & voluptas. Aut infra ipsuz hominẽ:& i ĩtellectuali parte sicut sciẽtia:eloquẽtia:et alie gratie grat̃ date. Oportet ergo ad pferẽdũ de me tale iudicium (cum eiusmodi hominib⁹ ea que latẽt i corde meo intueri nõ liceat)ipsos aliquod signũ extrĩsecuz ac manifestũ in argumentuz adducere:ex quo me horuz aliq̃d aut oĩa simul appetere cõprobarẽt. Sed nullũ vt reor veruz afferre poterunt. Ni dicere non possunt q diuitias querã:notissimum est em̃ me et cõfratres meos ad paruitatẽ & tenuitatez simplicis victus iuxta rectã normã ordin̄ nr̃i esse redactos: ita vt ciues vrbis hui⁹ testificari possũt nos in nullo p̃ter sobrie vite necessaria sibi esse molestos. Neq̃ potẽtuz & diuitũ amicitia aut familiaritate vtor:imo ĩ predicationibus meis sẽper illoꝝ effre

nat⁊ desiderijs restitisti. Et si sequamur iudiciũ carnis et sãguinis multũ queri de me possent q̃uis secũdũ spiritũ gratias agere deo deberẽt de operib⁹ que p me ipse in eorũ fecit vtilitatem. Rursus obijci michi non potest q̃ honoris ⁊ glorie sĩ appetẽs Nã vt prediximus ⁊ experti sum⁹ in annũciandis futuris / irrisio potiusq̃ honor ac q̃rit / maxime apud Magnates / apud quos aĩales homines ⁊ mundani sapiẽtes existimationẽ ⁊ gloriã adipisci conantur. Si quis em̃ ĩ gloria ⁊ honore finez cõstituat: ipsũ hec q̃rere apud inopez et ĩfimaz plebẽ vnde nichil emolumẽti sperari potest ⁊ a potentibus ludibrio ⁊ odio haberi sũme demẽtie esset Nec me ad dignitates ecclesiasticas aspirare dici rationabiliter potest. Nã scit qua via nr̃is temporib⁹ ad eas perueniatur. Ego autẽ eius oppositũ in predicationib⁹ meis seruaui: sẽper tamẽ generaliter ac de ijs q̃ publice patẽt locut⁹ sum nec quẽ q̃ particulariter aut nominatĩ vel per tales circũstãtias q̃ vnũ aliquẽ possent taxare notaui. Et nichilomin⁹ odiũ poti⁹ q̃ beniuolentiam eorũ ad quos eiusmodi dignitatũ collatio spectat aduers⁹ me cõcitaui. Nõ tñ idcirco ad illos recõciliandos ⁊ blãdiẽdos adduct⁹ sum: q̃d nõ obseruãt q dignitates p̃curãt. Adhuc ĩ bonis corporeis fũdamentũ sue opinionis habere non possunt. Non enim vacare possẽ voluptatibus qui id palam fieret maxime confratrib⁹ meis qui quotidiane vite mee arbitri / mos labores mẽtis ⁊ corpor⁊ optime nouerũt. Quod si q̃s nosset q̃ laborioũ sit vt cetera omittam solum predicandi on⁹ tot ãnos ĩ eadẽ ciuitate continuum: presertim cum intentione fructũ afferendi ⁊ desiderio salutis aĩaꝝ: lõge aliter sẽtiret: ⁊ quãuis forte min⁹ licere videatur cuiq̃ de se ⁊ de vite sue morib⁹ loq: tamẽ hoc michi ĩ p̃sentia cõcedatur et p̃ respõsiõe sufficiat: q̃ nichil in me deprehẽdi põt p̃pter quod predicationes meas ad finẽ bonoꝝ corporis / me ordinare iudicare liceat: ⁊ ideo inaniter loquũtur. Ceteꝝ in parte intellectiua fũdari nequeũt: asserentes finem predicationuz meaꝝ esse ostẽtationẽ sapiẽ

cie z eloquētie. Omnib⁹ eñ liquido constat q̄ simpliciter pdicē:q̄ q̄ sapiētie z eloquē tie fucos pror⁹ deuitē. Ne q̄ ego ista laudis mee grā dixi:q̄r in cōspectu dei i hoc non sū iustificatus. Sed vt ostendā calumniatorib⁹ do ctrine nr̄e immo christi eos sine fūdamento moueri:z iu diciū cordis qd̄ soli⁹ dei pro priū est sine euidentibus si gnis sibi arrogare:q̄ si tamē i laudes meas icidisse vide bor/cū Apostolo responde bo. In isipiētia dixi z isipiēs factus sū:vos me coegistis. ¶ Tētator Miror q̄ mali cie tue si⁹ na exteriora z ma nifesta neges apparere quā doquidē oīb⁹ inotuit te a cō gregatiōe obseruātie fratrū Lobardie separatū:isup se gregasti cōuētū sācti Mar ci Florētie z sācti Dñici Fe sularū et alia loca eis anne xa/ne obediētie subesses:ac veluti dñs durāte vita prio ratū tibi vēdicasti z hoc mo do pulchrū statū ad gaudē dū cōparasti. Respondi. Se parationē hāc solus ego fa cere nequiuissē absq̄ cōsen su fratrū cōuentuū pdicato rū qui plures q̄̄ cētū licet nō vno tēpore cōuētu. s. sā cti Marci puenlēte cōsēse rūt in vnū. Ut ex publico pa tet istrumē to. Hiq̄ oēs non existimandi sūt tā stulti aut mali qui discernerēt vtrum hec segregatio laudabilis/ vel dānabilis foret:cū maxi me pl⁹ sex mensibus hac de causa deuotas ad deū pces quater z quiquies i die ōgre gati celebrarent. Et ex effe ctu manifeste apparet sepa rationē hāc nō ad relaxatio nē sed ad restrictionē itēdis se. Nō enī ppterea a pfessio ne nr̄e obediētia declinam⁹: cui⁹ forma est:q̄ promittim⁹ obediētiā deo Vgini Marie z sctō dñico z magistro Ge nerali toti⁹ ordinis seu Prio ri aut alicui p̄sidēti gerenti locū Generalis. Ita q̄ pfes sio nr̄a obligat nos obediē tie Generalis:nō autē ōgre gationis Lōbardie. Et nos ita separati obediētie ipsi⁹ generalis subiecti sum⁹. Pro uincia vero etrhuscie iuxta nr̄as ōstitutiōes diuisa est. Prouīcia Lōbardie. Et vna naturaliter nō preest alteri. Sed olī cū ppter grauē pe stē/conuentus sancti Mar ci legitimo fratrū numero destitut⁹ sibi nō sufficeret re gimini cōgregatiōis Lom

bardie spōte se cōmisit. Nūc diuina gratia suppetante copioso fratruȝ numero ita vt sibimet gubernādis abūde sufficiāt / non est inconueniens ꝙ ad consuetum statum cōuēt⁹ ideȝ legitime redierit: q̄a cessante causa cessare debet effect⁹: ꝑserti cū mores Lōgobardorum ⁊ Thuscoꝝ inter se satis differant. Quod autē me priorem ꝑpetuuȝ statueri: alienū est a vero. Immo pōtificiū breue segregatiōis / mea opera ita īpetratū est. Ut scilicet prior expleto āno a die electionis sue cass⁹ ⁊ absolutus remaneat: et in arbitrio fratrū sit eligere quē ipsi maluerit. Quod annuatī obseruatur. Hoc insuꝑ anno institutus est per bienniū vicarius caput toti⁹ cōgregationis nostre: ita vt exacto biēnio cedat aliis et subdit⁹ sit more ceteroꝝ fratrū salteȝ ꝑ integrū sequēs biēniū: ⁊ tali ordine res sine dominādi facultate succedūt. Nēpe qui dominatiōis ābitu obediētiaȝ deserit: non se arctiorib⁹ regulis alligat. Sed liberiorē vitā q̄rit luxuiq̄ȝ esus et pot⁹ ⁊ indumēti dat operā / ac letā vitam ducit. Que in nostra cōgregatiōe minime cōspiciūtur. Sed reuera maxima concordia ⁊ charitas: q̄ cū ambitione non cōueniūt. Quia scriptuȝ est. Inter superbos semper iurgia sunt. Sed quia prolixū nimis esset afferre causas q̄ me ad separationē hāc iduxerūt sola hec dūmodo credatur ad ꝑsens sufficiat. Ueruntamen siue credatur siue nō credatur: eaȝ minime pretermittā sciens ꝙ coram deo veritatē dico ⁊ nō mentior. Nulla me ad hāc separationē ābitio nec voluptatis aut q̄etis corporalis studiuȝ impulit. Sciunt eni cōfratres Lombardi ꝙ neq̄ȝ honoris / neq̄ȝ q̄etis copia michi ī Lōbardia deerat. Sed diuine fuit voluntatis vt ita facerē. Et eodē lumine quo cetera futura ꝑ dixi: hanc quoq̄ȝ separationē aggress⁹ sū. Sic deus voluit: sic inspirauit: sic īpulit statuēs multa ꝑ nos ī partib⁹ Ethruscis operari / ꝑcipue Florētie. Quoꝝ aliqua iā facta perspexim⁹: reliqua breui ꝑspiciem⁹. Que nō nisi ꝑcedente separatione predicta fieri potuissent.

¶ Tentator. Si hoc diuine volūtatꝭ esse sciebas. Quid

op⁹ erat vt mendicatis secularium et humane potentie suffragijs pontificium breue ob separationē istam procurares?Respōdi. Cum Deus aliquid monet faciendū nihilomin⁹ vult pro conditione tēporum experiētia media tētetur. Sic ergo presētis tēporis ratio postulabat. Voluit quoque Deus difficultatem contradicentium maximā nobis opponi:vt se hui⁹ rei auctorem non homines isse indicaret. Testesque habeo cōfratres meos queadmodū in illa summa disceptatione ipsos exhortando sepe ita confirmabam : q scilicet si totus orbis nobis obsisteret:de victoria tamen securi essemus:asseuerans hāc esse dei voluntatē/sicuti denique demōstrauit effectus.

¶ Tētator.Hoc vnum tuas inficit responsiones : quoniā te statui et regimini ciuitatis Florentie iplicas:et videris appetere principatū quo tibi libet populum trahendo. Respondi.Quicunque me nouerūt:sciunt q antehac semper huiusmodi negocijs publicis abstinui:hac vice dūtaxat excepta. In nouo enim Florētine ciuitatis statu et in sūmo ei⁹ periculo videbatur officij mei esse cōsulere quomodo ea gubernanda foret. Nec tamē sine diuina īspiratiōe publice saluti vtilia et necessaria ciuib⁹ suasi:nō autē eos coegi. Postq vero bona regendi forma suscepta est/nouerīt oēs me postremo docuisse:vt ante oīa dei timorē sēp sibi pponāt:et ī cūctis rebus grauibus tractādis priusq aggrediātur orationes fieri pcurent:nec ad me vlterius veniant.Cupio enī ociū tranquillitatis mee sequi:nisi interdum Deus aliter īspirauerit vel me charitas ipsa coegerit:neque enim ab officio cōsulēdi requisit⁹ desistā. Null⁹ autē iuste qd hacten⁹ egi :carpere potest dicēdo forsitan. Nemo militans deo īplicat se negocijs secularib⁹ vt ei placeat cui se probauit:ī rebus enim tāti pōderis/atque etiam minoris plures sācti viri et potestatum et dominorum/populorumque curam pie suscceperunt:vt notum est sacrarum hystoriarum lectorib⁹. Unde etiam sancta Katherina Senēsis non obstāte muliebri sexu sepe pter cōmune bonum se publicis rebus in

terposuit: immo in tantū vt pro Florentinis ad summū pontificem Gregorium xi. A unionē vsq;: nec multo post ꝓ pontifice ipso ad Florentinos legationem susceperit: Hoc pacto Respublicas tractare propter pacem vniuersalē ⁊ propter homines ad iusticiā ⁊ bonos mores inducēdos: ac deniq; ꝓpter cōmunem aiarū salutem nō est se rebus secularibus iplicare (nec sic illa apostoli ꝟba sūt iterpretanda) sed est spirituales/ ac diuinas res populi procurare: vnunquodq; em̄ secundum philosophum dinominari a fine suo iustum est.

¶ Tentator. Ista excusatio admitteretur: si populum florentinum ad bonum aliquod regimē exhortatus esses Sed quod suasisti regimen videt prudētib⁹ ⁊ rerū peritiā atq; vsum habētib⁹ periculosū. Cōmittere enim rem tanti momēti moderamini plebis: ⁊ e manib⁹ eripere potētiū: sine graui periculo stare nō potest. Respōdi. Si regimē hoc recte cōsideretur bonū et naturale est populo Florentino. Nā omnis bona gubernatio ī tres species a philosophis diuiditur. Prima quādo multitudo ab vno solo plena potestate regit. Qui si iust⁹ extiterit: ea optima est. Secūda est. Paucorum potentum sapiētumq; administratio/ q̄ Aristocratia: id est optimatū potentat⁹ nuncupatur. Tertia vero est quādo ciuitas siue ꝓuincia multitudine ppl'i gubernat. Et hec politia vocatur. Que quidē ātiquo ritu Florētinis cōpetit: ⁊ hāc ipsi popularem regimē appellāt: vt vet⁹ cōsuetudo ex eorū magistratib⁹ ostēdit: quoꝝ singuloꝝ presertim illorum ad quos ꝓpria gubernatio reipublice spectat: quarta portio artificiū est. Nō itaq; plebis tantū: sed totius populi regimē est: videlicet oīm q ad ineūda officia habiles sūt: id est/ qui ꝑfinito quodā tēpore ciuilitatis mun⁹ obtinuerit Et qm̄ facile potētes quo voluerit plebē īpellūt: modū ciuitati dedim⁹ politici regiminis vel plaris quo ꝑuato nemo post hic potēs tua a vi opū aut amicitiaꝝ poterit tyrānidē ꝯseq̄: ne nisi virtute ꝑditi extollētur. Securi quoq; ī sua ciuitate ciues degūt: nec alicuiquēq; iniuste liceuit opprimere: dabitq;

mod⁹ his maxime vnionis et pacis causaz. Quare tria tantū hominū genera vt sepe palaz feci: et experientia cōpertum est sup hac re cōquerunt. Ambitiosi scilicet viciosi ⁊ stulti: ⁊ nisi emēdētur: iam nō valebūt ita facile q̄s indigne appetunt gradū obtinere. Nec vero cōsonat: vt id regimē sit pniciosū. Nullo em̄ modo plebi sed nec absolute pp̄lo vel optimatib⁹ creditum est: sed q̄libet potestatē vel auctoritatē suā a generali consilio obtinebit: et mature q̄cq̄d deliberādum erit pōderabit. Nā eidē cōsilio nobiles ⁊ prudētes reb⁹ gerendis assueti interuenient: ⁊ in tāto hoim cōuentu rarus error committi poterit: maxime quādo modus hic regendi vsu tā validior ⁊ elimatior effect⁹ fuerit: nichil eni repente perfectum. Et quando demū oēs ciues habiles nō tertia pars tm̄: vt modo in consiliū conueniēt: sicut ipsi cōstituere intendunt. Quod nonduz executioni mandatū est pp̄ter defectū loci publici: tam numerosi cōuēt⁹ capac. Sēp igit integra rei potestas penes hoc cōsiliū seruabit: nec facile a spirantibus ad tyrānidē corrumpi aut vitari poterit / tāta ī vnum cōueniēs hoiz multitudo: corrūpi siquidē tā multos difficile ⁊ quodā modo īpossibile foret: maxime quia semp ante ei⁹ cōsilij examē accersiti a dn̄is collegę ipsorū cō·ulētur: deinde etiā cōsiliū rogatorꝫ ꝙ octoginta viri sēper fere ex primorib⁹ vrbis examini rerū occurrentiuz additi sūt: vt in noua reformatiōe huius regiminis cōtinet. Quibus adhibebunt in reb⁹ arduis iudiciū ⁊ examē aliorꝫ prudētū ⁊ probatoruz ciuiū. Hoc itaq̄ regimē quātomagis pcedit tāto mag a malorꝫ stultorꝫ īfectiōe ciuitas purgabit: oēsq̄ ciues honestā vitam ⁊ virtutē sequi cogentur: vt p id gn̄ale cōsiliū administratiōe sue cōditioni ꝯpetētes sortiātur / admissisq̄ ad eas solis sēsatis ⁊ dignis ciuitas ⁊ in tēporalib⁹ et in spūalib⁹ optime feliciterq̄ gubernabitur. Nec assi due diuersis ciuiū dissētiōib⁹ laborat (ꝙꝙ sit reip. pniciosenemīnē latet) ⁊ domi ciues securi q̄escēt: faciētq̄ ciuitatē ipsā virtutū ⁊ diuitiarū copia florere. Demuz ad

iustitiam fouendā nemo co-
getur: sed cūcti vitam / qua-
lis bonos & pfectos christia
nos decet / āplecti valebūt.
¶ Tentator. Ad summam
tue iste excusationes multo-
rum animis non quadrant.
Quia hypocrisis conceptus
suos caute tegere didicit.
Respōdi. Scio ꝙ cūctis ho-
minib⁹ satisfacere īpossibile
sit: quia nō est seruus maior
dn̄o suo. Nā cū Christ⁹ er-
rare nō posset: nihilominus
scribe & pharisei ipsū nō esse
seductorē credere non pote-
rāt. Mihi sufficit ostendisse
ꝙ iudiciū & murmur eorꝝ q̄
de cordis mei ītētiōe iudica
re presumunt / oīa exterioris
signi fūdamento prorsus ca
reat: ꝙq; ipsorū ꝟba ex non
bona radice ꝓcedāt. At ego
q̄dē tametsi me peccatorē
accuso / possū bonis rationi-
bus & fundamentis ostēde-
re res nr̄as a malicia non ꝓ-
uenire vt illi calumniant̄: cū
iam ostēderim⁹ eas ex igno
rantia non emanare. Primo
quidē quia de⁹ cōsentire ne
quitie & illam adiuuare non
potest: sed eā reprobādo sē-
per īfirmā efficit: ex predica
tionib⁹ vero nostris duo ap-
te cernūt̄ q̄ nō nisi a solo deo
fieri possunt: qui ex eis pba-
uit hanc nostrā doctrinā ab
ipso nō ab humana malicia
ꝓcessisse: vnū scilicet est ꝙ
magna pars eorū q̄ ꝓnūcia-
ui ad vnguē vsq; ad minimū
iota / iam verificata & adim-
pleta est. Alterū vero muta-
tio Florētini populi: qui ta-
liter a vicijs ad ꝟtutes & ad
bonā viuendi rationē se trā-
stulit: vt quilibet apte fatea
tur: nūq̄ recēti memoria ho-
minū parē eius in vtroq; se-
xu mutationē atq; sanctimo
niā & numero & merito ap-
paruisse. Insup reformatio ci
uitatis que apud oēs impos
sibilis existimabatur: nostra
rū ꝑdicationū monitis effe-
cta est: possē hoc loco pluri-
ma commemorare miraculo
digna in ipsa ciuitate ꝑ nos
dei gr̄a subsecuta: que causa
breuitatis omitto. Preterea
verisimile & verū est ꝙ de⁹
iust⁹ & optim⁹ parēs oīū bo-
nos poti⁹ vero lumīe q̄ ma-
los illustret: & malos potius
q̄ bonos ī errorē labi pmit-
tat. Cū ergo doctrinā hanc
oēs boni vrbis Florētine se
quantur / qui vero culpabilē
aut indignā christiano vitā
ducūt vel saltē nō bonū testi
moniū hn̄t / ipsā impugnāt

cōsentaneū est hanc doctrinā nō ab errore vel astutia: sed ab ipso deo originē traxisse. Nō est verisimile quin hec versuta malignitas tot annis quot Florentie vitā duxi/detecta fuisset: maxime cū Florentini super oēs homines callidissimi ꝛ vite aliene scrutatores curiosissimi sint: ꝑsertim cū michi ab iniquis multe insidie ꝛ calumnie instructe fuerint tā per religiosos et Presbyteros q̄ per laycos et cuiuscunq; ordinis homines confictis etiam excommunicationū criminationumq; litteris.

Quod si error aut dolus in nr̄is predicatiōib⁹ latuisset certe inquā in hunc vsq; diem celari nō potuisset. Sed veritas in difficultatibus sēper crescens ꝛ in pugna valentior insurgens eo ꝙ tunc magis elucescit / cuncta superauit. Et successiue magis adaucta/maiori nunc robore viget q̄ antea vnq̄.

¶ Tentator. Tādē vt vera loquar michi videreꝭ vt circa vitia et ṽtutes more aliorū predicatoꝝ īsisteres cōmunēq; eorum stilū sequereris: nec te singularē exhiberes. Nā hec futurorum diuinatio nullum animab⁹ fructū parit: ꝛ ostentationis poti⁹ q̄ veritatis aut probitatis speciē prefert. Respondi: Ab effectibus cause cognoscūtur. Cū ergo maxima vtilitas ad salutē animarū ex hac materia ꝛ ex hoc ꝑdicādi genere (vt oīb⁹ notū est) redūdauerit: patet hāc nostrā ꝑdicandi formā ꝛ has futurorū ꝑnūtiationes haud esse sicut tu dicis inutiles/ īmo vel maxime vtiles ac fructuosas. Homines enī ad penitentiam īducunt: ꝛ electos ꝑparāt ad futuras tribulatiōes equanimiter ferēdas/quia tela ꝑuisa min⁹ feriunt: et licet omnes ad deū nō conuertātur: tamē electi quorū gratia hec prenunciata sūt/multū inde proficiēt sicut scriptū est. Ostendisti ꝑplo tuo dura. Potasti nos vino compūctionis: dedisti metuētib⁹ te significationē vt fugiāt a facie arcus: vt liberētur dilecti tui. Quod si alij nō crediderīt: certe electi credēt in quoꝝ vtilitatē hec nobꝫ donata fuerunt/sicut scriptū est. Crediderunt oēs quotquot ꝑordinati erāt ad vitā eternā. Cū iā multū tēporis in huiusmodi dispu-

tatione cum tentatore cōsū psisse respiciens demum socias nostras vidi eas cōfabulari: et de me subridere: cōuersusque ad illas dixi. Qui sūt sermones/ quos confertis adinuicē: et estis lete. Respōderūt. Quia videris nescire quis iste sit qui tecū loquitur. Tūc ad dominū orationē ppi⁹ accedens rogaui vt michi indicaret q̄snam is esset. At illa. Tu te īplicuisti ī disputationē humane sapiētie: que stultitia est apud deū. Et ideo istū q̄ hactenus tecū disputauit nō agnouisti: verū dn̄e simplicitati te iunge: quoniā omnes inimici astutias ea optime nouit: et ideo quod cupis: ipsa docebit. Dn̄e igit hūc adherētī michi statī oculi aperti fuere: cognouique illum nō heremi monachum/ sed humani generis esse tētatorē. cū me colligens cū quatuor sodalib⁹ nr̄is dixi. Impie sathā nil tibi ast⁹ et artes tue proderūt: quibus simpliciū corda puertere/ et a fide abducere contendis: Nobiscū enī erit man⁹ dei valida: q̄ op⁹ suū crescere faciet. Tu vero cū angelis tuis tādem cōfūderis. Quib⁹ dictis repēte disparuit maxim̄ aera stridoribus īplens. Hic pacifice ceptū iter prosequentes ad porta paradisi puenim⁹: quā murus eminentissim⁹ preciosorū lapidum circundabat: videbaturque ambire vniuersum mundum: sup quē custodes angeli ī circuitu residebant dulcissime cantātes. Hec Esaye vigesimo sexto Capitu. scripta: vrbs fortitudinis nr̄e syō saluator ponet in ea murus: et ātemurale: nec mora ianuā pulsauim⁹. Tum illi subdiderūt. Aperite portas et ingredit gēs iusta custodiēs veritatē. Nostre autem comites eleuatis ī celum oculis respōderunt. Uetus error abijt: seruab̄ pacē: quia ī te sperauimus. Et angeli melliflua voce retulerunt. Sperastis ī dn̄o ī sc̄lis et ter nis: in domino deo forti ipetuum. Itaque timor pcul sit a vob̄: Desideria en: vestra īplebuntur: Et humana supbia confundet: Quia incuruabit de⁹ habitantes in excelso/ ciuitatem sublimem humiliabit: humiliabit eam vsque ad terram / detrahet eā vsque ad puluerē/ cōculcabit eā pes: Pes pauperis gress⁹

egenoꝝ:Et inter hec verba
sensim⁹ reserari valuas in-
tusq̧ cātari. Semita iusti re
cta est: rect⁹ callis iusti ad
ābulādū. Nos autē ad deuz
conuersi respondim⁹. In se-
mita iudicioꝝ tuoꝝ domi-
ne sustinuim⁹ te:nomen tuū
et memoriale tuuz in deside
rio aīe. Quibus ergo audi-
tis in feruorē vehemēter ex
citatus/vocez extuli dicēs.
Anima mea desiderauit te
in nocte:sed ꝛ spiritu meo in
precordiis meis de mane vi
gilabo ad te:cum feceris iu-
dicia tua in terra:iustitiam
discent habitatores orbis.
¶ Post hec ꝟba mox pate-
facta fuit ianua ꝛ immēso il
lustrati splendore mirabilia
vidimus. Quorum partem
in progressu nostri sermonis
narrabimus:
¶ Antequā īgrederemur:fa
ctus est nobis obuiaz sanct⁹
Joseph sponsus et custos ī-
maculate ꝟginitatis: illi⁹ ad
quā pro nostre legationis re
sponso tēdebamus: qui pri-
usq̧ nos īroduceret ait. Do
min⁹ vobiscuz. Nos contra:
bn̄dicat tibi dominus subdi
dimusq̧. Pater sancte qz spō-
sa tua ꝟgo ꝛ mater dei ī die
solēnitatis sue Annūciatio-
nis pro Florentinis aduoca
tiōis mun⁹ suscepit:ob recu-
peranda pmissa ppter eoꝝ
peccata subtracta: et intra
octauā significatū nobis fu-
it q̄ ī die octaue bona nobis
respōsa darētur:ī hac nocte
reuersi sum⁹ vt nobis rerum
particulariū ignaris aperi-
ant:q̄ leta noua populo Flo
rētino cratino mane nuntia
re possim⁹. Nobiscuz idcirco
pulchrū hoc mun⁹ detulim⁹.
Simulq̧ elegātissimā coro
naz quam domina gestabat
Simplicitas deterim⁹. Cu-
i⁹ forma talis erat. Tres cir
culi siue tres corone simul
colligate magnitudine ipa
res/ita gradatī scādebāt q̄
superior minor erat īferiori.
Prime id est infime Corone
circulus amplior duodecim.
gemmis p̄ciosis virore ias-
pidis in morem cordiuz hu-
manorū excisis connecteba
tur. Amplior vero pars cor-
dis inferius et auctior supe-
rius quēadmodum corona-
rū pinnule collocata erat:ꝛ
in imo margine cordiū:can-
ticum zacharie. Benedict⁹
domin⁹ deus israel. ꝛc. duo-
decī distinctū versiculis:ve
luti fasciola q̄dā siue redi-
miculū. Illa pari numero cor

da claudebat: deinde per vtraque latera cordium a Basi per summum cuspidis ad ipsam Basim reflectendo inscriptum erat: Aue maria: et in medio singulorum cordium nomen Jesus fulgentissimum radiabat. In cuspidibus quoque cordium singule Margarite supereminebant: super quibus duodecim verillula viridia erigebantur: et in eis duodecim priuilegia virginis deprecatoris verbis continebantur inscripta. Uidelicet duo relata ad patrem eternum.

¶ Primum enim Sponsa vera dei patris: quia deus pater et ipse eundem habent filium.

¶ Secundum Sponsa dei patris admiranda: quia sicut ab eterno pater filium in celo sine matre/ ita eundem ipsa in terris sine patre genuit. Duo alia ad filium referuntur.

¶ Primum Mater dei. Secundum mater sui patris. Nam dominus Jesus Christus filius eius est: idemque deus et creator omnium ipsam creauit. Duo per relationem ad spiritum sanctum id est sacrarium spiritus sancti singulare: quoniam ab ipso singulariter gratiis omnibus impleta fuit. Item sacrarium ineffabile spiritus sancti: quia idoneam eam reddidit vt esset mater creatoris vniuersi. Duo illius virginitati competunt:

¶ Primum virgo virginum. Nulla siquidem virgo huic comparanda est: que nec mortalis/ nec venialis peccati maculam habuit.

¶ Secundum. Uirgo fecunda. Sola enim et virgo et mater est. Duo in comparationem triumphantis ecclesie et vniuersi orbis: Regina sola mundi: cum vera sponsa/ mater et sacrarium regis totius machine existat: qui deus est trinus et vnus.

¶ Secundum. Regina super omnes creaturas honoranda. Deo namque soli debetur honor latrie: tanquam primo principio et gubernatori rerum omnium: Beatis vero cultus tantum dulie tribuitur. Conueniens iis qui diuine beatitudinis sunt participes aut qui propter aliquam aliam dignitatem ipsius dei vices gerit. Sed quia preter hec gloriosa virgo mater dei est et honore ceteris sanctis longe excellit/ hyperdulia veneratur. Duo vltima priuilegia ecclesiam militantem respiciunt. Primum est dulcedo cordis iustorum: quia per eam gratiarum copiam a deo impe-

trãt ipsiusqꝫ amor fauo ⁊ mel-le suauior est: aīs et corpa ca-sta mirabilit̄ afficiēs. Secun dū. Spes pctātorū atqꝫ mise-rorꝫ. Eo illi⁹ nāqꝫ pces ⁊ meri tarij imperare sperant a deo misericordiā. Hec igit̄ duode-cim priuilegia totidem vexil-lul:: vt dictū est: ea iscripta sic erant. Sponsa dei patris vera ora pro nobis. Spōsa dei pa-tris admirāda: itercede ꝑ no bis. Atqꝫ in hūc modū siliter cetera. Supꝫ hac ꝑma corona secūda contractiori orbe: decē corda ex margaritis cādidissi mis mora inferiorū disposita continebāt. Quibus inscriptū erat i hymno cāticū virginis magnificat: in decem versicu-los pro cordiū numero distri-butū: ⁊ qꝺ libet eorū circūscri ptū habebat vnū ex decem le gis ꝑceptis. In medio quoqꝫ singulorūꝫ Rubinus cōsitus erat in sūmitate vero Carce-donius. Supꝫ quo vexillulum niueū cordi cuilibet isidebat: decē igit̄ hec vexillula inscri-ptionē decē petitionū nr̄aruꝫ ⁊ ciuitatis Florētie ꝯtinebāt Prima petitio talis erat. In oībus fiat sempꝫ dei voluntas Secunda. Ante oīa honorē et gloriā dei desideramus. Ter tia. Renouationē ecclesie peti mus. Quarta. Salutem oīm fideliū optamus. Quīta. Pro salute aīarꝫ nr̄arū specialiter deprecamur. Sexta. Remissio nē peccatorꝫ populi Florenti-ni, q̄ promissiōes olim diuini-tus factas susplēderūt, expo-scim⁹. Septima Precamur vt flagella que populus meret̄, auerteātur. Octaua. Ut copia gratiarꝫ ⁊ ampla dona spirit⁹ sancti eidē ciuitati tribuātur. Nona. Petimus abundantiā diuitiarū ⁊ propagationeꝫ im perij: vt he gratie i alios quo qꝫ populos diffundant̄. Deci-ma et suprema. Ut q̄cq̄d boni hactenus promisit de⁹ in inte grum Florentinis restituatur. ¶ Huic secūde corone tertia minor supposita eminebat ex q̄ttuor cordib⁹ flāmātiū carbū culorū. In vno q̄qꝫ quorū cor-diū scriptū erat cāticū simeo nis, videlicet. Nunc dimittis seruū tuū dn̄e: in quattuor ver sus: similiter distributū. Circū qꝫ illa, quattuor euāgelistarū noīa singlis singlis referebāt In medio vero vnum quodqꝫ eorum coruscantē crucem: et in vertice topasiū ꝑferebat su perpositis totidē flamme sen-tibus vexillulis. Quorum in primo legebatur. Custodiam angelorum vrbi Florētine pa

stulam⁹. In secundo perfecto-
ruz p̄sulum ⁊ prelatorū admi-
nistrationem flagitamus. In
tertio sanctorū p̄dicatorū do-
ctrinaz poscimus. In quarto
Numerosam cleri feruidi pres-
byterorūq; ⁊ religiosorum san
ctorū copiā petimus. Deniq;
sup hac cornulla cor vnum ex
multis paruulis cordib⁹ simul
iunctis mirifice cōglobatū: et
varijs distinctū corporib⁹ emi
nebat: cū illo dn̄i verbū circū
datum erat. Hoc est p̄ceptuz
meū vt diligatis inuicē sicut
dilexi vos. In hoc cognoscēt
oēs q mei estis discipuli: si di
lectionē habueritis adinuicē.
In vertice aūt cordis huius/
pulcherrima Smaragd⁹ ruti
labat talibus insignita verbis.
Est eis cor vnuz ⁊ aīa vna in
dn̄o. Eidem Smaragdo par-
uus crucifixus p̄fixus erat cū
vexillulo sic īscripto. Fiat pax
in virtute tua ⁊ abundantia in
turribus tuis. Propter fratres
meos ⁊ proximos meos loque-
bar pacem de te. Propter do-
mum domini dei nostri quesi
ui bona tibi. Radij autem au-
ri purissimi circunlustrantes
has tres coronas ⁊ oīa simul
decentissime connectebant.
Hoc itaq; munus est: qd eter
ni regis maiestati per manus
gloriose virginis matris decre
uimus offerre pro impetrāda
diuina misericordia: et pro re
integrāda promissarū nobis
gratiarum restitutione.
¶ Integrauit nos Joseph qd
significare ⁊ huius corone my
sterij. At ego respondi. Scio
mi pater id a te non ignorari.
Sed quoniam ad maiorē no-
stri consolationem declarari
exigis: breuibus absoluaz Co
ronam hanc populus Floren-
tinus virgini matri dei sponse
tue consecrauit: pro recuperā-
dis gratis olim sibi promissis
Primo canticuz zacharie vel
si qui ipsum ignorarent: pro eo
symbolum fidei videlicet.
Credo in deum patrem dein
de duodecies. Aue Maria.
Hic ipsius sponce tue dilecte
canticum Magnificat anima
mea dominum: et vltimo lo-
co canticum Symeonis. Nūc
dimittis seruum tuum domi-
ne quotidie deuotissime pero
rantes. Nec ipsam coronam
lingua tantum: sed corde et o-
pere perfecerunt. Primus er-
go virentium cordium circu-
lus insipientes significat qui
nouissime penitentiam cuz vi-
riditate fidei agere ceperunt:
vniones vero superuenientes:
conscientie eorum purgatinez

ostenduntːsiquidem desiderā-
tes in spiritualibus proficere
deo corda offerunt prose et ꝑ
tota ciuitate rogantes: quem-
admodum in vexillulorum ti-
tulis significantur. Secundū
candidissimarum margarita-
rum orbis proficientes desi-
gnat: qui non tantum a con-
scientie reatu mundi: sed etiā
a terrenis affectibus liberi di
ligentissime diuina obseruāt.
Audimus medios cordibus
affixus eorum charitatem os-
tendit. Calcedonius in sum-
mi ate locatus operationes
amores flagrantes indicat: et
bona que prebēt proximis ex-
empla virtutum quibus mul
ti peccatores cōpuncti ad pe
nitentiā ita dicuntur: sicut per
Calcedonium solis repercus-
sione ferue factū palee attra-
huntur ideo digni sunt: vt de
petitionibus in vexillulis ex-
positis exaudiantur. Tertia
corona cordium ex carbuncu-
lis in morem flamme noctem
illustrantibus perfectorū est:
qui q̄uis perpauci sunt: omnes
tamen omnino succensi amore
vehementer ardent. Non so-
sum precepta. sed etiam con-
silia euangelica obseruantes
et in medio pectorum rubram
crucem gestāt desiderio mar-
tyrii: quod ꝑ Christi noīe ex op-
tant Topatius cordibus sup
positus q̄ colorē auri purissi-
mi ⁊ celestem claritatem obti
net: dumq̄ radiis solaribus op-
ponitur: gemmarū oīm splen-
dorem exuperat: operationē ⁊
doctrinā perfectorū a christo
Jesu sole iustitie irradiatā si-
gnificat. Propterea ii non nisi
res eximias ⁊ spiritales depo
scunt. Cor ex multis composi-
tum in supremo corone verti-
ce eminens concordiā ⁊ chari
tatem iustorum oīm represen
tat simul ꝓ publicē pacem in-
ter ciues nouissime sanctant.
Quam cum primus facere ne
glexissent iratus deus illis de-
stinatus gratias subtraxerat:
Nūc autē postq̄ rem ipsi deo
gratam scilicet pacē pepige-
runt in integrū ea beneficia re
stitui deprecantur. Ex smarag
do supremo cordi super loca-
ta innuitur spes consequēdi a
deo viriditatē vite eterne: ⁊ in
hoc seculo gratias ꝓmissas.
Radiorū aūt aureorū cōten-
tus ⁊ ordo consensum et ordi-
nem inchoantiū ꝓficentium:
et perfectorū in operibus ⁊ ora-
tionibus eorū attestatur. Nūc
sanctissimus senex Joseph hila
ri vultu apphēsa dextera mea
nos introduxit ⁊ occulto ianua

dixit. Felix sit iter vestrũ: Esto
te leti nam sicut dictũ fuit vo
bis grata noua accipietis.
Eleuatis autem oculis cõspe
ximus amplissimum pratum
amenis paradisi florib⁹ refer-
tum in quo vndiqꝫ viui ꝛ chry
stalini fõtes placido murmu
rescaturiebant. Illic innume
ra mãsueti gregis multitudo
sicut agni niuei ꝛ armillini: cu
niculi quoqꝫ: ꝛ ei⁹ generis cã-
didiora niue aĩalia inoxia in-
ter varios flores ꝛ ꝟtutes her
bas mira voluptate iuxta fluẽ
tes aquas colludebãt. Hinc
frõdose diuersi generis arbo-
res: floribus et fructibus orna
te. In quarum ramis auiũ di-
uersi coloris ingẽs copia huc
et illuc miro ordine volitãtiũ
dulci modulamine cõcinebat
In media igitur regione vidi
excelsum thronum qualis ter-
tio libro Reguũ thronus Sa-
lomonis describitur in hunc
modum. Fecit rex Salomon
thronũ de ebore grandem: ꝛ
vestiuit eũ auro fuluo nimis:
qui habebat sex grad⁹ et sum
mitas throni rotunda erat in
parte posteriori ꝛ due manus
hinc atqꝫ inde tenẽtes sedile/
ꝛ duo leones stabãt iuxta ma
nus singulas ꝛ duodecĩ leon-
culi stantes super sex gradus
hinc atqꝫ inde. Non est factũ
tale opus in vniuersis regnis
Super quo throno speciosis-
sima ꝛ gratissima domina resi
dens: infantẽ sole splendidio-
rem gremio fouebat et super
vtriusqꝫ verticem admirabile
lumen irradiabat fere mediũ
inter celum ꝛ terram ex trib⁹
faciebus emicans ꝛ vniuersũ
orbem illustrans. Videbatur
qꝫ trina illa facies ipsi⁹ admi
rabilis domine intuitu sũmo
pere delectari: ꝛ eã plusqꝫ oĩa
que in meo cõspectu erant suo
lumine perfundere: eidẽqꝫ pa
riter ac filio summa iocũdita
te ꝛ festiuitate gestiẽs arride
bat: ita vt mortali lĩgue expri
mere ĩpossibile sit. Omnis eñ
leticia et iubilatio earũ facie
rũ in filiũ et matrem prorsus
intẽdere videbatur. Infinita
ministrorũ multitudo: res vi
su stupẽda: circa thronum or-
dine astabat: cuius admirãdo
conspectu attonitus et tãtam
lucem pro humana imbecilli-
tate ferre nõ valẽs statim ce
cidi in faciẽ meã: Sed ab an
gelo custode meo ꝛ a duce no
stro Ioseph refocillat⁹ ꝛ ere-
ctus impedes rogaui ducẽ ip
sũ vt tanti sacramenti myste
ria mihi apperire dignaretᷣ q
gratissime ita respondit. Hoc

est mysteriū renouationis ec-
clesie in vniuerso mūdo: q̄ mul
tos annos mortalibus prenun
ciasti. Muri preciosis lapidi-
bus ꝯstructi designant docto
res p̄dicatores et prelatas oī
virtute preditos: q̄ tunc tēpo-
ris ecclesiam turbabunt. An-
geli super menia dispositi: indi-
cant p̄latorum cum spiritibus
angelicis familiaritatem futu
ram quorū custodia ipsi p̄lati
muniti illuminabunt. Porta ve
teris et noui testamēti factaz
scripturam significat p cuius
fidē quilibet fidelis christian⁹
intrat ecclesiā. Flores p cam-
pū varij: virtutes q̄bus reple-
bitur mundus figurāt. Riuuli
aquarū sunt diuine gratie que
tunc effluent: sicut scriptū est
Omnes sitientes venite ad a
quas. Et item. Qui sitit: ve-
niat ad me & bibat. Et iterum
Qui vult accipiat aquaz vite
gratis: et qui biberit ex aqua
quā ego dabo: & nō sitiet ieter
nū Sed aqua quā ego dabo
ei: fiet ī eo fons aque salientis
in vitā eternā: animalia īno-
xia disignant xp̄ianos in ope-
ribus actiue vite constitutos.
Qui tunc vitā adeo simplicez
ducēt q̄ opes & tēporales fa-
cultates parui faciēt et inter:
virtutes & xp̄i charismata ex
ultabunt. Aues Christianos
significāt & religiosos ꝯtēpla
tioni deditos q̄ sup arborum
ramis: id est ī culmine ꝟtutū
diuinas cōcinent laudes: & pē
nis ītellect⁹ p ecclesie & scrip
turam sacramenta assidue di
uina cōtemplabunt. Mirabi-
lis ille Thronus cū astātium
ministrorum ordine: triūphā-
tem p̄tēdit ecclesiaz: q̄ hac re
nouatione tm̄ letabit: q̄ ī spe-
cta Christianorū ī carne āge-
lica vita dignabit īclinare se
et cōuersari cū eis nō inuisibi-
liter solum: sed etiaz p corpo-
rei vis⁹ speciē: vt de prisca ec-
clesia legit. Lumen ex trib⁹ fa
cieb⁹ emicās sāctissime trini-
tatis ymago est: q̄ vniuersum
orbē radijs suis illustrat: spe-
cialiter tm̄ amplioub⁹ donis &
singularibus p̄rogatiuis hu-
manitatez Xp̄i cumulauit: de
hinc matrem ipsi⁹ gloriosaz:
quā in throno sedere cōspicis
Christi īcarnationē repsentā
tem: quā ipsa annūciationis
solēnitatis repsētat Thron⁹
ipse demōstrat singulare ꝟtu
tum ornamētū matri ab vni-
genito suo dilecto collatum.
Ebur eñ candidū purissimaz
ei⁹ ꝟginitatē refer: cū ꝓpter
elephāti castitatē tū ꝓpter os
sis ei⁹ cādorē. Propterea cris-

ptum est Fecit rex Salomon thronū de ebore grādem. Salomon interpretatur pacific⁹ quod saluatori nostro conuenit/ qui verā pacem detulit in terras. Ex copia auri throno circūpositi ipsi⁹ virginis charitas immensa demonstrātur ideo in textu sequitur. Et vestiuit eum auro fuluo nimis. Summitas throni rotūda cōtemplationē indicat: quam ipsa virgo de diuinitate habebat initio ₇ fine carente: Subditurq₃ in parte posteriori: q2 mater hec dum in carne mortali vitam ageret deum facie ad faciē non intuebatur. sed per similitudines creaturarū ipsum contemplabatur: quemadmodum dixit deus Moysi Uidebis posteriora mea: faciem autem meam videre nō poteris: licet credendum sit ꝙ quādoq₃ adhuc ī vita mortali diuinam essentiam viderit sed iuxta communiorē eius vite mortalis consuetudinē nūc loq̄mur. Sed ille throni hūilitatem significet: que om̄ virtutū est fundamentū: due manus sed ile tenētes g me sunt cognit: ōes scilicet dei ₇ sui ipsius quib⁹ tanq̄ manibus humilitas immobiliter retinetur deo leunculi iuxta manus: in prosperis et aduersis fortitudinē figurāt que per humilitatem mortalibus cōcedit. Gradus q̄bus thronus scanditur: indicāt merita diuersa sanctorum: que virgo gloriosa lōge supergressa est: duodecim leunculi hinc atq₃ inde sup sex gradibus: sanctos veteris ₇ noui testamenti insinuāt: illi ī vnanimiter laudātes ₇ magnificantes: quos iuxta singulorū ordines tibi in pgressu nostro per partes declarabo. Uidebisq₃ nō esse factū simile opus ī vniuersis regnis. Hos igitur iter sermones ad throni ppi⁹ accedēs ecce vidi aduenientē innumerabilē multitudinē infātiū. ī albis cū cādidis ₇ odoriferis flosculis in manu⁹ ₇ circū tēpora a deo minutis atq₃ per lucidis: vt margarite ₇ gēme poti⁹ q̄ flores viderent̄ q̄ summa cū iocūditate canebāt Laudate pueri dn̄m: laudate nomen dn̄i. Sit nomē domini benedictum ₇c. Et interrogatus a me Joseph quinā essent Respōdit. Nonne in zacharia legisti: Platee ciuitatis Hierusalē complebunt̄ infantib⁹ ₇ puellis ludētibus in plateis eius. Hi sunt infantes qui per parentum fidem vel sacrificia in lege nature: aut per circum-

cisionem lege scripta ab Abra
he Circuncisione incipiendo
aut per virtutem baptismatis
in lege gratie saluati sũt. Illi
autem honorabiliores cicatri
cibus fulgidi ⁊ rubentib⁹ flo:
sculis ornati sunt innocentes
propter Christum ab Herode
trucidati propinquãtes igitur
illos salutaui ⁊ dixi. Addiciat
domin⁹ super vos o pueri san
cti scilicet gloriam corporum
vestrorũ super vos ⁊ sup fra-
tres vestros. Qui respõderũt
Benedicti vos a domino qui
fecit celum ⁊ terram: dixerũt
q̃z. Cur vos mortales ad nos
immortales venistis. Respon
di me oratorem esse Florenti-
norum rem: simul oẽs ⁊ q̃d mi
chi cause esset aperiens. Rur-
sus ipsi. Nisi conuersi fueritis
et efficiamini sicut paruuli: nõ
intrabitis in regnum celorum
At ego. Omne datũ optimũ
et omne donũ perfectũ desur
sum est: p nobis itaq̃z orate vt
ita fiat. Tunc plenis manib⁹
flosculos candidos corone no-
stro supersperserunt dicẽtes.
Hec sunt orationes nostre que
adoptatas vobis gratias im
petrandas adiumento erunt
predicabimur q̃z vt in ciuitate
florentie deo duce pueri bene
instituãtur i religiõe Christia
na ⁊ in amore Jesu christi qui
nostri gratia ob ineffabilẽ bo
nitatem suam: ⁊ ipse infantiã
subire dignatus est. Sicq̃z ali
quot eorum nobiscũ relictis:
ceteri a nobis digressi vultib⁹
in sanctã trinitatẽ intẽtis cur
uatisq̃z genibus supplicabant
Nos vero pcedentes ad gra
dus throni puenim⁹: vidimus
q̃z ante primũ gradum ingẽ
tem multitudinẽ virorũ ⁊ mu
lierũ vaccinijs tenuissimis in-
star gemmarũ redimitam in
gyrum circa thronũ inter vi-
rentes herbas et amenos flo:
res residere. Interrogantiq̃z
mihi. Qui sunt hi dñe mi: Di-
xit Joseph. Sunt vtriusq̃z se:
xus cõiugati: qui pie casteq̃z ĩ
matrimonio vixerunt: et ideo
vaccinijs ornati sũt. Licet ei
in administratione terrenarũ
rerũ fuerint: quib⁹ ppediti se
mortales tãtũ attollere nemo
nequeũt: quantũ q̃ vitã in ce
libẽt ducũt tamẽ affectu suo
ab ipsis terrenis remoto: sũm-
mã pturũ fragrãtiã i orbe ven
diderũt istar hmõi redolẽtis
viole: q̃ q̃uis nõ in altũ cõcre-
scat: g ata tñ et odorifera exi-
stit. Quos ergo a dextra leua
q̃z iuxta pmũ gradũ sedere cõ
spicis: in causa tua potissimos
aduocatos habebis: teq̃z alio

rum omnium noīe alloquentur: A dextera quidem beati Joachim ⁊ anna gloriose virginꝭ Marie parētes primi cōspiciunt. A leua sunt beati za charias et Helisabeth sancti Joannis Baptiste parentes. Quot vt vidi summa veneratione salutaui dicēs. Adijciat dn̄s sup vos: sup vos ⁊ sup filios vestros. At illi responderūt. Benedicti vos a dn̄o: q̄ fecit celū ⁊ terrā. Expositaqꝫ eis profectionis me causa et corōe mysterio: post suaues sermōes quesiui suarū orationū suffragia. A quibus mox pulcherrima duo serta p exigua vacinijs cōtexta brasibꝰ duorū cordiū primorū applicata fuere: dixerūtqꝫ: hec sunt orationū nostrarꝫ monumēta que vos adiuuabūt. Rogabimus quoqꝫ vt ꝯcedat deus ciuitati Florētie em̄ gr̄e: vt ibidē cōiugia casta ⁊ īmaculata seruentur pro reuerentia tanti sacramēti: per qđ Christi ⁊ ecclesie vnio significat. De hinc ex toto agmie q̄tuor illi nos secuti sunt vt suo nos fauore ꝓferētur reliqui aūt eorꝫ comites p̄cibꝰ se deuotissime dediderūt Ascensuri igitur primum granum conspeximus vtriusqꝫ sexus multitudinē eminentiorē prima albis ornatā violis p̄uulis ⁊ in morē gemmarꝫ rutilētibus quas a Sario florum fragrantia plerīqꝫ eodē noīe vocāt: sciscitātiqꝫ mihi q̄ sunt hi dn̄e mi. Sanctus Comes ⁊ pater Joshep ait. Hi sunt viri ⁊ mulieres: qui amisso virginitatis flore/ aut viduitatis: aut castitatis sctā iura īuiolabiliter seruarꝫ: ideoqꝫ violis predictis albis nō lilijs decorantur. Primarū ab vtraqꝫ manu altera et sancta Anna vidua Phanuelis filia. Altera Maria Magdalene p̄cipue aduocate vestre ⁊ suo cetu in vestrū subsidiū dilecte. Quibꝰ salutatis eorūqꝫ simul oratiōibꝰ impetratis: re tn̄ prius exposita: oblata ab eis fuere nobꝫ duo ex p̄dictis violis niueis sertula. Et duobꝰ cordibꝰ primis corone applicata dixeruntqꝫ. He sunt oratiōes nostre: q̄bꝰ deū precamur: vt viduis vtriusqꝫ sexꝰ: ⁊ oībꝰ q̄ quouis modo virginitatis liliū amiserūt in ciuitate Florētia castitatis munus infundat. Relictisqꝫ in oratione comitibꝰ/ sancta Anna et sancta Maria Magdalene nos secute sunt. In secundo gradu eminentior ordo virorꝫ ⁊ mulierū cādidissimis lilijs redolens circuꝫ thronuꝫ

videbat. Et conuersus ad Ioseph dixi. Qui sũt isti dñe mi? Respondit. Hi sunt virgines vtriusq; sexus. A dextris sancta Katherina martyr: a sinistris btã Katherina. Senẽsis peculiares aduocate vestre residẽt q̃ more pdicto a nobis salutate ꝛ ĩ fauorẽ nostrũ exorate duo serta liliorũ renutissimorũ: sed mire olentiũ appenderũt: pollicẽtes se summum deuz precaturas vt virgines Florẽtie illibatã pfecte seruarẽt ꝛ dedicarẽt Christo virginitatẽ: oratiõibusq; alijs nos ambe Katherĩe comitari sũt. Tertium gradum sanctus zenobius ꝛ beatus / Anthonin⁹ presules ꝛ pastores Florentie primi possidebãt: q̃ grad⁹ sacris ecclesie doctorib⁹ dicat⁹ erat: ijq; oẽs florib⁹ hyacint⁹ qui vulgo flores alisij dicuntur: celestẽ cõtemplationẽ suo colore significãtib⁹ coronabãtur: q̃ post dulcia colloq̃a exigẽtibus nobis coꝝ pces pariter duo ex ei⁹ modi florib⁹ serta: duobus corone cordib us addiderunt/ supplicantes vt sancti pastores ꝛ illustrati de super doctores ac feruidi predicatores Florentio concederentur. Quarto gradu nostro aspectui oblatus est ingẽs numerus preferens occisoꝝ speciem q̃ tamen viuebant: splendidissimis ꝛ immorẽ stellarũ micãtib⁹ vulneribus insigniti erãtq; rubẽtib⁹ et pl̃cherrimꝭ rosis circũsepti hũc ergo sanctoꝝ victorissimũ exercitũ admirans interrogauit Ioseph Qui sũt hi dñe mi? Rñdit: Hi sunt q̃ venerunt in magna tribulatiõe: ꝛ lauerũt stollas suas in sãguine agni. Primi a dextera sanctus Stephanus prothomartyr: a leua sanctus Sebastianus residebãt. Ab illis igitur more solito salutatis et rogatis duo rubbẽtium serta rosarum subsequentibus corone cordib⁹ appensa fuere. Dixerũtq;. Hec nostri chori orationes significant: supplicabimusq; pariter oẽs vt promisse vobis gratie restituant: et ita diuino amore Florẽtinoꝝ animi succẽdantur: vt martyriũ pro christi noĩe subire nõ recusent. Quĩto gradu rari admodũ: sed ea glĩa atq; dignitate vt sua virtute ceteris pstare viderent. Querẽtiq; mihi q̃ sunt hi dñe mi. Rñdit Ioseph. Isti sunt viri scĩ quos elegit deus in charitate non ficta: ꝛ dedit illis glĩaz sempiternã. Quoꝝ doctrina fulget ecclesia vt sole luna: cãdiuores niue: niti-

diores lacte rubicũdiores ebo re antiquo Saphiro pulchrio res. vcȝ sancti Apl'i ꝛ euãgeli ste. Quorũ a dextera sanctus Joãnes dilectus dñi Jesu di scipul⁹/ a sinistra sctũs Marc⁹ dom⁹ fratrũ suoꝝ patron⁹ cause vr̃e ꝑcipue fautores ad sunt. Oẽs aũt rosis carnei co loris delicatissimi ornati erãt Candorem enim innocẽtie si mulqꝫ diuini amoris ruborem ꝛ suauẽ ꝟtutũ oĩm odorẽ ille indicabant. Ipsi ergo audita salutatione ꝛ obsecratione no stra duo serta ex eisdem rosis more alioꝝ corone addiderũt/ orantes vt̃ gr̃e ciuib⁹ Floren tinis ab ip̃o deo cõcedit vt per eos apostolica vita et ꝑmeue ecclesie ꝓfectio renouaret. Et hoc ordine duodecim corda il la virẽtia totidẽ diuersoꝝ co lorum sertis ornata fuere. Ne mo existimet sertorũ illoꝝ flo sculos magnitudine et corpu lẽtie hoꝝ iferioꝝ coequari: im mo or oñones valde spiritales significabant: ita tenues ꝛ gra ciles erãt flosculi ꝑdicti: ꝛ ser ta ex eis tam miro artificio ꝯ texta depẽdebãt: vt im posito diademate capiti nullã frõtis partẽ non mõ occupassent. ve rũ sicut polymita faciola co rone in orgini aptissime appli cata ornatũ auxissent. Sextuꝫ deniqꝫ gradũ cõscẽdẽtes vidi mus venerandã hoꝝ multitu dinẽ palmis ornatam: ꝛ more solitos iterrogãtes q̃nã essẽt Patriarchas ꝛ ꝓphetas vete ris testamenti eos esse accepi mus. Quoꝝ a dextris ꝑcursor dñi Joãnes baptista: ꝑcipu⁹ ciuitatis Florentie patronus ꝑsidebat. A sinistris vero Da uid ꝓpheta cythara psallẽs. Cõfitemini dño q̃m bon⁹: q̃m i seculũ mĩa ei⁹: Dicat nũc is rael q̃m bon⁹. ꝛc. Qui post cõ suetã salutatiõẽ nostrã duos nobilissimos palmaꝝ ramuscu los in argdinũ imitãtes nito rem dactylis omnĩ stos tenui ni mis instar lapidorũ ꝑciosoꝝ: hinc itaqꝫ inde corone affixe runt dicẽtes. Deo ꝓ vobis sup plicabim⁹: vt quẽadmodũ ꝑ unã radicẽ palma defigit i ter ram: in celũ autẽ dẽsam ꝛ am plã comã attollit: ita de⁹ Flo rẽtinoꝝ ciuiũ a os ĩspiret vt ru bus tñmõ celestib⁹ anhelẽt nec nisi iuxta necessitatẽ terre nis incũbãt. Jã oẽs grad⁹ cõ scenderam⁹ ꝛ ecce nobis spe ciosissimus iuuenũ chorus oc currit gestantiũ in manib⁹ co ronulas circumuolutas oreui bus chyrographis filo aureo alligatis: ex quibus coronulis

vndiqꝫ flāmule scītilare vide bātur: quos ego vidēs cōuersus ad Joseph dixi. Qui sunt isti dñe mi? Rñdit Hi sunt angeli custodes aīarū virorū: ac mulierū florērīe cōmemorātiū quorū legationē gentis: quiqꝫ orōnib⁹ hac de causa habitis coronā .xij. Aue maria pfecerunt. Et idō qlibet angelus credite sibi aīe coronulā deo offerandaꝫ defert. Per chyrographa singulorū verba ꝛ vota significant. Ex filis vero aureis charitas sc ntillātib⁹ orōnuꝫ feruor designatur. Inter illos angelos vnus se mihi magis familiarē ceteris ostendēs ꝑ priusqꝫ accedens ꝛ subridens ait ad sctm̄ senē ioseph. Quid cōmertij est nobiscū huic mortali hōi ꝛ pctōri. Cūqꝫ Joseph me leta frōte intueretur sūpsi aīm et dixi Quis est iste dñe mi? Et ille rñdit. Nunquid nescis q̄ est iste? Cui ego. Nescio dñe mi. Tū subridēs ait. Propter ei⁹ verba mente cōfusus es: hac de causa nō ipm agnoscis Tūc resumēs illū intuēdo: recognoui āgelū meū esse custodē assiduū ꝛ gubernatorem. Dixitqꝫ mihi. Quō tm̄ audes vt iter hos celestes ꝛ īmaculatos choros pctōr īcedas Cui rñdi. Non ego tātū aude rem nisi dñs vester ꝛ noster ꝓ nobis crucifixus fuisset. Uos angeli gloriari non potestis ꝙ de⁹ fact⁹ sit angel⁹: sicut nos gl'ari possum⁹ ꝙ deus factus sit hō. Queadmodū scriptum est. Nusqꝫ angelos apprehendit: sed semen Abrahe apprehendit. Inter hec iucunda colloquia ꝓpīquare Throno desiderabā ad salutandū gloriosam virginē matrē. Uerū cuꝫ mortalē me ꝛ vilē pctōreꝫ cōsiderarē: curuatis prius in terrā genib⁹ comitib⁹ meis hāc ad deū orationē habui ꝓ mīa ꝛ remissione pctōrū meorū impetrāda. De⁹ misereat̄ nr̄i ꝛc. Ut cognoscam⁹ in terra viaꝫ tuam in o bus gentibus salutare tuum. Tūc oēs illi angeli ꝛ q̄ nos comitati fuerāt sancti cum ceteris throno astātibus vsqꝫ ad ipsos beatos infantes flexis genibus dulcissimo cōtentu ꝛ deuotissimo affectu psallebāt. Confiteant̄ tibi populi deus: cōfiteantur tibi ppl'i oēs. Letētur ꝛ exultēt gētes: qm̄ iudicas ppl'os ī eqtates ꝛ gētes ī terra dirigis. Cōfiteant̄ tibi populi de⁹: ɔfiteātur tibi populi oēs terra dedit fructū suū. Tunc ego cū meis comitib⁹ subdidi. Benedicat nos de⁹ nr̄: bñdicat nos deus

⁊ metuant eũ oẽs fines terre: Illiquoq̃ cũ gaudio cõcluse rũt. Gloria patri ⁊ filio et spũi sancto. Nos vero. Sicut erat in principio et nunc et semper et in secula seculorum. Amen.

¶ Hac absoluta oratione vidi virginis thronum eleuari ⁊ in altum a deo tolli: ꝙ oculis meis repente dispauit. Ego autem nescio quo pacto: cum innumera illa beatorum societate ĩ medio prato prorsus attonitus ⁊ seminanimis remansi: putãs hoc errore me aut delicto aliquo factum. Quod perpendẽs Joseph dexterã meã apprehendit: et bono me animo esse iussit ⁊ ait. Noli expauescere. Altius eñ tibi ascendendũ est: quo te deinceps custos tuus angelus ducet. Et eius cure tum me reliquit dicens excelsiore loco responsa dari oportet. Orationi igitur iugiter intentus/ celũq̃ suspiciens ardebã desiderio videndi beatam illã in cuius aduocatione oĩs spes nostra reposita erat ⁊ ecce subito apertuꝫ est celum et mirabilia oculis meis apparuerunt: que explicare penitus impossibile fore credant hoĩes multum distare inter cognitionem alicuius rei ex eius visione: ⁊ eiusdẽ rei cognitionem ex aliorum relatione vel scriptis acceptam vt puta si quis Florentiam oculis perlustrauerit: alias vero ex descriptione aut narratione alicuius eam tantum cõceperit. Nonne inter vtriusq̃ notitiã interesse plurimum iudicabis. Multomagis in apparitione rerum celestium id cẽsendũ est: vbi ĩ numere circunstãtie particulares intuentiũ occulis occurrunt: quas calamo vel lĩgua enarrare aut describere supra vires ho s est ꝙ̃uis aũt hec spũalia sint: nobis tamen per corporeas species mysterijs plenas indicãtur: quorum partem: qꝛ oĩa vt prediximus significare impossibile foret: precurremus: ꝙ̃tũ suscepto operi sufficere videbitur. Suspiciens igitur in celũ vidi nouem angelorũ choros in orbes totidẽ distictos gradatim se pulchritudine et magnitudine excedentes.

¶ Nam licet infimus chorus mundũ quem colimus magnitudine sua ambiret: tamẽ ei proximꝰ pulchrior ac maior erat ⁊ sic deiceps vsq̃ ad supremũ quẽadmodum etiã in corporibus naturalibꝰ vt ĩ elemẽtis ⁊ spheris celestibꝰ suꝑiora ĩferioribꝰ ãplitudĩe ⁊ ꝑfectiõe pre

stant. ¶ Primus ergo nobis vicinior chorus amictu viridi denso seu sub oscuro ꝛ smaragdis ornatus erat. ¶ Secundus rubro colore ꝛ carbunculis decoratus. Tertius celestino indumento et saphiris. ¶ Quartus placido candore instar aque radijs solarib⁹ repercusse et berillis. Quintus bysso candidissima ꝛ onycib⁹. Sextus intexto auro ꝛ chrysolitis. ¶ Septimus viridi claro et iaspidibus. ¶ Octauus claritate celesti respersa auro purissimo et Topasiis. Nonus et supremus calore rubro pulcherrimo flāmantis et sardij. Et licet gemme omnes ille: vestiu3 colorē imitarentur tamē earum ꝛ a vestibus ꝛ ab inuicē distictio apertissime discernebatur tu3 ex ipsaru3 viuaciori et rutilātiori splendore tum et ꝑpter ligature nobilissimi atq3 admirabil3 artificij ꝛ ordis discretionē. Cui⁹ quidē artificij decore p sublimiores ordines gradatim magis excellebat. ¶ Hoc autem mysterium Ezechielis pphete. vigesimo octauo capitulo cōtinetur/ vbi a superioribus choris incipiēs dicit. Omnis lapis preciosus operimētum tuum. Sardius Topasius ꝛ Iaspis. Chrysolitus: et Onix et Berrillus: Saphyrus: Carbunculus: ꝛ Smaragdus. Super hos omnes choros vidi virginem matrē in throno sedentem sole inductam ꝛ a vertice ad plātas eiusmodi lapidibus preciosis ornatam que vt prediximus in cōmemorationē incarnati verbi īfantulū Iesum sole splendidiorē innumeris oīm generū gēmis mortalibus incongnitis ꝑditū: gremio gestabat. Sup oīa demū lux illa admirabilis trium facierum tanto lumine virginis Thronu3 perfundebat vt nisi qui supeminentē lucē vidisset ipsam virginē deum ꝓculdubio existimasset. Inde radij tā q̄3 riuuli viuentium aquar3 omni chrystallo ī meridie a sole repercussa nitidiores: per choros beatorū diffundebantur: Sic eni3 defficiēte vocabulo radios illos riuulis ꝯparare licet. A quibus nouē ordines illustrati ꝛ vt ita dixerim mirifice recreati ꝛ suauitate amoris calefacti: tanta iubilatione ꝛ alacritate tanq3 vehementi affectione vt humana lingua referre nō valeat. Nec laudib⁹ diuinis sociari poterāt cū ineffabili suauissimar3 vocum harmonia concinentes. San-

ctus. Sanctus. Sanctus dominus deus exercituum. Benedictus qui venit in nomine domini osāna in excelsis. Dehinc ad virginē se conuertentes dicebant. Tu gloria Iherusalē. Tu leticia Israel. Tu honorificentia populi nostri/ qꝛ fecisti viriliter et confortatum est cor tuū: ideo ꝛ manꝰ dñi confortauit te ꝛ eris benedicta in eternū. Ego tam suauissime harmonie ꝛ admirabilis lucis exuberātia deficiēs: rursus cecidi in faciem meam Sed angelus meus me cōfortatum erexit. Illum igitur interrogaui dicēs. Queñā sunt hec mirabilia domine mi. At ille respōdit Hi sunt celestiū hierarchiarum ordines quibꝰ mundi gubernationem deus commendauit. Prima itaque hierarchia deo propinquior: ipsius gubernationis ordines in ipso deo intuetur. Secūda eundem ordinem in causis et rationibus vniuersalibus cognoscit. Tertia vero ī particularibus. Et ideo prima: finem totius regiminis considerat. Secunda disponit quid faciēdum. Tertia exequitur in cōsideratione finis tria sunt necessaria. Primo inspicere ꝛ corā ante oīa illum semꝑ habere: ꝛ hoc ad thronos pertinet: qui nomen throni vel sedis idcirco habent: qꝛ puritate et sublimitate sua idonei sunt et apti ad suscipiendum regē eternū eiusq; illuminationes. Propterea claro viridi super induuntur: tanq̄ fecunda eternorum pascuoꝝ viriditate pleni iaspidibus etiā preciosis ornātur qui tincti velut floribus apparent: eorum puritatem in hoc significantes. Secundo necesse est finē perfecte cognoscere qđ ad cherubinos pertinet: qꝛ a plenitudine sciētie ita nominati sunt. ¶ Hi em̄ lumine pleni perspicaci acviuacissīa oculorum acie deitatis penetrant lucē: et ideo claritate celesti auro cōspersa propter ꝯtemplatiō est ꝛ sapientiam vestiti sunt eiusdēq; coloris. Topatios propter variarum rerum cognitionē gerūt. Tertio necesse est finem ꝑfecte diligere: qđ Seraphinis ascribitur: qui interpretantur incendium amoris enim incendio ardent sicut tanq̄ flammis ignei sunt induuntur ꝛ rubentibꝰ. Sardijs decorantur: ꝛ sic prime hierarchie mysteriū habes scđa hierarchia quid agēdū sit in vniuerso orbi disponit: in hac em̄ dispositione primum oportet

res ordinare: q̄d dn̄ationū est officium dicuntur autem dominatiões: q2 ab oī seruitute libere existūt: nec amore aut odio a iustitia declināt: sicut dn̄i tēporales ab ea declināt suarū passionum serui. Alia propter auro intexto fulgent et grysolitis q̄ aureum fulgorem habent: ⁊ ardentes scītillas emittere videntur Sicut enī aurū inter oīa metalla p̄ciosius micat ita iustitia princīpum inter alias virtutes p̄clarior scintillas bonorū operū in subditos emittit: que illos amore succedūt. Secūdo post rex ordinationē oportet excludere mala que īpedimēto esse possent: ⁊ hoc virtutes procurant taliter nuncupate q2 ītrepide maxima queq3 audēt ꝓpterea tenuissima ⁊ cādidissima bysso operiunt. q̄n vis eax ex magna puritate ⁊ arebus corporeis eleuatione atq3 distantias ꝓcedit: sicut videm⁹ in naturalib⁹ ꝙ quāto puriora et sublimiora sunt corpora maiorem quoq3 virtutem obtinent. Insuper Onychinas gēmas gestāt humani vngui colorē imittētes: q2 ab hoc ordine incipiūt angeli qui in ministeriū mittūtur: ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salutis. Nā3 superiores quattuor ordines ꝓpter ipsorum dignitatē ad inferiora nō descendunt Sed tantū q̄ prediximus exercent vnde ⁊ assistētes dicuntur: sicut scriptū est ī Daniele ꝓpheta milia milū ministrabāt ei ⁊ decies milies centena millia assistebant ei: Tertio post vniuersū dispositionē rex ⁊ post īpedimēta remota: opus est eas īferiori hierarchie cōmittere ⁊ particulariter ordinare q̄d potestatib⁹ ꝯpetit: q2 oīs potestas a dn̄o deo est: et q̄ a deo sunt ordinata sunt. Et ideo vestimēta eox colorē habent christallī vel q̄ cum reuerberant a sole Berilis q̄ sunt eiusdē coloris ornate. Adeas enī spectat claraz habere notitiā ordinādarū rerū: quā ab illustratione solis eterni consequunt: et hic ē secūde Hierarchie termi⁹. Tertia Hierarchia executrix est eorum que a secunda ordinata sunt. In executione vero aliqui spirit⁹ sūt duces et princeps prouinciaruz et ciuitatum qui inde vocantur principat⁹ vestibus celestis coloris et Saphiris adornati. Nam sicut celum cum suis syderibus seu stellis est vniuersalis causa inferioruz

ita hi sunt duces/ hoc ē primi eorū q̄ imperātur executione. Aliqui singulorū hoīm singuli curam exercēt: ⁊ hi sunt infirmi: quib⁹ a arum hominuz particularis custodia tradita est. Quelibet eñ aīa specialē angeluz custodem ⁊ gubernatorem habet. Hi itaqꝫ vestimētorum ⁊ Smardorum: que circūstantē aerez virere faciunt viriditate refulgēt: qꝛ mittuntur ad illuminādos aeris icolas viriditate supna: qua eos ita abūdare oportet: vt humanos intellectus illumīare possint. Aliq̄ inter principatus et angelos medij sunt. Quibus cōmittūtur q̄cūqꝫ publice vtilitatis curā gerūt: vt sunt p̄lati/ p̄dicatores/ doctores ecclesie: ⁊ hm̄ oī: ⁊ hi appellātur. Archāgeli secretiora q̄z āgeli reuelātes. Rubro igit̄ colore et perlucētibus carbūculis suo splēdore tenebras illustrantibus coruscāt: qꝛ charitate succensi mouentur ad caliginem mortaliū ꝓpellēdā: ⁊ ad secretiora mysteria reuelēda: Nūc igitur oīm hierarchiarum ordines ministeria et officia cognouisti. ¶ Notādum est aūt in predictis ꝙ ex varijs indumētis hec ministeria ⁊ officia ex lapidib⁹ vero preciosis diuersitas operuz sapiētie ⁊ cōtēplationis angeloꝝ designatu. Scire quoqꝫ debes q̄d in hac innumera multitudine singula officia et aliquas ꝓprietates īuicē distinctas habēt: que: quoniā mens humana nō capiti omittāt. Illud tamē nō ignores ꝙ quascunqꝫ ꝑfectiones ⁊ virtutes īferiores angeli habēt: sup̄iores easdez sub multo excellentius possident: Qui ꝓpter exuberātissimam charitatē: que ī celesti patria viget: q̄cq̄d a deo recipiūt īferioribus iuxta capacitatez suscipiētium īpartiunt. His ordinibus sublimior virgo gloriosa cuz vnigenito suo v̄tutibus oībus illis ⁊ gēmis p̄ciosis cumulata p̄stantius adeo refulget: vt nulla vis mortal' ingenij concipere queat. Lux trium facierū de super vniuersa irradiās sanctissime Trinitatis maiestatē representat q̄ omnia excedit in infinitum: ⁊ radijs dulcoreqꝫ suo serenissimam ⁊ iubilantissimaz reddit patriam illaz celestem sine satietate ⁊ intermissiōe laudantem ⁊ magnificantē ⁊ glorificantem deuz in secula seculoruz. Amē. ¶ Hac declaratione habita angelus conticuit. Nemo vero miretur si ī decla

randis proprietatibus et coloribus lapidum preciosorum, aliquid ab vsu moderno forte declinasse videatur. Quorundam enim lapiduz nomen forsitam mutatuz est angeli aũt homin:b⁹ loquũtur secunduz cuiuslibet q̃alitatẽ. Sciẽs itaq̃ angel⁹ meus me sacris scripturis iuxta antiquorum doctorum expositionem operaz dedisse: qui modo predicto de huiusmodi lapidibus scribũt: ita eorũ qualitates exposuit. His ineffabilibus reb⁹ auditis et visis penitus attonitus eram: non tantum ex admiratiõe magnitudinis pulchritudinis mirine ordinis: sed multo magis ex immẽsa beatoruz angelorum in nos charitate: considerata presertim eorum excellẽtia et humillima nostra conditione: quam minime dedignantur: immo nichil aliud q̃ nostraz salutem procurare videtur: ac si omne studiuz et delicias putẽt esse cum filijs hominum. Nihilominus scripturas recolẽdo min⁹ postea miratus sum: cum de illorũ dño scriptum sit: delicie mee esse cuz filiis hoĩm dum ego talia contemplarer: oẽs sancti qui in prato circa thronum apparuerant: me vidẽte inter ordines angelorum summa reuerẽtia et agilitate iuxta singulorũ dignitatez se receperũt. Soli beati qui noz primo comitati fuerit et angeli coronulas p̃dictas gestãtes apud nos remãserunt. Ego itaq̃ thronum virginis ĩ tãta sublimitate suspiciẽs: ad sanctaz illam societatem conuersus dixi: Uos sine adminiculo thronum conscendere potestis: sed ego miser quid faciam: quia corp⁹ quod corrũpitur aggrauat animaz. Et inter hec verba apparuit scala a throno ĩ terrã mirifice per angelicas manus preparata: itaq̃ angelus meus: Ecce scalam per quam non tñ corporea mole ascensurus es: Sed etiam mẽte per gradus virtutuz sicut scriptum est. Ibunt de virtute in virtutez: videbitur deus deorũ in Syõ. Cepit ergo solus ascendere per scalaz siue cuius opus sanctissima illa societas m. hi circũstãs pariter mecum scandebat. Atq̃ ad primũ angelorũ chorũ peruenimus sic eos salutauim⁹. Laudate pueri dñm: laudate nomen domini. At illi responderũt. Sit nomen domini benedictum: ex hoc nunc et vsq̃ in seculum. Nos contra. A solis ortu vsq̃ ad occasum lau-

dabile nomen dñi: Illi rursus Excelsus super omnes gētes dominus: et super celos gloria eius. Et nos. Quis sicut domi nus deus noster qui in altis ha bitat: et humilia respicit in ce lo et in terra. Suscitans a ter ra inopē: et de stercore erigēs pauperem. Et collocet eum cum principibus. cum princi pibus populi sui. Illi quoq. Qui habitare facit sterilē in domo: matrem filiorum letan tem. Nos demum. Gloria pa tri et filio et spiritui sancto. Il li vero. Sicut erat i principio et nunc et semper et in secula se culorum Amen. Hac decanta to psalmo iterrogauerūt que me illuc causa pduceret. Qui bus respondi me Florentini populi legatum ad thronum regine celorum profici: vt sci: remque bona noua eidem po pulo suo referre possem: cuius ipsa spiritualis aduocata est: ostendiq eis coronam dicens illam orationes totius popu li continere ornatam insuper esse et corot oratam ab omni bus sanctis paradisi: rogans et ipsi addere dignarētur ora tionum suarū suffragia. Tūc illi sciscitati sunt quid specia liter ab eis vellemus. Respō di. Et nos cum his socijs ve stris qui non comitantur fo getis deum vt committe vo bis anime in ciuitate Floren tino iuuāte ministerio vestro in corporibus sanctam et an gelicaz vitam imitetur. Quo dicto duodecim angeli a duo decim sui chori partibus e re gione duodecim chordiū pri mi circuli nostre corōe digres si ad nos accesserūt gestātes singuli singulas smaragdos/ quas ipsis duodecim chordi bus primi circuli in numeruz eorum tam apte affixerūt: vt nichil priori ornamento detra ctum sed magis fulgor et pul chrior ordo sit auctus: Quod orationū suarum: quas popo sceramus: pignus esse dixe runt: suauissime canentes pri mum versiculum decimunoni psalmi.

¶ Exaudiat te domin' in die tribulationis: protegat te no men dei Jacob. Transiuim' inde ad secundū chorum/ quo salutato more priorum: et ite rato psalmo.

¶ Laudate pueri dominum. et causis item itineris exposi tis rogauimus vt intercede ret ad deuz/ vt patresfamilias atque ecclesiarum rectores et prelati ceterique eiusmodi gu bernatores Florentie/ quoruz

ipsi curam gerunt boni & sancti essēt: recteq; sibi subditos gubernarēt: duodecim igitur ex duodecim sui chori parti bus/ sicut de priori diximus advolarũt: ac totidem preciosos carbunculos mediis chordibus dictis sigillatim affixerunt: per quorum diaphanitatem nomen Jesu mediis chordib⁹: et prediximus insculptum mirifice transpebat: dixe-ũtq; hec signa sunt orationum nostrarum prosequentes secundum versiculum psalmi. Mittat tibi auxilium de sancto: et de syon tueatur te. At tertium principatuũ chorum inde pervenimus: quos eodem more seruato precati sumus vt orationibus suis impetrarent: q; Florentie vicarios pretores & prefectos ceterosq; officia publica gerentes eo spiritu de⁹ repleret: quo iuste religiose et integre commissos sibi populos reherent. Votis itaque nostris annuentes duodecim saphiros pulcherrimas summitati chordium predictorum/ duodecim ex ipsis eo modo & ordine / quo et alii predicti/ coaptarunt: canentes tertium versiculum psalmi: Memor sit omnis sacrificii tui: et holocaustum tuum pingue fiat. Quartum ordinem similiter venerati sumus rogantes eum vt conformes sibi Magistratus adeo nobis obtinere qd omnia pertinẽtia ad virtutes et ad bonos mores bene disponerent. Quod gratissime pollicitus decem ex suis iuxta numerum chordium secundo corone cum decem berillis destinauit qui in extremo cuiuslibet cordis berillum vnũ pulchre inseruerunt subiũcto versiculo quarto. Tribuat tibi secundum cor tuum: et omne consilium tuum confirmet Ad quintum chorum dehinc transeuntes virtutibus reuerenter eo modo salutaris supplicauimus: vt magistratus Florentie constituti. Spiritu sancto replerentur: quo intrepide et zelanter coercentes & punientes reos iustitiam exequerentur: vt innocentes tute viuere possent: petitionem que hanc libentissime suscipiẽtes decem electos onyces per decem ex ipsis mediis chordibus addiderunt cantantes versiculum quintum. Letabitur in salutari tuo/ et in nomine di nostri magnificabimur. Ulterius progredientes sextum chorum. Dominationum reuerenter eadem repeten-

tes aditũms: rogauimusq; ta les per eorũ preces fieri ci. ues Florentinos: vt ex eis in supremum vrbis magistratũ deligi possint viri sapientes: et iusti: qui precipue diuino honori: et saluti animarum intendant: deinde bonum publicũ ciuitatis: totiusq; ditionis circa temporalia procurent. Decem igitur ex eis pro cõfirmatione petitionis nostre decem Chrysolitos summitati eorũdem cordium secunde corone inseruerunt: dicentes sextum versiculum. Impleat dominus omnes petitiones tuas nunc cognoui: quoniam saluum fecit dominus Christum suum. Pari modo salutatum septimum chorum exorauimus: vt ipso intercedente de religiosorum puritatẽ et simplicitatem in vtroq; sexu Florentie renouaret: Ex quo q̃tuor ad nos hylari fronte venientes totidẽ preciosissimos lapides iaspides in infinita p̃te quatuor cordium supremi circuli decẽtissime collocarũt: septimum versiculũ decãtantes: Exaudiat illũ de celo sãcto suo: i potẽtatibus salus dextere eius Ad octauum chorum eleuati salutatione et veneratione solita illum prosecuti sumus postulantes: vt multi sancti Florentie concederentur pleni lumine sacrarũ scripturarũ et vera sapiẽtia: qui optime ĩ rebus arduis populo Florẽtino consulere possent. Quibus annuẽtibus quatuor ex eis in medio quatuor cordium totidem. Topatios limpidissimos collocarunt octauum versiculũ psallentes in hunc modũ: videlicet hi in curribus, et hi in equis: vos autẽ in nomĩe dñi dei nostri inuocabitis. Tãdẽ ad nonũ ac sup̃mum chorum, Seraphĩ amore diuino penitus flagrantium peruenimus quos post consuetam salutatiõnẽ et psalmodiã iploramus vt Florentie et vniuerse ecclesie prefecti prelati: pastores et predicatores repleti charitate: et igne spiritus sancti donarentur: ad populos christi amore inflammãdos igitur admissis precibus nostris quatuor ex ipsis totidem sardios rubentissimos summitatibus cordibus supremi articuli decẽtissime coaptauerunt: nonum versiculum ita concinentes. Ipsi obligati sunt: et ceciderunt: vos autem surrexistis: et erecti estis. Cumq; adhuc lõgo interuallo distaremus a throno virginis exaltare sup

omnes angeloꝛuꝫ choꝛus ma
gna tamen fiducia tot oꝛatio
num et meritoꝛum ſuffragijs
confortati:ad illã ferebamur.
Quos vt venientes proſpexit:
vni ex ſeraphinis ad ſe: voca-
to coꝛnullã nobiliſſimã varijs
gemmis precioſiſſimis:⁊ miro
artificio contextã dedit ac di-
xit. I/ et hãc impone illi coꝛdi
eminentioꝛi coꝛone ex multis
conglobato: et dic hoc eſſe ſi-
gnum:ac munꝰ oꝛationũ mea
rum:quas pro ciuitate. Florẽ
tia fudit:dehinc ad deuꝫ con-
uerſa vltimuꝫ verſiculuꝫ pſal
mi clauſit. Dñe ſaluum fac re
gem: et exaudi nos in die qua
inuocauerimꝰ te. Noſter vero
ſaluatoꝛ Jeſus qualis oli erat
infantulus ex materno gre-
mio primũ Seraphin ad ſevo
cauit cui gẽmam vnaꝫ rubicũ
diſſimaꝫ omniumqꝫ precioſiſſi
mam ⁊ ſole fulgentioꝛem tra
pens ait. Hoc mee munus eſt
paſſionis:quã coeterno patri
meo pro miſericoꝛdia ⁊ gratia
populo Florẽtino conferẽda
obtuli. Hãc igitur defer ⁊ ſup
pone crucifixo queꝫ in ſupre-
mo coꝛde illius coꝛõe ſtare vi
des dicẽs. Gloꝛia patri ⁊ filio
⁊ ſpiritui ſãcto. Sicut erat in
principio ⁊ nunc ⁊ ſemper ⁊ in
ſecula ſeculoꝛuꝫ Amẽ. Nunqꝫ
opus tam admirabile: aut tã
eleganus viſum fuit munus.
Tot itaqꝫ cõſolidatus merito
rum ſuffragijs : non temera-
rium putauit totam tranſcẽde
re ſcalam:et ad pedes regina
vniuerſi i ſummo throno reſi-
dentis accedere. Quo perdu-
ctus ⁊ humilima ac deuotiſſi-
ma reuerentia pauimẽto pro
ſtratus : adoraui primo ſan-
ctiſſimã trinitatẽ ⁊ redẽptoꝛẽ
noſtrũ dñꝫ Jeſum chꝛiſtu de-
inde matreꝫ eius:cuius dulcẽ
humilem:letam ⁊ ſuauiſſimaꝫ
preſentiam intuẽs: totis pre-
coꝛdijs ⁊ magno iubilo exulta
re cepi. Pre ſtupoꝛe enim tãte
pulchꝛitudinis:in exceſſũ mẽ-
tis raptus:amoꝛis igne totus
ardebaꝫ. Jamqꝫ moꝛtalitatis
mee imemoꝛ ab ea luce abſoꝛ
ptꝰ ⁊ illi ineſtimabili pulchꝛi-
tudini atqꝫ claritati vehemẽ-
ter intentus:et extra me poſi-
tus in hec verba proꝛupi. Tu
Maria ſignaculum ſimilitudi
nis/ plena ſapientia/ perfecta
decoꝛẽ i delicijs paradiſi dei
es: eris imperpetuum: omnis
lapis precioſus operimentuꝫ
tuum. Sardius/ Thopatius/
⁊ Jaſpis:Chꝛiſolitus: ⁊ Onix
⁊ Berylus/ Saphyrus/ Car-
bunculus/ ⁊ Smaragdus Au-
rum opus decoꝛis tui ⁊ taber-

naculis tua non in die qua cõ-dita es apparata sũt. Tu ma-ter et virgo velut cherub extẽ-tus et protegẽs quem posuit deus in mõte sancto suo i me-dio lapidum ignotorũ ambu-lasti pfecta in viis tuis a die cõditionis tue. Tu gloria hie-rusalẽ tu letitia israel: tu hono-rificẽtia populi nostri: quia fe-cisti viriliter et confortatum est cor tuũ ideo et manꝰ domini confortauit te: et eris benedi-cta in eternum. Salue ergo re-gina mater misericordie vita dulcedo et spes nostra salue. Ad te clamamus exules filij eue. Ad te suspiramus gemẽ-tes et flẽtes in hac lachryma-rũ valle. Eya ergo aduocata nr̃a illos tuos misericordes o-culos ad nos cõuerte. Et ma-la q̃ pro peccatis nostris mere-mur auerte et promissa nobis bona restitue. Et iesũ benedi-ctum fructum ventris tui: no-bis post hoc exiliũ ostẽde. O clemens o pia o dulcis vir-go maria. Quibus verbis fini-tis pstibus factus est cordium omniũ cõcentus mirabilis ex co-rona illa q̃ domina gestabat simplicitas comes nostra et in hunc modum dulciter resona-uit: Recordare virgo mater dũ steteris in cõspectu dei: vt loquaris p nobis bona vt a-uertas indignationẽ suã a no-bis. Expletaq; oratiõe hac: q̃-potuimꝰ reuerentia coronam ipsam virginem obtulimꝰ. At illa p benigne humanissime gra-tissimeq; susceptam capiti suo imposuit. Hinc natum suum in vlnis accipiens ex throno se erexit et humillime ad sãctis-simam trinitatem genibus fle-xis cum deuotissima filij sui o-blatione taliter supplicauit.

¶ Respice q̃sumus dñe super hanc familiã tuam pro qua fi-lius meꝰ dñs Jesus Christus non dubitauit manibus tradi nocẽtium et crucis subire tor-mẽtum. Tunc statim ex cordi-bus corone vniformis et pia vox suauiter emanauit dicẽs: Miserere nostri domine mise-rere nostri: quoniam multum repleti sumus despectione. Quia multum repleta est ani-ma nostra: opprobrium abun-dantibꝰ et despectio superbis. Omnes pariter angeli et san-cti cum ipsa virgine supplices rogabant: vt tot pcantium vo-ta exaudirentur. Ecce igitur ex illis tribus faciebus sanctã trinitatẽ referentibus ad vir-ginem vox egressa est dicẽs:

¶ Fiat sicut vis. Et hoc acce-pto responso mitissima virgo

in throno suo resedit. Angeli aūt ⁊ sancti oñ̄s/ nosq; simul in vnam illā toto studio intenti et immēso pleni gaudio dixim⁹. Nūc in tuo arbitrio est. Marta: ⁊ in te sola salus oīs nostra sita est. Ipsa aūt hilari fronte se responsioni parauit. Et post impetratum silētium pendentibus nobis ab ipsius ore sanctissimo: clara ⁊ alta voce in to. i⁹ celestis curie aures hec verba formaliter expressit Florētia deo dño Jesu Christo filio meo ⁊ mihi dilecto tene fidē: ista orationibus: roborare patientia. Deis enim ⁊ sēpiternam salutem apud deū et apud ho:es gloriam consequeris. Hec plura locuta i me oculos defigit. Ego vero fidēter dixi. Ista Ugo mater sunt generalia verba: op⁹ est vt largiori manu benignitatē tuam effundas. Tum familiaritudē vernaculo sermōe adeo accōmodare ⁊ elegāter me allocuta est: vt obstupescerē: nec eadē verba ex ordie referre mihi possibile esset: sed integrū sensū tñ enarrabo. Sic itaq; exorsa est. Ibis ⁊ hec rñsa populo meo dilecto referes. Certū qppe est illū esse peccatorē et ex iniquitatib⁹ suis omnia mala mereri: maxime propter multorum infidelitatē credere nolentium que eis tam aliquot annos prenunciasti cum vnigenitus me⁹ tot signa eisdem ostēderit q amplius nullam incredulitatis sue excusationem afferre possunt. Et licet fides sed donum dei: nihil ominus nisi inique ⁊ peruerse mentis extitissent: sed coram deo recte ambulassent: tali lumine a filio meo fuissent illustrati: q faciliter ea oīa credidissēt. Argue igitur eos vt duriciā cordis iam deponāt: ne de cetero ipsis irascatur deus qui non obstantibus eorū demeritis propter celebras orationes beatorū in celo ⁊ iustorū in terra omnē mih. cōtulit potestatē, faciat aq; i pristi ea gratias diuinit⁹ olim eis promissas restituūtur ⁊ ex itegro reparant. Ciuitas enim Florentie fiet gloriosior/ potentior et opulentior quam antea fuerit vnq;. Extenderq; latius alas quam vllo tempore fecerit: et longe magis quem multi opinentur. Omnia sibi adempta et si qua adhuc auferentur: integre recuperabit ⁊ ex his acquiret que in suam ditionem hactenus peruenerunt: Uc autem subditis ab ea rebellātibus: grauiter enim ab hoc

puenient. Et iã quartus agit annus cum i hoc ipso lumine quo cetera iubente predictis pnunciatũ fuit. Pisanis quemadmodum in tribulatione tũ futura que modo presens est sibi libertatez quererẽt. Id q ruine illorum foret causa qd vtiq3 erit. Tum ego rursus dixi. Ne imputetur queso domina mea temeritati: si ad intelligentiaz clariorem aliqua interrogauero: vt abundantius satisfacere possimus: qui me delegarunt. Scire em̃ vellem si ciuitas nostra tribulationibus affligetur ante has cõsolationes. At illa respondit. Fili tot annos renouationem ecclesie predicasti que futura oĩno est: et quidem cito.

¶ Predixisti quoq3 illuminate spiritu sancto conuersionez infidelium scilicet Turcorum maurorum / et aliorum celeriter secuturã: ita vt multi modo viuentium eam visuri sunt. Nec inquam renouatio ⁊ amplicatio ecclesie sine multis afflictionib9 et sine gladio vti prenunciasti fieri non poterit: in Italia presertim / que propter suorum principum et capitum fastum: superbiam ⁊ innumera ac detestanda peccata: horum malorum omnium causa est. Itaq3 non graue tibi videri debet si ciuitas tua Florẽtia ⁊ filij tui aliquibus vexationibus laborabunt minus em̃ ceteris ciuitatibus ledẽtur. Et inter hec verba dexteram extendens sphera magnam angelo meo porrexit in qua tota Italia continebatur: quaz idem angelus susceptã rapuit: statim q3 inspexi. Italiam perturbatam et plures in ea ciuitates amplas imensis tribulationib9 agitates: quas nominare michi vetitum est. Nam alique externis agitationibus seu bellis carẽtes in testinis influctuationibus quatiebantur. Vidi quoq3 ciuitatem Florẽtiam turbatam: sed multo min9 alijs. Rursus virgo beata spheram minorẽ mihi tradidit: cui primũ illum ⁊ breue responsum latinis verbis circũscriptum erat. Reserata autem sphera ipsa vidi Florentiam totam florere lilijs: que per minas et pinnulas extramenia vndiq3 latediffundebantur: et angeli custodes super menia circunquaq3 eam custodiebant. Qua propter letus dixi. Recte quidem domina conuenire videntur lilia parua cum ijs procerioribus que modo ramos exten

dere ceperunt. Ad quod ipsa nichil respondens ita subiungit. Fili mi si vicini populi florētini qui modo illius malis: ac tribulationibus gaudent: mala super se ventura intelligerent: alieno incōmodo non letarētur: sed sua pericula deflerent. Affligentur enim maioribus angustijs Florentia. Ego vero subdidi. O gloriosa domina licet sim puluis et cinis: et adhuc paucar loquar. Si populus meus quesierit vtrum hec promissa absoluta sint et omnino futura an conditiōalia. i. ꝙ iuxta illius operationem bonam aut malam futura vel non futura sunt: qd dicam. Respondit. Scito fili ꝙ hec absolute et certe concessa sūt. Et omnino ita fiet: deus enī absq dubio omnia media procurabit atq producet quibus he gratie promisse finem suum consequantur. Et ait. Dicito incredulis et non nisi subiecta oculis et que palbāt credere volentibus: ꝙ vnus apex aut vnum iota non preteribit quin omnia ista fiant. Faciāt igitur improbi ciues et iniqui homines Florētini quicquid mali sciūt et possunt: ꝙ tantuz bonuz nequaq impediēt: cuius tamen ipsi non erunt participes: sed nisi conuersi fuerint/ grauiter punientur. Bonis vero et iustis dicito quoniā bene: quoniaz fructum ad inuentionum suaruz comedet et ꝙ tanto magis aut minus affligitur: q̄to magis aut minus leges sanctas obseruari faciēt: ac punīet scelestos impios: blasphemos/ aleatores siue lusores: et eos presertim qui libidinosuz atq abominabile flagitium cōtra naturam committunt: et quanto magis aut minus tantorū sentinam scelerum euacuabunt: que sue pressure causa est: et quāto magis aut minus christiane viuēt: et exclusus vitijs virtutes extollent. Rursus ego. Ne queso importunitati imputes: si adhuc tibi o humilis et mansueta regina semel loquar. Si interrogatus fuero quanto hec erunt. Quid dicam. Illa respondens ait. Cito et velociter. Sed dicito ꝙ quemadmodū ab initio qn flagella Italie prenunciare cepisti iā est quinquēniū/ licet plus decēnio alibi inchoaueris/ cū cito et velociter minabaris subiūgebas: nō dico hoc āno: nec his duobus/ nec quattuor: nec octo: et sic dicēs nūq decēniū excedebas: nihilominus celerius q̄ cre-

debatur ipsa flagella venerũt Ita nũc dici ego dico cito et velociter: nõ tamẽ determino presentẽ mensem Aprilis non Julij/Augusti/ aut Septem- bris: neqꝫ vnũ annũ nec duos nec sex nec aliud prefinitũ tẽ- pus sed tantũ: cito ꝛ velociter Ideo citiꝰ forte ꝙ putet erũt Iſtis dictis dimissis fui. Ego tãto ero succensus amore ꝛ a- deo extra me positus ex pul- cherrima ꝛ incomparabili su- pernarum rerum visiõe vt me esse mortalem penitus oblitꝰ illic discedere nescirẽ. Hec ta men dimitti audiens dixi. Ti bi o gloriosa virgo tot astant ministri ex istis vnuz obsecro denegare digneris ad hec re- sponsa populo Florentino re- nunciencia. Jam enim ex mul tis laboribꝰ plures ãnos illiꝰ gratia susceptis nimiũ defes- sus aliquãtulũ requiescere cu pio. Que quidem verba riium vniuerse illi celesti curie ob sĩ- plicitatẽ meã ꝑmouerũt. Ip- sa quoqꝫ regina subridẽs tum me cõsolata est dicẽs. Adhuc tibi grãdis restat via sed con fortare in domino: ꝛ esto robu stus: qꝛ dñs tecũ est: ꝛ si perse ueraueris vsqꝫ in finẽ: saluus eris. Nos pariter oẽs te iuua- bimꝰ. Aduersarios ergo tuos ne formides: sed magis in ad- uersis letarare. Cito eñ in no- strũ consortiũ assumeris: vbi post multos labores accipies coronaz vite: quã repromisit deus diligẽtibus se. Tũc sur rexi: ꝛ quanta potui humilita te ꝛ deuotione gratias agens indiuidue trinitati ꝛ saluatori nostro Jesu christo: eius mise ricordie me ꝛ ciuitatẽ ꝛ cõfra tres meos commendaui. Gra tias quoqꝫ egi gloriosissime v- gini matri et cor meũ in eius manibus reliqui rogãs vt per petua aduocata nostra ꝛ dul- ce refrigeriũ in nostris calami- tatibꝰ existat. Gratias itẽ egi toti celesti curie: que nobis in impetrãdis tot beneficijs suf- fragata fuerat deniũ post de bitam venerationez cepi vna cum comitibus nostris descẽ dere scala vsqꝫ primũ ad Se- raphicũ choꝝ pueni ex ĩtima et immensa animi iubilatiõe cepi alta voce decãtare. Con fitemini dño qm̃ bonus: qm̃ in seculuz mĩa eiꝰ. Responderũt ãgeli. Dicat nũc israel qm̃ bo nus: qm̃ in seculum misericor- dia eius. Et sic alternis versi- bus per descensum cantauimꝰ psalmum hunc centesimũ de- cimum septimum vsqꝫ ad ver siculum: Aperite mihi portas

iustitie: resumētibus angelis tantum post singulos versus meos quoniam bonus: quoniā in seculum misericordia eius. ¶ Cumque appropinquassent porte: cecini versiculum illum. Aperite mihi portas iustitie &c. Et post mutuos amplexus gratiarum actiones & cōmendationes predictas iterū eternam maiestatē adorauimus et egressi sumus lumē prosequēdo psalmū cum sodalibus nostris scilicet. Confitebor tibi quoniā exaudisti me &c. Quo finito omnia disciparuerunt.

¶ Post hunc sermonē in processu aliarum pdicationū mearum publice dixi & sepius confirmaui queadmodū rex Frācie a deo electus fuit in ministrum diuine iustitie. Et qd si totus mūdus illi obsistat: victoriam tamen & prosperitatē obtinebit verum tamen sicut in seorsū dixi scripsique in multas incidet tribulatiōes: tum vt humilis esse discat tum propter mala que ab eius subditis ipso non prohibente committuntur: & maxime si ciuitatē Florentie non bene tractauerit. Deus enim ad defectionē et rebellionē populus eius inducet: multosque illi aduersarios & graues difficultates ingeret. Ipsum siquidē deus vult amicum & fautorē esse ciuitatis Florētie: quam initium reformationis Italie & ecclesie elegit: quod si spōte amicus Florentinus esse noluerit: vi cogēte erit. Quoniam tamē: vt diximus: dei iustitie minister destinatus est: si se humiliauerit et suam electionē cognouerit: a tribulationibus non submergetur: immo postque humilior et purgatior redditus fuerit: victoriosior insurget: cūque apud hoīes extinctus putabit: tum victor euadet: et obseruando que deus & nunciari fecit: regnum ingēs assequetur aliter autem faciēs & viam que deo non placet sequēs: posset in ea tantū progredi: quod sicut Saul rex primus Israel ipse reprobaretur et alius huic ministerio in eius locum subrogaretur sicut in locum Saul fuit dauid electus. Nam he promissiōes et gratie concessi ipsi regi Frācie sunt cōditionate & non absolute: quemadmodū prophetia reformationis ecclesie et gratiarum Florētinis promissarum absoluta est.

¶ Vt autem quilibet intelligat quid prophetia conditionata: et quid absoluta significet. ¶ Notandum est

ꝙ deus duobus modis futura cognoscit: vno modo sicut sē per sue eternitati presentia sunt. Alio modo sicut ipsa procedūt ex ordine suarum causarum et licet deus semper his duobus modis simul illa cognoscat nihilominus quia effectus non recipit totam sue cause virtutem presertim quādo causa est valde excellēs: sicut deus non semper futurorꝫ cognitionem his duobus modis simul a deo prophete recipiunt: sed interdum primo modo: ⁊ tūc illa cognitio prophetia pſciētie seu predestinationis nūcupatur. Interdū altero modo: ⁊ tūc talis cognitio prophetia conditionata comminationis aut pmissionis vocatur tales enim res prenunciatas futuras esse intelligere oportet: si causarū ordo a quibus ordinate dependent: non immutet. Et hoc modo Jonas dixit. Adhuc quadraginta dies ⁊ Niniue subuertetur que quidem verba falsa non erant intelligebātur enim sic ꝙ peccata Niniue merebātur vt post quadraginta dies eadē destrueretur. Similiter Esayas Ezechie regi Hierusalem dixit. Dispone domui tue quia morieris tu ⁊ non viues: que verba sic intelligebātur: ꝙ ipsius corporis dispositio talis erat: ꝙ ad mortem ipsum preordinabat ⁊ via naturali euadere non poterat. Propheta ergo quia a deo instruitᷣ ⁊ simpliciter deo debet obedire debet etiam eo modo quo sibi a deo precitur futura prenūciare aliter incurreret peccatum sicut Jonas qui propter inobedientiam suam penitus fuit: vt in eius prophetia scriptum est. Ex inspiratiōe itaq̃ dei dico: ꝙ si rex Francie que p̄dixim⁹ obseruauerit: procul dubio victoria potietur et maximum regnuꝫ acquiret. Si autem non obseruauerit res sua magnum discrimen subibit: et nisi iustorum orationibus adiuuentur: ab ipso deo sicut prediximus reprobabitᷣ. Adhuc sepi⁹ publice asserui ꝙ quicūq̃ intestini Florētinis erūt deū vltorem experientur. Cuius rei rationem aliquā preter diuini luminis auctoritatem attuli quoniam mutato regimine ac dominio et forma pristina: hec noua ciuitas et populus qui libertatē impugne assumpsit: neminem adhuc lesit aut iniuste prouocauit. Qui itaq̃ eos lacessit ⁊ offēdit inique aguet diuī vīdicte re⁹ est

¶ Item palam predicaui rursusq; affirmo ex diuina inspiratione: q quisquis cuius florentin⁹ domi foris ve procurabit principatũ sibi in ea ciuitate vsurpare: aut nouissimũ regimẽ violare cũ vniuerso domo sua cũctisq; secũ cõspirantib⁹ eum de⁹ grauiter pugniet: ac demũ lachrymabili exitu faciet interire. Eodẽ insuper lumine contra oĩ populo aperte protuli ⁊ crebro repetere non destiti q bona florẽtie celitus promissa ⁊ per me prenũciata etiã si totus orbis aduersitur oĩno sortientur effectum. Nõ si popul⁹ ipse ceptã bene viuẽdi normam augendo ꝓsecut⁹ fuerit. Primo multũ diminuet de tribulationib⁹ suis ante ꝓsperitatem futuris. Secũdo promissarum gratiarũ mun⁹ accelerabit. Tertio earum ꝑceptione ipse et nati gaudebũt: licet plus nati q̃ parẽtes Nam q̃uis hec absolute ⁊ irreuocabiliter vniuerse ciuitati ꝓmissa sint: nõ tamen cuiq; singulariter. Itaq; peruersi ciues nisi recipuerit horũ bonorũ pticipes nõ erũt. ¶ Idcirco populo dixi vt in alicuius libri altera facie notent incredulos et contraductores: In altera vero credentes ⁊ hanc doctrinã sequẽtes. Et ex octo partib⁹ harum tribulationũ: septem super ipsos nõ credentes et contradicẽtes euenire breui videbunt. Hortor igitur omnes ad credẽdũ ⁊ ad finez bonis operib⁹ demonstrãdu3. Hoc enim nemini noscere: sed plurimũ oĩb⁹ ꝓdesse poterit. Ad laudẽ ⁊ gloriã saluatoris nostri Iesu christi. Qui cũ patre ⁊ spiritu sancto est de⁹ benedictus in secula seculorum. Amẽ. Scio q multi homines animales ⁊ huiusmodi cognitiõis experiẽtiam non habentes me irridebũt. Et hec hũane adinuentionis cõmenta et figmẽta poetica poti⁹ q̃ visiones et prophetias dicent. Legant isti ꝓphetias maxime. Ezechielem danielẽ ⁊ zachariã ⁊ iuncelẽt similia ĩ illis a spũsancto formata et ꝑ eos velatis mysterijs descripta. Quib⁹ interpretãdis postea sacri doctores exercerentur. Sciantq; eiusmodi homines multo plure q̃ scripta sint cũ innumeris circunstantijs apparuisse prophetis. Ego vero ad consolationem electorũ et ad infringendas aduersarioꝝ calumnias: solam hanc visionem cũ eius declaratione scribere volui tametsi mẽtis mee

erat eã potius supprimere: verum vt dixi ad hoc me necessitas impulit. Et verũ est quicquid scripsi. Et ex eo iota vnũ non preteribit donec omnia fiant. Et licet omnia apperte describere cognatus sum: credo tamen q̃ multi varias dubitationes incurrẽt sicut euãgelijs que tam clara videntur frequenter contingit ꝛ multo magis in prophetijs i quibus multe contradictiones apparent: que a sacris doctoribus summa difficultate concordãtur. Heretici vero et praui homines in ijs inuoluũtur et excecantur: vnde Apostolus ad Corinthios ait. Si etiam oppertum est euangelium nostrum: in ijs qui pereunt est opertum: in quibus Deus huius seculi excecauit mẽtes infidelium vt non fulgeat illuminatio euãgelij glorie Christi qui est ymago dei. Et ideo sicut hoc nostram oppusculum dubitationem parturiet: non mirandum est. Spero tamen q̃ q̃ recto corde illud legerit facile cuiuscũqꝫ dubitationis solutionem inueniet. Quam tamen si quis ex seipso inuenire nesciuerit: viuente adhuc auctore ipsum adeat. Eo vero defuncto ipsius discipulos et familiares. A quibus plene illi satisfiet. Quod si aliter fecerit: iudicabit se non esse veritatis amatorem: sed fratris sui calumniatorem: et contra se iudicem eternum prouocabit qui contra illum dicet. Os tuum abundauit malitia: ꝛ lingua tua concinnabat dolos. Sedens aduersus fratrẽ tuũ loquebaris ꝛ aduersus filium matris tue ponebas scandalũ. Hec fecisti et tacui. Existimasti inique ꝙ ero tui similis. Arguam te: et statuam cõtra faciem tuaz. Si homines credunt mercatorum libri publicis ve notariorum tabulis/ et instrumentis antiquissimis: ꝛ hominibꝰ de quibus scriptuz est. Omnis homo mendax/ nec nõ fallacibus astrologis: et ipsis demonibus mendacibus: mendaciorumqꝫ patribꝰ ꝛ magistris: quos sepe magnãtes consulunt: quanto magis syncera fide suscipere nostra deberent quorum partem nõ modicam iam euenisse viderunt nec me vnq̃ĩ aliquo mẽdacio deprehẽderunt: presertim cum ex multis argumentis et signis deus ostenderit: hec a se non ab humana inuẽtione proficisci. Rogo autem electos dei ne in tanta contra

dictione turbetur. Sed tanto magis fide confirmãtur quã to similiora fieri nostra cõspiciunt doctrine christi prophetarumqꝫ et apostolorum atqꝫ aliorum sanctorum tã in successu veritatis ꝛ modo: ꝙ in psecutionib⁹ vt per scripturas sacras sepe declarant. Gratias agant deo: qui tantũ luminis illis concessit vt veritatem ab eo solo manantẽ discernant. Necqꝫ mirẽtur si multi increduli sũt ꝛ multi nos persequuntur. Christus siquidẽ longe alia ꝙ nos efficacia populo Hebreo predicabat ꝛ miraculis magnis ac stupẽdis doctrinam suam confirmabat.

Pauci tamen in eum crediderũt: ꝛ multi persecuti sunt: ita vt in passione omnes eum dereliquerũt: ꝛ integra fides tãtum apud virginẽ matrẽ permãserit. Nemo quoqꝫ dubitare debet ꝙ dei electi pareant Quia / vt inquit Apostolus / firmum fundamẽtum dei stat habens signaculũ hoc cognouit domin⁹ qui sunt eius. Et discedat ab iniquitate omnis qui inuocat nomen domini.

In magna autem domo non solum sunt vasa aurea ꝛ argẽtea: sed ꝛ lignea ꝛ fictilia: ꝛ quedam quidem in honorẽ: quedam autem in cõtumeliã Si quis ergo emundauerit se ab istis: erit vas in honorem sanctificatum: ꝛ vtile dño ad omne opus bonũ paratũ. Itaqꝫ regi seculorum immortali inuisibili soli deo honor ꝛ gloria in secula seculorum. Amen.

¶ Finis. Deo gratias.

Admirabilis epistola nõ uiter ex vrbs roma Parthisius delata ad quendã litteratũ prescientiã super nouis ꝛ diuinis reuelationibus ac vita vni⁹ fratris minori induti istar vni⁹ fratris minimus. Similiter de duabus puellis per os vnius loquitur Christus / per os vero alteri⁹ virgo maria et hec sunt stupenda que sit vera sinit ꝙuis admiratoria vt ex eorum luculenta lectura constat.

¶ Scribere mihi solitus fuisti aliquando de viris sanctitate predictis que apud vos sunt / ꝛ ad hec me mirũ modũ delectabar minime mesto quare cõtineas. Ego de viro tñ ꝙ Rome est te facio certiorem. Est ꝗdẽ vir religiosus frater. Bonauẽ. natus apud Bononiã: ꝗ iuuenis regulam sancti Francisci, pfessus apd fratres

conuenutales in ea non lōgo tempore moratus ad reforma tionem et obseruantie se con uertit apud eos morat⁹ est ꝑ longum tempus tandē ad so litudinem ⁊ heremum se rece pit in qua iam per multos an nos fuit mirabilis clarēs san ctitate lamminas plūbi ⁊ fer ri loco camisie gestans nudo corpore nudis/pedibus in ces sens. color cape seu cuculi ei⁹ est vt fratres minimi portant strata admodum vtens veste nunq̄ fatigatur vigilijs nunq̄ orationibus/nunq̄ abstinen tia mirabili ⁊ super q̄ dici pōter castitate adeo vt nunq̄ ī Italia visus sit eis similis: eo anno quo illius papa morte subij. Sanctā Mariam trās tiberim am predicabat verbū dei cum gratia tali vt ad se to tum populū Romanum con uerteret reuelationes tunc ex posuerat quas habere proba tus est: circa ruinā Italie tā torum mortuorum effusionē sanguinis predixit: vt cum in terra predicaret cōtra arma. Italia dixit verbum prophe tie: qui seminat gladios: gla dios et metet: et contra Juli um papam dicerat. Subiūxit papam Juliū non victurum vltra annum quale papa Ju lius euz in castellū sancti an geli ad carceres durissimos coniecit: illic vndecim men ses fuit: ⁊ in fine vltimi mēsis papa Juli⁹ mortuus est: qua re liberat⁹ postea fuit: ea ei de causa posuerat Julius in car ceres vt mortis sue in carcere prestolaretur euentū. qd fe cit ī heremo postea moratur illius infinita hominum mul titudo ad eum confluebat: qui audiebant ab eo verbum dei ex omnibus oppidis ⁊ castel lis. Cōtingit semel vt ī campo supra duas arbores erecta ei fuerat cathedra ⁊ multa ī ser mōe de futuro statu recense rat: que ex reuelatione domi ni haberet. Dixit inter alia qd tēpus esset proximū quo tur cus bestia in magis Italiam intrabit et multas tribulatio nes ecclesie inferet/⁊ toti chri stianitati ⁊ vincet omnē excer citū christianorū: tandem ali qui boni christiani zelo dei et ecclesie pauci numero cōtra euz pugnabūt/⁊ eum vincēt/ vinctumq̄ ad papā ducēt hu miliatum qui postea baptiza bitur: mult⁹ hoc mirabile fuit duabus precepit arborib⁹ vt immediate siccarentur qd di ctum factum est. Nam cum in instanti arbores ille apparue

runt aride vt lignũ quidem a xx.annis successum est:ꝛ post ea cũ erit tp̃s eorũ remarcescãt:plusꝗ̃. xxx.milia hominũ miraculum factum viderũt: et ego post festa pasche ire volo vt videam.

¶ Accidit nũc ꝙ Romaꝫ ex heremo venit die dñica de: Reminiscere presentis Quadragesime ꝛ in castrũ die lune in ecclesia diui Laurẽtij i Damasco sub palatio sancti. Georgij cardinalis p̃dicatũ: cepit cũ primũ vidi verũ nõ potui nõ venerari ꝛ admirari tãta virtꝰ et gratia dei exit ex oculis ꝛ vultu vt veꝛ apostolicũ crederes et facil' omnibus nunꝗ̃ ridere visus:semꝑ peccata flere hominuꝫ se fatetur:quid dicam de eiꝰ gratia sermonis. Nũꝗ̃ vidi neꝗ̃ forte videbo ei similem in arguẽdis peccatis:nec cardinalibus parcit nec prelatis:nec vlli p̃cipi christiano:vultu admirabilis sermone austerꝰ incorrigendo peccatorem:tãta adduxit dicta sacre scripture vt totã bibliã Augustinũ ꝛ Hieronymũ mẽte habere videat᷑: nõ mea est opinio tm̃:sed oĩm auditentiũ quorũ multitudo tãta ẽ vt ecclesia eos capere non possit:nõ nisi admirabili gr̃a dei hec q̃ dũ videremus. Cecũ vnũ illuminauit iterim ꝙ nobiscũ versatus est hac plura:multa futura p̃dixit:iter alia dicerit se a deo missum in Romã ad centruꝫ Rome vt penitẽtiã ageret populꝰ: future em̃ sũt tribulatiões i xp̃ianitate ꝛ hec ab vrbe Roma icepi debere: ꝛ postea ꝯsequẽt᷑ ꝑ totã xp̃ianitatẽ turcũ venisse ĩ Italiã magna fecisse fatet᷑ in demũ supabit᷑ ꝛ baptizabitur ꝛ totꝰ eius populꝰ Solẽ ꝑ sex dies obscurari ꝯtiget cũ hec futura erũt ꝛ ꝑrime vẽtura ea dixit post hec status spiritus sãcti erit q̃ durabit ad finẽ seculi Nã ipse dixit:fuit in veteri testamẽto statꝰ patris:cõsequens status filij etiã necesse est ꝙ sequat᷑ status sp̃usscti et hic durabit ad finẽ seculi omnes hoĩes hunc recipiẽt ꝛ tunc oĩa redibũt ad vnam linguam: ꝛ erit vna secta seu fides populi christiani i terra añꝗ̃ hec fiẽt oẽs peccatores peribũt a facie t're gladio ꝛ vindictaꝫ dei omnes morientur:magnos mõtes facient suis corporibus:oĩa hec reuelationibus habet et reuelatur ei a Christo domĩo ꝙ omnes admoueantur cito:ꝛ tẽporibꝰ

nostr⁹ futura esse dicit: nec tñ terminũ vult dicere q̃uis sescire dicat: sed oẽs ad penitẽtiaȝ exhortatur: purgabit eñ terram dñs et omnem nationem ad fidem suam vocabit: oẽs gladio ei falces conuertet: ⁊ omnes vna lingua vtẽtur: dicit ipse ꝙ non solum romaȝ predicat/ sed ꝙ ideo missus romam in spiritu ⁊ ad cẽtruȝ rome vt oĩa verba sua omnes principes christiani intelligant quoniam securis posita est ad radicem arboris ⁊ vindicta dei cito veniet: pfecto carissime p̄ceptor multos vidi in Italia et extra Italiã predicatores sed nullũ vidi qui maiorem gratiã dei ⁊ hominũ haberet: infinitos ad penitẽtie inuitauit/ infinitos ad sui deuotioneȝ cum baculo incendens: nudatis pedib⁹/ stricitis ⁊ breuibus vestib⁹ in sui admiratione pott⁹ q̃ȝ imitatione trahit. Ego incredibili erga euȝ affectiõe ducor: credo qꝺ post festa pasche itur⁹ sum ad locũ heremi vbi habitat videbo. ⁊ postea tibi scribã Dicũt eũ in quadã cauerna profundissima latuisse per quinquennium nichil sibi sumpsisse nisi qꝺ ei de sursũ p quẽdam hi alium heremitam panes pro sustẽtatiõe ministrabãt per finẽ hoc ẽtie me redidit in eo mirabũdũ qꝺ p tres aut quattuor horas predicet nunq̃ȝ fatigatur spiritu: nũq̃ȝ excreat aut spuit: sed sicut iã homo spiritalis ⁊ angel⁹ dei esse videtur; hec de eo fratre q̃ apud nos admirabilis est.

¶ Aliud non minus admirabile temporib⁹ nostris videꝛ: ẽ quoddã castellũ a roma distãs quatuor miliarib⁹ in cãpania i quo due virgines nõ sorores nec vna alteri sanguinis iuncta miraculose rapiũtur extasim: ⁊ octo horas manent rapte: loquũtur non ipse sed alius p eas: per vnaȝ loq̃tur christus: per alterã virgo dei genitrix Maria: ⁊ palã loq̃tur sigula earũ: vna sic ego Christus filius dei viui suȝ q̃ loquor per os istius puelle et ancille: nũciate vniuerso orbi ꝙ agãt penitẽtiã: ira eñ mea parata ẽ cõtra eos obstinati sũt i pctis: purgare volo vniuersũ orbẽ: ⁊ oẽs pctõres delere volo: iustos aũt et bonos custodire vt nec capilli cadãt de capite illoꝝ tribulationes mittã i mũdũ q̃ nõ fuerunt ab initio mũdi: hec vero qꝺ aptissime loquitur virgo maria ⁊ mater dei q̃ mundũ

& peccatores teneo ne precipitentur ad preces meas filius meus ad iram & vindictā differt: si nō emēdauerint in breui sentient videbūt tribulationes tales quales ab initio seculi non viderunt pactum meū & filij mei rupuerunt. Sāguis et clamor christianorum ascēdit in celum/ propterea intelligant omnes qualis futurus est status in ecclesia: talia et similia immo multa maiora he ancille dei loquūtur: & infiniti hoīes fuerūt ad eas vidēdas: & narrant redeūtes a deo stupēdia vt nec scribere ausus sim: dicunt vt notetur mensis Augusti: & sequēs nescio qđ dicā charissime pceptor qđ hec portēta sibi velint: ego oīnino credo quod iratus est dñs deus cō tra mūdum q in tam maximis pctis & enormibus positus est: vt nūq̄ a principio sui fuerit/ intelligere vellem tuā sup hēc opinionē aut si sit fructus aliquis in Gallia qui aliquidem de hac tribulatione pdixerit. Turcus oīno expectatur: trecētas enim trifrenes paratas habet vltra quinquaginta tarenes que iam apud ciuitatem veterem spoliatū naues in vrbem veniūt. deus nos ex alto tuetur miseratus suos christianos. Vale datū Rome octaua Aprilis. Anno dñi millesimo quingentesimo quartidecimo.

¶ Deo gratias.

Iohānes/ de Rupe cissa d ordine minorum multa pdixit mox futura d duobus Antichristis: & desolatione terrarum et generali conculcatione celeri: & reductione totius orbis ad finem Christi: pluraq̄ alia q dixit sibi reuelata a domino Iesu: et diui vinculis tentus grādia scripsit de futuris. Ait lib. fortalitatum fidei.

¶ De signaculis crucis in vestimentis iudeorum impressis.

Mirabile accidit in supradicto regno Castello. Anno a creatione mundi quinq̄. M. lv. scđm computationem hebreorum q qđē ān⁹ ɔcurrit cū anno dñi m. ccxcv. In q anno mortu⁹ fuit rex Sanctius fili⁹ regis Alfonsi: et regnauit rex Fernād⁹ ei⁹ fili⁹: vnde narrat magister Alfonsus ɔuersus in libro de bellis dei. cxxvij. q tēpore supradicto surrexerunt duo Iudei qui prophete vocē-

bantur: quorum vnus erat in ciuitate abuleñ: ꝛ alius in vsi, la que dr aplō qui quidē duo tam magnalia loquebātur: et quādoqꝫ futura ꝑnosticabant ꝛ occulta reuelabant: ꝛ secundū morē eorum honeste viuebant ꝙ ab oībus iudeis istius regionis reputabantur sancti ꝓphete. Et exiuit eorū fama i regnis circunuicinis ꝛ dederūt securitatē omnib⁹ iudeis ꝛ assignauerūt eis terminū sue redēptionis pro die assignato q̄ fuit vltima dies quarti mēsis supradicti anni qui apud eos dr chamliun: in qua predicerūt ꝙ iudei dicebāt habere a deo signū sue redemptionis miraculose factū. s. ꝙ illa die audirēt oēs vocē magnam cornu, quam vocē ipsi attēdebāt audire quō venire messias ꝛ haberēt exire a captiuitate. ꝛ ꝓpter hāc magnā famā cecidit magnus timor super iudeos: qꝛ maior pars eorū credebat hoc sine dubitatiōe: ꝛ ideo sanctificauerūt se et ꝑparauerūt se: feceruntqꝫ penitētias in ieiuniis multis cū satisfactōib⁹ et elemosinis quasi ad deū reuersi orantes vt sibi predictū signum sue salutis ostenderet quādo venit ille mēsis ꝛ dies assignata valde mane surrexerunt venientes ad sinagogas suas ad adorādū deū induti in domib⁹ albis lineis seu sericis prout est moris apd eos fieri i die expiatiōis. s. i die decima mēsis septimi. Et tunc altissimo deo cooperāte q̄ nullū tp̄s sine bonitatis sue testimonio reliquit in suis domib⁹ supradictis apparuerūt signa crucis in oībus ꝛ vbicunqꝫ erant in illis syndonibus que seruabant i eoꝝ a poeticis. Quo signo viso multi eoꝝ fuerūt turbati quoꝝ q̄dā dicebāt ꝙ hoc fuerat factū diabolica arte: ꝛ nimirū cū ꝑdecessores eoꝝ de xp̄o maxima miracula facientes dicebāt in Belzebub eijcis demonia Ma. xi. Alij vero dubitabāt nō audētes loqui nec aliq̄d iudicare. Alij vero crediderūt hoc signum fuisse veri christi crucifixi et disposuerūt se ad finē cū baptismo recipiē di: isti fuerūt pauci iuxta illud Hiere. ij. ca. Assumā vos vnū de ciuitate ꝛ duos de congregatione Saluator esset de via que ducit ad paradisum dicit ꝛ paucit inueniūt eam Mat: vij. c. Que oīa large tradunt ea quib⁹ supra. Qui ex predictis se asserit multa vidisse: et ideo testimonium perbet: vnde in fine illi⁹ capituli narrat q̄d

cum ipse esset medic9 aliqui predictorũ petebãt ꝯsiliũ medicine vt possent curari a predictis cogitationi9: qr credebãt parẽtes eoꝝ ꝙ eis acciderat ex aliqua infirmitate ⁊ debilitate cerebri: dixit etiaꝫ qđ multo tꝑe ipse fuit in dubio q̃ ad istud signum: sed illuminãte eo credidit istud signũ fuisse verum ⁊ manifestum miraculum ⁊ conuersus est ad fidẽ xp̄i: ⁊ ideo sup hoc in testimonium veritatis inuocat super se testes celũ et terrã qđ ipse vidit oĩa predicta eodẽ anno quo acciderant. De eodẽ etiã signo facit memoriã magister Johannes conuersus in libro suo de concordia legũ Ti.iiij cã.iiij. dicit eni ibi qđ p̄dictũ miraculum accidit in supradicto regno per.xl.annos ante tẽpus suum ⁊ q̃rebat a iudeis qui remanserãt quomodo cũ tanto signo poterant remanere in iudaismo ⁊ dicit qđ respõderunt sibi: qr rabini iudeorũ illius temporis publice p̄dicabãt illud illusiõe dyaboli esse factum ad iudeorũ deceptionem: ⁊ qđ omnino vt pri9 in lege mosayca fortes ꝑmanerẽt et dicit vlteri9 qđ quidã nuncius pape suo tẽpore venit ad partes istas qui cũ hoc cognouisset per euꝫ fecit per notarium publicum scribi rei veritati facta diligẽti inquisitione: Recepit eniꝫ multos testes iudeos đ visu licite vt decuit adiuratos qui ꝓ certissimo hoc asserebãt et dicit qđ omnes alij iudei illi9 temporis cõfitebant̃ rei huius veritatẽ. Seqtur ⁊ de hoc facto oĩbus fideꝫ certam et iuro per nomen dei hec oĩa predicti miraculi esse vera. De predicto etiam miraculo dñs paulus burgeñ. eps in suo dyalogo dicit supra ca. iiij. post multa que supradicta sunt dicit. Ego aũt licet nonduꝫ essem tempore isti9 signinatus qui quidẽ terminus precessit natiuitatem meã per.xl annos fere testificator tñ corã deo hoc p̄dictũ signũ modo p̄dicto cõtigisse sepe ⁊ sepissime audiui ab antiquiorib9 iudeis nullo contradicente in ipso facto nisi soluꝫ in causa ei9 quia quidam eoꝝ attribuebant magi se arti: quidaꝫ vero causaꝫ relinquebant sub dubio. Ego autem quoqꝫ mirabar quomodo mirabar domini illius tẽporis presertim ecclesie prelati de hoc non fecerunt mentioneꝫ in suis historijs de quo tamẽ rationabiliter debuisset festum in perpetuum celebra

ri ad honorem sancte Crucis: sed reuera hãc admirationẽ tollit ad me excessiuꝭ iudeoꝝ stat⁹ in illis tẽporibus tm̃ enĩ locũ habebãt cũ regib⁹ ꝛ prĩcipib⁹ terrã ecclesiasticꝭ q̃ȝ secularib⁹ q̃d hoc potuerũt cauillationibus suis ĩpedire hec ille: Pater ego testimonio predictorũ triũ solenniũ testium predictum miraculuȝ fore verũ cũ in ore duoꝝ vel triũ stet omne verũ teste scriptura: nõ est dubiuȝ quin plura alia miracula in alijs partibus orbis iudeis acciderint ꝓpterq̃ merito in cognitionem catholice fidei debuisset venire: ipsi tamẽ magis indurãtur in obstinata malicia. Sicut enim ferrum per frequentem melationem induratur sic et populus iudeorum frequentia miracula ei ostensa: vnde ꝛ de eis scriptũ est Iob. xlj. Cor eius indurabitur quasi lapis et stringetur quasi malleatoris incus. Siue ergo videant miracula siue sentiant castigationes et flagella non propterea cõuertuntur: sed in sua malicia obstinantur Hieremie. v: Attriuisti eos et renuerunt accipere disciplinam. Nec mirum q꞉ vt dicitur. Eccle. vij. nemo potest corrigere quẽ ille despexerit ꝛ sic patet tota decima cõsideratio que erat de iudeorũ mirabilibus ꝛ de sua obstinata malicia.

¶ Circa annum domini millesimum quingẽtesimuȝ tres soles in celo apparuerũt versus occidẽtem q̃ paulatim in vnũ corp⁹ solare redacti sunt grande spectaculum grandia. prefigura: quasi asia: affrica: ꝛ europa: sub vna monarchia statim coniungi debent. Sed potius notitia vnius ꝛ tribuni dei toti orbi futura imminet.

¶ Summa litterarum serenissimi regis. Ungarie: ad pontificem: Leonem decimum.

Eo siquaȝ hactenꝰ spem habui vt dei optimimaximi ope incolumꝭ semper esset statꝰ reipublice Christiane eã nũc beatissime pater omnino: cuȝ quia huic meo regno Thurcarum bellum ingens imminet tum quoniam ad inter Reges Christianos rem deuenisse cognosco vt nõ facile sit nisi tue sanctitatis authoritas inter-

cedat: ιter eos cuilibet aliquã do componere. Thurcarum igitur copie ĩ duas diuise partes: quarũ prima continet ferme equitum peditumq́ȝ centũ milia. Altera vero octoginta loca non admoduȝ munita regni'mei occupauerunt: indeq́ȝ vt ad nos est delatum minitãtur Budam que regni nostra est: et capta vesperãdum prorsus est de salute regni se vẽturas. Et quibus immodicus exercitus Meotidem versus recta profectus est: vt percullsit timore finitimi ꝛ imprimiȝ frater noster Rex appollonie nõ audeant periculo rerum suarum: ꝛ si auderant nequeãt'nobis pene oppressis succurrere Nitimur nos que nostre vires sunt hos cognatus infringere sed nisi ope Christianorũ Regum: ad quos ea maxime res pertinet vel quia nos quoq́ȝ Christi fidem colimus seu q̃d capto regno nostro in caput eorum bellum omne vertitur. Nequaq́ȝ cõfidimus diuitius resistere posse. Sãctitas itaq́ȝ tua quod suarum est partium operaȝ enixe dabit ne reb⁹ interchristianos reges piclitentib⁹: nos quoq́ȝ miseri a Thurcis opprimamur sedet ergo ꝛ componat inter eos quantum potest Sãctitas tua maxime curet: ne dum segnior est quã nobis opus esse cognoscim⁹: tunc opem ferre velit: cum minime prodesse possit.

¶ Datum Bude per nos Ludouicum Ungarie regem die: ij. Julij. M. D. xxj.

¶ Lemouiceñ.

¶ Clemẽs. vi. fuit nomine re totus virtuosus.

Lemouiceñ.

Innocentius. vj. fuit amator religiorum.

Lemouiceñ.

Urbanus. v. fuit abbas massilieri: ordinis sancti benedicti decretoruȝ doctor et sanctus reputabitur.

Lemouiceñ.

¶ Gregorius. xj. fuit dict⁹ petrus de bella forte lemouiceñ diocesis. obijt Rome in pace christi: post eum sequitur tribulatio quem dominus beate brigide preostẽdit ꝓpter peccata celeri.

¶ Hec in cronica dicta Mater seu mare historiarum.

¶ Explicit prima pars huius libri.

¶ Sensuyt la secõde partie de ce liure,

¶ Lan de grace six cẽs estoit pape en Rõme sainct Gregoire docteur de saincte eglise/ auquel temps par vne personne furẽt prophetisees ces Propheties & Reuelatiõs ainsi que sensuyuent.

Ng roy sera en Gaule nõme k. Et celluy Roy sera chãpion ou chief dor et en aura vng autre aussi bon q̃ le chãpion. Et se ne fust vne mauuaise guerre quil aura par mauuais admõnestement/du temps Salomon iusques au Dragon de Babiloine nauroit au monde vng si sage homme comme il sera/car sa renommee sespãdera iusques a larbre seiche. Du Roy q̃ apres cestuy sera iouyssant de ses taches & de ses bontez/& de sa courtoysie. Et comme il croira en saincte eglise. Et celluy champion de Gaule qui sera nomme Frãce courra la paour quil fera par tout le monde et les destruyra presque tous. Et durera la renommee de luy iusques au iour du iugement, Et les bonnes oeuures seront ramẽtues par

tout le monde pres et loing / et iamais ny faul dra.

Celluy qui la mauuaise guerre commencera: empirera parmy le mõde: et fera grant dommage. Mais son empirement ne sera pas tout par tout sa coulpe.

¶ Le premier empirement est orgueil que les clercs et gens lays prendront et vouldront tenir mesnage dont il aduiendra grans maulx au siecle.

¶ Le second empirement sera: que de celle guerre mourra mauuaisement plus de trente mille: que hommes que femmes: sans vne grande destruction qui sera faicte de payens apres sa mort.

¶ Le tiers empirement sera que dessors en auãt ne croiront les gens si parfaictement aux sacremẽs de saincte eglise comme leurs ancestres croyoient.

E pense aux gens qui seront parmy le monde enuiron le temps de Lincarnation nostre seigneur Jesuchrist Mil cinq cens ans: Car ilz ne regarderont ne tiendront les doctrines de leurs ancestres. Mais ensuyuront les oeuures q̃ en celluy temps feront les tyrans et leurs discors ensuyuerõt / et seront auecques vng gouuerneur a qui sa porte sera brisee a force dargẽt que les tyrans luy donneront.

¶ Les prelatz de celle terre ne garderont en celluy temps fors seullement a force dargent: et sachez que ce aduiendra a eulx. En celle terre y aura vne dis-

corde entre deux clercs: que celluy q̃ aura force dargent viendra au dessus soit droict ou tort / et si perdra celluy qui point dargent naura: et y aura lors vne mauuaise coustume. Ilz ne regarderont pas aux bonnes operatiōs que auront faictz les sainctz gouuerneurs ꝯ les sainctz ministres. Mais ilz regarderont a ce que auront faict les mauuais tyrans et les mauuais ministres qui auront brise la porte de fer et de passe fer.

¶ Les clercs auront change leuangille de monseigneur sainct Jehan / qui dit que chascune chose par force dargent ne se face. Adonc ne aura mestier le liure des euangilles: Car les iuges ne garderont iustice que a force dargēt. Et si commencera ceste oeuure mauuaise en celluy temps: Mais vng peu auāt aura elle este commēcee en la court du gouuerneur: non pas si appertement comme il sera parmy le mōde en celluy tēps. Et sachez que par celluy peche en monstrera nostre seigneur Jesuchrist vng signe.

¶ De la mer qui croistra dessus la riue hault comme les montaignes.

Il fera croistre la haulte mer dessus les riues: cest a dire dessus la riue du lys: comme sont les montaignes dessus les plaines terres / et si ce nestoit p vng ange: ilz noyeroiēt tous par le peche. Mais celle mer mōtera dessus les riues fort estendue toute appertement..

¶ La porte dē fer nest pas fermee a iceulx mōdains

qui mãgeussent & boyuent oultre ce quilz ne doiuẽt ne aux fornicateurs/ne aux gastãs de leur auoir ne aux hommes qui sont pleins de yre ne denuie. Ne a ceulx qui sont orgueilleux les portes de paradis ne serõt iamais ouuertes: se ilz se laissent mourir a ces pechez. Et en celluy temps serõt les clercs en telz pechez: en la court du gouuerneur ne pourrõt nulz entrer se ilz nont force dargent et par force dargent seront donnees les prebendes aux clercz. Et quãt celluy tẽps sera que lon en face la prouue appertemẽt: et a la court sen allerent deux clercz. Lung qui sera bon et lautre sera mauuais/lung poure & lautre riche. Le riche sera mauuais et de mauuaise renõmee et si aura auec luy quatre vassaulx et vng coffre plein dargent. Et le poure clerc sera en poure vestement et quil dye au gouuerneur. Sire ie nay rien si dieu & vous ne le me dõnez. Je vous prie pour dieu que me vueillez faire chanoine de tel lieu. Quant il aura ce dit: les tyrans diront au Gouuerneur. Sire vng tel Clerc vous prie pour Dieu: et nous aussy vous en prions nous humblemẽt quil vous plaise la luy donner: car en celluy bien est employe. Quãt le chief deult a lhomme trestous les autres mẽbres du corps sen sentent. La court du gouuerneur yra en empirãt non pas au sceu & congnoissance de toutes gens: Mais en ce repos entre les clercz et sages personnes. Et quant elle sera descouuerte lors commẽcera le mal par tout le monde vniuersellement & sachez q̃ les gens amẽderont quant la mer sera veue en telle maniere: & en maĩtes terres aura este amẽde

les mauuais exemples que les clercz auront mene au siecle. La mer croistra en toutes les prouinces du monde Vrayement si serõt es pties des yndes ⁊ sachez que la mer croistra bien grãde a merueilles. La marche amoureuse si chãgera son nom/ car autant quelle sera amoureuse autãt elle deuiendra ploureuse ⁊ pour celluy peche q̃ ilz aurõt maintenu en leur pays ⁊ que mauuaisemẽt gaignerõt les terres aux poures hommes pour leurs malices deuiendrõt ilz de ioye en pleur si cruellement que par tout le mõde on en parlera quant ilz serõt en pleurs iugez ⁊ desheritez ne laisserõt ilz leur coustume ne leur mauuais gaing ⁊ en serõt iugez en vne maniere que leur terre deuiẽdra autelle comme les terres et les ayres de acquilee ⁊ de Rauẽne: Car en cellup temps nul ne vouldra heberger dedans. Quãt les mauuais chrestiens qui a ce temps seront qui auront passe de mal gaing leurs nefz et tous les gens du monde ilz yrõt parmy le monde gaignant mauuaisement. Et sachez que auant que leur maistresse Cite fonde serõt ilz lapidez en maintes terres. Pource que tout leur auoir auront prins et mal gaigne. Premierement seront ilz lapidez en vne prouince que lon appelle Frise et pource ceste exemple en seront ilz en maintz autres lieux aux espees et cousteaulx mis a mort. Pourquoy souffrera saincte eglise a cellup temps celles gens si mauuaisement gaigner et aller parmy le monde le gouuerneur et les tyrans descordes les souffrera pource quilz en auront grãs richesses/ ⁊ que celle mauuaise gent aura ses cõpaignons

parmy le monde et ilz seront en la court du gouuerneur & tous les maulx se feront par force dargent. ¶ Ces mauuaises gens auront leurs deniers illec: aucuns poures clercs viendront a luy et luy diront ql leur donne de ce tresor: et il les fera payer a ses compaignons en leur terre/ il leur donnera de son auoir pour le mal gaing quil en fera.

Il trouuera semblablement le mauuais gaing multiplie parmy le monde/ mais il enuoyera ses messagiers a Lapostolle que il en face iustice terrienne selon saincte eglise et lapostolle le gouuerneur en fera son concille par le cōseil de tous: que nulz qui mauuais gaing faict ne soit pas mis en terre sil ne rend le mauuais gaing quil y aura faict en sa vie: ce sera chose prouuee. A cellup temps ne tiendra lon cellup commandement / que au temps que la porte de fer et de passe fer sera brisee a force dargent par ladmonnestement des tyrans ainsi comme ay dit cy en arriere/ fauldra celle bonne sentence pource que ces tyrans descordes aurōt de grans richesses pour eulx en cellup temps. Sachez que leurs chambres ne seront pas telles que furent celles des apostres/ ne celle du gouuerneur ne sera pas telle comme fut celle de monseigneur sainct Pierre/ nen cestuy siecle ne en lautre. Et pour ces oeuures empireront toutes gens. Et aura au monde de mauuaises et terribles gēs: comme seront ceulx desquelz ien feray mētion icy et ailleurs. Et seront encores pires et peruers saulue le baptesme quilz auront. Ilz croiront

en nostre seigneur Jesuchrist mieulx que ne feront pas les autres: mais leur auoir & les pechez quilz auront en eulx les honnyra en cestuy siecle et en lautre. Donc viendra ce peche entre les gens.

¶ Il y aura vne partie de eulx qui en Barbarie yront et de la luy viendra ce mauuais peche que moult les honnira et maintes autres gens en seront honnis et entachez pour leur compaignie auoir ce en aduiendra.

¶ Il fut voir que Abraham eut vng filz qui eut nom Ismael duquel doibuent yssir les gens dont ay faict mention que les parties des yndes destruyra. Les eaues doulces courront vers les mōtz et les autres vers labysme. Et pourront aller les gens parmy la mer es parties des yndes. Et au chief de cent ans apres que ce sera aduenu en ces parties sera il tel miracle en grece et autant en Barbarie.

¶ Du bon marinier qui aura lung bras long et lautre court.

Les gens qui sont hebergez dessus la marine qui iadis furent de lancestre des Troyās qui eschapperent de loccision des chrestiens dōt leur seigneur porte la teste enueloppee dargent lequel on pourra nōmer le bon marinier. Pource que plus sera trouuee debōnairete en eulx que en autre gent et si aura vng bras long et lautre court. Et alors luy croystra lautre bras moult long par

dessus la mer & cellup dōra le gouuerneur le cham-
pion qui a cellup temps sera/ & ce sera pource q̄ plus
aura troune debōnairete en eulx que nulles autres
gens du siecle. Celle gent seront pou prisez pource
quilz sont si pou de gens/mais ilz seront doubtez en
tous lieux ou eaue courra & si auront vne bonne ta
che en eulx qui moult leur vauldra vers dieu et au
siecle et ne fauldra de conuenances le bon marinier
& durera sa bōne renōmee tant q̄ lung des bras lup
croisse vers grece/& lors yra empiraut et cellup fera
faire la foue de largent aux chāpions q̄ mourront
en contumace q̄ enuiron lup mettront le feu/ mais
riēs nen gaignera & pour ce feu naistra en celle gent
vne male tache q̄ a peril de leurs corps et ames les
condupra. Et en cellup temps que le feu p sera mis
sen fupra cellup qui laura boute & donnera male ex
emple pour corps et ames/mais ains que lescu soit
estaint dirōt a ceulx qui auec eulx seront logez: par
tez de noz pays:car auez mis le feu en noz maisons/
si sen prōt auec vng chāpion es parties de Hierusa
lem & ferōt tel seruice a saincte eglise cōme ilz aurōt
faict par maintesfoys et deslors en auant seront ilz
crains & redoubtez parmy le mōde. A ceulx temps
occiront ilz le serpēt emmy la mer qui maint ennup
leur aura fait. La maistresse ville aura nom Rialt &
sa prouince aura nom Venise:& que toutes bonnes
graces lup viendront de tous pays: Mais pour les
bieneuretez q̄ en eulx seront leurs voisins en aurōt
enuye & les nōmerōt les mauuais mariniers: mais
de ce mentiront ilz et cestup nom achepteront si cher

maintz serpētins que maintesfoys lyront boutāt ca et la: q iamais noserōt entrer en mer sinon par leur cōge. droictemēt a cellup temps tireront ilz trestous vne cordelle cōme leurs ancestres auront tire: mais aincoys que ilz se boutent a tirer la cordelle tous en semble: lachepterōt bien cher: ceulx q mauuaise corde auront tyree. Et si y aura de telz qui tyrerōt vne corde pour cōduyre le feu plus pres quil ne sera et a cellup temps approchera sa fin ainsi comme elle fut encommencee et puis yront ses gens hors qui cellup tēps seront quant le monde viendra a definir: ilz se hebergerōt en vne isle de mer et porteront auec eulx leurs richesses et leur auoir: pource que les terres dē uiron eulx serōt gastees: mais en ceste isle ilz trouue rōt assez dequoy ilz pourront viure. Assez en pour-roye compter de leurs bōtez se loysir en fust. Ilz a-uront vne bōne tache en eulx que on pourroit bien croire appertement ce quilz diront de leur bouche. Mais desfors en auant ne le pourra on si bien croire pour serment ne pour fiāce: mais doresnauant ius-ques a la fin du monde seront ilz ainsi bien amēdez cōme leurs ancestres estoient. Et sachez que cellup amendement leur viendra par le conseil qui donne leur sera par vng euesque de leur terre q auecques eulx passera la mer par le cōmandemēt du gouuer-neur y aura de telz q dignes seront destre destruictz pour ses pechez: et pour le mauuais exemple qui met tra deuant le peuple dont dieu en mōstrera maintz miracles desfors en auant en vne marche qui sera tournee damours en pleurs pour vng dragō Le mi

racle sera celestiel & en aura de maintes manieres.

Adis il yssit aussi vne gent de Troye pour la grant guerre qui y suruint pour leurs pechez dont ilz sesloignerent en ytalie dōt vne partie en sont desia chrestiens cest la partie de Romme et les autres ne seront chrestiens sinon au temps que le bon champion sera en Gaule/qui a cellup temps sera nommee France cellup qui tant de biens fera en sa vie. Mais il aduiendra que ilz ne tiendront la foy de chrestiente ainsi parfaictement comme ilz font huy la foy de mahommet que leur foy yra en empirant: et ce leur aduiendra par deux pechez/dōt lung peche sera le mauuais gaing quilz feront mauuaisement et lautre sera que ilz ne croiront parfaictement en la loy de nostre seigneur Jesuchrist. dont en vne cite nommee Brise monstrera nostre seigneur Jesuchrist le signe de leur destruction qui sera honteuse ainsi cōme ama en vne marche que en cellup temps on pourra nommer la marche amoureuse: mais au tēps de la greigneur guerre que iamais sera au siecle entre le champion qui mourra en contumace et le gouuerneur de lautre part. Si la pourra on nommer la marche ploreuse: et pis sera de plus en plus iusques au dragon de Babiloine. et ce leur aduiendra pour leurs pechez: et en ceste annee aura maintes citez qui perirōt pour les pechez qui iadis furent encommencez. Et la maistresse cite de celle prouince enfondrera auant que le dragon vienne/ & ce lup aduiēdra pour icellup mauuais peche: et deuāt quilz fondent en seront la plus

part destruictz de espees et de glaiues: et tout leur mauuais gaing leur seront tollus/ et lauront pour chasse par les estranges pays: et ce leur feront leurs voysins.

¶ Du bon champion qui ne souffrira a nul mauuais gaing.

Ung champion sera q̃ ne souffrira nul mauuais gaing et mettra les terres en grant paix/mais tant seront multipliez les malices que iamais entre eulx bon temps ne sera. Et en celluy temps scauront plus de mal les enfans de quinze ans que ne font ceulx de maintenãt a quarante. Et droictement a celluy temps que le dragon de Babiloine sera venu en ce monde pour vng homme qui sera au siecle en aura plus de cent.

¶ Des chãpions qui passeront la mer.

Sera estably par le general concille que tous les champions doibuent passer de la la mer: dont les champions passerõt pour oster la saincte cite des mains des mescreans: dont le gouuerneur en passera. Apres aura et en celluy temps vng bon champion tous serõt dignes dardoir fors seulement deux dont lung sera de France et lautre Anglois: ces deux ne vouldrõt prendre lauoir aux payens ains serõt mortelz ennemys. Il y en aura sans foy pour lauoir des payens. Les champions qui mourront en contumace et prendront argent a grant plante de lauoir des mescreans dont lapostolle sabonnera a bien peu de foy vers nostre seigneur Jesuchrist ꝛ

vers son peuple et aura en despit des prelatz de leglise et pource luy sera faicte telle honte quilz les feront mourir a douleur et ses hoirs qui mourront a celle semblance en telle maniere que leur bien voyāt sera enuie.

¶ Romanie qui trebuschera pour la guerre du champion qui mourra en contumace.

Une contree de ytalie trebuschera et ce sera pour la guerre dudit champion qui mourra en cōtumace. Elle est appellee Romanie q̄ peu demoureront en guerre iusques au dragon fors seullement vne cite dont la seigneurie luy sera donnee par ses voysins et sera celle cite appellee boulongne dont le bien luy surmontera de plus en plus. Apres la mort du champion qui mourra en contumace et sera tres passe du siecle. Icelle cite aura dedās soy hebergee vne grant partie de la science du monde et sera peuplee de gens qui aymeront bien saincte eglise dont nostre seigneur leur dōnera vne grant victoire dessoubz vng chantecler q̄ tiendra le pays maint iour. La serpente naistra en celle contree qui sera rouge et vermeille cōme sang / et ce sera pour leschauffemēt de sa luxure dont elle aymera le dragonneau et telle en fera a la fin que ilz se conioindront lung a lautre et eulx deux seront mors celle nuyct. Quatre des prochains parens a la serpente les feront mourir: pource que le dragonneau sera son ennemy mortel dont la guerre en sera commencee dure et aspre. Et puis yra celle Cite trebuschant de iour en iour

a la semblance des autres citez. Elle sera Vne partie acheuee auãt que les contumaces soient affinez par lapostolle/ et par celluy de Gaule. Mais le dragonneau et la serpente naistront au deuãt de la partie du chantecler et eulx deux naistront par leur force ⁊ pour le signe de mescreãce addressez en celle cite: et ce souffrera nostre seigneur par maintz mauuais pechez qui seront Vsez en celle Ville. En leur cõtree sera Vne famine ⁊ sera destruicte entieremẽt par lapostolle ⁊ par celluy de Gaule. Mais le dragon ⁊ la serpẽte naistrõt deuãt la deptie du chãtecler/ ⁊ eulx deux naistront par la force ⁊ pour le signe de la mescreance de celle cite et ce souffrera nostre seigneur iesuchrist pour maintz mauuais pechez qui serõt Vsez en celle Ville ⁊ en leur contree.

¶ De la famine qui sera en Rosie.

Il sera Vne grant famine dedans Rosie q̃ pour ceste famine sera destruicte toute Rosie: et si nestoit Vne beste quilz auront et des sauuagines quilz occiront il ny demourroit Vng seul homme qui ne fut mort. Aux chrestiens rendudz dela la mer commencera Vne bataille aux payens de celle contree dont ilz seront detrenchez/et tous les chrestiens qui auec eulx seront en celle bataille. Pource quilz ne tireront pas tous ensemble a Vne corde Vne nef sen yra parmy la mer toute chargee de payens qui sen yront a leur mahommerie. Laquelle nef sera toute brisee en mer et sen yra la moytie au fons a tout leur Vitaille/et les gens sen yront auec lautre partie par

lautre mer moult angoisseusement: dont il y aura trois chrestiens qui reclameront piteusement nostre dame de paradis. Et nostre dame leur apparoistra: et les conduyra a saulu ete. Alors quant les payens verront icelluy miracle: ilz diront quilz se vouldrõt faire chrestiens: dont le Roy de celle contree les fera tous ensemble mourir. Et nostre seigneur fera emporter leurs ames voyans tous en paradis: dont cellluy miracle fera maintz payens mescreans de leur loy: et de telz en y aura qui senfuyront en la chrestiẽte pour eulx baptiser. Mais ung peu auant aura ung chãpion qui scaura la necessite de celluy affaire il sen yra deuant lapostolle: et luy criera mercy: Car il vouldra passer dela la mer et en fera son effort. Mais lapostolle len gardera iusques a ce quil ayt faict son cõcille qui sera estably pour la chrestiente radresser de la mer dont celluy concille sera pour parler de iour en iour tant quil sera du tout estably.

De Italie qui tremblera de ioye et de pleur.

Lapostolle et la gent du Roy de Gaule si feront trebuscher les mauuais chrestiens q̃ serõt si faulx et desloyaulx que ilz ne craindront ne doubteront le champion: et mourront en contumace: dont nostre seigneur Iesuchrist en fera cy appert miracle que ceulx trembleront de pleur: et ceulx qui deuers lapostolle se tiendront: trẽbleront de ioye qui leur surmõtera: pource quil verra aualler ses ennemys dõt en ceste annee perdra le Lyon ses ongles: et en perdra la loupe sa queue: car

point ne scauront trouuer medicines qui les sache guarir de celle maladie.

¶ Dung espreuier qui sera Roy couronne de trois courõnes: & de lhõme de Turquie q̃ trois iours gettera flãbe par la bouche.

Ung espreuier sera Roy couronne de trois couronnes et aura pẽdu vng escu en son col qui le champion sera nõme par la semblance de cellup escu/qui toutesuoyes de flambe ardant allumera toute Italie. Et mettra dessoubz soy les mescreantz Sarrazins / dont les bons et les mauuais de toute Italie trembleront/ et laisseront leurs mauuaises coustumes. Il y aura vng homme dedans Turquie qui tousiours gettera flambe par la bouche/ et ce sera apparessant de maintes gens. Celle flambe sera signe doccisions dhommes et de femmes/ & mourront peu apres par toute Turquie dune maladie chaulde & bouillãt cõme feu. La semblance de celle maladie sera si hydeuse que nul myre ne le pourra cõgnoistre: serõt estaintes toutes les chandelles que nostre seigneur Jesuchrist enuoye pour sa vertu en la cite qui est aupres de. P. elle sera appellee. R. pource que doresnauant ne sera rien veu de cellup miracle: les ostera nostre seigneur Jesuchrist / seulement pource quilz mettront a mort vng sainct homme de celle ville: pource quilz naymeront la foy qui leur sera dõnee: & q̃lz ne vouldront tenir ainsi que par plusieurs fois leur admonnestera: & pource le trebuscheront de sa maistresse coulonne aual la terre dont ilz le debriseront

tout tellement q̃ il en mourra maint: auant q̃l meure fera il priere a nostre seigneur que il face pour luy Ung miracle. Cest quil luy plaise estaindre ces chãdelles iusques a tant quilz maintiēnēt ceste foy: cest la foy que nostre seigneur donna a Adam et a Eue pour laquelle enfraindre fut leur ame en dangier se nostre seigneur ne les eust ostez denfer.

IL sera Une bataille deuant le sabathon parquoy en mourront que dune part que dautre plus de cent mille payens. Il y aura en celle contree deux Roys payens. Lung naura point dheritage: et sera moult sage. Lautre roy sera assez ieune/et aura trois enfans de sa femme. Les deux serōt masles et lautre femelle. Adonc luy Vouldra donner sa fille. Mais quant les gens de son pays le scaurōt le destourneront maulgre le Vieillart / et ce feront ilz pource que y Vouldra estre Roy de leur cōtree/dont il en mourra de dueil. Apres sa mort sen orgueillera lautre Roy ⁊ le Vouldra mettre dessoubz luy dōt la guerre commēcera et se combateront trois iours entiers dont la mortalite en sourdra en deux parties. Ilz serōt plus de trois cēs mille Et a celluy poinct aura les parties de Hierusalem Une autre bataille entre les chrestiēs deca la mer: ⁊ entre les payēs de celle cōtree: dōt pour celle bataille ne demourera long tēps en Hierusalem sera es mains de la gēt de Gaule dela la mer ⁊ la celle gent de Gaule ne fust a peine q̃ toute chrestiente ne fust homme maulgre lapostolle. Et toute sa creance en sera mal mise a celluy

temps. Si les gens de Gaule sen alloient en Italie pour ayder a lapostolle qui a celluy temps ne voul-dra estre doubtee nulle coutumace Mais sachēt que celluy q̄ ne vouldra doubter: ceulx de Gaule le mettront dessoubz leurs piedz.

¶ Du pape qui sera dedans Viterbe qui nosera regarder Romme.

MA ioye me vient de ce quil y aura vng pape dedās Viterbe/ qui nosera regarder Romme: mais les Rommains sachent que auant que celluy pape trespasse nostre seigneur leur fera souffrir hōte. Et sacheut que deslors en auant commēcera sa destruction de plus en plus: et ce sera pour leur peche/ ꝛ pour la malle semblance quilz aurōt encōmēcee vers nostre seigneur ꝛ vers saincte eglise. Ma ioye me vient de loeuure de celluy sainct pape natif de France qui a celluy tēps fera trembler les trois greigneurs parties du siecle/ et ce sera Alemaigne ꝛ Grece ꝛ toute la seigneurie iusq̄s au grā Celluy papr leur fera soustenir telle collee qui sera apparoissant par lōgs iours. Celluy pape sera puissant ꝛ ce sera par la gēt de Gaule qui luy sera obeissant a sa voulente. Et le sire deulx fera semondre le bon marinier pour passer dela la mer. Et le bon marinier leur donnera leur nauire pour passer Mais premier quilz layent passee sourdra vne discorde entre eulx qui par maint iour leur fera souffrir langoisse de leur ancestre. En celluy temps fera le lombard vne desloyaulte dessus vng petit rainaldel q̄ vouldra entrer en sa caue dōt il en y aura de telz dou

leurs hoirs en porterõt la bouche brisee ⁊ les gẽs: ⁊ ce
souffrira nostre seignr dieu pour la malle pourpar-
lence quilz ferõt ⁊ aura faicte vers les exillez du ma
rinier qui long temps auront ploure leurs pechez:
dont dieu en fera si appert miracle que bien sera ap-
paroissant aux lombardz. En celluy temps sera de-
dans Italye vng sergent de nostre seigneur Jesu-
christ qui sera extraict de Gaule. Celluy sergẽt sera
en layde des loyaulx enuers Jesuchrist ⁊ saĩcte egli
se: ⁊ fera trẽbler les mauluais par telle maniere qlz
seroiẽt tous mattez se il vesquist longuemẽt. Mais
deuant quil trespasse du siecle: il fera tãt deuers les
loyaulx q ce sera merueilles. Celluy a qui la gelline
aura tyre vng de ses yeulx se pourra tenir au poul-
cin deslors en auãt q sera enchassee de la ville quon
nommera. C. Et ce leur aduiẽdra par vng loup ra-
pinãt qui ne se pourra saouller dor ne dargẽt. Mais
celluy loup par son asprete perdra sa vie ⁊ tout son a
uoir. Il ne passera mye sept ans ql ne recoyue celle
collee: le commencemẽt sera dedans marmor. Puis
en celle marche ystra maint faulx lombars de plus
en plus ⁊ sourdra vne tresgrãde guerre es pties dac
quilee: dõt pour celle guerre en perdra maint prince
ses gens. Il aduiendra pour vne lignee de traistres
qui en celle contree autout grandes seigneuries: dõt
le sire dacquilee en aura vne hõte mortelle: ⁊ le saĩct
apostolle qui en celluy temps sera en acquitera la be
songne en telle maniere que tous les traistres se tiẽ-
dront pour folz tous les iours de leurs vies: sera de
dãs la table du tyrãt de cordes vng si sage damoy-

sel qui fera maintesfois trembler toute la terre pour sa science et fera soustenir a la maistresse cite dont il sera extraict telle collee dont croullera ceste annee/et si nestoit la priere que fera ung sainct Pape en celluy temps toute Italie en seroit mauuaise:lhoir du chāpion q̄ mourra en cōtumace luy sera si obeissant que a merueilles. Mais auāt que celluy tyrant des cordes soit vaincu sera vne grāt bataille dessus la ville de B. dōt celluy hoir dudit champion qui sera en contumace trespasse sera vaincu:et deslors en auant sen yra en empirāt:la force de celluy mauuais tyrāt Il ny aura enuiron le pape nul q̄ se puisse ayder de ces mauuaises oeuures et de celluy tyrāt des cordes. Il fournira en ttlle maniere sa besongne quil ne en pourra estre destourne quil nen face a sa voulente/ mais en la fin sera il tenu pour neāt:car dieu y mettra remede et nostre dame.

¶ De la descōfiture des Alemans qui sera entre. M.et.B.en vne vallee.

Sera pourparle entre les Alemans de destourner la gent de Gaule hors Dytalie: mais nostre seigneur Jesuchrist ne le vouldra souffrir et en sera veue la preuue en vne vallee qui est assez pres de.M.et de.B.qui sera la desconfiture des Alemaus.

¶ De la bataille q̄ sera deuāt M.dedās la marine.

Aura vne bataille deuant M.dedans la marine si felonneuse que la pluspart des gens en mourront:ces gens en seront extraict de la marine de Italie et de prouence:Mais la

droicte cause sera par la guerre qui sera creue entre les Affricãs ⁊ le bon marinier/ affin que les parties sachent que les plus asseurez auront moult grande paour/et pour cela ne sera abbatu leur orgueil.

¶ De la guerre et de la paix de Milan.

Il y aura maintes haultes lignees dedãs milan qui sen orgueilliront par dessus vne autre. Dõc celle lignee se garnira de son peuple ⁊ les chasserõt et ferõt estãdre: iusqs au tẽps du champion qui mettra le faulx gaing pour neãt. Et lors en sera restauree la paix. Si celle lignee neust les taches de ce: sa bonne oeuure fust moult a louer. Mais celle tache les fera hayr de leurs voysins: sachẽt que le seruice quil fera a leurs amys luy sera a sa grant perte maintesfois.

¶ Du monde et comment il yra en empirãt.

Jamais nostre seigneur ne dist chose q̃ ne fust vraye/ainsi quil dist a son euangille: que trestous ceulx qui viẽdront a moy ia ne seront boutez hors. yra appertemẽt en empirãt trestout le monde ainsi que les hommes cõme les femmes: les bestes: les poissons ⁊ les oyseaulx : le tẽps: le vent: la pluye: leaue courant et trestoutes les autres choses. Et sachẽt tous appertemẽt q̃ toutes les choses terriennes yront en empirant selon que les hõmes yront en empirãt de la foy de Jesuchrist ⁊ si verrez raison pourquoy. Quãt nostre seigñr forma

Adam et Eue il leur donna foy et leur dist. Toutes les choses terriennes soient a vous: fors seulement la vie de paradis et leur dist. Or vous gardez bien de mettre la main a luy: & sachez que toutes les autres choses sont a vous. Adam perdit la foy quant il mist la main en larbre q̃ nostre seigneur luy auoit deffendu. Or luy vint comparer & ce fut chose prouuee que si les choses terriennes estoient a luy obeissans. or en fut il eslongne: mais non pas du tout sa foy: mais il veult auoir dicelles choses terriennes q̃ la chair de son corps en suast. Et quãt les iuifz mirẽt leurs mains sur Jesuchrist ilz perdirent ainsi leurs heritages: & sachez que a lheure q̃ la foy yra en empirant les terriennes denrees sen yront en empirant en telle maniere comme firent iadis aux filz disrael quant ilz alloient par les desers que lors quant ilz empiroient de leur foy. Et les viandes leur failloient: et quant ilz crioient mercy a nostre seigneur/ alors leur donnoit il tout ce que bon leur estoit. Gardez vous de guerpir celle saincte foy. Sachez certainemẽt q̃ si vous ne croyez le baptesme et le corps de nostre seigneur que les prestres sainctifient tous les iours dessus le saĩct autel: & les autres sacremẽs de saincte eglise cõbien que les prestres ne soiẽt telz cõme ilz doiuẽt estre iamais sans celle bonne creance ne pourroiẽt aller en la maison de Jesuchrist: mais a celle a qui vous aurez donne vostre foy et vostre creance. notent ceste parolle q̃ det ous pecheurs prẽdra nostre seigñr Jesuchrist pitie selon la foy. aĩsi cõme il fist de celle femme que les iuifz apporterent de

uant luy pour lapider:et que nostre seigneur en feist les lettres en terre qui disoiēt. Lequel est sans peche gette premieremēt la pierre dessus elle. dont nul ne fut tāt hardy que sa main y osast mettre/aincois sen fuyoiēt deuant. et ce fist nostre seigneur pour la foy de ceste femme q̄ deuers luy se tenoit. Dautre part print nostre seigneur pitie du larron quāt il fut mis en la croix seullement pource q̄l auoit sa foy enuers Jesuchrist: & lautre larron fut dāne pdurablement. Sachent chascune gent du siecle que la grace de nostre seigneur Jesuchrist suyt les hommes et les femmes selon leur foy et selon leur creāce que ilz ont deuers luy tost ou tard.

¶ De loyseau qui naistra dūg arbre et de la beste qui naistra au desert de Babiloine.

IL naystra vng oyseau dūg arbre/ & cellup oyseau sera aussi grant comme vng cheual: il volera ainsi desmesuremēt comme vng carreau darbalestre: ne nul autre engin ne se pourra cōparoir a luy. Et sachez q̄l sera veu par to⁹ les lieux du mōde: ou il portera son bec ouuert & deglouttira tous les autres oyseaulx vifz. Cestuy oyseau fera iustice sur les autres oyseaulx q̄ aurōt mā ge les autres: & quāt il les aura tous degloutis & il ne trouuera plus q̄ māger il se occira de courroux: & sachez certainement que il naura nul pouoir sur les autres oyseaulx: et a cellup tēps ystra vne beste du desert de Babiloine & ceste beste aura vng cor sur sō chef agu comme vng glaiue: ceste beste sera nōmee cartangles: et sen yra p tous ces desers occisant les

malles bestes qui vont deuorant les autres. Et celle beste noccira sinon celles q̃ mãgeront les autres et nosera toucher les autres bestes.

¶ Du poisson q̃ naystra au fleuue de Jourdain.

A Cellup temps q̃ loyseau et la beste naystront il naystra aussi vng poisson au fleuue de iourdain. En cellup tẽps que la beste se mettra parmy le desert par tout le monde ystra cellup poisson du fleuue de iourdain et sen yra degloutissant ceulx qui vont parmy la mer angloutissant les autres. Le poisson sera nomme amergle / et aura de long cent cinquante piedz et de le trentesix piedz: et despesseur quinze piedz. Et la beste sera grãde comme vng elephant et loyseau aura nom Pharagus et cestuy nom luy donnera vng veneur de babiloine qui sera en cellup temps vng des plus fors hommes du monde. Il se mettra apres la beste et maintiendra tant la chasse que il demourera en cellup pays. Et quant il ne la pourra trouuer il reuiẽdra en Babiloine tout courrouce. La beste se occira de courroux quelle ne trouuera que mãger et le poisson sera trouue mort a sec: et sachent tous q̃ loyseau sera veu en tous lieux ou la mer court. Mais nulz deulx ne aurõt puissance fors que dessus ceulx que vous ay dit. Et sachez certainement que lors que la beste aura deuore et occis trestoutes les bestes du pays elle sen yra en vng autre tant par mer comme par terre.

¶ Des hommes et des femmes qui oublirõt les vefues dames et les orphelins.

Es hōmes et les femmes oublirent les Vefues dames et les orphelins pour q̄ les aulmosnes furent establies a dōner ꝗ les dōneront aux nouueaulx. N. Nostre seigñr Jesuchrist gardeur des Vefues dames ꝗ des orphelins en mōstre signe de courroux / car les terres embleront les bledz et la pluye semblablemēt pource q̄lz embleront les aulmosnes aux Vefues dames et orphelins: et les donneront a iceulx q̄ ny doiuēt auoir part: ꝗ qui pourroiēt labourer. Orphelins ꝗ Vefues dames seront oubliez pour ceulx q̄ bien pourroiēt gaigner leurs Vies. sachēt q̄ si celle enuie ne fut entre eulx q̄ moult seroit a louer leur bōne Vie exēple discipline ꝗ penitēce: mais celle les destournera ꝗ fera les gēs du siecle pler de soy et deulx. ¶ Du mauuais sire ꝗ du bon marinier.

Aistra au siecle Vng mauuais hōme si sera plus q̄ quatre et si apparoissant q̄ tout le siecle en plera: celluy sire en aura la tache de gache qui mōstre quelle soit endormie quāt elle Veult embler la cache. Au tēps de celluy sire soubstiēdra le bon marinier maites angoisses / ꝗ ce sera pour Vng mauuais peche leq̄l il aura fait en son tēps. Il aura pou parle par mainteffois la destruction de lamoureuse marche. Les sages clercz mettēt en leur liure que auant quilz trespassent de ce siecle soubstiendra il mainte douleur dessus sa lignee et dessus eulx et en fera nostre seigñr maint signe de courroux / et luy mesmes pou parlera telle chose qui fera trēbler la Ville et son peuple par mainteffois. Et les sages

clercz mettẽt en escript et soit en remẽbrance au saĩct pere pape de Rõme natif de France q̃ ytalie fera trẽbler ledit bon pape sen yra a la doulouveuse marche por quinze moys sans plus. Sa bonne discipline en ostant la grande douleur qui la fera trembler par maintesfois a douleur mortelle. Cellup sainct pere aura dessus son chef la couronne que dieu donna a Adam. Il en aura vne telle que iamais pape q̃ soit si arriere ny auant nen aura eue de telle.

Sachez que dieu fera miracles maintz au siecle.

Edans ytalie aura vng champion qui finera en contumace: ce champion sera nourrice du Dragon que lamoureuse marche mettra a martyre: et ainsi sera de lunicor et du loup rapinant q̃ Lõbardie fera estẽdre duremẽt. Mais premier q̃ le loup soit matte ses disciples aurõt receue leur collee ⁊ ce sera pour la force de Iesuchrist q̃ sera heberge dedãs la gent de Gaule q̃ a cellup tẽps aymera la droicte ptie des Lõbars. Mais auant troie ans en chãgera vne ptie dõt maĩte douleur en sera veue par eulx. Et sera veu le soleil cler reluysant cõme il fut le iour quil fut cree. A cellup iour sera ostee la saincte cite ou nostre seignr̃ Iesuchrist nasq̃t aux maistres des payẽs

¶ De ceulx de Gaule qui auront guerre aux payens.

Eulx de Gaule qui aurõt vne grãde guerre dont ilz ne se pourrõt iamais oster. Ilz lauront aux payens et sera ceste guerre iusques au dragon de Babiloine.

Vous Gregoire qui de Romme estes ne que auant q le dragon de Babiloine vienne sera commence sa mauuaise coustume par aucun des gouuerneurs q bien sera a blasmer. Deffendez vostre partie: il y aura a Rome vng hôme q maintes damoiselles aura a marier & certes elles seront mariees & si en pouez bien veoir la verite deuât voz yeulx. Car apres ql sera ainsi fait: et que icelles damoiselles seront mariees seront elles donnees aux autres marys combien que leurs marys soient en vie: ce sera mauuaise oeuure au siecle. Et vous euesque Berthoz qui estes ne dalemaigne par lorgueil de vostre pays sera vne guerre commencee parmy le môde q tout le môde empirera dôt chascune ville sera esgaree. Et en seront faictes deux parties par plusieurs lieux la moytie des hômes du siecle mourra. Et lors droictement a celle venue commencera vne autre qui sera contre nostre seigneur Jesus ceulx de la ptie du dragon ceulx dalemaigne sachent que auant que le dragon vienne en serôt ilz tous exilez. Et vous Felix qui estes ney de la ville de Milan/en celle cite sera ladicte guerre esmeue. Et premierement encommencee. Sachent quilz aurôt le premier destourbier. Et sera ladicte guerre si grâde et si cruelle q le monde en parlera. Et tous ceulx de sa partie en trembleront. Mais auant que le dragon vienne: et naura foy dedans eulx. Si leur donnera si grande collee que ilz auront assez affaire de eulx soustenir pour Lombardie pour Almaigne et po^r Rôme empirera tout le môde. Il sera vne guer-

re en Turquie si grãde et si merueilleuse quil ny aura ville en cellup pays qui ne vienne iusques a estre exillee/et durera celle guerre iusques a tant q̃ le filz Ismael les viendra exiller.

¶Du preudhomme qui naystra en la marche douloureuse.

Le sens va tousiours en amendãt/ & la prouesse iusques au tẽps de Salomon qui eut toute la sciẽce du siecle. De son lignage ystra vng sage hõme qui par son sens reformera tout le monde & le pourra bien appareiller a la science de Salomon. En celle marche naystra vng si preudhomme de son corps que bien le pourra lon appareiller a Sanson fortin/ & ce preudhõme ystra de la plus haulte lignee de celle marche: et cellup fortin deliurera maintes terres de grant seruage auant que le dragon de Babiloine vienne/& ostera Lombardie de grant martyre & aussi vne grant partie Dytalie.

¶Pour quelle cause la marche douloureuse sera destruicte.

Il ny aura plus de champion en Italie/ ains sen yra auecques le bon marinier en Grece par le commandement du gouuerneur et du champion/ ou les griffons en seront exillez et les villes aussy. Et sera cellup temps paix par toute Italie.

¶Du grant dommage que aura la marche douloureuse dedans soy.

LE bon marinier pour ceſte occaſion en aura vne moult grande guerre et cuydera que ilz en ſoient amendez de leurs auoirs/mais ſachẽt que ilz empireront plus cent fois quilz nauoient eſte par deuant dõt ſen oſterõt puis/mais ce ſera a tard. Les bons mariniers trouueront autant de felonnie en vne partie comme ilz feront en lautre et encoꝛes diront que celles gens ſeront mauuais vers eulx et nauront tant de bien fait quilz en sachent nul gre. Aux bons mariniers aura grãt debonnairete et ſi ſeront en celluy temps moult empirez pour lexẽple que on leur donnera. La maiſtreſſe cite dicelle marche aura vng ſi treſgrant dommage dedãs elle tant de hõme q̃ de leur auoir q̃ iamais ne ſera oubliee celle douleur dont ceulx de payennie q̃ en celluy tẽps ſerõt en ſaiſine leurs hoirs en pleront ⁊ dirõt que celluy dõmage ne leur pourra eſtre fait ſans la voulente de dieu:mais le grant dõmage q̃lz aurõt faict a leurs voyſins en fera la clameur a noſtre ſeigneur dont il ſouffrira que il ſoit ainſi fait et deſloꝛs en auãt aura il encoꝛes pis auant que le dragon de Babiloine vienne: dont ſi grande ioye en ſera demenee dedans·et ſi grande moꝛtalite auãt que ce aduienne q̃ le ſang deulx en fera la clameur a noſtre ſeigneur dont le demourant deulx en mourrõt pꝛeſque tous en chartre:ee celluy faict ſouffrira noſtre ſeigneur pour la deſloyaulte et felonnie deulx/ et le demourant finera en guerre et yꝛont touſiours en empirant deſloꝛs en auant. Par toute icelle marche ſerõt faitz haultz murs et haultes tours de treſ-

mauuais gaing: et ainsi serōt elles abbatues et mis aual la terre po² celluy orgueilleux leur seignr sans pitie et sans debōnairete: et iusques a tāt que celluy mauuais gaing sera en icelle marche: iamais ne garbera nostre seigneur Jesuchrist celle part.

¶ De la guerre qui sourdra parmy le monde.

IL sourdra vne guerre parmy le monde aussy bien en payennie que en chrestiente: et durera celle guerre vng grant temps dont nostre seigneur leur enuoyra tāt aux chrestiēs que aux payens si grande famine que quant il verra faire la guerre lung a lautre: il leur fera baisser leur orgueil maulgre eulx: Mais il fera vne iustice terrienne en vne des prouinces pource que le commencement sera venu deuers eulx et la moytie en mourra.

¶ De la guerre qui sera es parties de Hierusalem.

SOurdra vne guerre es parties de Hierusalem que tout le mōde en aura assez a lamēter: et apres ceste guerre sera oste Hierusalem de la main des payens qui pres de cinq cens ans lauront eue en leur saisine mal le verront ceulx qui la commenceront: car iamais nauront si grande puissance comme ilz auront: et iusques a celluy temps toutes les autres guerres quilz auront eues ne aurōt pas este de cent fois pres si grandes.

Ire abbe si vostre religiõ feust bien entretenue au siecle moult seroit a priser. Mais elle va en orgueillissant ⁊ surmõte son orgueil de plus en plus iusques a tãt qlz receuerõt vne collee tous ensemble. Il sera apres q la grãde cite q iadis feist Cõstãtin sera prinse ⁊ desrobee par ceulx de Gaule / ⁊ par les bõs mariniers q deslors en auãt sourdrõt maintes religiõs au siecle en poure habit q dõnerõt grande collee a vo⁹ ⁊ a vostre religion. Sire abbe de lordre sainct Benoist/si vostre religion ne fust bien garnye de rẽtes:a peine trouueroiẽt ilz que mãger.

¶ Des Griffons qui seront destruictz.

As ne doit estre oubliee la parolle que diront les Griffons contre la trinite: et sachez q ilz diront q le sainct esperit nappartient de riens au filz: mais seulemẽt au pere: dont la vengeance en sera faicte sur la maistresse cite de Grece que feist Constantin. Le feu y sera mis:⁊ les Griffons seront destranchez ⁊ sera la cite desrobee.

¶ Du feu qui viẽdra deuers le ciel ⁊ se mettra de mer en seiche terre / et de lespee qui descendra au champ de Butinoble.

L ystra vng feu ⁊ se mettra en mer ⁊ de mer en terre. Mais auant quil se mette en terre: Aura il arse la mer ⁊ la terre dessoubz leaue iusques en abisme: ce sera deuãt brãdis ⁊ en terre seiche se mettera en brãdis/⁊ yra bruslãt la terre iusques a lautre mer/et illecques sera ledit feu

estaint pour la priere dung moult sainct hõme:⁊ cel
luy feu aura de long deux cens piedz:et de le quatre
piedz. Ung pou apres ystra du ciel vne espee/ ⁊ ceste
espee descẽdra emmy le chãp de Butinoble. Et a cel
luy poinct serõt en celle place plus de cent mille payẽ
ens q̃ aurõt tous iure leur foy de destruyre to⁹ ceulx
qui deuers Jesuchrist se tiendront : cellup iour aura
Hierusalem moult grant meschief: car ceste espee en
fera la iustice po² luy seulemẽt:car sa foy ne sera em-
piree ne chãgee. Mais la foy des autres q̃ auec luy
serõt a celluy temps ne sera pas vraye. ains sera ain
si comme les fueilles des arbres:nostre seigneur na-
ura q̃ demãder en hierusalem en celluy temps fors
seulement celluy roy.

C Elle espee qui descendra du ciel sen yra par-
my les payens destranchãt leurs testes auſ-
si dru que pluye.

Sachez q̃ au temps du tyrant des cordes
auroit la seigneurie sur le gouuerneur
⁊ dessus le siege du chãpion au chief dor
sera nostre seigneur si courrouce ẽuers
eulx quil ne les respitera que bien peu.
Mais sourdront a icelluy temps les guerres dont
ilz seront a viles : et leurs negoces serõt cõgneues
plus clerement q̃ deuãt ⁊ ne leur vouldra ouyr ramẽ-
teuoir:⁊ sachez que tout ce luy ferõt faire les rottes
dargẽt:qui leurs portes auront brisees:et sera abba
tue celle du gouuernemẽt par terre. Ilz seront a cel-
luy tẽps pleĩs de deux pechez. Le premier peche sera
la luxure. Et lautre peche seront les rottes dargẽt.

Dont ilz en serōt si couuers que cent fois les aymerōt plus que Dieu:sachent quilz ne mettront aucunemēt leurs piedz en lheritage celestiel:& mal aurōt veu les delices terriennes quāt ilz en perdront lheritage celestiel:ilz donneront les faulx iugemens souuentessfois & non pas selon raison ne iustice:ains selon raison les Noctes dargent. En celluy temps hōmis seront a dieu & au siecle que lon yra comptant p tout le pays:car celluy qui aura plus dargent quāt ilz yront a la court du gouuerneur il gaignera le iugemēt soit a droict ou a tort:Mais apres icelle malice quilz feront sera esleu vng pape p le gouuerneur que tous ceulx que il trouuera qui dōneront faulx iugemens p conuoitise. Il les fera mettre en sa caue/et sachez quil dira apptement que mieulx vauldroit quilz pdent le corps que les ames / et escripuez que cellup pape sanctifira et fera de grans miracles en sa vie et apres sa mort.

¶ De la nuble qui se mettra sur vne ville de Gaule nōmee Arras/dont ilz mourront tous.

Escendra vne nuble de deuers le ciel q̄ se mettra en vne cite de Gaule que on nomme Arras: & celle nuble ne ptira iamais de dessus icelle cite iusques a tant q̄ celles gēs q̄ a cellup tēps serōt trouuez dedās ne trespassent du siecle. Et ce leur aduiendra pource q̄lz toucherōt a cellup tēps. Le Roy de Gaule & lautre Roy q̄ sera ap̄s nen osera prēdre la vēgeāce.

¶ De leaue qui deuiendra chaulde.

AV temps que les terres serõt courroucees de donner ce quelles auront acoustume de porter sera leaue aussi courroucee/ dont elle deuiendra aussi chaulde souuẽtesfois cõment q̃ la auroit mise boullir sur le feu. Il sera pource que vne grant mõtaigne q̃ est assez pres du ciel ne pourra plus soubstenir le grãt feu de leaue chaulde q̃ deuers le ciel vient. Mais sera pertuysee en maint lieu & courra leaue chaulde en la mer gelee: et sespandra par tout non pas par toutes les voyes: mais quant laspre vent langoissera. Et sachez que leaue deuiendra toute sallee comme elle fut au commencement. Mais la raison pourquoy elle deuient doulce il aduient que le vent angoisse tant leaue quelle va iusques au ciel: et le ciel est de feu: et leaue boult tãt q̃lle deuient doulce et va parmy vne grant forest toute de pierres : et ceste forest va enuironnant tout le monde et est chaulde cõme feu. Et vient ceste eaue iusques aux montaignes qui departent le froit du chault. Les montaignes ont pertuys par ou vient eaue doulce & court parmy les terres et dessoubz et fait maintz pertuys et sespart parmy le monde tant dessus terre comme dessoubz.

¶ Dune eaue q̃ sera chaulde et froide q̃ sourdra dessus vne montaigne.

LA eaue chaulde en maĩs pays/car les ptuys sõt petis. Parquoy elle court toute chaulde iusques la. Et sachez que dune des veynes dune montaigne est le pertuys en la mer sallee: dõt leaue court iusques en Lombardie: et sera

fait le puys sale: dōt ce sera grāt merueille. Emmy la grāt mer ou leaue court sourdra hault vne montaigne moult haulte: & dessus le sommet de celle mōtaigne sourdra vne fontaine dont leaue sera chaulde dune part & froide de lautre. La froide aura si grā de grace de nostre seigneur Jesuchrist q̄ si vng vieil homme en beuuoit il deuiendra fraiz et beau & aura chāge tous ses cheueulx/son poil & toute sa facon.

¶ De leaue chaulde q̄ sourdra deuāt leglise de saincte Marie de Rochemador.

Leaue chaulde aura vne autre vertu/q̄ vng hōme ou vne femme se ilz en beuuoiēt ne demourroit riēs dedās le corps fors les boyaulx seulemēt. La veine dōt celle eaue court ystra du lieu dōt elle va hors endroit et se mettra emmy la mer pour la vertu de Jesuchrist & pource q̄l vouldra q̄ des hōmes q̄ en celluy temps seront reuiennēt en vie iusques au iour du iugemēt pour le tesmoing de ce q̄ aduiendra du dragon. Aussi comme es yndes de ceulx q̄ veirēt appertement le ressuscitemēt du frere du roy des yndes/& serōt en vie iusques au iour q̄ mōseigñr sainct Thomas le fist ressusciter p la vertu de Jesuchrist. Ceulx des yndes sont prestz daller a la fontaine q̄ ressort en Egypte au iour de mōseigñr saīct Jehan baptiste/& a celle fontaine reuiennent ieunes bachelier s cōme ilz estoiēt quāt ilz veirēt celluy ressusciter. Ceste eaue viēt du saīct paradis ou iadis furēt mis Adam & Eue. Deuāt leglise nostre dame de Rochemadour sourdra vne eaue aussi noire p semblant cō

me arcmet: et quat on la mettra en vaisseaulx elle deuiedra aussi claire come christal. Ceste eaue guarira les homes de le[urs] maladies quat ilz en beuurot. et vne autre eaue sourdra toute chaulde assez pres due cite q sera nomee boulogne et ceste eaue aura grat vertu

¶ Des marchas q aurot enuie lug sur lautre: et du chapion q fera ardoir les mescreas de la foy de ies[us].

Il y aura au siecle vng peche entre les marchans parquoy leurs ames serot en aduenture silz ne se gardent de celluy peche: et sachez certainement q cest quant ilz out vne marchadise ilz ne taschet a autre chose fors q a ce qlz diet q nostre seigneur done destourbier aux hommes q ont telle marchandise come ilz ont: car ilz ne cessent iusques a tant quilz ayet efforce ceulx qui veullent acheter de leur marchadise. ceulx veullent estre telz comme fut iadis lucifer qui vouloit estre semblant a dieu/ et ces marchans veullent que dieu face telles oeuures qlz font/ et quil face a leur voulente. Il aduiedra que en despit deulx fera dieu ainsi que vous diray/ quant les mauuais hommes vouldront quil face leur mauuaistie il fera leur bonte/ et quant ilz vouldront quil face a sa voulente il nen fera ries/ et ce adniedra pour les mauuais homes q vont priant nostre seigneur q il face le teps a leur aise/ le vent et la pluye selon ce qui leur est aduis que bien leur aduiene. Sachez certainemet quilz ne seront parfaictz en la foy de Iesuchrist. Auant que le dragon vienne vng chapion sera couronne dune courone de fer en vne chapelle de moynes/ et ne partira dillec tat quil

ayt fait ardoir grant plante de gens et serōt plus de quatre mille trestous mescreans de la foy de Jesuch.ist. Car ilz auront maintenue vne creance qui ne sera pas a louer.

LA ou ilz seront ars viendra vne si grande pluye que la terre deuiendra aussi molle cō me est celle de dessoubz leaue. Et vng peu apres sourdra dillec poix et soulfre. Et sen yra parmy la terre ainsi cōme fait le ruisseau dune fōtaine/ et de cellup iour en auāt ne fauldra la poix: et le soulfre durera iusques au iour du iugemēt: et sache q̄ a icellup temps yrōt les gēs veoir ceste chose a aussi grās mōceaulx cōme si q̄lque grant merueille estoit descēdue du ciel/ et si scauoir voulez pourquoy sourdrōt ce soulfre et ceste poix ie le diray. Et quant les pouldres des corps des hōmes et des fēmes serōt allees en abisme sachez certainemēt que en despit de celle pouldre sourdrōt celle poix et cellup soulfre.

¶ Du chāpion q̄ fera paix aux payēs: pour destruyre les mescreans chrestiens.

SAchez que cellup chāpion fera trefues aux payens pour destruyre les mescreans chrestiens qui de Lombardie aurōt prins lexēple. Il establira par tout son empire que si nul est trouue qui parfaictement ne croye la saincte trinite et les sacremēs de saicte eglise quil soit prins et brusle et il sera faict puis que il le cōmandera: car a cellup temps naura point de guerre: et si luy obeiront tous hōmes et si scauoir voulez de quel pays sera ce champion extraict. Sachez q̄ sera de Saule: et

quãt il aura destruyctz tous les mescreãs chrestiens lors les treues fauldrõt ꝛ sen yra dela la mer es parties de Hierusalem auec le duc des mariniers ꝛ aucques vne grãt ptie des Frãcois ꝛ des lombars q̃ po͛ venger la mort de leur lignaige sen yront auec luy: et apres tous les chrestiens sen yront auec eulx.

Les papens de Babiloine auec les autres payens de payennie se mettrõt encõtre eulx ꝛ lors quãt ilz passeront la mer pour la foy q̃ auront enuers Jesuchrist naurõt les payẽs encõtre eulx duree: auãt vng pou aura este vng autre ost pdela la mer aux pties de Hierusalem dõt il aura oste la saincte terre des mains des payẽs et la grãt payennie ꝛ ce aura fait le bon chãpiõ: Mais les payens aurõt recouure la plus grãt partie de ses terres: mais enuiron le tẽps de lincarnation nostre seigneur Mil cinq cens vingt ꝛ sept ans sera destruyct le grãt payen ꝛ pres q̃ tous: dõt ilz ne recouurerõt iamais ne leurs villes ne leurs chasteaulx ne ce q̃ leur sera tollu par le bon chãpion de Gaule. qui presque tout le mõde conquestera: et mettra a force dessoubz luy toute Italie et Romme. Dont iamais ne sera recouuree par les payens.

¶ Du chãpion au chef dor qui donnera aux bons mariniers tous les riuages de la mer ou il a eu seigneurie.

Le champion au chef dor donnera au duc des bons mariniers tous les riuages de mer ou il aura seigneurie.

¶ Au temps de ladmonnestement q̃ sera faict vers

la cite de Virgille recepuera la cite de . M . salore a la semblance q̃ faitsle lyon de son enfant ꝛ ce leur ad uiendra pour vng petit regnaldel q̃ vouldra entrer en sa caue. Et aps celle meschãce en sera son retour ꝛ ce leur fera admonnestemẽt de lunicor. Une cite de coustane q̃ D. sera nõmee prẽdra vng estrif vers S. dõt par cest estrif sera maint feu allume de vne ptie ꝛ daultre dõt le pape q̃ sera au tẽps en fera son pdon p ladmõnestemẽt de trois loups rapinãs. Ce pdon fera blasmer le tyrãt des cordes dont ceste playe ne sera guerie iusques au iour du iugemẽt ꝛ ce aduiendra pour maintz mauuais pechez q̃ serõt vsez en celle cõtree: ꝛ a la court de celluy pape sans loy.

¶ De la vertu dune eaue q̃ ystra dune crotte.

Ng eaue aura en vne crotte assez pres de argẽtat ꝛ de Tull. Ceste eaue aura si grãt vertu q̃ ia ny entrera nul q̃ ne soit guary de sa maladie ꝛ ne yra plꝰ auãt: mais en demourrõt si haytez q̃ ilz dirõt. Ceste eaue est saincte.

¶ De la guerre q̃ sourdra dedãs Millan.

Au tẽps q̃ le fortis dõt iay fait mẽtion en mes pphetíes naystra en celle marche q̃ iay dict q̃ sera le mauuais chãge. enuiron celluy tẽps sourdra vne guerre dedãs M . q̃ durera iusques a ce que le fortis la mette a fin. a la honte de la vieille cite q̃ iadis feist la hõte aux Troyens.

¶ De la traison q̃ sera pourplee dedãs les lõbars.

Sera pourparlee vne trahyson dedans les Lõbars q̃ ains quelle soit acheuee viendra vng autre q̃ la destournera si q̃ les Lõbars

en seront honnis. Il viendra encore au siecle le tēps que les chrestiens mettront en oubly la saincte terre et le pays de Hierusalem que les mauldis infideles et les payens auront en leurs mains et en leur saisine. Et a cestuy tēps seront les choses selon les oeu-ures/et selon leur foy: et selon ce que ilz aymerōt nostre seigneur seront ilz aymez de luy. Le monde sera empire si fort que par tout sen yront les gens disant que mauuaisement ayment leur seigneurie. Car ilz verront clerement que tous seront mauuais ⁊ quilz nauront ne foy ne loy. Et verrōt clerement q̄ dieu ne gardera celle part ne tāt ne quāt fors selon leurs oeuures que ilz ferōt. Et a cestuy temps en chāgera lair ⁊ le tēps. Les choses sen yront encontre acoustumāce: Car a ceste heure la ne dōnera len nulles aulmosnes aux poures: ⁊ serōt exillez par toute chrestiēte poures hommes et femmes. Mais non pourtant des lors en auant quāt la saincte cite de Hierusalem sera dehors des mains des payens / dieu amendera le mōde/lair/les vens/leaue ⁊ toutes choses. Et sachez certainement que dieu sera courrouce vers les chrestiēs iusques a ce quilz osterōt la saincte cite des mains des payens. Dieu se courrouca aux Chrestiens autreffois quant les payens abbatirent leurs murs/tours ⁊ oratoires: iusques a ce que le Roy Luces se baptisa. Se courroucera aux chrestiēs qui ne garderōt leurs terres: ⁊ q̄ ne les recouurerōt des payens si q̄ leurs terres ne rendront leurs bledz. Les citoyens encōmēceront guerres lung cōtre lautre iusques a cestuy tēps q̄lz pourparlerōt de passer la mer

contre les payés nauront ilz paix a nostre seigneur iusques a ce que leurs tours & oratoires furēt reprinses des mains des payeus. Mais dieu tout puissant qui est misericordieux et pitoyable a son peuple leur pardonna apres leurs faultes et desmerites.

¶ De la guerre de Pauye q̄ souffrera vng effroy et de la grāde lignee qui sera en Millan.

SOuffrera la cite de Pauye grāt effroy:mais ce sera la cite de Millan q̄ luy fera ceste honte pour vne grant lignee qui sera gardee de Millan. et si celle lignee neust telle tache sur eulx/ilz porteroiēt courōne: mais icelle malle tache les gestournera de maint bon seigneuriage & maintz en receuront pour leurs effors.

EN France aura auant que le temps de peine & terriblete. trois grans arbres qui floriront et auront fueilles. mais point ne porterōt de fruict q̄ vienne en meurisson:et de leurs racines naistront trois autres arbres/q̄ ne porteront ne fleurs ne fueilles: mais de eulx naistront fruictz de la substāce des trois arbres: & des racines de eulx naistra vng sion qui substrayra et destruyra moult:par leq̄l sion serōt reboutez les vers poignās q̄ ystrōt de terre pour poīdre le sāg. De lan. vi. iusq̄s a lan. xxx. mettra peine chascun arbre de venir a son entēte. De lā. xxx. iusq̄s a lan. xxxiiii. verrez de ces trois arbres aucun tous ius abbatre. Et sera ledit sion raux en dure espreuue/iusques a. lxxii. ans ne serōt les planettes remises en estat:ne leurs cours & cōiunctions ne seront reparees:ne icelle prophetion

ne sera aueree. En lan de lincarnation mil cinq cēs et.xxxiiii.reuiendra bonne foy et bonne loy et bon air et seur temps. Paix/foy/Verite et doctrine reuiēdront en propre figure.

¶ Ceste prophetie trouueras a la fin dūg liure nōme Stimulus diuine cōtemplationis.

Enuiron le temps de lincarnation Mil quatre cens et cinquāte ans regnoit vng roy au royaulme de Perse. En apѕ fut deboute de son royaulme p les mescreans. Ledit roy ensemble ses bōs amys fuyās la fureur desditz mescreās sen vindrēt aux grās mōtaignes de Elye/furēt long tēps la en cōtinuāt le seruice diuin ꝛ gardāt les cōmādemens de dieu. Leql bon roy preschoit tous les iours la parolle de dieu. Auoit par la grace de dieu lesprit de prophetie: souuent disoit a son filz ꝛ aux bōnes psonnes que dieu luy auoit reuele aduenir plusieurs choses. Et disoit q̄ enuiron le temps de lincarnation Mil cinq cens vingt ꝛ sept viēdroit vng bon roy ꝛ vng pape qui porteroit la chaire de Romme en Hierusalem: et fera croire en Jesuchrist tout le mōde ꝛ destruyra tous les mescreās et idolatres q̄ ne vouldrōt croire nostre foy / ꝛ q̄ ne se vouldrōt baptiser Et totallemēt il destruyra toutes mauuaises et peruerses loix et creances. Et alors cōuertyra tous mauuais Turcz idolatres et mescreans a nostre foy de Jesuchrist:et serōt to⁹ destruictz ceulx qui ne y vouldront croyre

¶ Au royaulme de France et ville de Poytiers trouueras imprimee ceste prophetie et reuela-

tion deuantdicte en ung liure nomme le baptesme de Sophie Roy de Perse.

Le septiesme iour du moys de decembre Mil quatre cēs quatre vigtz & dixsept ans de lincarnatiō nostre seignr Jesuchrist. No⁹ estiōs en vne cite de Frāce enuiron ciq cēs psonnes & vismes du matin soleil leuant iusqs au soir soleil couchāt seulemēt icelluy iour au ciel vne chose merueilleuse & a la veoir bien terrible & est bien vray le cōmun dict q̄ dieu & nature ne font rien sans cause. Vray est q̄ en celluy iour le ciel estoit bien cler en sa couleur pse. Et y auoit au ciel vng cercle de couleur blāche: le soleil estoit au dedās dud cercle & aux deux costez dudit cercle par dehors y auoit deux espees en couleur blāche: & a la poicte de chascune espee estoit vermeille cōme sang. En apres en celle annee le roy Charles huyctiesme mourut/et le Roy Loys douziesme fut courōne. Cestassauoir Lan de grace Mil cccc.quatre vingtz & dixhuyt.

Lan de grace Mil cinq cēs & quatorze au moys de Jāuier en Frāce y auoit vng grāt clerc & philosophe a merueilles hōme de religion & de bōne vie/leql Philosophe vng soir en regardāt au ciel veit vne planette ou vng autre signe & en apr̄s ql eut tres bien plore a merueilles se esmerueilla et feist tresgrandes admiratiōs se plaignāt cōme lhōme fort triste & dolēt: fut iterrogue pourquoy faisoit ces admiratiōs dist q̄ ce nestoit poit sans cause: & q̄ cestoit q̄ le mōde cōme luy deuoit plourer/dist icelluy philosophe que

auãt q̃ lon cõtast de lincarnation Mil ciq cẽs vigt et ciq ans leglise auroit plꝰ a souffrir/a lamẽter ⁊ plourer/⁊ seroit plus persecutee/⁊ greuee/⁊ troublee q̃lle ne fut depuis la passion nostre seigñr Jesuchrist.

AU royaulme de France y a vne euesche nõmee Lymoges duquel enuiron le temps de lincarnation nostre seigneur Jesuchrist mil trois cens quarãte ans en Romme eut de suytte quatre bons papes nommez Clemẽt sixiesme / Innocẽt cinquiesme/Vrbain cinquiesme/Gregoire vnziesme: lesquelz quatre bons papes fureut de tresbonne vie remplis de tresbonnes vertus. Vray est que au dedans dudit euesche de Lymoges y a vng grãt chasteau fort ancien et tresbonne maison nommee Turaine de laquelle maison et chasteau sont sortis deux diceulx papes/ Cestassauoir Clement sixiesme oncle de Gregoire vnziesme. Pour certain a este trouue audit chasteau vne ꝓphetie escripte en peau de parchemin bien anciẽne enuiron le temps de lincarnation de nostre seigneur Jesuchrist Mil cinq cens ans ainsi quil sensuyt.

¶Prophetie.

PAr la grace de dieu le createur en ceste maison et chasteau de la lignee et sang dicelluy y a eu a Romme deux bõs papes / Cestassauoir Clemẽt sixiesme ⁊ Gregoire vnziesme: et soyez asseurez que enuiron le tẽps de lincarnation nostre seigneur nostre saulueur Jesuchrist Mil ciq cens et trente ans. De ceste dicte euesche de Lymoges sera le troisiesme pape en Rõme. Leq̃l bon pape

de Rôme natif de Frâce/sera esleu miracuseusemêt et fera vne grande et merueilleuse iustice dessus les mauuais et infideles Chrestiês ꝛ miraculeusement reformera toute leglise/redupra ꝛ retournera en son premier estat quelle fut cômecee: ꝛ en Rôme iamais plus ny aura pape de Frâce. Et apres quil aura tenu son bon concille: cômêcera a faire guerres mortelles aux mescreâs de la loy et foy de nostre seigneur Iesuchrist: ꝛ les côuertira le plus quil pourra a croire et tenir icelle foy et loy de Iesuchrist. Et emportera de Rôme en Hierusalem la saincte chaire et siege de sainct Pierre lapostre de nostre saulueur ꝛ redempteur Iesuchrist pour leurs grans ꝛ innumerables maulx ꝛ malices. Et leur sera tollu le sainct siege ꝛ chaire/ꝛ a merueilles ꝛ miraculeusemêt ledit sainct pere de Rôme deliurera la saincte cite ꝛ terre de Hierusalem des mains des mescreans. Et en apres toutes les terres du môde. Et ꝑsque tous les mescreâs de la foy ꝛ loy de nostre seigneur Iesuchrist: côuertira a ladicte foy et creance de Iesuchrist. Et en tout le monde ny aura autre loy ne foy q̃ celle seulemêt de Iesuchrist. Et alors sera acôplye la saicte parolle ꝛ ꝓphetie de Iesuchrist ainsi q̃ le benoist sainct Iehan lapostre la tesmoigne. Et verrez a icelle saincte euâgile q̃ se cômence. Ego sum pastor bonus.

Je suis bon pasteur ꝛ a la fin de icelle saincte euâgile vo⁹ trouuerez. Et alias oues habeo q̃ non sunt ex hoc ouili ꝛ illas oportet me adducere ꝛ você meâ audiêt Et fiet vnum ouile ꝛ vnus pastor. Jay des autres brebis qui ne sont

point de cest parc/et icelles me fault appeller ⁊ amener/ ⁊ elles entendront ma voix. Et sera faict vng parquet et vng pasteur.

¶ Ceste prophetie ⁊ reuelation diuine deuāt dicte trouuerez au treschrestien ⁊ tresexcellent royaulme de Frāce sur to⁹ excellens ⁊ souuerains royaulmes en ladicte euesche de Lymoges ⁊ au dedās dudit chasteau de Turaine escripte en parchemin:⁊ en chassee dargēt/⁊ fut trouue lan de grace mil ciq cēs.

¶ Cy commence le liure de Lucidaire.

¶ Le disciple demande.

¶ Maistre ie te prie treshūblement apres les autres choses que tu me dyes vng peu de Lantechrist.

¶ Le maistre respond.

Je ten diray voulentiers aucune chose. Antechrist en signification est contraire a Jesuchrist:Car Jesuchrist vint et descendit en ce monde mortel par humilite. Et Lantechrist viendra par grant fierte ⁊ par grant orgueil ⁊ tyrannie. Car Jesuchrist exaulce les humbles de cueur:et les pecheurs a ramener a penitence. Et le mauldit et puers Antechrist desprisera tous les bōs et exaulcera tous les pecheurs. Il vouldra vaincre les iustes par illusions et faulx miracles. Et nostre seigneur Jesuchrist le fera occire par le benoist saict Michel archange et sera trouue mort de mort subite par sa mesgnie. Le iour sera abbrege selon les elemens : car les iours fineront selon lordonnance de nostre seigneur bien brief:Mais auant que le mauldit Antechrist vienne et deuant quil soit cōgneu. Il

y aura au royaulme de France ung moult bon et vaillant Roy. Et aura nom Confeam: et si gouuernera a merueilles bien le peuple de son Royaulme: et le tiendra bien en sa pssession cēt ans et plus. Et ledit Confeam yra en la saincte cite de Hierusalem. il sera moult bel homme/ et en son regne aura par toutes terres des biens a moult grāt plante/ et les chrestiens luy dirōt: Vēge le royaulme des chrestiēs: et il leur respondra q̄ si fera il voulentiers. Lors cheuauchera il p tout le monde et ne demourera nul qui ne deuienne chrestien/ ne iuif ne sarrazin: et si il y en a nulz q̄ ne se vueillent baptiser: il les fera tātost mettre a mort. Il fera exaulcer la croix de nostre seigñr Jesuchrist et sa loy. Et a celluy tēps ceulx de Ethiope/ et de Libye/ et de Canone viēdrōt seruir a nostre seigñr: et viendrōt dōner leurs ames a nostre seigñr: et quant tout le monde sera ainsi conuerty et a ce que le Roy aura acōply de aage de six vingtz ans. Adōc viendrōt les iuifz de p tout le monde et se cōuertirōt a la loy de dieu/ et se ferōt baptiser: et puis yrōt au sepulchre de nostre seigñr a moult grāt ioye/ et a ce io[r] sera iudas saulue et le peuple disrael enlumine. Mais ce ne sera pas iudas q̄ trahit nostre seigneur: Mais Judas filz de Jacob q̄ eut nom Delya: et de celluy yssit moult grant lignee de Roys/ de ducz/ et de tous ceulx qui ont puissance au mōde. Et en ce temps se redresserōt cōtre le bon Roy vne mauuaise gent qui ne croyēt point en dieu/ se serōt les gēs de Gothz et Magothz que le bon Roy Alexādre fist enfermer et leurs terres exillez. ilz sont du pays ou nul autre ne

habite/ et y a douze Royaulmes/ et sont tant de gēs q̄ nul ne les pourroit nombrer et sont mauuais et ordes gens. Et quāt le Roy orra ces nouuelles il fera venir toute sa gent encontre ceulx et tantost ilz sen fuyront et le bon Roy les chassera et toute sa gent/ et les occira tous. Et quant la bataille sera vaincue il yra en Hierusalem et montera au mōt doliuet et mettra ius sa couronne et rendra son Royaulme a nostre seigneur et demourra en paix.

¶ La maniere de la paix impetree de la Royne du ciel et reuelee au feu petit Martin guerin pstre de Loches. Lan de grace mil cinq cēs. Hec dicit deus.

Firma nō erit pax quā rex credit habere cū mūdo: nisi etiā habeat cū deo: et qui ex deo est/ verba dei audit. Hec dicit deus. ¶ Faciat rex edictū p ciuitates/ villas et loca sibi subdita q̄ soluat emēda pecunia arbitraria et pena a blasphemātib9 me/ nomē meum matrē meā. ¶ Or oyez/ or oyez: croyez de p dieu roy des roys nostre createur et de par le roy nostre sire.

¶ On vous fait assauoir q̄ nos specialiter edocti de la grāt multitude et transgression des sainctz cōmandemens de Dieu. Pechez/ Maulx/ Offenses et blasphemes que commettent es Citez/ Villes et lieux subiectz a nous de sa grace subalterne Roy son treshumble seruiteur: que tous les blasphemateurs publicques du nom de Dieu nostre Roy souuerain: ou de sa mere la tresglorieuse vierge marie serōt mis en amende pecuniaire arbitraire et petite ou equipolante p detētion corporelle diceulx blasphemateurs

en prison ceps ou colliers publicqs ou pain & a leaue iusques a satisffaction arbitraire p les iusticiers desditz lieux a noz subiectz p raison de nostre souuerainete tēporelle: et de p noz cōmis esditz lieux Ung ou deux ou trois recepueurs selō la grādeur des Villes & citez pour recepuoir lesdictes amēdes pecuniaires pour en faire selon le bon plaisir de dieu nostre createur: cestassauoir les cas q̄ sensuyuēt q̄ ceulx q̄ blasphemerōt en le renyāt renonceāt maulgreāt ou despitāt ou execrablemēt iurāt p la passion de dieu p la chair dieu/p le sang dieu / p la mort dieu/p le corps dieu/p les Vertus dieu et les autres execrables sermens Villains et detestables touchant les pties de son corps: comme p la teste dieu/p le Vētre dieu/ par les playes dieu et semblables.

¶ Item ceulx qui blasphemeront/renyeront/renōceront: maulgreront ou despiteront sa tresglorieuse mere & nostre tresdigne enuers luy aduocate la Vierge Marie/tant coniunctim que diuisim.

Coniunctim: cōme/en despit de dieu & de sa mere: ie renōce dieu & sa mere. Maulgre dieu & sa mere & semblables execrables.

Diuisim: comme en attribuant execrablement choses indignes a lintemerite & gloire de sadicte mere: comme dire quelle ne fut pas Vierge: & quelle fut cōceue en peche originel: & quelle nest pas bonne et autres. Et telle chose de erubescence iudaique & mauuaise heresie: & qui est horreur a penser ne se doit dire ne exprimer. Sermo crassescit. Cest assez a entendre et en ce faisant le Roy aura grant paix Uniuerselle

Et seculum conuertetur ad deum/ prout vidit idem Martinus.

¶ Loriginal de ce present edit de dieu escript en parchemin est a monseigneur sainct Gracien de Tours lequel auoit apporte ledit petit seruiteur de dieu de soy indigne & poure pecheur au feu roy Loys lan de grace Mil cinq cēs a Bloys pour luy bailler le dimēche de la Trinite q̄ a este deuāt le p̄mier dimēche de laduēt. Et pourtāt quil ne peust auoir assez de tēps de la p̄senter a sa Royalle maieste le porta a Tours presenter et le laisse sur le grant autel de monseign̄r sainct Gracien/et a messieurs les doyens des chapitres dudit sainct Gracian et de monseigneur sainct Martin a baille plusieurs escriptures en papier contenās plusieurs visions a luy faictes / et monstrees et reuelees/ comment et pourquoy dieu nostre createur vouloit acceler la fin du monde / et asprement se courroucer contre icelluy/pour les grās maulx & horribles pechez q̄ si font/sās ce q̄l na pas escript plusieurs autres visiōs et songes comminatoires a luy faitz pour la dissimulation et tardite laquelle a este a son esperit causee pour lincredulite du monde. Et se vouloit excuser de ce faire enuers dieu. Vray est q̄ dautres fois a baille ledit edit de Dieu dedans leglise de nostre Dame de Paris a reuerend pere en dieu feu monseigneur Damiens maistre Jehan de reli confesseur du feu Roy Charles / desquelz les ames dieu absolue sans declarer les cas dudit edit.

¶ Sēsuyt vne oraison piteuse & pleine de pleurs sus la desolatiō de la terre saīcte & saīcte cite de hierusalē

Qui est celluy fidele et bon chrestien de quelque estat et codition quil soit aymant la foy catholicque qui se puisse cotenir de plourer et larmoyer/et qui ne doiue demader auec le prophete Hieremie qui dit. Quis dabit capiti meo aquã/et oculis meis fõtẽ lachrymarũ. Qui pourra dõner a mes yeulx fõtaines de larmes pour plourer la grãt desolatiõ et fidelite de la saicte cite de hierusalem/et du grãt Roy seigñr de toutes vertus quãt nõ pas seulemẽt la cite saicte de hierusalẽ:mais tout le pays circõuoysin/et toute la terre saicte de pmission est aĩsi hors la main et domination des chrestiẽs/en laqlle a este pris le cõmẽcemẽt et pricipe de nostre loy et de nostre salut/acõply et cõsumme loeuure de nostre redẽption Et qͥest chose digne de cõplainte et lamẽtation/a grãt peine y a il a present quarãte bõs chrestiens catholicques en toute ladicte terre et en toute la region quilz soyent obeissans a nostre mere saincte eglise Rommaine/mais grant nombre et multitude de infideles sarrazins et apostatz de la saincte foy y habitẽt comme cy dessus a este declare. Et est encore plus a plourer/gemir et larmoyer comme chose de moult grant dueil et douleur plus que de toutes les abhominations et maulx qui sont en tonte la chrestiẽte que en ladicte cite saincte en tout et par tout/et a lenuiron se font des maulx innombrables et excogitables /et si grans quil nest point a pẽser/et nest point a doubter q noz demerites en sont cause deqnoy bien deuons souspirer q celle digne et tresglorieuse terre et pays de nostre seigñr et redẽpteur p sa natiuite/cõuersation/predicatiõ et miraculeuses opatiõs. Et de son digne

& precieux sang arrousee p sa digne mort & passion/ & p sa resurrection & glorieuse ascẽsion signifiee p si long espace de tẽps cõme p depuis q̃ fut. cc. lxxxv. ans en sa seigneurie des chrestiens/et iusq̃s a p̃sent. Depuis celluy tẽps a este soubz la seigneurie et domination des turcz/sarrazins & payens au grant vitupere et deshonneur de nostre seign̄r & de sa saincte foy/et pour noz faultes et negligences et sans nulle doubte plusieurs demerites/et nest point seulement a plourer aux bõs chrestiens et catholicques : mais a recouurer a layde et secours de dieu tout puissant pere de toute misericorde & cõsolation & crier fort & incessammẽt de cueur p deuotion q̃l luy plaise dauoir pitie et misericorde de lautre ptie q̃ est demouree en la chrestiẽte. Et illuminet vultum suum super nos & misereatur nostri. Vueille enluminer sa digne face sur nous et auoir de nous pitie et misericorde.

¶ Iadis le pphete daniel mis luy & le peuple disra el en captiuite plourãt sur les fleuues et riuieres de babiloine pour cõme semblable cause prioit dieu biẽ deuotemẽt: leq̃l a p̃sent ensuyurõt en disant peccauimus. O dñe iniuste egim⁹ iniq̃tatem fecim⁹ in oẽm iustitiã tuã. Sed auertamur q̃sumus ira tua et furor tu⁹ a ciuitate tua hierusalẽ/et a mõte sctõ tuo &c. Nous auõs peche/o dieu createur: nous auons fait plusieurs maulx & iniustices cõtre vostre voulente et vostre saincte iustice. Mais no⁹ vo⁹ priõs deuotemẽt q̃ vostre yre & vostre fureur se oste de nous et de la saincte cite de Hierusalem & de la saĩcte mõtaigne ou est le saĩct sepulchre de nostre seign̄r pour noz pechez: & les pechez des peres p̃decesseurs: hierusalẽ les

saictz lieux dicelle sont mis en opprobres des sarra-
zins et leur suggession et sot les d saictz lieux deshono
rez des chiés mescreäs et pphanes: Vo⁹ plaise seignr
dieu a psent et maintenät ouyr et exaulcer noz prie-
res et oraisös et möstrer Vostre digne face sur le sain
ctuaire q est cöme desert et desole/Vueillez regarder
du saict siege de Vostre maieste et péser de no⁹ encli-
net pour lhöneur et reuerëce de Vo⁹ seignr dieu Voz
oreilles et ouurez Voz yeulx et Voyez nostre tribulatiö
et de la cite saicte en laqlle iadis a este iuocq et appel
le Vostre saict nom. Vo⁹ estes le seignr de tout le mö
de: et nest nul q puisse resister/a Vostre main et iurisdi
ction söt toutes choses/et toutes les fins des terres et
tous les droictz de to⁹ les royaulmes du möde: et döc
ques seignr roy des roys ayes pitie et mercy du po-
ure peuple chrestië: car noz ënemys Veullët destruyre
tout Vostre saict heritage de la chrestiëte: ne Vueille
pas despriser et habädöner lheritage q auez acqs et
rachete. Mais soyes ppice et ayde a icelluy: affin q les
payës et sarrazis ne diët pas ou est leur seignr dieu:
no⁹ Vo⁹ priös et reqrös humblemët q a eulx soit cö-
gneu Vostre pouoir et puissance et q faictes Vëgeäce
du sang de Voz seruiteurs q est et a este p eulx ifide-
les et sarrazins respädu entre deuät Vostre regard re
gardez les pleurs des poures chrestiës captifz et pri-
söniers mis en ceps et en fers bië estroictemët selö la
grädeur de Vostre inestimable puissäce mettez en Vo
stre possessiö les enfäs des mors et mortifiez pour Vo
stre saict nö: et rëdez a noz Voysins ënemys au septies
me selon les maulx q no⁹ ont fait: no⁹ sömes Vostre
poure peuple et brebis de Voz pasturages. Et änöce

rōt voz louēges de gñatiō en gñatiō. ¶ Sēsuyt vne deploration cōpendieuse de leglise et terre orientale.

Je estime q̄ to⁹ vrays catholicq̄s et lecteurs de ce liure est biē a douloir ⁊ plourer et vehemētemēt a souspirer veu: nō pas seulemēt est mise en erreur la saīcte cite de hierusalē auec toute la ꝓuīce voysine ⁊ a elle adiacēte: laq̄lle iadis sappelloit terre de ꝓmissiō: mais tout le pays de oriēt dilate en plusieurs regiōs/royaulmes ⁊ pais est tout hereticq̄s ⁊ erreur ꝯtaminer et ꝯculq̄ aīsi et tellemēt q̄ est chose a ouyr et veoir dolēte/lamētable ⁊ moult piteuse. O choses dignes de pleur et lamētation. Helas elle a este gastee/destruycte ⁊ exterminee et erradiquee p vne maniere de regnardeaulx qui ont fait leurs fosses ⁊ tenieres ꝑquoy lont la toute subuertie et separee/cestassauoir ce grāt hereticq̄ Artus apolinar/entides/nestorius/fabelli⁹/pellagi⁹/faust⁹ ⁊ les autres grās hereticq̄s q̄ lont toute rōpue et destruycte: las q̄l douleur/q̄l pitie/las quel dōmage/ q̄ vng porc sāglier de la forest singuliere beste sauluage est sallie: cestassauoir mahumet est ꝑty qui toute ladicte vigne a froissee/rōpue: q̄ est celluy q̄ se peult tenir de plourer q̄ veult cecy piteusemēt ꝯsiderer voyāt lad terre ⁊ noble vigne labouree iadis tresdiligēmēt des apostres ⁊ disciples de nostre seignr̄ ꝯme le pays de Asye et sept eglises cathedrales p mōseignr̄ saīct Jehan leuāgeliste: ⁊ le noble pays de Affriq̄ le trespuissant pays des yndes: et les tresnobles pays de grece auec les autres diuers pays de la terre oriētalle en laq̄lle iadis estoit leglise nōmee dorient tāt digne / tāt saīcte/tāt hōneste ⁊ venerable: de tāt de si grās ⁊ ex=

celles sainctz et notables clercz/aornee/regie et gouuernee: desquelz aucuns icy reciteray / cõme de saict Augustin euesque de yponẽse organe especial de la sapience diuine qui est dict la pierre precieuse des docteurs: pere et maistre des theologiẽs / maillet fort et puissant des heretiques qui fort illustra et illumina le pays de Affrique de la presence doctrine et saicte conuersation: sainct Jehã chrysostome euesque de Cõstãtinoble/ qui pour la grãt doctrine et sapiẽce de luy bouche dor se nõmoit/ qui en son tẽps illumina et gouuerna lad noble cite de Constãtinoble. Le noble sainct martyr Cyprian de Cartage. Anastaise de Alexandrie: saict Jehan dama Gregoire nysene: Gregoire nazarien: Hylaire de poytiers: le grãt Basile de cesaree et autres plusieurs tresgrãs clercz: desquelz la saictete et doctrĩe seroit trop lõgue a reciter: mais depuis lesd terres et pays ont este rẽplies/de orties/ de charbons et espines. Helas commẽt tout est commue et ce qui pour lors estoit beau comme lor est tourne en vilite comme boue ou fange: qui est es rues des villes/citez ou sont maintenãt les nobles eglises patriarchalles: de Alexãdrie: de Antioche: de Cõstãtinoble et de Hierusalẽ: desquelz orateur ne scauroit dire et racõpter les louẽges et dignitez dicelle. Helas Rõme dame du mõde et maistresse iadis elles estoiẽt tes seurs a toy deuotes et obeissãtes et coioinctes collaterallemẽt. ¶ Et iacoit ce que tu obtiennes le premier siege en dignite par mõseignr saict Pierre consacre et dedie/et Alexãdre le secõd de. s. pierre et de. s. Marc euãgeliste fonde et consacre. Anthioche en apres de saict Pierre aussi: lequel regẽta et gouuerna la par lespace de sept ans et puis la laissa a monseignr saict Ignace

a gouuerner et la print le nom de chrestien aux chre=
stiēs. En aps ꝯstātinoble q̄ ediffia et ꝯsacra le noble
empereur Cōstātin auec plusieurs Rōmaīs q̄l ame
na la aps q̄ eut donne Rōme a monseignr̄ saict Sil=
uestre ⁊ a ses successe': laq̄lle nostre seignr̄ a dediee
et ꝯsacree de son p̄cieux sāg: toutes ces nobles citez
ꝯme vierges aps toy Rōme dame du monde et prin
cesse a toy seruir et honnorer venoiēt. Helas helas a
p̄sent de toy sont biē loīg et longues īfectes et corrō
pues dheresies diuerses decoupees de la simplicite
de la vraye foy catholicq̄ et ꝯme adultaires de leur
vray espoux Jesuchrist fōt fornication auec lucifer
p̄nce de dānatiō. Et aīsi en occidēt ⁊ en cesp̄ties voy
sines naist ⁊ sourt le soleil de iustice dieu graces mer
cys ⁊ relupsit tresclerement ⁊ en oriēt lucifer q̄ est cheut
⁊ trebusche p̄ sō orgueil de padis a mis son throsne ⁊
siege en oriēt: en occidēt est la lumiere du mōde le sel
de la terre ⁊ les vaisseaulx sacremēt ou dor ⁊ dargēt
en oriēt obscurite: ⁊ tenebre de ignorāce et de erreur ⁊
dheresies diuerses et īfinies. Hela ꝯmēt est alle a p̄di
tiō le pays doriēt destruyct et du tout mis a ruine et
desolatiō: leq̄l a mis et diuise la robe de nostre seignr̄
incōsutile et sās cousture despecee ⁊ mis p̄ pieces re=
belle du tout en tout encōtre dieu et son eglise qui ne
veult ꝯgnoistre q̄lle soit de lauctorite de dieu q̄ dit a
saict Pierre q̄ prīt de luy son auctorite quāt luy dist:
tu es petrꝰ ⁊c. Tu es pierre et sur ceste pierre ie fōde
ray mō eglise: et les portes dēfer ne pourrōt riēs encō
tre elle/ ⁊ tout ce q̄ tu lyeras en la t̄re sera lye au ciel:
et tout ce q̄ tu deslyeras en terre sera deslye au ciel: et
aīsi dieu seul a fōde leglise: laq̄lle a fondee sur la pier

re de la foy de leglise esleuee sur icelle q̃ la baillee au portier eternel ⁊ tẽporel. Laq̃lle a ꝯstitue chief ⁊ gon: car ꝯme lhuis se tourne et meine dedãs le gon/aĩsi leglise Rõmaine ne les autres toutes se tournẽt: ou oeuurẽt: ou fermẽt: cest a dire de son auctorite et puis sance: pourtãt nest poĩt a doubter q̃ celluy q̃ est rebel le et iobediẽt ne soit hereticq̃. Et pourtãt monseigñr saĩct Ambroise ꝯfesse soy ẽsuyuir en tout et pourtout sa dame et maistresse saĩcte eglise p singuliere ꝓtesta tion. Et aussi monseigñr saĩct Hierosme au tẽps de la pullulation de lerreur Arriane q̃ fut en son tẽps: le siege de sainct Pierre a Rõme et la foy louee de la bouche de nostre seigñr se conseilla a ensuyuir ⁊ a te nir du tout en tout et aussi doiuent faire tous les fi delles chrestiẽs catholicq̃s a lexemple de iceulx. La ou sera le corps la se congregeront et assembleront les aigles/mais leglise de orient ⁊ aueuglee nentẽd point ces raisons ne ny veult acquiescer nullement et pourtãt quelle est hors de larche de Noe elle peri ra et sera noye en son erreur: car hors delle ne peult estre saulue cõme tesmoignent tous les sainctz do cteurs et les canons des sainctz peres papes de Rõ me: car vne est la saincte mere eglise immaculee ay ant vng chef viuifie de vng esperit/ fondee en vne foy: quiconques de celle vnite et fondation et socie te de sainct Pierre se separent et diuisent ilz ne peu uent auoir absolution de leurs pechez. Et quicon ques mangera laigneau hors de ceste maison il est necessaire quil soit prophane.

¶ On les vend au Pellican en la rue sainct Jacques.

